9. BETÆNKNING

FRA

FORVALTNINGSKOMMISSIONEN AF 1946

Det administrative bibliotek
Sloteholmsgade 12
1216 København K

J. H. SCHULTZ A/S
UNIVERSITETS-BOGTRYKKERI
KØBENHAVN
1952

INDHOLDSFORTEGNELSE

Side

I. Arbejdet indenfor kommissionen siden afgivelsen af 8. betænkning 5

II. Betænkning vedrørende de kommunale kontorers statslige forretningsområder 8

A. Indledning 8

B. Skattelovgivningen 10

C. Forenkling af købstadkommunernes arbejde i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for skatter og afgifter til staten 23

D. Fordeling af udgifter mellem de offentlige kasser 23

E. Det administrative tilsyn med den kommunale forvaltning 25

F. Rationeringsordningerne 26

G. Skattelovskommissionens forslag 26

Bilag 1 til betænkningen 28

— 2 - — 29

— 3 - — 30

— 4 - — 31

III. Afsluttende beretning angående arbejdet i udvalget vedrørende afvikling af de midlertidige administrationsorganer (udvalg 6) 33

IV. Forvaltningskommissionens indstilling vedrørende det fremtidige rationaliseringsarbejde indenfor statsadministrationen 37

V. Kommissionens udtalelser vedrørende de indstillinger m. v., som er vedføjet nærværende betænkning 42

VI. Kortfattet afsluttende oversigt over kommissionens arbejde 48

Bilag 5. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende fiskeriministeriet 56

— 6. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende den under ministeriet for byggeri og boligvæsen hørende arkitektafdeling 77

— 7. Forvaltningsnævntes indstilling vedrørende kontormaskiner 80

— 8. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende oprettelsen af en hulkortcentral 85

— 9. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende rigsregistraturen 88

— 10. Beretning nr. 3 vedrørende undersøgelsen i generaldirektoratet for statsbanerne .. 103

— 11. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende den sociale skole 107

— 12. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende skattedepartementet 112

— 13. Forvaltningsnævnets indstilling vedrørende decentralisation af matrikulsvæsenet .. 146

Emneliste vedrørende forvaltningskommissionens 9 betænkninger 149

I. Arbejdet indenfor kommissionen siden afgivelsen af 8. betænkning.

Den 14. maj 1951 afgik formanden for forvabningskommissionen og forvaltningsnævnet, departementschef *K. H. Kofoed* ved døden.

Til formand for kommissionen udnævnte finansministeren herefter departementschef *E. Dige,* der samtidig udnævntes til formand for forvaltningsnævnet. løvrigt er der ikke sket ændringer i kommissionens og nævnets sammensætning.

Fra 1. april 1951 overtog forvaltningsnævnets tidligere sekretær, ekspeditionssekretær frk. *Bodil Andersen* ledelsen af finansministeriets lønningskontor. Kontorchef frk. *Bodil Andersen* fratrådte sin stilling som sekretær for nævnet pr. 1. juni 1951 og i •stedet beskikkedes fuldmægtig *K. O. Bredahl,* finansministeriet.

Vedrørende arbejdet indenfor kommissionen siden afgivelsen af 8. betænkning den 17. februar 1951 henvises først og fremmest til de i nærværende betænkning indeholdte indstillinger og udtalelser. Derudover bemærkes følgende:

1. Efter anmodning fra handelsministeriet har forvaltningsnævnets sekretariat foretaget en nærmere undersøgelse af arbejdsforholdene i ministeriets betjentstue for at søge opnået en mere tilfredsstillende ordning med hensyn til omfanget af det eksisterende overarbejde i betjentstuen. Finansministeriets lønningskontor har deltaget i forhandlingerne om sagen. Denne er afsluttet med et forslag til en fremtidig ordning, som er godkendt af nævnet, og som ministeriet vil søge gennemført.

2. Ved den gennemgang af Københavns politis forhold, som i sin tid blev foretaget af det særlige politiudvalg, blev det henstillet, at sekretariatet senere skulle foretage en undersøgelse af journaliseringsarbejdet i *2.* og *5.* politiinspektorat for at søge dette forenklet. Denne undersøgelse har nu fundet sted og er resulteret i en ikke uvæsentlig forenkling af arbejdet, hvorved der fremkommer en personalebesparelse på 2 personer. Den foreslåede nyordning er tilvejebragt i samarbejde med Københavns politi og godkendt af dette; forvaltningsnævnet har indstillet nyordningen til godkendelse af justitsministeriet.

3. lifter anmodning fra statsministeriet har sekretariatet foretaget en gennemgang af statstidendes kontor, og herunder er der stillet forslag om, at stillingen som redaktør og fuldmægtig slås sammen, samt foreslået visse andre reformer, hvis betydning og virkning dog skal nærmere efterprøves i praksis. Fuldmægtigstillingen er holdt ubesat og vil blive foreslået nedlagt ved den kommende normeringslov.

4. 3. hovedrevisorat har anmodet sekretariatet om nærmere at undersøge de administrative forhold vedrørende opkrævningen af eksportafgifter af kreaturer og udbetalingen af tilskud til nedslagtning af smittefarlige dyr. Denne undersøgelse er foretaget, og 3. hovedrevisorat arbejder videre med sagen.

5. 2. hovedrevisorat har anmodet om forvaltningsnævnets medvirken ved behandlingen af et af hovedrevisoratet rejst spørgsmål om nærmere kontrol med beregningen af honorarer til de ledende landinspektører ved anlæg af jernbaner m. v. I den anledning er der forhandlet mellem nævnet og de interesserede parter, herunder ministeriet for offentlige arbejder. Disse forhandlinger er resulteret i, at der mellem ministeriet, kommissarierne for anlæg af jernbaner m. v., hovedrevisoratet og den ledende landinspektør er opnået enighed om et forslag til vejledende regler vedrørende honorarberegningen, hvilket forslag er tiltrådt af nævnet.

6. Fra spareudvalget af 1950 har finansministeriet modtaget anmodning om at lade foretage en nærmere undersøgelse og overvejelse af de ulemper og besværligheder med deraf følgende merarbejde og administrationsudgifter, der kan være forbundet med fastsættelsen af gebyrer og andre betalingstakster til beløb, der ikke er afrundet til hele kroner eller let beregnelige tal. Finansministeriet har derefter anmodet forvaltningsnævnet om at foranstalte en sådan undersøgelse, hvilket er sket. Man er begyndt i generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, hvor arbejdet nærmer sig sin afslutning, og det er hensigten at inddrage andre vigtige områder af statsregnskabet under gennemgangen; afsnittet vedrørende skatter og afgifter påregnes at frembyde særlig interesse.

7. Fra bevillingsmyndighedernes side er der opnået tilslutning til oprettelsen af den i indstillingen bilag 3 omtalte hulkortcentral. Der er derefter afgivet bestilling på de nødvendige maskiner samt truffet foranstaltninger til at skaffe egnede lokaler; sådanne er nu indrettede i statsbygningen Holbergsgade 23. Anlæget blev taget i brug 1. oktober 1951 og er fra 1. december s. å. overtaget af finansministeriet og henlagt under finanshovedbogholderiet.

8. Sekretariatet har afgivet nogle rapporter vedrørende en undersøgelse i finansministeriets statsaktivbogholderi. På baggrund heraf er det besluttet at etablere en forsøgsmæssig omlægning af en væsentlig del af bogholderiarbejdet til hulkort, hvilket for tiden er under udforelse. Efter forsøgets afslutning vil det blive afgjort, i hvilket omfang det nævnte arbejde endeligt skal udføres ved hjælp af hulkort; herunder vil der navnlig blive lagt vægt på en sådan ordnings arbejdsmæssige og økonomiske betydning.

9. Det af indenrigsministeriet nedsatte udvalg til overvejelse af spørgsmålet om en revision af værnepligtslovgivningen m. v. har i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til en revideret værnepligtslov anmodet sekretariatet om at fremkomme med forslag til en forenkling af udskrivningsvæsenets arbejdsforhold, således at der ved lovforslagets udformning kunne tages fornødent hensyn til rationaliseringsmæssige betragtninger. Sekretariatet har udarbejdet et detailleret forslag til en gennemgribende omlægning af udskrivningsvæsenets daglige administration, og dette forslag er blevet behandlet af udvalget og vil blive optrykt som bilag til udvalgsbetænkningen. Endvidere har sekretariatet efter anmodning fra indenrigsministeriets folkeregisterudvalg udarbejdet nye blanketformularer til brug ved en revision af folkeregisterinstruksen.

10. Sekretariatet har efter aftale med socialministeriet påbegyndt en undersøgelse af organisation og forretningsgang m. v. indenfor landsnævnet og overinspektionen for børneforsorgen. Endvidere er der efter anmodning fra indenrigsministeriet på-

begyndt en gennemgang af de administrative forhold indenfor civilforsvarsstyrelsen. Fra det kongelige teater er der anmodet om assistance til en gennemgang af teatrets administration og økonomi; dette arbejde er ligeledes påbegyndt. Endelig har man efter anmodning fra rigshospitalet begyndt en undersøgelse af hospitalets økonomiske og administrative forvaltning.

11. Justitsministeriet har anmodet om, at der foretages en gennemgang og vurdering af filmcentralens nuværende organisation. Endvidere har ministeriet henstillet, at der foretages en gennemgang af arbejdsforholdene ved de kollegiale retter med henblik på muligheden af en forenkling og rationalisering af retternes administration. Det har endnu ikke været muligt at afse personale til påbegyndelse af disse undersøgelser.

løvrigt er arbejdet med de løbende undersøgelser indenfor nævnet og sekretariatet blevet planmæssigt fortsat, således gennemgangen af skattevæsenet og undersøgelserne indenfor ministeriet for offentlige arbejders forretningsområde. Endvidere er der som sædvanlig ydet bistand til ministerier og styrelser samt enkelte institutioner til løsningen af isolerede opgaver af mindre format. Fra sekretariatet ydes der i et vist omfang assistance til hulkortcentralen ved tilrettelæggelsen af dennes større arbejdsopgaver.

II. Betænkning vedrørende de kommunale kontorers statslige forretningsområder.

Det af forvaltningskommissionen nedsatte *udvalg 7.* hvis opgave er at stille forslag om decentralisering af den centrale administration, overlod i sin tid et særligt arbejdsudvalg at beskæftige sig med de kommunale kontorers statslige forretningsområder. Dette arbejdsudvalg fik betegnelsen kommuneudvalget, og der er i kommissionens 4. betænkning, side 37, redegjort for dets sammensætning. Kommuneudvalget har afholdt ialt 14 moder, hvorunder man har beskæftiget sig med de nedenfor under B—G omhandlede spørgsmål. Desuden har udvalget deltaget i ialt 17 fællesmøder med amtsudvalget, om hvis sammensætning der ligeledes henvises til kommissionens 4. betænkning, side 37. Under disse fællesmoder er navnlig drøftet spørgsmål om decentralisering og forenkling af statens funktioner inden for byggelovgivningen i videre forstand (indførelse af en amtsarkitektordning) og inden for den sociale lovgivning. Der er i særlige betænkninger gjort rede for overvejelserne vedrørende disse spørgsmål, se 4. betænkning, side 38 ff og 7. betænkning side 164 ff.

Om udvalgets arbejde iøvrigt er der afgivet beretning og indstilling til kommissionen, som på grundlag heraf skal udtale:

A. Indledning.

Da kommuneudvalget er nedsat som et arbejdsudvalg under kommissionens udvalg 7, hvis opgave som nævnt er at stille forslag om decentralisering af den centrale administration, har man betragtet det som en hovedopgave for udvalget at pege på mulighederne for at aflaste de centrale statsorganer for detailafgørelser ved at henlægge disse til kommunale myndigheder. Ved siden heraf har man imidlertid ment at burde søge kommissionens opgaver iøvrigt i retning af forenkling og rationalisering fremmet, og i de tilfælde, hvor man har fundet mulighederne herfor til stede, har man derfor gjort de pågældende spørgsmål til genstand for nærmere overvejelser uden hensyn til, om man i det enkelte tilfælde har ment, at der var grundlag for decentralisering eller ikke.

Under arbejdet har man haft opmærksomheden henvendt på, at skattelovskommissionen, der blev nedsat i 1937, og som i april måned 1950 har udsendt sin afsluttende betænkning, har beskæftiget sig med en række spørgsmål, der direkte eller indirekte berører en del af de emner, som man har ment, at udvalget måtte tage op til undersøgelse med henblik på decentralisering m. v. Da skattelovskommissionens forslag måtte påregnes at ville frembyde en væsentlig interesse for en række af de spørgsmål, som udvalget beskæftiged sig med, har man udskudt den endelige behandling af disse problemer, indtil skattelovskommissionens afsluttende betænkning forelå. En gennemgang af denne betænkning har vist, at skattelovskommissionens og kommuneudvalgets sideløbende ar-

bejde — navnlig inden for den egentlige skattelovgivning — har fulgt ensartede linier, således at de løsninger skattekommissionen foreslår, og de løsninger kommuneudvalget havde tænkt sig at foreslå, stort set er sammenfaldende.

Der vil nedenfor under B. blive gjort nærmere rede for de spørgsmål inden for skattelovgivningen, som kommissionen har drøftet, og for de spørgsmåls vedkommende, som berøres af skattelovskommissionens forslag, vil det i forbindelse med omtalen af den løsning af spørgsmålene, der har været under overvejelse i udvalget, blive anført, hvorledes ordningen vil blive ved gennemførelse af skattelovskommissionens forslag. Hertil vil blive knyttet de bemærkninger, som skattelovskommissionens forslag i det enkelte tilfælde har givet kommissionen anledning til. I det afsluttende afsnit (nedenfor under G.) vil der derhos blive gjort nogle mere almindelige bemærkninger om skattelovskommissionens forslag.

Med hensyn til udvalgets arbejde finder man endvidere anledning til at pege på, at forvaltningskommissionen tidligere i forbindelse med behandlingen af særlige administrationsordninger har været inde på spørgsmål, der isoleret betragtet måttet siges at angå de kommunale kontorers statslige forretningsområder, og som det derfor — i hvert fald for flere af spørgsmålenes vedkommende — havde været nærliggende for udvalget at tage op, såfremt de ikke var blevet gjort til genstand for behandling som led i en anden sammenhæng. Som eksempler på tilfælde, hvor kommissionen tidligere har beskæftiget sig med spørgsmålet om at lægge statslige beføjelser ud til kommunerne, kan — udover de forslag, der indeholdes i betænkningen om decentralisation og om forenklingsspørgsmål inden for den sociale lovgivning, i det omfang, den administreres af amterne og kommunerne — anføres følgende:

I kommissionens 1. betænkning, side 13, er der stillet forslag om, at den finansministeren ved § 8, stk. 2, i lov nr. 352 af 7. august 1922 tillagte bemyndigelse til at indrømme velgørende stiftelser m. v. fritagelse for erlæggelse af ejendomsskatter til staten i et vist omfang delegeres til amtsforvalterne og for købstædernes vedkommende til kommunalbestyrelserne.

I kommissionens 3. betænkning, side 62 ff, og i dens 5. betænkning, side 10 ff, er der stillet forslag om en forenkling og lempelse af de hidtil gældende regler om statens tilsyn — henholdsvis det økonomiske og det tekniske tilsyn — med de købstadkommunale havne og fiskerihavnene.

Af kommissionens 3. betænkning, side 231 -32, fremgår det, at man har været inde på spørgsmålet om at lade lægdsrullerne føre a˙ de kommunale folkeregistre, men at man ikke har ment at burde stille forslag om en sådan ordning.

I kommissionens 4. betænkning, side 103 ff, er der med henblik på yderligere decentralisering og forenkling foretaget en gennemgang af det for rigsdagen da fremsatte forslag til lov om det kommunale skolevæsens styrelse og tilsyn.

Af kommissionens 5. betænkning, side 27, fremgår det, at kommissionen under sine overvejelser vedrørende matrikelvæsenets forhold har været inde på spørgsmålet om at gennemføre en delvis decentralisering af matriklen derved, at enkelte af de større købstæder oprettede deres eget matrikelvæsen i lighed med København og Frederiksberg.

I kommissionens 7. betænkning, side 42 ff, har kommissionen beskæftiget sig med spørgsmålet om den nødvendige kontrol med de institutioner, der oppebærer statstilskud. Kommissionen har her givet udtryk for den opfattelse, at en vidtgående decentralisering af statens økonomiske kontrol med kommunale udgiftsområder må være en naturlig konsekvens af den i de senere år stedfundne udvidelse af de opgaver, det er pålagt kom-

mullerne at løse med hel eller delvis refusion fra staten, og har ved sine bemærkninger til de forskellige tilskudsområder fulgt det hovedsynspunkt, at revisionen af de kommunale tilskudsregnskaber så vådt muligt bør overlades de kommunale og amtslige revisionsorganer efter nærmere af vedkommende centrale statsmyndighed givne direktiver.

I kommissionens 8. betænkning, side 56, er der stillet forslag om, at beføjelsen til at meddele en arbejdsgiver pålæg om tilbageholdelse i løn til dækning af underholdsbidrag, der er forskudsvis udbetalt af det offentlige, eller som er fastsat i henhold til forsorgsloven, overgår fra politimesteren til vedkommende sociale udvalg.

Kommissionen henleder opmærksomheden på, at en udvikling, hvor statsmagten i større og større udstrækning benytter kommunerne ved løsningen af vigtige samfundsopgaver, gør det vanskeligt at gennemføre en videregående decentralisering. Når midlerne til løsningen af sådanne opgaver i væsentligt omfang stilles til radighed af statskassen, **vil det** i mange tilfælde være uforeneligt med statens interesser at overlade kommunerne frit at disponere, da der ofte vil bestå en interessemodsætning mellem staten og kommunerne med hensyn til de enkelte opgavers løsning.

Endelig bemærkes, at der ved spørgsmålet om at henlægge opgaver, der under den bestående ordning varetages af de centrale statsorganer, til kommunale myndigheder, i visse tilfælde må lægges særlig vægt på, om der i kommunerne findes et sådant administrationsapparat, at de kommunale myndigheder kan antages at være i stand **til** at løse de pågældende opgaver på tilfredsstillende måde. Der kan som følge heraf forekomme tilfælde, hvor decentralisering findes mulig og velbegrundet i forhold til visse kommuner (f. eks. kobstæder og sognekommuner over en vis størrelse), men ikke i forhold til andre. På lignende måde kan der f. eks. inden for skattelovgivningen forekomme tilfælde, hvor en decentralisering til Københavns kommune, eventuelt tillige til de øvrige hovedstadskommuner og andre større kommuner, kan være af betydning for aflastning af centraladministrationen og derfor velbegrundet, medens dette ikke gælder i forhold til andre kommuner, fordi spørgsmål af den pågældende art kun undtagelsesvis forekommer i disse.

B. Skattelovgivningen.

Ved gennemgangen af skattelovgivningen med henblik på spørgsmålet om betimeligheden af at gennemføre en decentralisering m. v. er der forhandlet med embedsmænd i skattedepartementet. Om resultatet af kommissionens overvejelser på dette område skal anføres følgende:

1. Anvendelse af maskiner ved udarbejdelse af vurderingslister m. v.

Kommissionen har drøftet spørgsmålet om, i hvilket omfang det måtte være muligt at rationalisere og mekanisere de funktioner, der udføres af amtstuerne i forbindelse med andre myndigheder, således at ikke mindst de kommunale myndigheders arbejde blev lettet, og har til belysning af spørgsmålet foretaget en nærmere undersøgelse af de funktioner, der vedrører vurdering til ejendomsskyld og grundskyld, skatteudskrivning og statistik vedrørende faste ejendomme. Man har herunder forhandlet med nogle amtsforvaltere om sagen, ligesom et udvalg af det for tiden benyttede blanketmateriale har været forelagt et maskinfirma, der har udarbejdet en række forslag og opstillet beregninger vedrørende omkostninger m. v.

Om resultatet af den stedfundne undersøgelse kan anføres følgende:

Ved de ordinære vurderinger udarbejder amtstuen en fortegnelse over samtlige matrikelnumre til brug for vurderingsrådet.

Vurderingsmyndighederne udarbejder en række lister m. v., i antal noget afhængigt af forskellige forhold, f. eks. om der findes skyldråd inden for det pågældende område. Det højeste antal omfatter 7—8 forskellige udfærdigelser.

Desuden foretages hvert år en del udskrivninger og udfærdigelser af skattelister og skattebilletter. Antallet af disse udfærdigelser er ligesom de forannævnte noget varierende, afhængigt af, hvad vedkommende kommune til sit eget brug lader udfærdige.

Endvidere skal amtstuen hvert 5. eller 6. år formentlig omskrive hele kartoteket.

De beskrevne forhold medfører at de samme navne, stillinger og bopæle samt matrikelnumre skal udskrives indtil 15—16 gange i de år, hvor de almindelige vurderinger finder sted. I de øvrige år foretages der 8 udfærdigelser vedrørende de omvurderede ejendomme, hvortil for samtlige ejendomme kommer 2 3 udfærdigelser til kommunalt brug. For samtlige ejendomme i landkommunerne udskrives der desuden 2 skatteopkrævninger vedrørende amtstueskatter.

Hvis der regnes med, at en amtstue har 35 000 konti, vil dette sige, at der hvert 5. år inden for amtstuens område skal udskrives ca. 525 000 navne, matrikelnumre, adresser, ejendomsskyldsummer m. v. og de øvrige år mindst 150 000 tilsvarende.

Samler man udarbejdelsen af amtstuems, vurderingsmyndighedernes og kommunernes lister, kvitteringer m. v. på eet arbejdssted, nemlig amtstuen, skulle der formentlig være gode muligheder for at nedbringe den samlede arbejdstid ganske væsentligt gennem anvendelse af maskiner.

Et moderne adresseringsanlæg af type adressograph, adrema el lign. kan efter de indhentede oplysninger maksimalt udskrive indtil 35 000 adresser daglig, beregnet efter 7 timers arbejdsdag. Foruden adresserne indeholdes i udskriften tillige alle øvrige faste oplysninger om ejendommen, som anses nødvendige til formålet. Et sådant anlæg vil incl. prangede plader, kartotek m. v. koste ca. 50 000 kr., og den årlige driftsudgift til forrentning og afskrivning kan formentlig ansættes til 6 500 à 7 0000 kr. Anlanget kan betjenes af een mand og udføre meget andet arbejde end det ovenfor omtalte.

Udskrivning af listerne med de ovennævnt*} 525 000 navne vil i hånden eller på skrivemaskine antagelig kræve et forbrug af ca. 10 000 arbejdstimer, men vil kunne udføres på et adresseringsanlæg i et tidsrum af mellem 150 og 200 timer. Udskrivning af de nævnte 150 000 navne vil på samme måde udkrævs henholdsvis ca. 3 000 og ca. 50—75 arbejdstimer.

Foruden navn, stilling og bopæl trykkes i en særlig arbejdsgang bl. a.:

Ejendomsskyldværdi,
fradrag i bygningsværdi,
grundværdi og
antal lejligheder udover 1.

Forholdet mellem den til udførelsen heraf krævede tid ved maskinel og manuel udførelse kan påregnes at være det samme som nævnt ovenfor for skrivningen af navne og adresser.

Kommissionen vil dog også henlede opmærksomheden på, at der muligvis kan være endnu større fordele forbundet med udnyttelse af hulkortmaskiner på det heromh an diede

område. Såfremt adgangen til benyttelse af disse i fremtiden bliver lettere gennem oprettelse af hulkortanlæg rundt om i landet, bør det efter kommissionens opfattelse undersøges, om arbejde af den heromhandlede art ikke mest fordelagtigt udføres på sådanne anlæg. I øvrigt mener kommissionen, at der navnlig for de større amtstuers vedkommende skulle kunne blive tale om ikke ubetydelige besparelser af arbejdskraft ved mekanisering af udskrivningsarbejde m. v., hvorhos man opnår en betydningsfuld fordel gennem den mere nøjagtige og ensartede udførelse af arbejdet. Mekaniseringen bør selvsagt kun hennemføres i det omfang, det er økonomisk og arbejdsmæssigt fordelagtigt, og herunder må man også være opmærksom på, at eventuelle maskinelle anlæg sikkert med stor fordel vil kunne udføre det væsentligste af det udskrivningsarbejde, der nu foretages af vurderingsmyndighederne m. fl. Kommissionen er klar over, at gennemførelse af en sådan ordning vil bevirke, at de pågældende vurderingsmyndigheder fremtidig fritages for arbejdet med udskrivning af listerne, og at der muligvis af forskellige grunde vil rejse sig modstand herimod, men kommissionen har ikke af denne grund næret nogen betænkelighed ved forslaget.

Kommissionen stiller herefter forslag om, at det under en kommende nærmere gennemgang af amtstuernes forhold samtidig undersøges, i hvilket omfang en mekanisering af amtstuernes heromhandlede arbejde må skønnes påkrævet, eventuelt således, at der forsøgsvis anskaffes et moderne adresseringsanlæg til en af de største amtstuer. Samtidig foreslår kommissionen, at det i forbindelse med en sådan ordning søges gennemført, at hele det forannævnte udskrivningsarbejde i størst mulig udstrækning bliver samlet hos amtstuerne, der udsender de færdige lister m. v. til de respektive myndigheders brug. Der henvises i denne forbindelse til bemærkningerne til § 43, stk. 1, i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme, hvor det i forbindelse med omtalen af spørgsmålet om at lade vurderingsfortegnelsen og afskrifterne af denne udfærdige af oppebørselsmyndighederne er anført, at hovedeksemplaret af vurderingsfortegnelsen må udfærdiges af vurderingsformanden.

Kommissionen finder i forbindelse hermed anledning til at pege på, at det uanset den arbejdsbesparelse, som gennemførelsen af de nævnte forslag vil betyde for vurderingsmyndighederne, vil være nødvendigt, at der står kontormæssig bistand til rådighed for vurderingsformændene, og man forudsætter derfor, at vurderingsformændenes stilling i denne henseende ikke forringes ved den foreslåede mekanisering af arbejdet.

2. Selvangivelsernes arkivering m. v.

I den af finansministeriet under 31. december 1912 udsendte vejledning til anvendelse af lov nr. 144 af 8. juni 1912 om indkomst- og formueskat til staten udtales det under art. 23, at skatteradets formand i behørig orden bør opbevare de hos ham beroende oplysninger angaende de enkelte skattepligtige og de foretagne ansættelser, samt at gamle arkivsager (selvangivelser, skattelister, fortegnelser o. 1.) kan indsendes til finansministeriet, men dog for et tidsrum af 10 år tilbage i tiden bør bero hos de vedkommende myndigheder. Uanset denne bestemmelse består der efter oplysninger, der er tilvejebragt af kommissionen ikke i praksis nogen ensartet ordning med hensyn til opbevaring af selvangivelser med tilhørende ligningsmateriale, idet det mange steder — muligvis for de fleste skatterådskredses vedkommende — er reglen, at selvangivelsernes arkivering finder sted hos de respektive kommunalbestyrelser.

Kommissionen har ment at burde henlede opmærksomheden på, at der bør til-

stræbes en ensartet ordning på dette område. Efter kommissionens opfattelse bor arkivering af selvangivelser med tilhørende ligningsmateriale ske hos kommunerne, der gennemgående vil have de bedste arkiveringsmuligheder, og som i almindelighed må antages at have mere brug for at have det pågældende materiale ved hånden end skatterådene. I denne forbindelse kan det bemærkes, at skatterådenes ligningsarbejde ofte udføres „på stedet", d. v. s. ved besøg i de enkelte kommuner. Gennemførelse af en regel om, at selvangivelserne skal arkiveres hos kommunerne, må af hensyn til selvangivelsernes forsvarlige opbevaring have til forudsætning, at det pålægges de formentlig få kommuner, der ikke måtte råde over betryggende arkivforhola, at tilvejebringe sådanne.

Under sine overvejelser angående det heromhandlede spørgsmål har kommissionen også været inde på, om der måtte være grund til at indføre en ordning, hvorefter de i en kommune beroende selvangivelser vedrørende en skatteyder ved dennes fraflytning til en anden kommune skulle tilsendes tilflytningskommunen i forbindelse med flyttemeddelelsen. Herved ville man opnå det i og for sig rationelle, at en persons selvangivelser kom til at følge ham overalt, hvor han opholdt sig, hvilket i adskillige tilfælde måtte antages at ville lette ligningsarbejdet for tilflyttede skatteydere og samtidig gøre ligningen mere effektiv. En ordning som den nævnte har man dog ikke ment at burde gå ind for, da dens gennemførelse ville kræve et ret betydeligt administrativt arbejde og uundgåeligt medføre en vis risiko for fejlekspeditioner, og da de fordele, som ordningen skulle medføre, i det alt væsentlige vil kunne opnås ved indførelse af en regel om, at der i tilfælde af en skatteyders flytning til en anden kommune skal gives denne meddelelse om de seneste års skatteansættelser.

Kommissionens forslag går herefter ud på følgende:

Selvangivelser med tilhørende ligningsmateriale opbevares i særlige (eventuelt standardiserede) omslag i den kommune, hvor vedkommende skatteyder havde bopæl ved skatteansættelsen for det (de) pågældende skatteår. Ved en skatteyders flytning til en anden kommune gives der ved påtegning på flyttemeddelelsen tilflytningskommunen meddelelse om vedkommendes skatteansættelse for de sidste 3 skatteår.

3. Horingssager m. v.

I tilfælde, hvor de centrale statsmyndigheder ønsker oplysning om en persons skatteansættelse eller lignende, har man hidtil i almindelighed benyttet den fremgangsmåde at sende sagen til udtalelse hos vedkommende skatteråd, hvorfra der da, inden svar afgives, indhentes en erklæring fra den pågældende kommune. Da en sådan fremgangsmåde medfører overflødige ekspeditioner og dermed unødig forhaling af sagernes behandling, skal kommissionen henstille, at sager af den pagældende art altid tilstilles den pågældende kommune direkte, således at tilbagesendelse sker gennem skatterådet, såfremt en erklæring fra dette skønnes nødvendig for sagen.

Overordnede myndigheders rekvisition af selvangivelser, der hidtil i almindelighed er sket gennem skatterådene, bør, når selvangivelsernes arkivering hos kommunerne er gennemført som almindelig regel, jfr. foran under 2, altid ske ved direkte henvendelse til den pågældende kommune.

4. Eftergivelse, nedsættelse og henstand.

Ved statsskattelovens § 37 er der givet finansministeren beføjelse til, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, at eftergive eller ledsætte indkomst- og formueskat til

staten, og en tilsvarende beføjelse er tillagt finansministeren med hensyn til den fælleskommunale indkomst- og formueskat. Bortset fra sager fra Københavns, Frederiksberg og Gentofte kommuner, hvor eftergivelsesbeføjelsen inden for visse grænser er blevet delegeret henholdsvis til Kobenhavns skatteråd og til Frederiksberg og Gentofte kommunalbestyrelser, er sager af denne art tidligere blevet behandlet af skattedepartementet, jfr. dog som et særligt tilfælde cirkulære nr. 96 af 12. april 1949, hvorved beføjelsen til at eftergive indkomstskat til staten og den fælleskommunale udligningsfond for indkaldte værnepligtige i et vist omfang er blevet henlagt til kommunalbestyrelserne.

På det heromhandlede område er der i forbindelse med oprettelsen af amtsligningsinspektoraterne sket en vis decentralisering, idet beføjelsen til at eftergive og nedsalte indkomst- og formueskat til staten og den fælleskommunale udligningsfond, herunder til at indrømme henstand med skattens betaling, ved bekendtgørelse nr. 599 af 16. december 1946 er blevet henlagt til amtsligningsinspektørerne under skattedepartementets tilsyn og under rekurs til dette. Fra amtsligningsinspektørernes bemyndigelse blev dog undtaget beføjelsen til at eftergive krjgskonjunkturskat og bunden opsparing. Ordningen gælder ikke skattebeløb, der er palignet i København, Frederiksberg og Gentofte kommuner, idet den hidtidige særlige ordning for disse kommuner er bibeholdt.

For den personlige kommuneskats vedkommende er det i § 39 i lov nr. 28 af 18. februar 1937 bestemt, at det tilkommer vedkommende kommunalbestyrelse selv at tage stilling til, hvorvidt et andragende om eftergivelse eller nedsættelse af skatten til kommunen eller om henstand med betalingen af pålignede skattebeløb kan imødekommes inden for de i loven fastsatte grænser for eftergivelse m. v.

Da størstedelen af andragenderne om skatteeftergivelse m. v. angår såvel statsskatten og den fælleskommunale skat som den personlige kommuneskat, kan det efter den bestående ordning, hvorefter eftergivelsesbeføjelsen ligger dels hos amtsligniiigsinspektørerne, dels hos kommunal bestyrelserne, ikke undgås, at der må udføres et betydeligt dobbeltarbejde, hvis værdi navppe står i forhold til den tid; der medgår til arbejdet, og de udgifter, der er forbundet dermed. Kommissionen har derfor overvejet, om det ikke ville være rigtigt at søge den bestående ordning simplificeret ved — på lignende måde som det er sket for hovedstadskommimernes vedkommende — i et vist omfang at henlægge beføjelsen til at eftergive og nedsætte statsskat og fælleskommunal skat til kommunalbestyrelserne. Man har herved også set hen til, at en sådan ordning ville betyde en væsentlig og tiltrængt aflastning for amtsligniiigsinspektørerne og derved sætte disse i stand til i højere grad at koncentrere kræfterne om det egentlige ligningsarbejde.

I § 147 og i § 174, stk. 1 og 2, i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding er optaget følgende bestemmelser om henstand med og eftergivelse af skat til stat og kommune, jfr. 2. del af kommissionens betænkning, side 140:

„Henstand med erlæggelsen af statsskat eller kommuneskat kan gives af kommunalbestyrelsen i den kommune, der opkræver statsskatten. Sådan henstand, der skal ydes i samme omfang med hensyn til den kommunale indkomstskat som med hensyn til statsskatten, kan navnlig bevilges, hvor den pågældendes erhvervsindtægt midlertidigt er bortfalden eller væsentligt nedsat, f. eks. ved indkaldelse til militærtjeneste, deltagelse i kursus eller ved arbejdsløshed. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan indbringes for finansministeren, der iøvrigt efter forhandling med indenrigsministeren fastsætter nærmere regler for denne henstandsgivelse“.

§ 174, stk. 1 og 2:

„Når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, kan kommunalbestyrelsen i den kommune, der opkræver statsskatten helt eller delvis eftergive pålignet indkomstskat til stat og kommune. Sådan eftergivelse, der skal indrømmes i samme forhold med hensyn til statsskatten og kommuneskatten, kan navnlig bevilges, når skatteyderens indtægt som følge af sygdom, dødsfald, trykkende familieforhold, arbejdsløshed eller andre lignende forhold er blevet væsentlig mindre end den indkomst, hvoraf skatten er beregnet, og den pågældendes økonomiske forhold iøvrigt skønnes at være til hinder for betaling af det fulde skattebeløb. Kommunalbestyrelsens afgørelse kan indbringes for finansministeren, der iøvrigt efter forhandling med indenrigsministeren fastsætter omfanget af og de nærmere regler for udøvelse af den heromhandlede beføjelse.

Pålignet formueskat og skat af kapitalvinding kan, når forholdene i ganske særlig grad taler derfor, eftergives helt eller delvis af finansministeren".

Skattelovskommissionens forslag, der generelt og uden begrænsninger går ud på at lægge beføjelsen til at bevilge henstand med erlæggelsen af indkomstskat til staten og til at eftergive sådan skat ud til de kommuner, hvor opkrævningen finder sted, kan ganske tiltrædes af forvaltningskommissionen, og i betragtning af de betydelige administrative fordele, det indebærer, skal man indstille, at spørgsmålet om gennemførelse af en ordning som den foreslåede tages op snarest og uafhængigt af de mere principielle overvejelser, som skattelovskommissionens betænkning måtte give anledning til. Det bemærkes herved, at det må være en konsekvens af det nugældende skattesystem, at den henstands- og eftergivelsesbeføjelse, der tillægges kommunalbestyrelserne, også kommer til at omfatte den fælleskommunale indkomstskat.

5. Ophævelse af overligningskommissionerne.

Efter reglerne i den kommunale skattelovs § 11 ff kan de af købstædernes ligningskommissioner trufne beslutninger vedrørende den kommunale skatteligning indbringes for overligningskommissioner, af hvilke der findes een for hver købstad. De nærmere regler for overligningskommissionernes sammensætning m. v. findes i købstadkommunallovens § 25. Efter denne lovbestemmelse udnævner indenrigsministeren for hver købstadkommune blandt de til byrådet valgbare indbyggere for 3 år ad gangen en overligningskommissær (samt en stedfortræder for denne). Overligningskommissionen for hver købstadkommune består af 3 medlemmer, nemlig den pågældende købstads overligningskommissær som formand og — som hovedregel — overligningskommissærerne fra de to nærmeste købstæder.

Det er over for kommissionen blevet gjort gældende, at overligningskommissionerne, der kun sjældent er i virksomhed, må anses for overflødige under de nugældende ligningsregler, og at det derfor vil være naturligt at søge reglerne om overligningskommissionerne ophævet.

Da gennemførelsen af skattelovskommissionens forslag til en nyordning af beskatningen til staten og kommunerne, hvilke forslag forvaltningskommissionen ud fra forenklingsmæssige hensyn må gå ind for, jfr. nedenfor under G., automatisk vil medføre overligningskommissionernes bortfald, har man imidlertid ikke fundet anledning til at stille forslag herom.

6. Forhøjelse af maksimumsgrænsen for lønindeholdelse.

Ifølge den kommunale skattelovs § 42, sammenholdt med § 19 i lov nr. 100 af 14. april 1937 om en fælleskommunal udligningsfond, kan såvel den personlige kommuneskat

og de kirkelige afgifter som indkomst- og formueskatten til staten og den fælleskommunale udligningsfond, når disse skatter ikke er betalt inden det tidspunkt, da udpantning kan begæres, inddrives ved, at det pålægges skatteyderens arbejdsgiver i skatteyderens lønning at tilbageholde det til de pågældende skattebeløbs betaling med påløbne strafrenter og gebyrer fornødne beløb. Ved hver lønudbetaling kan der dog, når skatteyderen er gift, ikke tilbageholdes mere end en sjettedel af den skatteyderen tilkommende lønning. Er skatteyderen ugift, kan tilbageholdelse ske af indtil en trediedel af lønningsbeløbet.

Det er fra kommunal side blevet gjort gældende, at reglen for gifte skatteyderes vedkommende er utilstrækkelig under det nuværende skatteniveau, hvor adskillige skatteydere betaler mere end en sjettedel af deres lønindtægt i skat, og at kommunerne derfor i vidt omfang er henvist til at søge den del af skattebeløbet, som der ikke kan skaffes dækning for ved lønindeholdelse, inddrevet ved udpantning. Der er derfor over for kommissionen blevet fremsat ønske om, at maksimumsgrænsen for lønindeholdelse hos gifte skatteydere ændres til en fjerdedel eller en femtedel af det belob, skatteyderen har krav på ved hver lønudbetaling.

Spørgsmålet er blevet behandlet af skattelovskommissionen, der ved § 148 i det af kommissionen udarbejdede forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding — den nævnte paragraf svarer til § 42 i den nugældende kommunale skattelov — foreslår grænserne for lonindeholdelse fastsat til en fjerdedel for gifte skatteydere og for ugifte skatteydere, som har forsørgerpligt over for hjemmeværende børn under 18 år, og til halvdelen for andre skatteydere.

Forvaltningskommissionen kan tiltræde dette forslag og skal indstille, at en forhøjelse af de i den kommunale skattelovs § 42 fastsatte gramser for lønindeholdelse snarest gennemføres i overensstemmelse hermed.

7. Afgorelse af spørgsmålet om, i hvilken kommune ansættelse til statsskat i tvivlstilfælde skal finde sted.

Ifølge statsskattelovens § 21 bliver en skatteyder som regel at ansætte til statsskat i den kommune, hvor han den nærmeste tid før den 15. januar forud for det pågældende skatteår har haft bopæl, selvom han da ikke er til stede i kommunen. Har skatteyderen fast bopæl i flere kommuner, kan han selv bestemme, i hvilken af disse hans ansættelse skal finde sted, nar han inden den 15. januar sender anmeldelse derom til ligningsmyndighederne i alle de kommuner, i hvilke han har fast bopæl. Har han ikke gjort sådan anmeldelse, ansættes han på det sted, hvor han den nævnte dag eller senest forud for denne havde personligt ophold. I tvivlstilfælde afgør finansministeren, i hvilken kommune skatteansættelse skal finde sted.

Under henvisning til disse bestemmelser har direktoratet for Københavns skattevæsen gjort opmærksom pa. at der forekommer en del tilfælde, hvor en skatteyder samtidig ansættes til statsskat i flere kommuner, og hvor dette først opdages, efter at skatten er pålignet. Alle sager af denne art må efter de gældende regler forelægges skattedepartementet, idet dettes bemyndigelse udkræves, for at den pålignede skat kan føres til afgang. Da der i reglen ikke består nogen tvivl hos de pågældende kommuner om, hvilken skatteansættelse der bør opretholdes, har skattedirektoratet udtalt, at det ville være ønskeligt, om sådanne sager kunne ordnes ved brevveksling direkte mellem de pågældende kommuner, således at kun sager, hvor der ikke var enighed mellem kommunerne, blev forelagt skattedepartementet. Skattedirektoratet har herved yderligere bemærket. at direktoratets indstillinger på dette område så godt som altid bliver fulgt af skattedepartementet.

Skattedepartementets sager af denne art udgør for hele landet gennemgående ca. 300 om året. Sagerne behandles rent ekspeditionsmæssigt, og der vil derfor ikke være forbundet nogen aflastning af betydning for skattedepartementet med at udlægge dem til kommunerne.

En almindelig decentralisering på dette omrade vil næppe være heldig, da det drejer sig om spørgsmål, der, når der bortses fra de tilfælde, hvor Københavns kommune er part i sagen, kun yderst sjældent vil forekomme i kommunerne. Der kunne derimod være tale om at imødekomme det af direktoratet for Københavns skattevæsen fremsatte ønske ved indførelse af en ordning, hvorved man henlagde afgørelsen til Københavns skattedirektorat i tilfælde, hvor der var tale om ophævelse af en eller flere statsskatteansættelser, fordi der havde fundet samtidig ansættelse sted i flere kommuner, og hvor en af ansættelserne var foretaget i Københavns kommune. Efter kommissionens opfattelse vil det imidlertid ikke være rigtigt på et område som dette at give en enkelt kommune en særstilling i forhold til andre kommuner, og man har derfor — også i betragtning af spørgsmålets ringe betydning med hensyn til aflastning af skattedepartementet — ikke ment at burde fremkomme med noget forslag i den nævnte henseende.

I § 99, stk. 1, i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding lindes følgende regel om, i hvilken kommune ansættelse til skat til staten skal finde sted, jfr. 2. del af kommissionens betænkning, side 138.

„En skattepligtig person sættes i skat til den kommune, hvis folkeregister han den forud for skatteåret nærmest liggende 1. januar er pligtig at stå tilmeldt, idet der dog bortses fra tilmeldingspligt på grund af midlertidigt ophold i en kommune med bevarelse af bopæl i en anden kommune".

Denne regel må ses i sammenhæng med reglen i § 2 i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om kommunal indkomstskat (2. del af kommissionens betænkning, side 127 ff.), hvoraf fremgår, at det i det alt overvejende antal tilfælde vil være de samme regler, nemlig folkeregisterreglerne, der bliver bestemmende for, i hvilken kommune ansættelse til statsskat og ansættelse til kommuneskat skal finde sted.

Skattelovskommissionens forslag, der vel ikke helt vil kunne udelukke tilfælde, hvor en skatteyder samtidig ansættes til skat i mere end een kommune, kan forvaltningskommissionen for sit vedkommende tiltræde, idet det må anses for umuligt at udforme en regel, hvorefter sådanne tilfalde ikke vil kunne opstå.

8. Afgørelse af andragender om henstand med stats- og fælleskommunale skatter i den tid, en sag verserer for landsskatteretten.

Når en skatteyder påklager en skatteansættelse for landsskatteretten, andrages der ofte om henstand med skatten for den del af indkomsten eller formuen, som klagen vedrører. Sager af denne art skal efter den gældende ordning forelægges skattedepartementet til afgørelse for statsskattens og den fælleskommunale skats vedkommende, jfr. herved skattedepartementets cirkulære nr. 391 af 16. december 1946, hvorefter den amtsligningsinspektørerne ved bekendtgørelse nr. 599 af samme dato tillagte beføjelse til at give henstand med indkomst- og formueskat til staren og den fælleskommunale udligningsfond ikke omfatter andragender om henstand i disse tilfælde.

Såfremt det er en indkomstansættelse, der påklages for landsskatteretten, vil andragendet om henstand i almindelighed tillige angå den kommunale skat, og spørgsmålet

om, hvorvidt andragendet kan imødekommes for denne skats vedkommende skal -- på samme måde som andre andragender om skattehenstand — afgøres af vedkommende kommunalbestyrelse.

Da der her gør sig lignende synspunkter gældende som med hensyn til behandlingen af andragender om eftergivelse eller nedsættelse af pålignet indkomstskat til staten og den fælleskommunale udligningsfond, jfr. det ovenfor under pkt. 4 herom anførte, og da det er kommissionen bekendt, at andragender om henstand med betalingen af pålignet skat i den tid, en sag verserer for landsskatteretten, i de fleste tilfælde bliver bevilget af skattedepartementet, har der i kommissionen været enighed om at foreslå, at der tilvejebringes en ordning, hvorefter vedkommende kommunalbestyrelse, når en skatteyder under henvisning til, at ansættelsen af hans skattepligtige indkomst er paklaget til landsskatteretten, andrager om henstand med betaling af den på grundlag af den påklagede ansættelse pålignede skat, indtil landsskatterettens afgørelse i sagen foreligger, skal have bemyndigelse til også for statsskattens og den fælleskommunale skats vedkommende at afgøre, hvorvidt andragendet kan imødekommes, dog således, at der ikke uden skattedepartementets godkendelse skal kunne bevilges henstand med stats- og fælleskommunale skatter i større omfang end med hensyn til skatten til kommunen, og således, at der skal være adgang for skatteyderen til at indbringe kommunal bestyrelsens afgørelse for skattedepartementet.

Skattelovskommissionen har ikke i sit forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding optaget en særlig regel om henstandsgivelse i tilfælde af den heromhandlede art. Derimod indeholder forslaget i § 147 -- paragraffen er citeret foran under pkt. 4 — en almindelig henstandsregel, der generelt henlægger henstandsbeføjelsen til kommunalbestyrelserne. Det forekommer forvaltningskommissionen noget tvivlsomt, om denne regel vil afgive hjemmel til at bevilge henstand i alle tilfælde, hvor det findes velbegrundet at imødekomme et andragende om henstand i den tid, en sag verserer for landskatteretten, og man skal derfor henstille til overvejelse, om der i den foreslåede bestemmelse ikke bør indføjes en udtrykkelig bemærkning om, at henstand også kan bevilges i sådanne tihVlde.

9. Skattenedsættelse for aktieselskaber i henhold til statsskattelovens § 37, stk. **3—4,** for udbytte fra **datter-**skaber.

I statsskattelovens § 37, stk. 3, er der tillagt finansministeren bemyndigelse til, når et her hjemmehørende aktieselskab godtgør, at dets skattepligtige indkomst helt eller delvis skyldes udbytte, som er tilfaldet selskabet som aktionær eller andelshaver i et andet selskab, at tilstå moderselskabet fritagelse for eller forholdsmæssig nedsættelse af den selskabet pålignede indkomstskat. Ifølge paragraffens stk. 4 kan sådan skattelempelse dog kun tilstås i tilfælde, hvor moderselskabet ejer og i hele det pågældende driftsår har ejet mindst 50 pct. af aktiekapitalen i datterselskabet, og lempelsen kan ikke overstige det beløb, som det påhviler datterselskabet at udrede i indkomstskat af det pagældende udbytte.

Direktoratet for Københavns skattevæsen har over for kommissionen fremført, at de indstillinger, der afgives af direktoratet om skattelempelse i henhold til den nævnte lovbestemmelse for aktieselskaber hjemmehørende i Københavns kommune, praktisk taget undtagelsesfrit bliver tiltrådt af skattedepartementet,og at direktoratet derfor ville finde det naturligt, om den finansministeren tillagte bemyndigelse til at indrømme skattelempelse

i tilfælde som de nævnte for københavnske aktieselskabers vedkommende blev delegeret til direktoratet.

I § 33 i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding foreslås følgende bestemmelse:

„Til den skattepligtige indkomst henregnes ikke . . . . . .

2) beløb, som et her i landet hjemmehørende aktieselskab oppebærer som udbytte af aktier i andre her i landet hjemmehørende selskaber".

Denne bestemmelse, hvorefter enhver beskatning af indtægt, et her i landet hjemmehørende aktieselskab har i form af aktieudbytte fra et ligeledes her i landet hjemmehørende datterselskab, vil bortfalde, foreslås af skattelovskommissionen til afløsning af de ovenfor omtalte bestemmelser i statsskattelovens § 37. stk. 3 1. Den foreslaede udvidelse af skattefritagelsen begrundes i bemærkningerne til forslaget med, at den i den gældende lovgivning valgte form for fritagelse forekommer mindre praktisk, idet den formelt fremtræder som en bevillingssag og først etableres, efter at skatteberegningen har fundet sted i begge selskaber, ligesom den forudsætter vidtløftige beregninger af den i begge selskaber faldende skat på det overførte udbytte. Den foreslåede nyordning, der således er direkte begrundet i forenklingshensyn, kan ganske tiltrædes af forvaltningskommissionen.

Den af direktoratet for Københavns skattevæsen foreslåede, ovenfor omtalte ordning såvel som tilsvarende ordninger for andre kommuner med et efter de krav, der må stilles, tilstrækkeligt udbygget skattevæsen vil efter kommissionens skøn ikke frembyde betænkeligheder og må antages at ville betyde en ikke uvæsentlig aflastning af skattedepartementet. Kommissionen stiller derfor forslag om, at der som en overgangsordning til den nyordning, der foreslås af skattelovskommissionen - snarest træffes foranstaltning til gennemførelse af sådanne ordninger.

10. Bøde- og efterbetalingssager i anledning af urigtig selvangivelse.

Såfremt en skatteyder har gjort sig skyldig i urigtig selvangivelse, og der ved forholdet efter ligningsrådets skøn ikke kan antages at være forskyldt højere straf end bøde, ikendes denne af finansministeren, medmindre enten denne eller den skyldige selv ønsker sagen afgjort ved rettergang. Den del af bøden, som vedrører skat i henhold til loven om personlig skat til kommunen elier de kirkehge afgifter, ansættes i samme forhold til de pågældende skatte- og afgiftsbeløb som den statsskatten vedrørende bøde til statsskattebeløbet. Vedkommende kommunalbestyrelse kan dog helt eller delvis eftergive det af finansministeren ansatte bødebeløb vedrørende kommuneskatten og de kirkelige afgifter, såfremt to trediedele af kommunalbestyrelsens medlemmer — i København den samlede magistrat – i det enkelte tilfælde stemmer derfor. Vedrører forholdet alene skat til kommunen, varetages ligningsrådets og finansministerens forannævnte funktioner af vedkommende kommunalbestyrelse (i København magistraten). Disse regler, der indeholdes i § 13, stk. 3, i lov nr. 392 af 12. juli 1946 om selvangivelse af indkomst og formue, om foranstaltninger til kontrol med selvangivelsen cg om straflen for skattesvig m. v. er bl. a. trådt i stedet for bestemmelserne i § 43 i lov nr. 28 af 18. februar 1937 vedrørende personlig skat til kommunen. Efter disse bestemmelser var det overladt til vedkommende kommunalbestyrelse selv at bestemme, hvilken bøde der for den kommunale skats vedkommende ville være at afkræve skatteydere, der havde indgivet urigtig selvangivelse. Dog kunne kommunalbestyrelsen ikke uden indenrigsministeriets samtykke sætte bøden forholdsmæssigt højere end bøden til staten.

Behandlingen af bøde- og efterbetalingssager foregår i almindelighed på den måde, at statens ligningsdirektorat — enten af egen drift eller efter indstilling fra vedkommende kommune eller skatteråd — foretager en tilbundsgående undersøgelse af sagen og derefter søger opnået en forligsmæssig ordning med skatteyderen angående det beløb, denne vil have at indbetale som bøde og eventuelt tillige som efter betaling af for lidt erlagt skat i i anledning af de urigtige oplysninger. Efter at vedkommende kommunes tilslutning til ordningen er indhentet, indsender ligningsdirektoratet sagen til skattedepartementet med indstilling om godkendelse af det indgåede forlig eller, hvis forlig ikke er opnået, om anlæggelse af retssag.

Da behandlingen af sager af denne art i ret betydelig grad belaster de centrale statsmyndigheder, har kommissionen overvejet mulighederne for gennemførelse af en decentralisering på dette område ved at henlægge såvel behandlingen som den endelige afgørelse af de pågældende sager til kommunalbestyrelserne. Man har herved bl. a. haft opmærksomheden henvendt på den med hensyn til behandlingen af sager om formue-differencer konstaterede ved den ekstraordinære formueopgørelse den 23. juli 1945 trufne ordning, hvorefter det som hovedregel er overladt til de kommunale ligningsmyndigheder i forbindelse med skatteradene at træffe endelig afgørelse i alle sager, hvor den konstaterede formuedifferenec ikke overstiger 10 000 kr. (de såkaldte „tabelsager"), jfr. nærmere statens ligningsdirektorats cirkulære af 30. oktober 1945.

Det er kommissionen bekendt, at de erfaringer, som i den forløbne tid er gjort med hensyn til kommunernes medvirken ved behandlingen af de ovennævnte sager, har vist, at ikke alle kommunalbestyrelser har løst opgaven på tilfredsstillende måde, og at de forhold, der bør tages i betragtning ved bødefastsættelse m. v., bedømmes forskelligt fra kommune til kommune, hvorfor en vis uensartethed er kommet til at præge de trufne afgørelser.

Kommissionen har herefter ikke ment at burde gå ind for en almindelig decentralisering på dette område, idet det navnlig — såvel af hensyn til statskassen og den fælleskommunale udligningsfond som af hensyn til de pågældende skatteydere — skønnes betamkeligt at unddrage den centrale statsmyndighed afgørelsen af sager af større økonomisk betydning. Hvor det derimod drejer sig om „mindre" sager, bør der efter kommissionens skøn ikke tillægges de ovennævnte forhold afgørende vægt som argumenter imod at henlægge afgørelsen i bøde- og efterbetalingsager til kommunalbestyrelserne, idet de administrative fordele, der vil opnås ved en sådan decentralisering, findes at være så væsentlige, at en ensartet sagsbehandling bør søges sikret på anden måde end ved ligningsdirektoratets behandling af sagerne og disses forelæggelse for skattedepartementet. Efter kommissionens opfattelse vil den fornødne ensartethed ved kommunalbestyrelsernes behandling og afgørelse af „mindre" bøde- og efterbetalingssager kunne opnås, såfremt det fastsættes, at de af kommunalbestyrelserne trufne afgørelser skal forelægges vedkommende arntsligningsinspektør til godkendelse.

De ovenfor refererede regler i § 13, stk. 3, i loven af 12. juli 1946, hvorefter det i alle bødesager, der skal afgøres administrativt, er finansministeren, der foretager bødefastsættelsen, er uændret optaget i § 133, stk. 3, i det af skattelovskommissionen udarbejdede forslag til lov om skat til staten af indkomst, formue og kapitalvinding, og skattelovskommissionen har således ikke foreslået den gældende ordning på dette område ændret.

Efter forvaltningskommissionens opfattelse vil en decentralisering af de heromhandlede afgørelser være særdeles ønskelig, og uanset at skattelovskommissionens forslag går ud på bibeholdelse af den bestående ordning, skal man derfor indstille, at det snarest

tages under overvejelse at gennemføre en ordning som den foran skitserede, hvorefter det overlades til kommunalbestyrelserne på statens vegne at træffe afgørelse i alle „mindre" bøde- og efterbetalingssager i anledning af urigtig selvangivelse, dog således at de af kommunalbestyrelserne trufne afgørelser vil være at forelægge vedkommende amtsligningsinspektør til godkendelse.

11. Eftergivelse af skat for personer, der i skatteårets løb afrejser til Grønland for at bosætte sig der.

Efter de almindelige regler vedvarer skattepligten for personer, der afrejser til Grønland for at bosætte sig der, — ligesom i tilfælde af afrejse til udlandet — til udgangen af det pågældende skatteår. Det er imidlertid almindelig praksis, at der i tilfælde af den nævnte art finder eftergivelse sted af en del af den skyldige skat. Afgørelse herom træffes for statsskattens og den fælleskommunale skats vedkommende af skattedepartementet og for den kommunale skats vedkommende af den pågældende kommunalbestyrelse.

Direktoratet for Københavns skattevæsen rar over for kommissionen peget på, at det ville være naturligt, om direktoratet fik tillagt bemyndigelse til for københavnske skatteyderes vedkommende at træffe afgørelse i sagesr som de nævnte også med hensyn til statsskatten og den fælleskommunale skat.

Da det er oplyst, at der på dette område af skattedepartementet følges ganske faste regler med hensyn til, i hvilket omfang eftergivelse kan finde sted, vil der efter kommissionens opfattelse ikke være forbundet nogen betænkelighed ved en ordning som den af direktoratet for Københavns skattevæsen antydede. En sådan særordning på dette specielle område må imidlertid antages at ville blive uden betydning ved gennemførelsen af skattelovskommissionens forslag om som almindelig regel at lægge beføjelsen til at eftergive indkomstskat til staten ud til kommunalbestyrelserne, jfr. herom ovenfor under pkt. 4.

12. Forenkling af de gældende regler for beregning af erhvervsskat.

Der er overfor kommissionen blevet peget på. at de regler, der er fastsat i kommuneskattelovens §§ 27 og 28 angående beregningen af erhvervsskat og af den reduktion af skatten til opholdskommunen, der skal finde sted i tilfælde af erhvervsbeskatning, volder kommunerne — navnlig sådanne kommuner, hvor der kun sjældent opstår spørgsmål om erhvervsbeskatning — betydelige vanskeligheder, og det er under henvisning hertil blevet henstillet til kommissionen, om der ikke måtte være anledning til at fremkomme med forslag til forenkling af de nævnte beregningsregler.

Kommissionen har gjort spørgsmålet til genstand for overvejelse og er herved kommet til det resultat, at de regler, der indeholdes i kommuneskattelovens §§ 27 og 28 angående erhvervsskattens beregning og angående beregningen af den reduktion, der i forbindelse med erhvervsbeskatningen skal finde sted i den pågældendes skat til opholdskommunen, har en så nøje sammenhæng med hele princippet i erhvervsbeskatningen — denne kan groft karakteriseres som værende en kombination af reglerne om forskelsskat og reglerne om skattedeling — at det ikke vil være muligt at foretage nogen forenkling af beregningsreglerne, uden at det på afgørende måde vil gå ud over systemet og dermed over de forskellige hensyn, som det er reglernes formål at tilgodese.

Skattelovskommissionens forslag i denne henseende går ud på en fuldstændig ophævelse af erhvervsbeskatningen. De økonomiske virkninger, der for kommunerne vil være forbundet hermed, foreslås af kommissionen afhjulpet på forskellig måde, bl. a. gennem en ændret byrdefordeling.

Da erhvervsbeskatningsreglerne er — og under det gældende system nødvendigvis må være — ret komplicerede og derhos i mange tilfalde kræver en betydelig og ofte meget tidkrævende korrespondance, er det forståeligt, at de i mange kommuner virker tyngende på administrationen. Selvom det må antages, at der som helhed er opnået en betydelig lettelse på dette område ved den indskrænkning af erhvervsskattesagernes antal, der har været en folge af de ved lov ur. 378 af 12. juli 1946 og lov nr. 83 af 8. marts 1949 foretagne forhøjelser af indtægtsgrænserne for erhvervsbeskatning. er det forvaltningskommissionens opfattelse, at de fordele, der vil være forbundet med at opretholde ordningen, som helhed betragtet ikke vil stå i noget rimeligt forhold til den administration, ordningen kræver. Ud fra forenklingsmæssige hensyn må kommissionen derfor stærkt gå ind for den af skattelovskommissionen — imod kompensation bl. a. gennem omlægning af byrdefordelingen — foreslåede ophævelse af erhvervsbeskatningen.

13. Administrationen af bornetilskudsordningen,

De nærmere regler for gennemførelsen af loven om børnetilskud for skatteåret 1950—51 (lov nr. 147 af 31. marts 1950) blev fastsat i en bekendtgørelse (bekendtgørelse nr. 175 af 1. maj 1950), der blev udfærdiget efter forudgående forhandling bl. a. med de kommunale organisationer og repræsentanter for de tre hovedstadskommuners skattemyndigheder.

Da ordningen havde været i kraft i nogen tid, blev det fra kommunal side overfor kommissionen gjort gældende, at de indhøstede erfaringer havde vist, at reglerne i bekendtgørelsen af 1. maj 1950 i flere henseender var mindre rationelle og tillige unødigt komplicerede.

Spørgsmålet om en forenkling af reglerne i bekendtgørelsen af 1. maj 1950 blev derefter på kommissionens foranledning taget op af Den danske Købstadforening, der over for skattedepartementet nærmere redegjorde for kommunernes erfaringer i den tid, ordningen havde virket. Resultatet blev, at der — efter at sagen påny havde været genstand for forhandling med de kommunale organisationer — blev foretaget forskellige ændringer i reglerne om bornetilskudsordningens administration. De ændrede regler, der har virkning fra 1. april 1951, er fastsat ved bekendtgørelse nr. 195 af 16. april 1951.

14. Gennemførelse af **større** ensartethed mellem de forskellige lister, som det påhviler skatterådene at udfærdige med hensyn til indkomst- og formueskat til staten og den fælleskommunale udligningsfond.

De nu anvendte lister formularer gør det nødvendigt, at hver enkelt af de pågældende lister udfyldes for sig, hvilket, da det hovedsagelig er de samme oplysninger, der skal fremgå af de forskellige lister, betyder, at en stor del af arbejdet med at udfylde listerne er rent afskrivningsarbejde.

Kommissionens opmadksomhed er blevet henledt på, at der vil kunne opnås en følelig arbejdslettelse for skatterådene, såfremt de nævnte lister indrettes på en sådan måde, at de i det omfang, hvori de samme oplysninger skal anføres på flere lister, kan udfyldes under eet ved gennemskrivning. Ved en sådan ordning vil fejlmulighederne desuden blive begrænset samtidig med, at arbejdet med at kontrollere, at listerne er rigtigt udfyldt, vil blive mindre.

Et forslag til ændring af de omhandlede lister med henblik på at muliggøre udfyldning ved gennemskrivning har været forelagt kommissionen, på hvis foranledning spørgsmålet nu er taget op af skattedepartementet.

Dette spørgsmål har desuden været underkastet en nærmere undersøgelse i forvaltningsnævnets sekretariat, der under 25. maj 1951 har tilsendt skattedepartementet et forslag til en nyordning.

C. Forenkling af købstadkommunernes arbejde i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for skatter og afgifter til staten.

1 en skrivelse af 18. december 1944 til bestyrelsen for Den danske købstadforening rejste kæmnerforeningen spørgsmål om gennemførelse af en forenkling af de arbejder, der hidtil havde været pålagt købstæderne uden for Sønderjylland i forbindelse med regnskabsaflæggelsen for skatter og afgifter til staten. I skrivelsen anførtes det, at den hidtidige ordning var ensbetydende med, at der i købstadkommunerne uden for Sønderjylland måtte føres 2 regnskaber over regnskabsmellemværendet med staten, idet der for alle beløb, der angik dette mellemværende, ved siden af posteringen i kommunens eget bogholderi skulle finde bogføring sted i en særlig hovedbog for mellemværendet med statskassen.

I kæmnerforeningens skrivelse blev det gjort gældende, at den bestående ordning var meget uhensigtsmæssig og tidkrævende, og at man fra foreningens side derfor var stærkt interesseret i en forenkling/i hvilken forbindelse man henviste til, at der for de sønderjydske købstæder var indført en særlig ordning, hvorefter de pågældende kommuner var fritaget for førelse af statsskatteregnskaberne, idet dette arbejde var henlagt til amtstuerne. Efter foreningens opfattelse ville der intet være til hinder for at gennemføre en tilsvarende ordning også for købstæderne uden for Sønderjylland.

Kæmnerforeningens fornævnte skrivelse af 18. december 1944 blev af købstadforeningen videresendt til finansministeriet, hvorfra den blev afgivet til nærmere behandling i et udvalg, der var nedsat til undersøgelse af amtstuernes forhold.

I forvaltningskommissionen, der fra kommunal side er blevet gjort bekendt med sagen, har der været enighed om, at en aflastning af købstæderne i den af kæmnerforeningen foreslåede retning burde søges gennemført, og man har derfor rettet henvendelse til finanshovedbogholderiet med anmodning om foretagelse af en nærmere undersøgelse af mulighederne herfor. På foranledning af denne henvendelse er der ved flnanshovedbogholderiets foranstaltning nu blevet gennemført en nyordning på dette område, hvorved købstadkommunerne er blevet fritaget for at være selvstændigt regnskabsførende over for finansministeriet for så vidt angår oppebørsler af skatter og afgifter til staten, refusioner og tilskud fra socialministeriet, indenrigsministeriet m. fl. Det nærmere indhold af nyordningen, der er trådt i kraft den 1. oktober 1950, fremgår af den som bilag 1 gengivne instruks af 15. september 1950 vedrørende afregning af skatt sr og afgifter m. v. fra købstadkommunerne (uden for Sønderjylland) til amtstuerne og af flnanshovedbogholderiets som bilag 2 gengivne skrivelse af samme dato til amtstuerne uden for Sønderjylland.

D. Fordeling af udgifter mellem de offentlige kasser.

Gennem skattelovskommissionens arbejde er der tilvejebragt forslag til gennemgribende reformer af de igennem de seneste årtiers lovgivning opbyggede, meget komplicerede regler for fordeling af udgifterne mellem staten og kommunerne og imellem disse indbyrdes. Kommissionen har her påvist, at de gældende regler i mange tilfælde vanskeliggør og fordyrer administrationen, hvad der navnlig er føleligt for de mindre kommuner.

Blandt de forslag af forenklingsmæssig art, som kommissionen i denne henseende stiller, kan nævnes forslagene om ophævelse af den fælleskommunale udligningsfond og de særlige fælleskommunale skatter og om ophævelse af det mellemkommunale refusionsforbund. Den udligning mellem kommunerne, der hidtil har fundet sted gennem disse ordninger, skal efter kommissionens forslag fremtidig ske gennem statsskatterne ved statens overtagelse af de pågældende udgifter eller ved tilskud af statskassen. Nævnes kan endvidere kommissionens forslag om en gennemgribende forenkling af de regler, hvorefter der ydes kommunerne refusion af udgifter i henhold til den sociale lovgivning og af udgifter til skolevæsen, samt forslagene om erhvervsbeskatningens og den kommunale selskabsbeskatnings bortfald og om en begrænsning af de tilfælde, i hvilke der kan blive tale om deling af den personlige kommuneskat mellem flere kommuner.

Ved lovgivning om foranstaltninger, hvis betydning ikke er begrænset til et rent lokalt område, har der gennem tiderne været en almindelig tendens til at fastsætte, at de med foranstaltningerne forbundne udgifter ikke fuldtud skal bæres af den kommune, hvor foranstaltningerne iværksættes, men i et vist omfang skal kunne kræves refunderet af andre offentlige kasser. Der kan her navnlig henvises til refusionsreglerne i den sociallovgivning og i den forebyggende sundhedslovgivning. Som eksempler på love, der falder ind under den forebyggende sundhedslovgivning, kan nævnes lov nr. 85 af 31. marts 1937 om bekæmpelse af sygelighed og dødelighed blandt børn i de første leveår, lov nr. 208 af 19. april 1943 om tillæg til lov nr. 138 af 10. maj 1915 om foranstaltninger mod smitsomme sygdommes udbredelse (vaccination mod difteri), lov nr. 472 af 1. oktober 1945 om svangerskabshygiejne, lov nr. 230 af 30. april 1946 om lægeundersøgelse af børn og lov nr. 413 af 12. juli 1946 om skolelæger. Medens formålet med ordninger af den nævnte art som oftest er at opnå den retfærdigst mulige fordeling af byrderne, ligger der bag den forebyggende sundhedslovgivnings refusionsregler tillige den betragtning, at refusionsreglerne — staten refunderer i almindelighed halvdelen af de med foranstaltningerne forbundne udgifter — vil anspore kommunerne til at iværksætte de pågældende foranstaltninger.

Medens der ud fra administrative hensyn i almindelighed ikke kan rettes indvendinger imod ordninger som de nævnte, når blot reglerne for udgiftsfordelingen ikke er mere komplicerede, end formålet kræver, har forvaltningskommissionen fundet anledning til at pege på, at der forekommer tilfælde, hvor de udgifter, der er genstand for fordeling mellem flere offentlige kasser, er relativt uvæsentlige, og hvor det arbejde, der er forbundet med fordelingen af udgifterne, derfor er uforholdsmæssigt stort.

Et typisk eksempel på tilfælde af den nævnte art frembyder lov nr. 61 af 7. april 1899 om foranstatlninger mod oldenborrer. Ifølge lovens § 4 skal de ved foranstaltningerne indsamling af oldenborrer og oldenborrelarver - foranledigede udgifter „afholdes forskudsvis af kommunens kasse, men halvdelen af dem godtgøres kommunen af statskassen, og en fjerdedel godtgøres desuden sognekommunerne og handelspladserne af amtsrepartitionsfonden". De udgifter, loven giver anledning til, er i almindelighed ganske minimale. For Haderslev amtsrådskreds' vedkommende har den gennemsnitlige udgift i tiårsperioden 1940/41—1949/50 således kun været 148,06 kr. Statskassens udgifter i henhold til loven — refusion af halvdelen af kommunernes udgifter— har i den tilsvarende periode andraget 438,68 kr. i gennemsnit pr. år.

De anforte tal viser klart, at der her er tale om et område, hvor det, der opnås ved udgiftsfordelingen, ikke står i rimeligt forhold til det arbejde og de udgifter, som uundgåeligt vil være forbundet med administrationen af ordningen.

Det vil falde nøje i tråd med de forslag, skattelovskommissionen har stillet an-

gående forenkling af refusionsordninger m. v., at ordninger som de ovennævnte, hvor en udgiftsfordeling kun er af ringe, økonomisk betydning og derfor betyder en uforholdsmæssig belastning af administrationen, ophæves, så snart lejlighed dertil byder sig, og at sådanne ordninger ikke påny indføres.

Forvaltningskommissionen, der ganske kan slutte sig til de forenklingsbestræbelser, der ligger til grund for skattelovskommissionens forslag, skal henstille, at opmærksomheden ved fremtidig lovgivning haves henvendt herpå.

Det her behandlede spørgsmål giver kommissionen anledning til at pege på det ønskelige i, at de gævldende fra ældre tid stammende regler om kommunernes deltagelse i udgifter ved foranstaltninger, der efter deres art henhører under rets- og politivæsenet, optages til revision. Man skal i denne henseende indskrænke sig til at bemærke, at det efter den ved lov nr. 166 af 18. maj 1937 stedfundne nyordning af politiets og arrestvæsenets forhold på forhånd ma forekomme mindre rationelt at opretholde sådanne regler, en betragtning, der er nærmere uddybet af afdøde amtmand Kay Ulrich i en artikel „Omkring statens overtagelse af politi- og arrestvæsenet" — i købstadsforeningens tidsskrift for den 15. april 1940, hvortil man skal henvise.

E. Det administrative tilsyn med den kommunale forvaltning.

Det administrative tilsyn med den kommunale forvaltning finder bl.a. sted gennem udøvelsen af tilsynsmyndighedens approbationsbeføjelse med hensyn til visse dispositioner, der berører kommunernes finansielle status. Som særlig praktiske eksempler på sådanne dispositioner kan nævnes forbrug af kommunens kapitalformue, optagelse af lån samt køb og salg af fast ejendom, jfr. herved bestemmelserne i §§ 15 og 28 i lov nr. 88 af 25. marts 1933 om landkommunernes styrelse og i § 22 i lov nr. 87 af s. d. om købstadkommunernes styrelse, hvorefter der for sognekommunernes vedkommende kræves samtykke fra vedkommende amtsråd og for amtskommunernes og købstadkommunernes vedkommende kræves samtykke fra indenrigsministeriet til dispositioner af den nævnte art.

Kommissionen har under sine overvejelser været inde på spørgsmålet om betimeligheden af at tillægge de kommunale råd en friere stilling med hensyn til at træffe dispositioner af økonomisk art og har herved i første række haft de ovennævnte bestemmelser i de kommunale styrelseslove for øje. Spørgsmålet er i kommissionen blevet rejst ud fra forenklingsmæssige hensyn, idet det er blevet fremhævet, at de fleste dispositioner af den art, der er tale om, er af ganske uvæsentlig betydning for vedkommende kommunes økonomiske stilling, og at det arbejde, der for kommunerne er forbundet med i alle sådanne tilfælde at skulle indhente samtykke fra tilsynsmyndigheden, derfor virker uforholdsmæssigt tyngende og i mange kommuner opfattes som en ganske unødvendig formalitet.

Spørgsmålet om en amdring af de forannanmte bestemmelser i de kommunale styrelseslove i retning af større frihed for kommunerne til uden tilsynsmyndighedelis godkendelse at træffe økonomiske dispositioner bør efter kommissionens opfattelse ikke søges løst isoleret, men bør i givet fald optages til behandling som et led i en samlet revision af det kompleks af regler, der bestemmer omfanget af det administrative tilsyn ved kommunalforvaltningen og formerne for dette tilsyns udøvelse. Kommissionen har derfor fundet det rigtigst ikke at fremkomme med forslag til forenkling af de gældende regler på dette område.

Med hensyn til kommunernes pligt til at indhente samtykke hos tilsynsmyndigheden til dispositioner, der går ud på køb og salg af fast ejendom, finder man i forbindelse

med omtalen af det her behandlede spørgsmål anledning til at henlede opmærksomheden på, at indenrigsministeriet i flere tilfælde under eet har meddelt en kommune tilladelse til en række køb eller salg. Som eksempler på sådanne .,stående" tilladelser, hvorved ministeriet har givet afkald på at få sagerne om de enkelte køb eller salg forelagt, kan nævnes tilladelser til salg af parceller af større ej domme, som er erhvervet med udstykning for øje, og tilladelse til erhvervelse af arealer, der er nødvendige til gennemførelse af bestemte vejanlæg.

Kommissionen er bekendt med, at det af indenrigsministeriet under 31. december 1948 nedsatte regnskabsudvalg har været inde på spørgsmålet om, på hvilken måde det administrative tilsyn med kommunalforvaltningen bør finde sted, og har derfor gjort dette udvalg bekendt med de anskuelser, der herom er kommet til orde i kommissionen.

F. Rationeringsordningerne.

I et møde, der fandt sted den 6. februar 1948, og i hvilket formanden for forvaltningskommissionens udvalg vedrørende afvikling af de midlertidige administrationsorganer deltog, fandt der en drøftelse sted af forskellige fra kommunal side fremsatte forslag til forenkling og decentralisering af administrationen af de bestående rationeringsordninger. Efter vedtagelse på mødet tilsendte man formanden for det nævnte udvalg den som bilag 3 aftrykte skrivelse, hvori man anmoder om, at der måtte blive foretaget en nærmere undersøgelse af mulighederne for at afhjælpe de påpegede mangler ved de bestående ordninger i overensstemmelse med de fremførte synspunkter. Baggrunden for de fleste af de rejste spørgsmål må nu antages at være bortfaldet som følge af den stedfundne successive ophævelse af rationeringsordningerne.

G. Skattelovskommissionens forslag.

Kommissionen har gjort sig bekendt med de forslag til en nyordning af de gældende regler på en række områder, der indeholdes i de 2 betænkninger, der foreligger fra skattelovskommissionens side. Foran under afsnit B. er enkelte af forslagene — for størstedelens vedkommende af mere skatteteknisk art — gjort til genstand for omtale i forbindelse med særlige spørgsmål inden for skattelovgivningen, som forvaltningskommissionen har haft under overvejelse. Herudover giver skattelovskommissionens betænkninger anledning til at fremkomme med følgende bemærkninger:

Samtlige kommissionens forslag vidner om, at man inden for kommissionen har haft opmærksomheden henvendt på, at de gældende retsregler på en række områder, navnlig sådanne, hvor statens og kommunernes økonomi griber ind i hinanden (refusionsordninger, tilskudsordninger o. lign.), er meget komplicerede og i mange tilfalde tillige lidet rationelle. Kommissionen påviser i forbindelse med sin udførlige gennemgang af de administrationsordninger, kommissionen har beskæftiget sig med, at de gældende regler i mange tilfalde medfører et uforholdsmæssigt administrationsapparat, og går ved sine forslag ind for en omfattende simplificering af hele systemet, navnlig gennem en mere rationel fordeling af byrderne mellem stat og kommune og mellem kommunerne indbyrdes.

Det kompleks af nye retsregler, der foreslås af skattelovskommissionen, er udarbejdet ud fra den forudsætning, at retten til at bringe betalt skat til fradrag i den skattepligtige indkomst bortfalder.

Forvaltningskommissionen må ud fra hensynet til at aflaste de offentlige administrationskontorer se med den største sympati på de forenklingsmuligheder, som der er peget på i skattelovskommissionens betænkninger, og skal meget henstille, at disse muligheder haves for øje ved kommende lovgivning. Man skal herved pege på, at en meget stor del af de forenklings- og rationaliseringsreformer, der indeholdes i skattelovskommissionens forslag, ikke har skattefradragsrettens bortfald til nødvendig forudsætning, og at der derfor kan være grund til at tage spørgsmålet om deres gennemførelse op til overvejelse uafhængigt af de mere principielle — og tildels politisk betonede — spørgsmål, der uundgåeligt vil rejse sig angående skattefradragsretten.

Hvad særligt angår den af sk attelovskom missionen foreslåede omlægning af skatteopkrævningsterminerne for de personlige skatter til stat og kommune, er man vel opmærksom på, at indførelse af en ordning med samme skatteopkrævningsterminer for alle kommuner er et nødvendigt led i det af skattelovskommissionen foreslåede skattesystem med dets nøje sammenhæng mellem indkomstskatten til staten og indkomstskatten til kommunen. Man finder dog anledning til at fremhæve, at overgangen til de foreslåede skatteopkrævningsterminer vil medføre betydelige likviditetsvanskeligheder for en række kommuner med tidligere opkrævningsterminer. Ti nærmere belysning heraf henviser man til den som bilag 4 aftrykte skrivelse af 30. oktober 1948 fra Køge byråd til bestyrelsen for Den danske Købstadforening. Spørgsmålet er af meget stor økonomisk rækkevidde for mange kommuner, og af hensyn til disse kommuner må man anse det for tvingende nødvendigt, at der på den ene eller den anden måde træffes foranstaltning til at afbøde denne uheldige bivirkning af forslaget.

Bilag 1.

Instruks vedrørende afregning af skatter og afgifter m. v. fra købstadkommunerne (udenfor Sønderjylland) til amtstuerne.

Det meddeles herved, at efter derom med repræsentanter for købstæderne førte forhandlinger fritages købstadkommunerne fra og med den 1. oktober 1950 for at være selvstændigt regnskabsførende overfor finansministeriet for så vidt angår oppebørsler af skatter og afgifter til staten, refusioner og tilskud fra socialministeriet, indenrigsministeriet m. fl.

Som følge heraf bortfalder den ved finansministeriets instruks af 17. januar 1927 påbudte særlige regnskabsførelse med tilhørende udfærdigelse af månedlig regnskabsoversigt.

En forudsætning for denne ordning er, at der i købstædernes regnskabsføring holdes nøje rede på oppebørsler for og mellemværende med staten, idet bogføringen til brug for statsregnskabet af købstædernes oppebørsler m. v. fremtidig vil ske i amtstuerne, hvortil købstæderne fremdeles indsender sædvanlig „Anmeldelse og opgørelse vedrørende indkomst- og formueskat m. v. til staten" i udfyldt stand med tilhørende bilag. Heraf følger, at købstæderne som hidtil fører de sædvanlige for journaler vedrørende indkomst- og formueskatter samt børnetilskud, der danner grundlaget for udfyldelsen af de ovennævnte opgørelsesskemaer. På tilsvarende vis forholdes med hensyn til ejendomsskatterne, for hvilke det også fortsat påhviler købstæderne at udfærdige de halvårlige opgørelser over tilsvaret og eventuelle supplerende opgørelsesskemaer.

De købstæder, der anvender gennemskrivningsbogholderi, vil dog i stedet for forjournaler kunne benytte fyldestgørende genparter af hovedbogføringen.

I henhold til de udfærdigede opgørelser over personlige skatter og ejendomsskatter finder indbetaling til staten sted som hidtil i de sædvanlige intradebanker til de fastsatte terminer, og kvitteringer herfor tilstilles amtstuerne.

For mellemværende, der afregnes månedsvis, bør afregning ske senest den næstsidste i måneden, således at bilag m. v. er amtstuen i hænde senest den sidste i måneden. Af hensyn til amtstuernes regnskabsafslutning bedes fristen nøje overholdt. Vedrører indbetalingen flere konti. f. eks. Indkomst- og formueskatter, ejendomsskatter eller eventuelle indtægts- og udgiftsordrer videregivet fra amtstuerne, anmodes købstæderne om at vedlægge en summarisk specifikation af det indbetalte beløb.

Af hensyn til den gamle regnskabsordnings afvikling bør købstædernes regnskabsoversigter for september måned d. å. indsendes så tidligt som muligt, og „Statskassens kassekonto" skal være udlignet.

Finanaministeriet, den 15. september 1950.

P. m. v.

E. Valentin Hansen.

Dresling.

Bilag 2.

FINANSMINISTERIET
FINANSHOVEDBOGHOLDERIET

Kobenhavn, den 15. september 1950.

F. B. J. nr. 41 I/1950.

Til amtstuerne udenfor Sønderjylland.

I anledning af, at købstæderne i henhold til finansministeriets instruks af 15. september 1950 fra den 1. oktober d. å. fritages for at indsende regnskabsoversigt til finansministeriet, påhviler det fra denne dato amtstuerne at optage købstædernes tilsvar af skatter m. v. til staten og afregningen heraf i regnskabet.

Som følge af nyordningen vil indtægtsordrer og udgiftsordrer, som hidtil er blevet stilet til købstæderne, med virkning fra ordningens ikrafttræden blive tilstillet amtstuerne.

Det er pålagt købstæderne senest den næstsidste i måneden at tilsende amtstuerne de sædvanlige bilag, for journal-ark el. lign,, opgørelser m. v., og kvitteringer for indbetalinger til intradebankerne. Omfatter afregningen både ejendomsskatter og personlige skatter m. v. medfølger desuden en summarisk specifikation af afregningen.

Amtstuerne bogfører kun slutsummerne af de enkelte skatter m. v. (for indkomst- og formueskatternes vedkommende: Uerholdelige beløb, opkrævningsvederlag, rentegodtgørelse m. v.) og bearbejder iøvrigt ikke det indkomne materiale. Posteringen sker på de almindelige bevillings- og restancekonti i regnskabet. Intraderne debiteres som hidtil konto „Indbetaling for regning købstæderne", medens kontoen „Indbetaling fra købstæderne" fremtidig ikke benyttes. Man udbeder sig fremdeles specifikation af købstædernes indbetalinger indsendt med regnskabsoversigten hertil.

Ved overgangen til nyordningen posteres købstædernes saldi på samtlige restancekonti som bevægelse i september måned på de respektive restancekonti og modposteres på en nyoprettet konto „Overtagne restancer fra købstæderne", hvilken konto man vil udligne ved ompostering her.

E. Valentin Hansen.

Dresling.

Bilag 3.

FOEVALTNINGSKOMMISSIONEN

KOMMUNEUDVALGET

Kobenhavn, den 24. februar 1948.

Hr. direktor V. Villadsen, magasin du Nord, Kongens Nytorv, K.

På et af udvalget afholdt møde den 6. februar 1948, i hvilket De deltog, fandt der en drøftelse sted af forskellige spørgsmål i forbindelse med de bestående rationeringsordninger.

Under henvisning hertil, og idet man vedlægger et referat af de på mødet faldne udtalelser skal man anmode Dem om i Deres egenskab af formand for forvaltningskommissionens udvalg vedrørende afvikling af de midlertidige administrationsorganer at ville foretage en nærmere undersøgelse af mulighederne for at afhjælpe de fra kommunal side påpegede mangler ved de bestående ordninger i overensstemmelse med de på mødet fremførte synspunkter.

Det tilføjes, at udvalget til enhver tid vil være villig til yderligere drøftelse af de pågældende spørgsmål, såfremt det måtte skønnes formålstjenligt.

Pinholt.

Rangel Nielsen,
sekr.

Bilag 4.

KØGE BYRÅD

Den 30. oktober 1948.

J.nr. 713:336.2.077.6.

Til bestyrelsen for Den danske Købstadforening, Gyldenløvesgade 11, København V.

Af dagspressen er det fornylig fremgået, at den nedsatte skattekommission overvejer at stille forslag om, at statsskatterne og de fælleskommunale skatter, der efter de nugældende regler forfalder til betaling af skatteyderne den 1. juli, 1. oktober, 1. januar og 1. april, hver gang med 1/4 for de forløbne kvartal, for fremtiden skal betales i 10 rater i lighed med den ordning, der for tiden er gældende bl. a. for Københavns kommune, og således, at 1. rate forfalder til betaling 1. juli med sidste dag for rettidig betaling uden renter den 20. juli.

Køge kommunalbestyrelse tillader sig herved at henlede den ærede bestyrelses opmærksomhed på, at gennemførelsen af det her skitserede forslag for Køge kommune og en lang række andre købstæder vil være ensbetydende med, at der vil opstå betydelige økonomiske vanskeligheder for disse kommuner.

Sagen er, at Køge kommune og adskillige andre med den i en årrække har opnået dispensation fra skattedepartementet med hensyn til forfaldstiderne for statsskatterne og de fælleskommunale skatter, således at disse skatter forfalder på et tidligere tidspunkt end angivet i loven og samtidig med kommune- og kirkeskatterne. Kommunerne har derved kunnet indrette sig således, at de udsendte skattebilletter indeholder opgørelse såvel over kommune- og kirkeskatter som over statsskatter og fælleskommunale skatter, hvad der er ensbetydende med en lang række fordele for såvel skatteyderne som kommunerne, hvis administrationsomkostninger derved nedbringes ganske betydeligt.

For Køge kommunes vedkommende er forholdet dette, at skattebilletterne, omfattende samtlige skatter til stat og kommune, udsendes til skatteyderne omkring 1. april. Skattebeløbet forfalder til betaling den 1. april, 1. maj, 1. juli, 1. august, 1. oktober, 1. november, 1. januar og 1. februar hver gang med 1/8, og således at sidste dag for rettidig indbetaling uden rentetillæg er henholdsvis 4. maj, 4. juni, 4. august, 4. september, 4. november, 4. december, 4. februar, og 4. marts.

Gennemførelsen af skattekommissionens foran skitserede forslag vil imidlertid, da man meget nødig ønsker at gå glip af de fordele, der fremkommer ved, at hver skatteyder kun har een skattebillet, føre med sig, at Køge kommune vil blive nødt til at forrykke de ovennanførte betaljngsterminer 2 måneder tilbage. Der vil herved opstå et fald i kommunens likvide beholdning, som vil skabe betydelige vanskeligheder for kommunen. Til belysning heraf skal man anføre, at statsskatter og fælleskommunale skatter i året 1948—49 i Køge kommune udgør ialt kr. 2 560 395,59, kommune- og kirkeskatter samt ejendomsskatter udgør ialt kr. 2 552 203,56, således at det samlede skattebeløb andrager kr. 5 112 599,15, eller pr. termin kr. 639 074,89.

Af det samlede skattebeløb indgik der i tiden: 1. april —20. juli (den dato, der efter skattekommissionens forslag skal være sidste dag for rettidig betaling af 1. rate uden rente-tillæg) ialt kr. 1 084 365,63.

Gennemførelsen af skattekommissionens forslag vil derfor være ensbetydende med, at Køge kommunes likvide beholdning vil blive formindsket med ca. 1 000 000, kr. hvortil kommer, at Køge kommune ved indførelse af 10. rate-systemet vil få mindre ind i skat pr. termin, end tilfældet er i øjeblikket, således at formindskelsen af kommunens likvide beholdning i virkeligheden vil blive endnu større end ovenfor anført.

Måske vil skattekommissionen heroverfor hævde, at den ikke kan tage hensyn til spørgsmålet om, til hvilke tidspunkter kommunen vil opkræve kommune- og kirkeskat, men selv om man i foranstående opgørelse ser bort fra ae kommunale skatter, vil resultatet alligevel blive et betydeligt likviditetstab, nemlig ca. 500 000 kr.

Som det fremgår af foranstående, vil skattekommissionens forslag, såfremt det gennemføres, få meget følelige konsekvenser såvel for Køge kommune som for de mange andre købstæder, det har samme indbetalingstidspunkter, som anført ovenfor, og byrådet tillader sig derfor indtrængende at henstille til den ærede bestyrelse at gøre skattekommissionen opmærksom herpå og foranledige, at der i hvert fald åbnes mulighed for interesserede kommuner til at bevare de nu anvendte forfaldstider.

Om resultatet af bestyrelsens overvejelser og henvendelse til skattekommissionen tillader man sig at imødese meddelelse.

P. B. V.

Niels Albrechtsen.

S. Hjarsø.

III. Afsluttende beretning ang. arbejdet i udvalget vedrørende afvikling af de midlertidige administrationsorganer, (udvalg 6).

Til undersøgelse af muligliederne for afvikling af de midlertidige administrationsorganer nedsattes kort efter forvaltningskommissionens oprettelse et undervudvalg, der fik følgende sammensætning:

Minister *Per Feder spiel* (formand), sognerådsformand *A. J. Andersen,* kontorchef, senere amtmand *M. J. Clausen,* økonomidirektør, senere nationalbankdirektør *H. Koed,* departementschef *Andreas Møller,* statsministeriet, kommunaldirektør *Hans Nielsen,* Ålborg, og afdelingschef *K. Skat-Rørdam,* handelsministeriet. Da minister *Federstiel* efter ønske udtrådte af forvaltningskommissionen, blev hvervet som formand for udvalg 6 overdraget direktør *V. Villadsen.* Ved sognerådsformand *A. J. Andersens* død indtrådte sognerådsmedlem *J. Jensen* i udvalget og efter afdelingschef *Skat-Rørdams* udtræden af kommissionen har afdelingschef *P. Villadsen,* handelsministeriet, deltaget i udvalgets arbejde. Efter nationalbankdirektør *Koeds* død er der ikke udpeget noget nyt medlem af udvalget.

Baggrunden for udvalgets nedsættelse var ønsket om snarest muligt at få gennemført en afvikling eller reduktion af de specielt som følge af de særlige forhold under og umiddelbart efter besættelsen oprettede administrationsorganer, der havde fået overdraget særlige opgaver, der kun kunne antages at være af midlertidig karakter. Ved tilrettelæggelsen af sit arbejde har udvalget ikke ønsket at gennemgå sådanne midlertidige administrationsorganer, som efter de foreliggende oplysninger allerede var i færd med at afslutte sit arbejde, og under udvalgets beståen er der derfor uden udvalgets direkte medvirken afviklet en del midlertidige administrationsorganer, således f. eks. krisepolitiet og udvalget for indkvarteringserstatning.

De af udvalget foretagne undersøgelser og førte forhandlinger har herefter omfattet følgende administrationsorganer:

/. *Anlægsdirektoratet.*

Anlægsdirektoratet er af udvalget foreslået afviklet derved, at vejarbejderne overlades til amterne og lufthavnsarbejderne til luftfartsdirektoratet. Udvalgets indstilling er tiltrådt af forvaltningskommissionen og offentliggjort i kommissionens 6. betænkning pag. 9—17, hvortil henvises. På grundlag af betænkningen har ministeriet for offentlige arbejder resolveret, at arbejdet på Hørsholmvejen overdrages amterne, og nye lufthavnsarbejder er ikke overdraget anlægsdirektoratet.

Anlægsdirektoratets virksomhed blev herefter meget væsentlig reduceret og er efter en afviklingsperiode nu bragt helt til ophør.

II. Landbrugsministeriets tørvekontor.

På tidspunket for udvalgets undersøgelse var dette kontors opgaver bragt til afslutning, idet de tidligere gældende tørveordninger, var bragt til ophør. Kontoret blev imidlertid opretholdt, idet ministeriet under kontoret koordinerede den samlede udlånsvirksomhed, som tidligere var fordelt mellem forskellige kontorer. Da udvalget fandt denne fremgangsmåde uheldig, henstillede man, at spørgsmålet om nødvendigheden af at opretholde kontoret blev gjort til genstand for undersøgelse af forvaltningsnævntes sekretariat. Denne henstilling er tiltrådt af forvaltningskommissionen og optaget i 6. betænkning pag. 7—8.

Da forvaltningsnævnets sekretariat hidtil har været fuldt beskæftiget med andre opgaver, er den foreslåede undersøgelse endnu ikke gennemført, og siden udvalget udarbejdede sin indstilling, har forholdenes udvikling medført, at kontoret påny er delvis beskæftiget med bevilling af lån og tilskud til tørveproduktion.

III. Handelsministeriets kontor for hjemvendte søfolk.

Efter forhandling med handelsministeriet foreslog udvalget, at ovennævnte kontor, der var beskæftiget med administrationen af lov nr. 402 af 12. juni 1946 om søfarendes ret til afregning med statskassen, blev nedlagt, og en afvikling af kontorets virksomhed blev derefter gennemført. Forhandlingerne er ført underhånden med ministeriet, og der er ikke i kommissionens tidligere betænkninger medtaget oplysninger herom.

IV. Varedirektoratet og 'prisdirektoratet.

Ved udvalgets nedsættelse var det tanken, at varedirektoratet og prisdirektoratet i første række skulle være genstand for udvalgets undersøgelser. Imidlertid blev der af rigsdagen nedsat et specielt afviklingsudvalg med en gennemgang af disse institutioners arbejdsområde for øje, og udvalget måtte derfor henlægge denne opgave.

Forinden dette skete, var der af udvalgets formand foretaget en gennemgang af varedirektoratets arbejdsområde. På grundlag af den af formanden til direktoratet udarbejdede redegørelse vedrørende den stedfundne undersøgelse er der i videst muligt omfang foretaget en adskillelse mellem kontorerne af de almindelige bevillingsmæssige sager og de handelspolitiske sager, hvorved der er opnået en organisationsmæssigt mere tilfredsstillende ordning. Endvidere blev der fremsat forslag om en ændret sagfordeling, hvorved beslægtede sagområder blev samlet inden for samme kontor, samtidig med at de enkelte ekspeditionskontorer fik en passende størrelse. Disse forslag er efter det oplyste gennemført af varedirektoratet.

I forbindelse med ovennævnte gennemgang rejstes spørgsmålet om direktoratets placering som import-, eksport- og produktionsregulerende organ i forhold til andre styrelser, der beskæftigede sig med tilsvarende spørgsmål. Fastlæggelsen af landets import-, eksport- og produktionsforhold var delt op mellem flere ministerier, idet landbrugsministeriet i forbindelse med landbrugsorganisationerne fastlagde retningslinierne for landbrugets produktion og eksport, medens handelsministeriet — i vidt omfang på grundlag af indstillinger udarbejdet af varedirektoratet — behandlede andre spørgsmål om import-, eksport- og produktionsregulering, og fiskeriministeriet stort set over for fiskerierhvervet indtog samme stilling som landbrugsministeriet over for landbruget. Denne ordning havde imidlertid den mangel, at der savnedes et organ, der havde beføjelse til at indkræve og

bearbejde oplysninger fra samtlige områder og udarbejde samlede indstillinger vedrørende disse spørgsmål. For at opnå dette og samtidig undgå det dobbelt-arbejde, der under ordningen måtte finde sted mellem de forskellige styrelser og ministerier, der deltog i administrationen af det omhandlede område, blev der fremsat den tanke at koordinere arbejdet i et særligt departement under handelsministeriet, men dette har ikke kunnet gennemføres.

Den organisationsmæssige gennemgang af varedirektoratet omfattede også en undersøgelse af de under direktoratet nedsatte udvalg og nævn, og på grundlag af et derom fremsat forslag afvikledes ca. 25 udvalg under varedirektoratet og 2 under prisdirektoratet. Blandt de vigtigste af de således afviklede udvalg skal nævnes tilbudskontrollen, uldnævnet, mel- og brødnævnet, centralen for autogummi, papirudvalget, udvalget vedrørende jern- og cementspørgsmål, indkøbscentralen for benzin, petroleum og brændselsolie og erstatningsvareudvalget.

Drøftelserne med varedirektoratet medførte endelig, at der — i juni 1948 — efter samarbejde med statens kommitterede for papir og tryksager, fremsattes forslag om en ændring i rationeringsmærkeordningen. Det udarbejdede forslag ville medføre fordele i retning af papirbesparelser ved trykning af rationeringsmærker og personalebesparelser ved kontrollen med de afleverede rationeringsmærker, men handelsministeriet fandt ikke tilstrækkelig anledning til en gennemførelse af forslaget, bl. a. fordi en væsentlig afvikling af rationeringsordningerne blev anset for nær forestående.

Det skal iøvrigt anføres, at personale i varedirektoratet og prisdirektoratet pr. 1. august 1951 omfattede henholdsvis 727 og 149 personer, eller ialt 876 personer, mod ca. 1 900, da arbejdet kulminerede i 1945—46, og hertil kommer, at overarbejdet, der tidligere havde et betydeligt omfang, nu er afskaffet.

V. Flygtningeadministrationen.

Udvalget har ført forhandlinger med flygtningsadministrationen, men vedtaget ikke at fremsætte forslag om administrationens afvikling, da det blev oplyst, at dens virksomhed var af meget begrænset varighed. Flygtningeadministrationen er nu afviklet, idet administrationen af de tilbageværende lejre for allierede flygtninge foreståes og betales af den internationale flygtningeadministration (I. R. O.), hvis virksomhed iøvrigt også er under kraftig afvikling.

VI. Kommissarius for konfiskation af tysk og japansk ejendom.

Af redegørelser, udvalget har indhentet, fremgår det, at institutionens virksomhed afventer resultatet af forskellige internationale forhandlinger, og at ansøgningsfristen for dispensationssager iøvrigt er forlænget, hvorfor arbejdet ikke har kunnet afsluttes. Den største del af arbejdet er dog tilendebragt, og personalet, der tidligere udgjorde 103, er reduceret til 17. Kontorets arbejde påregnes i alt væsentligt at være afsluttet i løbet af 1952.

VII. Revisonsudvalget for tyske betalinger.

Arbejdet i revisionsudvalget har bl. a. beroet på en række principielle domstolsafgørelser, og da nogle af disse er gået udvalget imod, har det været nødvendigt at tage en del sager op til fornyet gennemgang. Personalet er dog stærkt reduceret og formindskes stadig. For tiden udgør det 11.

VIII. Midlertidige kommissioner, udvalg og nævn.

Udvalget har fra samtlige ministerier indhentet redegørelser for arbejdet i de midlertidige kommissioner, udvalg og nævn, og med forskellige ministerier ført forhandlinger med henblik på afviklingen af sådanne udvalg m. v. Når der ikke ydes faste honorarer for arbejdet i de her omtalte udvalg, er en fremskyndelse af udvalgenes arbejde imidlertid ikke af større økonomisk interesse. Forøvrigt må det bemærkes, at der her er tale om et område, hvor der stadig sker forandringer, idet nye udvalg m. v. oprettes og andre udvalg m. v. nedlægges, Hvad der i så henseende sker i årets løb, fremgår af de indberetninger, som de enkelte styrelser hvert år afgiver til statsministeriet.

IX.

Skattedepartementet, der under og efter krigen er udvidet væsentlig er gennemgået af forvaltningsnævnets sekretariat, der har fremsat forslag om forskellige indskrænkninger. Ligningsdirektoratet, der ligeledes er udvidet væsentligt, er for tiden genstand for en undersøgelse, der foretages af forvaltningsnævnets sekretariat.

IV. Forvaltningskommissionens indstilling vedrørende det fremtidige rationaliseringsarbejde indenfor statsadministrationen.

Ved forvaltningskommissionens nedsættelse i 1946 blev det udtalt, at regeringen anså det for ønskeligt, at der blev foretaget en samlet undersøgelse af mulighederne for at forenkle statens forvaltning, og i det for kommissionen opstillede kommissorium blev det derfor blandt en række andre opgaver overdraget kommissionen at gennemføre en rationalisering af forvaltningens arbejdsmetoder, bl. a. ved fcrøget anvendelse af moderne tekniske hjælpemidler.

Efter forhandling i forvaltnings kommissionen blev det klart, at spørgsmålet om en rationalisering af forvaltningens arbejdsmetoder ikke var egnet til kommissionsbehandling, og at der, såfremt den tiltrængte rationalisering og forenkling indenfor statens administration skulle gennemføres på tilfredsstillende måde, måtte tilvejebringes et særligt administrativt organ, der udelukkende skulle arbejde med løsningen af disse opgaver.

Med regeringens og de bevilgende myndigheders tilslutning oprettedes derfor fra 1. oktober 1947 et forvaltningsnævn, der fik til opgave at forestå dette arbejde. Nævnet blev foreløbigt oprettet for 3 år, men er senere blevet forlænget, senest til 1. april 1952. Dette nævn har for tiden følgende sammensætning:

Departementschef *E. Dige*, finansministeriet (formand),
Andreas Møller, statsministeriet, og
direktør *V. Villadsen*, Magasin du Nord.

Til nævnet knyttedes et sekretariat, hvori der foruden et mindre antal tjenestemænd, som har vist særlig indsigt i og interesse for rationaliserings- og forenklingsarbejde, er ansat særlige rationaliseringsspecialister.

Om omfanget og karakteren af det gennem forvaltningsnævnet og dets sekretariat udførte arbejde er der til stadighed givet udførlige beretninger i forvaltningskommissionens forskellige betænkninger, men under hensyn til, at disse beretninger har været spredt over et længere tidsrum, finder kommissionen anledning til her kort at redegøre for den måde, hvorpå arbejdet er grebet an, samt for det omfang, det har haft, og de resultater der herved er opnået.

Arbejdsopgaven var angivet som rationalisering og forenkling af statens administration. Målet måtte derfor være en gennemgang af samtlige administrationsgrene herunder etaterne og politiet m. v. og formentlig tillige af de administrative forhold indenfor de virksomheder og institutioner, som vel ikke i formen er statslige, men som dog i realiteten er beskæftiget med statsopgaver, eller med andre ord en gennemgang af al administration, der

sker på statens regning. Ved tilrettelæggelsen af arbejdsplanen har man derfor hele tiden haft denne fuldstændige gennemgang for øje, men en systematisk fremgangsmåde har ikke kunnet følges, fordi man først har måttet gå i gang med særligt presserende opgaver og med undersøgelser indenfor styrelser, der selv har fremsat ønske herom.

Rationaliseringsundersøgelserne har hidtil omfattet følgende styrelser:

a. Styrelser og institutioner, hvor arbejdet er foregået efter anvisning fra forvaltningskommissionen eller som led i den almindelige gennemgang af statsforvaltningen: Direktoratet for fængselsvæsenet, rigspolitiet, Københavns politi, skattedepartementet, landsskatteretten og ligningsdirektoratet (endnu ikke afsluttet), udvalget for indkvarteringserstatning. ministeriet for offentlige arbejder med underinstitutioner (endnu ikke afsluttet).
b. Styrelser eller institutioner, der selv har anmodet om undersøgelsens foretagelse: Direktoratet for statsskovbruget, direktoratet for luftfartsvæsenet. fmanshovedkassen, byggenævnet og bygningsdirektoratets 2. kontor, mødrehjælpsinstitutionen i København, fiskeriministeriet, finansministeriets statsaktivbogholderi, statsprøveanstalten o. fi. a.
c. En række styrelser har modtaget assistance til løsning af mindre isolerede opgaver f. eks. anskaffelse af enkelte kontormaskiner eller omlægning af arkiverings- og journalsystemer.
d. Desuden har forvaltningsnævnet og dets sekretariat ydet assistance til forskellige udvalg, således til udvalg vedrørende arbejdsanvisning, forsvarsministeriets organisation og udskrivningsvæsenet og iøvrigt fremsat udtalelser om principielle eller generelle spørgsmål af organisa tion smæssig eller rationaliseringsmæssig karakter.
e. Endelig har nævnet og sekretariatet ydet vejledning og hjælp til generaldirektoratet for statsbanerne under gennemgangen af dettes administration. Denne gennemgang er stadig løbende.

For tiden er der undersøgelser i gang i finansdepartementet, ligningsdirektoratet, ministeriet for offentlige arbejder, overinspektionen og landsnævnet for børneforsorg, civilforsvarsstyrelsen, rigshospitalet og det kgl. teater.

Ved rationaliseringsundersøgelserne foretages der som regel først en detailleret kortlægning af den undersøgte styrelses arbejdsopgaver, organisation og arbejdsmetoder. På grundlag heraf og efter drøftelse med styrelsens repræsentanter fremsættes forslag til omlægninger af organisationen eller arbejdsmetoderne, idet større spørgsmål og spørgsmål af principiel karakter forhandles i forvaltningsnævnet. Arbejdet udføres i vidt omfang i samarbejde med finansministeriets budgetkontor, lønningskontoret 'og hovedrevisoraterne.

Da arbejdet så vidt muligt udføres i snæver kontakt med den pågældende styrelse, bliver hovedparten af de af nævnet og sekretariatet fremsatte forslag godkendt og gennemført, og kun i relativt få tilfælde har fremsatte forslag måttet opgives, fordi de undersøgte styrelser har fundet dem uhensigtsmæssige.

En opgørelse af den økonomiske betydning af de gennemførte rational iseringsforslag må selvsagt i nogen grad blive skønsmæssig, men efter et forsigtigt skøn påregnes det, at de hidtil udførte arbejder har medført årlige besparelser eller indtægtsforøgelser på godt 2 mill. kr. Til sammenligning kan anføres, at udgiften ved nævnets og sekretaratets virksomhed i indeværende finansår er anslået til noget over 200 000 kr. Det må dog i denne for-

bindelse anføres, at man ikke blot har set det som sin opgave at opnå direkte besparelser, men også at tilvejebringe et bedre virkende administrationsapparat. De samfundsmæssige fordele, der er en følge af sagernes hurtigere ekspedition, må efter kommissionens opfattelse tillægges en væsentlig betydning.

På baggrund af de således opnåede resultater og de indvundne erfaringer er der indenfor forvaltningskommissionen enighed om, at det påbegyndte rationaliseringsarbejde indenfor statsadministrationen bør fortsættes. Der må herved også tages hensyn **til,** at administrationen bestandigt får overdraget nye opgaver, og at der efterhånden som disse opstår, og andre opgaver eventuelt kan afsluttes, skal foregå omlægninger i organisation og arbejdsmetoder, omlægninger som må følges og kontrolleres for at sikre, at administrationen stadig opfylder de krav, udviklingen stiller til den.

Mange steder i udlandet er der da også etableret rationaliseringsorganer, der følger tilrettelæggelsen af den statslige administration. I U.S.A. har der således i længere tid indenfor de enkelte styrelser eksisteret rationaliseringsorganer, hvis arbejde koordineres, idet det gennem budgetbehandlingen påses, at de fremsatte forslag efterkommes. I England oprettedes før krigen et kontor under finansministeriet, der fik til formål at yde statsmyndighederne vejledning i forbindelse med anskaffelse af kontormaskiner og mekanisering af kontorarbejde. Under krigen voksede dette kontors opgaver stærkt og udvidedes til også at omfatte andre spørgsmål i forbindelse med tilrettelæggelsen af en rationel administration, og denne rådgivende virksomhed fortsættes, idet kontoret samtidig koordinerer det arbejde, der udføres i en række lokale afdelinger under de enkelte styrelser. I Sverige, Norge og Finland er i årene fra 1940 til 1945 oprettet rationaliseringsorganer, der under tilsyn af rådgivende nævn arbejder med tilrettelæggelsen af organisationsformer og arbejdsmetoder indenfor de respektive statsforvaltninger.

Forvaltningskommissionen er af den opfattelse, at der også her i landet bør tilvejebringes et permanent rationaliseringsorgan, og man skal derfor i det følgende fremdrage nogle af de spørgsmål, der opstår i forbindelse med dette organs placering, sammensætning og opgaver.

Da virksomheden må udføres i nøje forbindelse med finansministeriets budgetkontor og lønningskontor samt med hovedrevisoraterr.e, vil det være naturligt, at rationaliseringsorganet henlægges under finansministeriet. Dette vil også svare til de ordninger, der er truffet i de fleste andre lande, hvor sådanne organer forefindes.

For at sikre dette organs frie stilling i forhold til de enkelte styrelser skal forvaltningskommissionen foreslå, at det fremtidige rationaliseringsarbejde indenfor staten som hidtil forestås af et nævn, hvilket også vil være på linie med den fremgangsmåde, der er fulgt i de øvrige skandinaviske lande. Af hensyn til nævnets arbejdseffektivitet bør medlemstallet begrænses mest muligt og f. eks. fastsættes til fra 3 til 5. Medlemmerne, der bør beskikkes af finansministeren, skal repræsentere en alsidig indsigt og erfaring i administrative spørgsmål. Ved beskikkelsen bør der i første række lægges vægt på personlige kvalifikationer, og ønsket om at tilvejebringe en repræsentation for interesserede styrelser og organisationer må komme i anden række, hvorfor der ikke bør tillægges særlige styrelser eller organisationer ret til at afgive indstilling til finansministeren i forbindelse med dennes beskikkelse af medlemmerne. Af hensyn til ønskeligheden af at kunne inddrage særligt egnede personer i nævnets arbejde bør beskikkelserne kun være gældende for et vist kortere åremål.

Selvom finansministeren som anført bør være frit stillet ved beskikkelsen af nævnets medlemmer, skal kommissionen dog fremdrage visse synspunkter i forbindelse med spørgsmålet om nævnets sammensætning.

Foruden den nødvendige forbindelse med finansministeriet, som hidtil er opnået gennem formandsposten i nævnet, vil det være hensigtsmæssigt også at tilføre nævnet erfaringer og synspunkter fra de områder af centraladministrationen, som ikke hører under finansministeriet. Endvidere vil det være ønskeligt at tilføre nævnet erfaringer og synspunkter, dels fra de decentraliserede grene af den offentlige forvaltning, herunder kommunerne, dels fra det private erhvervsliv.

Til i nøje kontakt med nævnet og efter dettes almindelige direktiver at udføre det egentlige rationaliseringsarbejde indenfor de enkelte styrelser må oprettes et arbejdsorgan. Denne institution må råde over medarbejdere med fornøden administrativ indsigt og specialkendskab med hensyn til moderne arbejdsmetoder, kontorteknik m. v. Til opnåelse heraf vil det antageligt være formålstjenligt at sammensætte personalet af særlig kvalificerede tjenestemænd, der udlånes fra statsadministrationen og af personer fra det private erhvervsliv, der i teori og praksis har arbejdet med rationaliseringsproblemer. løvrigt vil der være behov for enkelte assistenter og kontorister. Nogen egentlig normering af stillinger indenfor institutionen bør antagelig ikke finde sted, idet de pågældende tjenestemænd kan overflyttes til rationaliseringsarbejdet på udlånsbasis og de i det private erhverv uddannede medarbejdere ansættes på kontrakt. Forsåvidt der i det enkelte tilfælde måtte være særlige grunde til at træffe særlige bestemmelser, som kræver lovhjemmel, vedrørende en tjenestemand, der gør tjeneste under forvaltningsnævnet, vil en sådan lovhjemmel i givet fald kunne søges tilvejebragt på den årlige normeringslov.

Ved en sådan fremgangsmåde vil man opnå mulighed for en hyppigere udskiftning af personalet end normalt indenfor statsadministrationen, hvilket forvaltningskommissionen må lægge stor vægt på.

Nævnets og arbejdsorganets opgaver og beføjelser vil naturligt kunne fastlægges ved en regeringsbeslutning og udformes nærmere ved en gennem finansministeriet udfærdiget bekendtgørelse. Det er forudsætningen, at der ikke tillægges nævnet besluttende myndighed overfor de enkelte styrelser, idet opgaven må være at yde den enkelte styrelse hjælp og vejledning i arbejdet med at finde frem til den mest hensigtsmæssige arbejdsordning. Herunder hører ikke alene tilrettelægningen af arbejdet indenfor den enkelte institution, men også forretningernes **fordeling** mellem over- og underinstanser, centrale og lokale myndigheder samt mellem statens og andre offentlige organer. Nævnet og dets arbejdsorgan må have fuld adgang til at indhente alle de oplysninger, der skønnes nødvendige for gennemførelsen af dette arbejde, og undersøgelserne bør foretages i nært samarbejde med vedkommende styrelse. Det forudsættes iøvrigt, at det almindelige vil være, at ønsket om en gennemgang af en virksomheds forhold kommer fra den pågældende styrelse selv. Forslag, som fremsættes under eller på grundlag af en undersøgelse, må forelægges vedkommende styrelse. Fremsættes der forslag til ændringer, som styrelsen ikke mener at kunne gå med til, men som nævnet mener at måtte fastholde, må redegørelse herfor af nævnet forelægges finansministeren og vedkommende ressortminister.

Af hensyn til offentlighedens og de enkelte statsstyrelsers interesse i det her omhandlede arbejde skal det foreslås, at nævnet med mellemrum, f. eks. een gang årligt afgiver en kort beretning om arbejdet og de herved opnåede resultater.

Den foreslåede ordning med et centralt arbejdsorgan til udførelse af rationaliseringsundersøgelser bør dog ikke udelukke, at man indenfor særligt store forvaltnings områder opretter egne organer af denne art, hvis dette i det enkelte tilfælde måtte anses for hensigtsmæssigt.

Under henvisning til de erfaringer, der allerede er opnået ved de gennemførte rationaliseringsundersøgelser og til nødvendiglieden af, at statens administration til enhver tid viser sig tilstrækkelig effektiv til at opfylde de krav, udviklingen vil stille til den, er der indenfor forvaltningskommissionen enighed om at anbefale, at der tilvejebringes fornøden hjemmel til at oprette et permanent rationaliseringsorgan indenfor statsadministrationen ud fra de foran anførte synspunkter.

V. Kommissionens udtalelser vedrørende de indstillinger m. v. som er vedføj et nærværende betænkning.

1. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående fiskeriministeriet (jfr. bilag 5):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

2. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående boligministeriets arkitektafdeling (jfr. bilag 6):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

3. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående kontormaskiner m. v. (jfr. bilag 7):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

4. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående hulkortcentralen (jfr. bilag 8):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

5. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående rigsregistraturen (jfr. bilag 9):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

6. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående generaldirektoratet for statsbanerne (jfr. bilag 10):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

7. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående den sociale skole (jfr. bilag 11):
   Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling.

8. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående skattedepartementets 2.—7. kontor (jfr. bilag 12):

Blandt de styrelser, hvis forhold på foranledning af forvaltningskommissionen blev taget op til gennemgang af forvaltningsnævnet, var skattedepartementet i finansministeriet. Tanken var, at der derefter skulle følge en gennemgang af statens ligningsdirektorats og landskatterettens forhold. Allerede under 29. oktober 1949 afgav forvaltningsnævnet på grundlag af sekretariatets gennemgang sin redegørelse og indstilling for 1. kontors vedkommende, se bilag 3 til kommissionens 6. betænkning, og kommissionen fremsatte sin udtalelse i 6. betænkning side 18. Skattedepartementets øvrige 6 kontorer er gennemgået af sekretariatet i tiden til august 1950, og nævnet arbejdede derefter på grundlag af sekretariatets udførlige rapporter på sin redegørelse og indstilling. Rapporterne havde været forelagt de ledende embedsmænd i skattedepartementet, og nævnet førte, som det plejer at gøre i disse sager, en række forhandlinger med embedsmændene, før det afgav sin redegørelse og indstilling til kommissionen, hvilket skete under 12. februar 1951.

I kommissionen har det været drøftet, hvilken fremgangsmåde man burde anvende i dette tilfælde. Den tidligere praksis har, idet nævnet i det væsentlige har arbejdet som en afdeling under kommissionen, været den, at man i kommissionens betænkning har aftrykt sekretariatets rapporter, nævnets dertil knyttede udtalelser og endelig kommissionens egen udtalelse. Herved er vedkommende styrelses forhold blevet indgående belyst, men det kan på den anden side ikke nægtes, at man på denne måde i den trykte betænkning har medtaget et omfattende materiale, der vel har været af stor værdi for nævnet og kommissionen, og som stadig vil være af største interesse for vedkommende styrelse selv, men som med sine mange ofte stærkt tidsbestemte detaljer er mindre egnet til offentliggørelse. Når kommissionen i en nær fremtid afslutter sit arbejde, medens nævnet må forventes at skulle fortsætte sin gennemgang af forskellige styrelsesgrene, vil forholdet sikkert blive det, at man ikke fremtidig vil offentliggøre de udførlige rapporter, og det spørgsmål har da været rejst, om man ikke allerede for skattedepartementets vedkommemde skulle gå over til en ny fremgangsmåde. I forbindese hermed er der også blevet peget på, at det måske kunne være ønskeligt på samme tid at færdiggøre behandlingen af skattedepartementets, ligningsdirektoratets og landsskatterettens områder, hvor utvivlsomt en række ensartede problemer foreligger; dette måtte betyde, at også skattedepartementets forhold blev færdigbehandlet efter kommissionens afslutning. Man er dog i kommissionen blevet enig om at afgive betænkningen om skattedepartementet nu og efter den hidtil fulgte fremgangsmåde. Der har i denne henseende været lagt vægt på, at den sfsluttende behandling burde foretages, før det grundlæggende materiale blev alt for gammelt. Det afgørende har imidlertid været, at nævnet under den daværende formands, departementschef *Kofoeds* ledelse — har afgivet sin endelige redegørelse og indstilling til kommissionen, et aktstykke, der naturligvis ikke kan ændres, og som har været beregnet på at indgå i kommissionens betænkning.

Forvaltningsnævnets redegørelse og indstilling er herefter aftrykt som bilag 8 til nærværende betænkning.

Kommissionen skal hertil knytte følgende udtalelse:

Som også fremhævet af forvaltningsnævnet he r skattedepartementet i en årrække måttet arbejde under meget ekstraordinære forhold. De ledende embedsmænd har måttet udarbejde udkast til de ekstraordinære skattelove, og efter udstedelsen af disse love har skattedepartementet skullet føre dem ud i livet. Lov sne om merindkomstskat, krigskonjunkturskat, bunden opsparing og om den ekstraordinære formueopgørelse samt eengangsskatteloven betød alle en meget stor og pludselig stigning af arbejdet i departementet, der desuden fik øget arbejde ved reformeringen af ordinære skattelove som lovene om indkomst- og formueskat, ejendomsskyld, grundskyld og grundstigningsskyld.

I ganske særlig grad har dispensationssagerne belastet skattedepartementet. I de vedtagne skattelove har der ofte som led i et politisk forlig været indsat undtagelses- og dispensationsbestemmelser, uden at loven selv har udformet disse bestemmelser, se f. eks. krigskonjunkturskattelovens § 16, formuestigningsafgifts- og stabiliseringslånslovens § 27, grundstigningsskyldlovens § 19 m. fl. Det er imidlertid klart, at også undtagelses- og dispensationsadministrationen måtte hvile på faste regler, og det har således påhvilet skattedepartementet selv at udforme disse regler på grundlag af arbejdet med sagerne.

Hvad arbejdet med denne gruppe af sager betyder, vil man forstå, når det oplyses, at undtagelsesbestemmelserne i krigskonjunkturskatteloven alene affødte ea. 50 000 sager, ofte af særdeles vanskelig karakter.

Ialt kan antallet af ekstraordinære sager siden 1946 opgøres til ca. 150 000. Denne voldsomme forøgelse af arbejdet medførte, at kontorernes antal steg fra 4 til 8. Delingen af kontorerne har formentlig været vel begrundet, men den stærke udvidelse af rammerne medførte naturligvis, at det var meget vanskeligt at skaffe velkvalificeret og kyndigt personale til sagernes behandling, så meget mere som der, som fremhævet af nævnet, i samme periode er gået en række tjenestemænd ud til andre stillinger, og en stor del af den mest kvalificerede arbejdskraft måtte beslaglægges til lovgivningsarbejde og udarbejdelse af bekendtgørelser, cirkulærer, skemaer o. s. v. Som forholdene lå, måtte man således i vidt omfang arbejde med et personale, der først skulle erhverve sig deb fornødne kendskab.

Det er forståeligt, at disse forhold måtte medføre betydelige vanskeligheder.

De, der har forestået det daglige arbejde i departementet, har lagt megen vægt på at opretholde standarden i departementets afgørelser. Det må erkendes, at der ved afgørelsen i skattesager i høj grad må kræves ensartethed; dette gælder også ved afgørelsen af undtagelses- og dispensationssager. Derfor kan — ganske bortset fra, at mange skattesager i sig selv er meget omfattende og kræver indgående og langvarig behandling — sager af denne art, selv om de hver for sig ikke synes så store og indviklede, kræve længere tids overvejelse, idet afgørelsen kan danne præcedens og derfor må hvile på undersøgelse af en række sager. Der kan i denne henseende være grund til at fremhæve, at man — i modsætning til sagførernes forelæggelse af fakta og synspunkter ved en retssags afgørelse — i skattesagerne i vidt omfang fra administrationens side selv må tilvejebringe det fornødne. Der kan endvidere være anledning til at fremhæve, at skattedepartementet — i lighed med den adgang, der er givet landsskatteretten til i tilfælde af en klage over en del af en skatteansættelse at optage hele ansættelsen til kendelse — i mange tilfælde, hvor indankningen for skattedepartementet kun angår en enkelthed, af sig selv gennemgår hele ansættelsen, idet man finder det rigtigst, at f. eks. en arveafgiftsberegning, der af en eller anden grund forelægges skattedepartementet, efter dettes behandling står som i det hele afgjort eller godkendt af departementet. At der må lægges vægt på en virkelig grundig behandling af skattesagerne, og at der er den største interesse i, at navnlig de afgørelser, der kan komme til at stå som præcedens for en lang række senere tilfælde, er vel underbyggede, kan der ingen tvivl være om. Og det er kommissionen en tilfredsstillelse, at den kritik, der er fremført overfor skattedepartementet, ikke har haft relation til denne side af forholdet.

Kritikken har derimod rettet sig imod ekspeditionen af skattedepartementets sager på et andet punkt. De foretagne undersøgelser har vist, at der i skattedepartementet var foregået en ophobning af uekspederede sager, mange sagers afgørelse er trukket langt ud over den tid, det måtte skønnes rimeligt at lade medgå, og man måtte i det hele få det indtryk, at den måde, hvorpa arbejdsordningen har været tilrettelagt, ikke i tilstrækkelig grad sikrede udnyttelsen af medarbejdernes arbejdskraft, således at der med en bedre tilrettelagt og kontrolleret arbejdsordning måtte kunne opnås væsentlig nedbringelse af tiden for skattesagernes behandling, jfr. herved bemærkningerne i forvaltningsnævnets udtalelse side 00. Nævnet har søgt at finde ud af, på hvilke punkter administrationen her har svigtet, og at pege på mulighederne for at forbedre forholdene. Der er med rette peget på, at det, at der medgår for lang tid, før afgørelsen falder, ikke alene medfører stor gene for borgerne i det enkelte tilfælde, eventuelt medfører, at også nyere skatteansættelser må ændres, men også i mangfoldige tilfælde gør selve afgørelsen vanskeligere. Lige så vigtigt som, at afgorelserne bliver sa rigtige og gode som muligt ligeså vigtigt er det, at de falder indenfor et rimeligt tidsrum. Skattedepartementets ledelse har haft den dobbeltsidede opgave:

at sørge for afgørelsernes holdbarhed og at sørge for, at maskineriet funngrede tilfredsstillende hurtigt. Det er overfor den sidste — den organisatorisk-administrative — side af opgaven, kritikken har sat ind, og der er stillet forslag om ændringer i ordningen.

Det er muligt, vel endog sandsynligt, at denr.e dobbeltsidede opgave under de daværende forhold overhovedet ikke kunne løses på helt tilfredsstillende måde, at man ved de forskellige skattelove har pålagt skattedepartementet en administration af et sådant omfang og indhold, at administrationsapparatet ikke var og ikke tilstrækkelig hurtigt kunne blive i stand til at klare begge opgavens sider. Muligheden for at udvide medhjælperstaben med kvalificeret arbejdskraft var jo meget begrænset. I alt fald viser gennemgangen af skattedepartementet, hvor overordentlig vanskeligt let har været for embedsmænd, derefter hele deres oplæring og indstilling først og fremmest har haft deres opmærksomhed henvendt på selve afgørelsernes saglige kvalitet, at sørge for — og at skaffe sig tid til at sørge for — at få også den ekspeditionsmæssige side af sagen lagt til rette. Og tilfældet her viser i det hele, hvor vanskeligt det kan være for stærkt optagne embedsmænd selv at få undersøgt, hvor der er fejl og mangler i den administrative organisation, og at få forbedringer gennemført.

Forholdet er jo ikke det, at man i skattedepartementet har været blind for de uheldige forhold, der har foreligget. Selv om ledelsen på grund af manglende kontrolmulighed næppe selv har været helt klar over, hvor galt det var, har den dog været ganske på det rene med nødvendigheden af, at der blev foretaget en rationel og grundig gennemgang af kontorerne. Skattedepartementet har derfor arbejdet nær sammen med sekretariatet og med stor interesse sammen med dette drøftet de forskellige muligheder for en bedre tilrettelægning af arbejdet.

Det må fremhæves, at dette samarbejde på en række punkter har ført til ændringer i arbejdets organisatoriske tilrettelægning.

Den overvejende del af de udarbejdede forslag vedrører ekspeditionstekniske områder, kontrolmæssige forhold og spørgsmål i forbindelse med sagbehandlingen.

Af herhenhørende forhold kan nævnes følgende:

Sager vedrørende personers skatteansættelse i to eller flere kommuner bliver fremtidig i alle tilfælde gjort til genstand for umiddelbar påresolvering; departementet vil også på andre områder have opmærksomheden henvendt på i videre omfang end nu at anvende denne behandlingsmåde, og det samme vil gælde anvendelsen af vagtsagsordningen, hvorefter en speciel medarbejder har til opgave af den daglige post at udtage og umiddelbart behandle de sager, i hvilke der uden nærmere overvejelse straks kan foretages ekspedition.

Departementets post sorteres nu straks således, at kun den mere betydningsfulde del af den forelægges ledelsen, medens resten går direkte til vedkommende kontor.

Indberetninger fra amtstuerne om kommunernes eventuelle restancer med skatteindbetalinger bortfalder.

Den særlige journalisering af de til kontrol af børsafgiftens berigtigelse indsendte blankethefter er bortfaldet. For at lette arbejdet med tilbagesendelsen af hefterne er der anskaffet et adresse-plade-anlæg, der dog også kan benyttes af de øvrige kontorer, og kontrollen med tilbagesendelsen er blevet indskrænket.

Den notering om tilbagebetaling af tinglysningsafgift, som tinglysningskontorerne må foretage, er blevet væsentligt indskrænket.

Kontrollen med visse forsikringsselskabers berigtigelse af stempelafgift (stempel-

lovens § 100 og § 105) er blevet lempet, og udenlandske selskabers indsendelse af årsregnskab ophører.

En påtænkt kontrol fra departementets side med bankers og sparekassers stempelbegunstigelser (stempellovens § 22 og § 143) vil blive overdraget bank- og sparekassetilsynet, der alligevel foretager almindelige eftersyn hos de pågældende institutioner.

Der tillægges amtstuerne udvidet bemyndigelse til på egen hånd at søge restancer vedrørende stempelafgift inddrevet, og indberetningerne om sådanne restancer kan som følge heref indskrænkes betydeligt.

De af departementet selv foretagne eftersyn af beholdning af stempelmærker og stempelpapir forenkles, og det samme gælder andre kontrolforanstaltninger i forbindelse med hele stempelafgiftsforvaltningen.

Kontrollen med indbetalinger af de gennem skattedirektoratet i København indkrævede efterbetalinger af for lidt erlagte skatter bortfalder, og anvendelsen af postale modtagelsesbeviser i skatte-efter-betalingssager indskrænkes meget betydeligt.

På et enkelt område, hvor telefonisk rykning hidtil er foretaget af sekretærer, vil dette arbejde forsøgsvis blive overdraget det almindelige kontorpersonale.

Afgørelsen af sager om bevillingsmæssig lempelse i pålignet stats- og fælleskommunal personskat har for de sagers vedkommende, hvor en skatteyder skal svare statsskat i en af hovedstadskommunerne og kommuneskat til en anden kommune, hidtil været henlagt til departementet, men sådanne afgørelser er nu på linie med afgørelserne i alle andre lempelsessager blevet udlagt til lokale myndigheder.

Vedrørende mange af disse spørgsmål har departementet selv ønsket muligheden for forbedringer overvejet, og som det fremgår af det ovenanførte er de fleste herhenhørende forslag derfor også blevet tiltrådt og gennemført, idet dette som regel har kunnet gøres rent administrativt.

En del andre forslag vedrører forhold, hvor gennemførelsen af de foreslåede ændringer vil udkræve lovgivningsmagtens medvirken.

Heraf kan nævnes en henstilling om, at der i forbindelse med udarbejdelsen af forslag til en ny statsskattelov søges tilvejebragt noget smidigere regler for behandling af sager vedrørende tilvejebringelse af lønoplysninger fra arbejdsgivere, der vægrer sig ved at afgive de fornødne oplysninger. Endvidere er det henstillet, at det, hvis motorafgiftskommissionen kommer til det resultat, at opkrævningen af vægtafgift af motorkøretøjer skal forblive ved amtstuerne, tages under overvejelse at tillade amtstuerne under visse begrænsninger at give henstand med erlæggelsen og eventuelt at kunne frafalde morarenter.

Af andre forslag, hvis gennemførelse vil udkræve lovændring, kan nævnes forslag om, at skifteretterne får forøget bemyndigelse til at bevilge udsættelse med indgivelse af arveanmeldelse, og at der tillægges meddelelsen af fri proces tilbagevirkende kraft, samt at der ved passende lejlighed fremsættes forslag om rangskattens bortfald.

Departementet har i betydeligt omfang givet tilslutning til forslagene, men har selvsagt måttet tage de nødvendige forbehold. Når departementet imidlertid har givet tilsagn om at ville tage hensyn til de af forvaltningsnævnet og sekretariatet fremsatte forslag, så snart det passende tidspunkt for fremsættelse af lovforslag er inde, mener kommissionen at kunne gå ud fra, at dette er ensbetydende med, at forslagene i vidt omfang kan forventes forelagt til gennemførelse. Det bemærkes herved, at flere af forslagene vedrører områder, hvor det næppe vil være rimeligt at gennemføre de foreslåede ændringer isoleret, således at man må afvente en også af andre hensyn motiveret fremsættelse af forslag til lovændringer, dette gælder f. eks. ændringer i retsplejelov og statsskattelov.

Endelig er der overfor departementet fremsat en række forslag angående forhold i forbindelse med departementets organisation, personale og arbejde i almindelighed. Vedrørende personalet har departementet i en række tilfælde, navnlig på områder hvor midlertidig pålagte opgaver nu er loste, tiltrådt de fremsatte forslag om indskrænkning. Ganske vist er der ikke i alle tilfælde opnået fuldstændig enighed med departementet, men som også af forvaltningsnævnet fremholdt, må der herved i nogen grad tages hensyn til den siden undersøgelsens afslutning på skatteområdet gennemførte nye ekstraordinære lovgivning.

Vedrørende arbejdet i departementet har man i ikke ringe grad i forbindelse med undersøgelsen beskæftiget sig med ekspeditionstiden og nedbringelse af de restancer, som opstod i efterkrigsårene, hvor mange nye opgaver blev pålagt departementet. Ved de i kommissionen førte forhandlinger er det oplyst, at restancerne allerede på flere områder er bragt betydeligt ned, og at dette i sig selv må have til følge, at den gennemsnitlige ekspeditionstid kan formindskes. Hertil kommer, at flere af de med departementet aftalte ændringer i ekspeditionen skulle virke i samme retning, men det vil selvfølgelig først efter nogen tids forløb være muligt endeligt at fastslå resultaterne på dette område.

Som fremført af nævnet har man iøvrigt i en periode, da antallet af sager som følge af den ekstraordinære lovgivning antog et overvældende omfang for de pågældende saggruppers vedkommende midlertidigt ophævet der. hidtidige kontrol gennem regelmæssigt afgivne restancelister, men der afgives nu igen regelmæssigt sådanne lister som med påtegning af vedkommende kontorchef forelægges afdelingschef og generaldirektør.

Fra skattedepartementets side har man overfor kommissionen erklæret sig indforstået med, at man fra nævnets side på et senere tidspunkt tager navnlig spørgsmålene vedrørende departementets organisation og arbejde i almindelighed op til fornyet undersøgelse og overvejelse, og der er fra departementets side givet tilsagn om et positivt medarbejderskab herved. Under disse omstændigheder mener kommissionen, at det kan forventes, at der også på disse områder vil kunne opnås et tilfredsstillende resultat.

Med disse bemærkninger tiltræder kommissionen forvaltningsnævnets indstilling.

9. Ad indstillingen fra forvaltningsnævnet angående skrivelse til finansministeriet vedrørende direktoratet for matrikelsvæsenet (jfr. bilag 13):

Kommissionen kan tiltræde forvaltningsnævnets indstilling, og henvendelse til finansministeriet er sket i overensstemmelse hermed.

VI. Kortfattet afsluttende oversigt over kommissionens arbejde.

Kommissionens hovedformål har som det fremgår af det ved dens nedsættelse givne kommissorium været at foretage en samlet undersøgelse af mulighederne for at forenkle statens forvaltning. Arbejdet hermed har medført, at kommissionen har måttet beskæftige sig med mange forskellige områder indenfor statsforvaltningen; principielt har dens virksomhed omfattet alle forvaltningsgrene. På et meget tidligt tidspunkt af kommissionens tilværelse — fra 1. oktober 1947 — blev det dog fundet hensigtsmæssigt at udskille de egentlige rationaliseringsopgaver til løsning gennem et særligt administrativt organ, jfr. kommissionens 1. betænkning side 85—87. Det fra nævnte tidspunkt oprettede forvaltningsnævn med tilhørende sekretariat har overtaget arbejdet med undersøgelsen af den arbejdsmæssige organisation, forretningsgangen og arbejdsmetoderne indenfor de enkelte statsinstitutioner med forenkling og rationalisering for øje, og har således varetaget en væsentlig del af de opgaver, som det oprindelig var tanken, at kommissionen skulle søge løst. Selv om forvaltningsnævnet frit har kunnet bestemme, hvilke opgaver der i så henseende har skullet tages op, har kommissionens arbejde dog været retningsgivende for valget af aktuelle arbejdsopgaver, og det er anset naturligt at lade de af nævnet afgivne indstillinger og beretninger m. v. passere kommissionen, sålænge dennes virksomhed ikke var afsluttet. Yderligere har forvaltningsnævnet til en vis grad fungeret som forretningsudvalg for kommissionen og derigennem aflastet denne for en del grundlæggende undersøgelser. Om det gennem nævnet og sekretariatet hidtil udførte arbejde og de fremtidige vilkår herfor henvises iøvrigt til den af kommissionen i nærværende betænkning side 37 afgivne udtalelse.

Resultatet af kommissionens undersøgelser og overvejelser indenfor dens vidtstrakte og forskelligartede arbejdsområde fremgår i detailler af de afgivne betænkninger, hvoraf nærværende er den niende og sidste. Det vil af betænkningerne fremgå, at der på visse områder ikke har vist sig at være grundlag for at stille forslag om særligt betydningsfulde reformer, medens det på åndre har været anset for både ønskeligt og nødvendigt at søge gennemført ændringer af ret indgribende karakter. Ved afslutningen af arbejdet har man såvel af hensyn til regering og rigsdag som til den almindelige interesse, der knytter sig til de af kommissionen behandlede forhold og stillede forslag, ønsket at give en samlet oversigt over det udførte arbejde og de opnåede resultater, herunder også om de af kommissionen stillede forslag er blevet gennemført helt eller delvist. I denne oversigt, der er affattet i en meget kort form, er alene medtaget sådanne mere vigtige forslag, som kan antages at være af almen interesse. Større samlede forslag er blot nævnt; angående nærmere enkeltheder i sådanne samt om arbejdet i det hele henvises til de pågældende afsnit i de tidligere afgivne betænkninger. For så vidt angår de senest afgivne betænkninger, bemærkes, at en væsentlig del af de heri indeholdte forslag allerede af tidsmæssige grunde ikke endnu har kunnet gennemføres. I oversigten er kommissionens arbejde søgt opdelt

i to hovedafsnit, dels forenkling og rationalisering i almindelighed, og dels decentralisation af statsadministrationen. Denne opdeling kan dog ifølge sagens natur ikke blive særlig skarp, og hovedformålet er da også i sidste instans det samme indenfor begge områder.

A. Forenkling og rationalisering i almindelighed.

1. *Vedrørende politiet:*

Forslag om nedlæggelse af ca. 520 stillinger som reservepolitibetjente. (Bet. I, side. 83). Forslaget er gennemført.

Forslag om bortfald af 200 konstitutions-stillinger under kriminalpolitiet. (Bet. T, side 84). Delvis gennemført.

Forslag om nedlæggelse af 2 særlige politiskole-afdelinger samt forskellige andre reduktioner indenfor politiskolen. (Bet. II, side 16 —17). I det store og hele gennemført.

Forslag om afskaffelse af politiets lokale, trykte arsberetninger. (Bet. II, side 33). Gennemført.

Forslag om reduktion af kontorpersonalet ved rigspolitichefembedet og ved Københavns politi med henholdsvis ca. 45 og ca. 50 personer som følge af nedgang i arbejdet. (Bet. II, side 45 og 48). Reduktionen er gennemført.

Forslag om, at politiets vognpark reduceres med ca. 200 motorkøretøjer, der dels ikke anses nødvendige, dels er uøkonomiske i drift. (Bet. **Ill,** side 121). Forslaget er fulgt.

Forslag om nedsættelse af antallet af heste ved Københavns Politis bedredne afdeling fra 24 til 16. (Bet. Ill, side 137). Nedsættelsen er ikke gennemført.

Forslag om nedlæggelse af det særlige inspektorat for krisepolitiet. (6. politiinspektorat). (Bet. Ill, side 161). Dette inspektorat er nedlagt.

Forslag om nedlæggelse af Århus politis beredne afdeling. (Bet. **Ill,** side 201). Gennemført.

Forslag om, at ordenspolitiets normerede styrke på 5 800 mand efterhånden nedbringes til 5 000 mand. (Bet. IV, side 154). Det er besluttet at nedbringe styrken til 5 400 mand, og dette er nu gennemført.

2. *Vedrørende fængselsvæsenet:*

Forvaltningsnævnet har stillet en række forslag vedrørende fængselsvæsenets administrative forhold, som ikke nærmere skal omtales her. Af kommissionens forslag, der er motiveret af nedgangen i antallet af fanger og af ønsket om den mest økonomiske og samtidig forsvarlige drift af fængslerne, fremhæves særligt:

Forslag om nedlæggelse af straffelejrene i Nyborg, Hjøllund og Fårhus. (Bet. I, 69 og Bet. V, 201). Disse straffelejre er nu nedlagt.

Forslag om nedlæggelse af psykopatafdelingen på Lekkende og af fængselsafdelingerne i Tarm og på St. Grundet. (Bet. I, 75). Afdelingen på St. Grundet er nedlagt.

Forslag om nedlæggelse af fængselsafdelingerne på Mosbjerg og Råbjerg under straffelej ren på Kragskovhede samt afdelingen på Kærshovedgård og annekset i Amstrup fra Horsens statsfængsel. (Bet. V, side 202). Afdelingen på Mosbjerg er nedlagt, og endvidere har man nedlagt et anneks i Bjerre under Horsens statsfængsel. Der foregår overvejelser om den endelige ordning af fængselsvæsenets lokaleforhold, hvorunder også de iøvrigt stillede forslag indgår.

3. *Forslag om nedlæggelse af anlægsdirektoratet* under ministeriet for offentlige arbejder. (Bet. VI, side 9). Dette direktorat svarer til den såkaldte tekniske central, der blev oprettet i 1941. Forslaget er gennemført.

4. En række forslag om forenkling af regnskabsførelse m. v. vedrørende *de sociale udgifter* (Bet. VII, side 164). Forslagene, der har særlig interesse for kommunerne, angår mere ensartet, men mindre omfattende kontering, ændrede regler med hensyn til anvisning og udbetaling af statens refusion og af forskud på denne, mere ensartet og forenklet men samtidig betryggende revision af regnskaberne og begrænsning af mdsendelsen af mere statistiske og personelle oplysninger m. v. Forslaget er gennemført.

5. Ligeledes en række forslag om ændringer med hensyn til det *revisionsarbejde, der er forbundet med ydelse af tilskud fra staten* til kommuner og institutioner m. v. (Bet. VII, side 42 og Bet. VIII, side 11). Forslagene er meget omfattende og behandles i de forskellige ministerier.

6. Forslag om en samling af administrationen af de statslige hospitaler under et særligt *hospitalsdirektorat.* (Bet. Ill, side 4). Dette forslag er ikke gennemført.

7. Forslag om en samling af administrationen af statens forskellige udlån under et særligt *Udlånsdirektorat.* (Bet. V, side 40). Dette forslag er ikke gennemført.

8. Betænkning om *forholdet mellem lovgivningsmagten og administrationen, større offentlighed i forvaltningen m. v.* (Bet. VII, side 10). Disse forhold behandles for tiden i forfatningskommissionen.

9. Forslag om *afskaffelse af den ved tjenestemandslovens § 109 hjemlede ordning,* hvorefter ekspeditionssekretærer, fuldmægtige og sekretærer i ministerierne kan få tilladelse til forskydning af arbejdstiden for at kunne udføre arbejde andetsteds. (Formiddagsstillinger). Endvidere forslag om ændring af den ministerielle kontortid. (Bet. VIII, side 82). Dette forslag er under overvejelse.

10. Forslag vedrørende *uddannelse af personalet indenfor centraladministrationen.* (Bet. VIII, side 105). Forslaget er under overvejelse.

11. Forslag vedrørende *møbleringen af statsstyreisernes kontorlokaler.* (Bet. VII, side 114). En forsøgsvis fremstilling af en serie nye møbler af standardform er netop afsluttet.

B. Særligt vedrørende decentralisation.

1. Forslag om tilvejebringelse af en *ordning med amtsarkitekter,* der skulle overtage en række funktioner, der nu varetages i indenrigs- og boligministeriet og andre ministerier samt centrale institutioner. (Bet. IV, side 37). Et lovforslag, der tilsigtede gennemførelse af en tillempet ordning har været forelagt rigsdagen, men er ikke blevet gennemført.

2. Forslag om en *decentralisation af matrikelsdirektoratets forretningsområde* gennem oprettelse af lokale afdelingskontorer. (Bet. V, side 17). Forslaget har været behandlet i landbrugsministeriet, der ikke anser det for gennemforligt.

3. Forslag om udlæggelse af en række forretninger fra *undervisningsministeriet* til lokale myndigheder samt indførelse af forenkling i forretningsgang m. v. (Bet. IV, side 103 og Bet. **VII.** side 34). Forslagene på dette område er stort set gennemført.

4. Forslag vedrørende *vejlovgivningen,* hvor den decentraliserede forvaltning ønskes opretholdt og videreført, og forslag til *forenkling af den centrale vej ad mi nist ration* i ministeriet for offentlige arbejder m. v. (Bet. IV, side 11). Vejlovgivningen overvejes for tiden af et særligt udvalg, medens forenklingen af vej administrationen er gennemført.

5. *Forslag vedrorende privatbanerne.*

Banernes køreplaner skal ikke længere approberes af ministeriet for offentlige arbejder. (Bet. **Ill,** side 56). Dette er gennemført.

Privatbaner, i hvis ledelse staten har adgang til repræsentation, skal selv kunne fastsætte taksterne for jernbanetrafikken. Andre baners takster skal undergives kontrol fra en amtmand. (Bet. III, side 57-58). Er for tiden stillet **i** bero på grund af sammenhængen med prisloven.

Budgetter for det kommende regnskabsår skal være indsendt til ministeriet til godkendelse senest den 15. februar og være banerne **i** hænde i godkendt stand inden den 1. april. (Bet. **Ill,** side 59). Gennemført.

Banernes regnskaber skal fremtidig revideres af de generalforsarnlingsvalgte revisorer i stedet for hovedrevisoratet. Al indsendelse af regnskabsbilag til dette bortfalder. (Bet. **Ill,** side 59). Ordningen gennemført.

6. Forslag vedrørende *de kobstadkommunale havne tn. v.* om en ændret lovgivning og administration, hvorved der dels sker en begrænsning af centralmyndighedens (ministeriets) funktioner, dels foretages en forenkling og mere rationel tilrettelæggelse af administrationen samt af revisionen af havnenes regnskaber. (Bet. **Ill,** side 62). Den nye ordning gennemført.

7. En række forslag vedrørende *amtskontorernes forretningsområde,* indeholdt i betænkning herom. (Bet. **VIII,** side 47).

Politimestrene får bemyndigelse til at dekretere afsoning for al bidragsgæld, der hidrører fra en overfor det offentlige påhvilende forsørgelsespligt. Denne beføjelse udøves nu af overøvrigheden (amtmanden). (Bet. VIII, side 56).

Sager om beskikkelse af statsautoriserede vejere og målere henlægges til afgørelse hos amterne i stedet for handelsministeriet. Gennemførelse vil udkræve lovændring. (Bet. **VIII,** side 74).

Dispensationer i henhold til beværterlovens § 8, stk. 1. (mere end eet fast forretningssted i samme kommune) skal fremtidig gives af de lokale bevillingsmyndigheder i stedet for nu handelsministeriet. Ordningen vil udkræve ændring af loven. (Bet. **VIII,** side 74).

Dispensationer i henhold til beværterlovens § 11 (forening med anden næring) skal på samme måde ligeledes kunne gives af de lokale myndigheder. Lovændring påkrævet. (Bet. VIII, side 74).

Forenkling af den administrative praksis vedrørende bevilling til indgåelse af ægteskab for personer, der ikke har opnået den i ægteskabslovens § 6 foreskrevne alder. Disse bevillinger udleveres af overøvrigheden (amtmanden). Gennemført.

Tilsvarende med hensyn til bevilling til vielse uden forudgående lysning samt udvidelse af øvrighedens bemyndigelse til udlevering af gebyrfri bevillinger. (Bet. **VIII,** side 76). Dette er ligeledes gennemført.

Udvidelse af øvrighedens adgang til at udlevere bevilling til vielse i hjemmet. (Bet. **VIII,** side 76). Også gennemført.

Tilsvarende med hensyn til bevilling til skilsmisse ved ægteskabsbrud. (Bet. **VIII,** side 76). Gennemført.

Tilsvarende med hensyn til adoptionsbevillinger. (Bet. **VIII,** side 77). Gennemført.

Udvidelse af øvrighedens adgang til at udlevere navnebevillinger og eksekutorbevillinger. (Bet. **VIII,** side 78). Overvejes.

Tilsynsmyndigheden med hensyn til legater under 100 000 kr. med stedlig tilknytning henlægges fra ministerierne til de lokale myndigheder. Øvrige legater skal kunne undergives ministerielt tilsyn. (Bet. **VIII,** side 82).

Amterne bemyndiges til at stadfæste fundatser for legater under 100 000 kr. med lokal tilknytning. Dette foregår for tiden i ministerierne. (Bet. VIII, side 84).

Principielle forhold vedrørende legater og spørgsmålet om hele legatvæsenets forenkling bør tages op til nøjere undersøgelse gennem et særligt udvalg. (Bet. **VIII,** side 86).

Amternes virksomhed **indenfor** sundhedsvæsenets område overtages af et snævert folkevalgt organ — en amtssundhedskommission med amtmanden som formand. En række ministerielle afgørelser bør fremtidig kunne træffes af dette organ, der skal have den almindelige tilsynsvirksomhed med sundhedslovgivningen, sundhedskommissionernes arbejde og sundhedsvedtægternes gennemførelse indenfor amtets område. (Bet. **VIII,** side 91).

Biskoppen bemyndiges til i visse tilfælde at træffe afgørelse om rettelse af ministerielbøgerne. Disse sager behandles nu i kirkeministeriet. (Bet. **VIII,** side 96).

Biskoppen bemyndiges til at meddele præsterne tilladelse til rejse i udlandet. Dette er hidtil sket gennem ministeriet, medens rejsetilladelser vedrørende indlandet udstedes af provst eller biskop. (Bet. **VIII, side 97).**

Fastsættelsen af honorarer m. v. til tjenstgørende præster for vakancetjeneste overføres fra ministeriet til biskoppen. (Bet. VIII, side 98).

Afgørelse af sager om flyttegodtgørelse til præster og om tildeling af huslejetilskud i henhold til kirkelønningsloven overføres fra ministeriet til stiftsøvrigheden. (Bet. VIII, side 98—99).

Afgørelse i sager om afhændelse af fast ejendom, tilhørende præste- og degneembeder samt kirker, overføres fra ministeriet til stiftsøvrigheden i de tilfælde, hvor de lokale myndigheder er enige om salget og vilkårene herfor. (Bet. VIII, side 100).

8. Forslag vedrørende *amt stuernes forretningsområde.* (Bet. I, side 10).

Amtsforvalterne får fra skattedepartementet bemyndigelse til helt eller delvis at frafalde afgiftsforhøjelse på grund af for sen indgivelse af gaveanmdelse fra aktieselskaber vedrørende udbytterate. (Bet. I, side 11). Ordningen er gennemført.

Ligeledes til at træffe afgørelse vedrørende rentetillæg ved for sen indbetaling af indkomst- og formueskatter fra kommuner, gaveafgift, efterbetalinger i anledning af urigtig selvangivelse, vægtafgift af motorkøretøjer og mellemkommunal refusion fra kommunerne. (Bet. I, side 11). Ordningen er gennemført.

Ligeledes bemyndiges amtsforvalterne af skattedepartementet til at træffe afgørelse om morarente ved for sen indbetaling af amtstueskatter af fast ejendom og på samme måde af finansdeparteemntet vedrørende renter og afdrag fra debitorer for statslån. (Bet. T, side 11—12). Disse ordninger er gennemført.

Amtsforvalterne får fra ministeriet for offentlige arbejder bemyndigelse til at frafalde eller tilbagebetale vægtafgift af motorkøretøjer i henhold til motorlovens § 4, stk. 5. (Bet. I, side 13). Ordningen er gennemført.

Amtsforvalterne bemyndiges af skattedepartementet til i visse tilfælde at meddele fritagelse for erlæggelse af ejendomsskat til staten fra velgørende stiftelser m. v. Bet. I, side 13—14). Forslaget overvejes.

Amtstuefilialerne i Nykøbing S. og Nykøbing F. foreslås nedlagt. (Bet. I, side 21). Dette er sket.

De to mindste amtstuer, Møens amtstue og Kolding amtstue, foreslås nedlagt. (Bet. I, side 21. Forslaget overvejes.

En forenkling af de hidtil gældende stempelregler og eventuelt af den måde, hvorpå stempelgebyrer betales, foreslås forsøgt. Ber ske i forbindelse med en revision af stempelloven. (Bet. I, side 17).

9. Forslag vedrørende *politi- og ret skontor ernes forretningsområde.* (Bet. Ill, side 204).

Politimestrene bemyndiges til at rejse tiltale i sager angående overtrædelse af toldlovens § 48 og motorlovens § 24 samt angående ulovlig pantelånervirksomhed og handel med brugte genstande. (Bet. Ill, side 206—08). Forslaget overvejes.

Politimestrene får almindelig bemyndigelse til at foretage mægling og vilkårsforhandling i seperations- og skilsmissesager. (Bet. III, side 217—18); dette er gennemført. Endvidere til i påtrængende tilfælde at meddele tilhold om ikke at forrykke fællesboets stilling. (Bet. Ill, side 217—18). "Dette forslag overvejes.

Politimesterene bemyndiges til at afgøre, om en **håndværker** må kalde sig mester. (Bet. **Ill,** side 229); endvidere til at tillade forhandling af pølser, smørrebrød m. v. fra mere end eet stade i samme kommune. (Bet. **Ill,** side 230). Forslaget overvejes.

En række opgaver vedrørende strandingsvæsenet, som nu varetages af amterne, eventuelt finansministeriet, overgår til politimestere. (Bet. III, side 226—27).

Forenkling af ekspeditionen af brandsager og af behandlingen af andragender om refusion af stempel- og tinglysningsafgifter. (Bet. **Ill,** side 237). Forslagene er gennemfort.

Politimestrene bemyndiges **til** at tillade salg af gift **til** teknisk brug. (Bet. **Ill,** side 236).

Kontrollen med hensyn til navngivelse af børn overgår fra amterne **til** politiet. (Bet. **Ill,** side 237.) Forslaget overvejes.

Nødvendigheden af autorisation af forretningsbøger foreslås nærmere overvejet. (Bet. **Ill,** side 230).

Ligeså nødvendigheden af tvungen forligsmægling ved retten i seperations- og skilsmissesager. (Bet. **Ill,** side 239).

Der foreslås en undersogelse med henblik på afskaffelse af en del af politimestrenes periodiske indberetninger. (Bet. **Ill,** side 242).

Ligeledes foreslås overvejet at indskrænke brugen af privates attestationer på tro og love. (Bet. III, side 242).

10. Forslag vedrørende *de kommunale kontorers statslige forretningsområder,* jfr. nærmere herom nærværende betænkning side 8—32.

Som nævnt i indledningen til denne oversigt har formålet med kommissionens arbejde været forenkling og rationalisering af statsadministrationen, og det kunne måske derfor være nærliggende at afslutte oversigten med en talmæssig opgørelse af, hvor store besparelser arbejdet har medført enten i tid, arbejdskraft eller penge. En sådan opgørelse har man fra kommissionens side af flere grunde ikke forsøgt foretaget.

For det første har kommissionen ikke betragtet sit arbejde alene ud fra et snævert besparelsessynspunkt. De principielle forhold, der er bestemmende for statsadministrationens opgaver og omfang, har kommissionen ikke haft mulighed for at udøve nogen indflydelse på; opgaven har derfor stort set bestået i at søge den indenfor de faste rammer •— d. v. s. den pågældende lovgivning — hvilende forvaltning udført på den mest hensigtsmæssige måde. Gennemgår man de stillede forslag, vil det da også ses, at medens der på den ene side findes talrige forslag, hvis besparende virkning overfor staten kan gøres ret nøjagtig op, er der andre forslag, hvis gennemførelse ikke vil medføre besparelser, i visse tilfælde endog vil betyde forøgede udgifter for *staten,* men som er begrundet i en lettere og hurtigere behandling af borgernes henvendelser til administrationen. Denne mere samfundsmæssige betonede virkning af forslagene er vanskelig at vurdere; en opgørelse af, hvad f. eks. frigørelsen af et antal personer fra statens tjeneste med påfølgende hel eller

delvis overgang til erhvervslivet betyder økonomisk, eller hvilke økonomiske fordele for samfundet der eksempelvis er forbundet med en leti ere og hurtigere behandling af byggesager eller udstykningssager, vil være meget besværlig at foretage og i sidste instans være afhængig af skøn. Hertil kommer så, at visse forslag ikke har nogen direkte finansiel eller •økonomisk betydning, jfr. eksempelvis den foran nævnte betænkning om forholdet mellem lovgivningsmagten og administrationen og forslagene vedrørende uddannelsen af det administrative personale.

Samtlige af kommissionen nedsatte arbejds- og underudvalg har nu afsluttet arbejdet med undtagelse af det udvalg, der er nedsat vedrørende behandlingen og opstillingen af statens budget og regnskab, hvori blandt andre fire repræsentanter for folketingets finansudvalg har sæde. De grundlæggende undersøgelser indenfor udvalget er ikke afsluttede, og i betragtning af de omfattende tekniske forberedelser og mangeartede principielle spørgsmål, der omfattes af denne opgave, et det ikke muligt på nuværende tidspunkt med sikkerhed at forudse, hvornår arbejdet vil kunne afsluttes. Under hensyn hertil og da det efter opgavens særlige karakter og udvalgets sammensætning ikke vil være påkrævet, at udvalgets betænkning undergives en yderligere behandling i kommissionen, skal det indstilles, at det overdrages udvalget til sin tid at afgive betænkning direkte til finansministeren, idet kommissionen iøvrigt betragter sit arbejde som afsluttet.

København, den 15. februar 1952.

M. J. Clausen. E. Dige, formand. Jens Jensen. Niels Johnsen. J. Løn. Andr. Moller.

Hans Nielsen. J. Pinholt. Aage Seidenfaden. P. Chr. von Stemann. P. Villadsen.

Viggo Villadsen, næstformand. Wedel l-Wedellsborg.

Thor sen.

Bilag 5.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen af 1946.

Vedrørende fiskeriministeriet.

Indledning.

I foråret 1948 rettede fiskeriministeriet henvendelse til forvaltningsnævnets sekretariat for at opnå sekretariatets bistand ved en påtænkt *omlægning af ministeriets journal,* der ikke fungerede tilfredsstillende.

Ved den undersøgelse, der blev påbegyndt i sommeren 1948 som følge af denne henvendelse, blev det klart, at sekretariatet ikke kunne foreslå nogen ændring af journalsystemet, uden forinden nøje at have undersøgt ministeriets funktioner og opgaver, og i forståelse med daværende fiskeridirektør Troll e-Thomsen og nuværende departementschef Dinesen har sekretariatet der efter foretaget en egentlig undersøgelse af ministeriets organisation og forretningsgang.

Som resultatet af denne undersøgelse er udarbejdet en rapport, der omhandler fiskeriministeriets organisation, således som denne var på tidspunktet for undersøgelse, d. v. s. efteråret 1948.

Nedenstående afsnit A indeholder en væsentlig forkortet gengivelse af den oprindeligt udarbejdede rapport. I afsnit B og C er der givet et uddrag af de af sekretariatet i senere rapporter fremsatte forslag til ændringer i ministeriets almindelige forretningsgang (rapport nr. 2) og forslag til delvis omlægning af ministeriets statistik og eksportbogholderi (rapport nr. 3). I afsnit D har forvaltningsnævnet fremsat de udtalelser, man efter forhandling med repræsentanter for fiskeriministeriet finder anledning til at fremkomme med.

A. Uddrag af sekretariatets rapport nr. 1.

/. *Historisk udvikling.*

I tiden indtil 1896 blev spørgsmål i forbindelse med fiskeriet behandlet i indenrigsministeriet. Ved landbrugsministeriets oprettelse i 1896 blev sagområdet overflyttet til dette ministerium, og i 1923 blev området udskilt i et særligt kontor (fiskeridirektoratet). I 1928 oprettedes et særligt ministerium for søfart og fiskeri, men da dette ministerium blev nedlagt i 1934, blev fiskerisagerne igen lagt ind under ministeriet for landbrug og fiskeri, hvor området — under fiskeridirektoratet — blev administreret indtil fiskeriministeriets oprettelse ved kgl. resolution af 13. november 1947.

Fiskerikontrollen opstod i 1858, men kun forså vidt angik Limfjorden, og først ved lov af 1888 oprettedes der en fiskerikontrol omfattende hele landet. Ordningen vedrørende redningsskibene er etableret i 1895.

Af vigtigere data skal iøvrigt nævnes følgende:

I 1929 nedsatte statsministeren, der samtid:.g var minister for søfart og fiskeri, et udvalg til oparbejdelse af nye markeder, tilsigtende fiskerierhvervets yderligere udvikling og forøget afsætning. På grundlag af dette udvalgs arbejde vedtoges i 1930 lov om oprettelse af fiskerirådet og lov om fremme af fiskerierhvervet. Sidstnævnte lov bemyndigede ministeriet til at ansætte indtil to fiskerikonsulenter, og pr. 1. januar 1931 blev denne bemyndigelse udnyttet ved ansættelse af een fiskerikonsulent med daglig tjeneste i ministeriet. I 1931 vedtoges de nugældende love om salt- og ferskvandsfiskeri.

I 1932 opstod der vanskeligheder for eksporten. Hermed begyndte en periode præget af restriktionsbestemmelser, der yderligere er blevet udvidet under krigen, hvor det bl. a. blev nødvendigt at indføre rationering af fiskeredskaber og brøndstof, ligesom det for hurtigst muligt at opnå orientering over produktionen af fødemidler til hjemmemarkedets forsyning blev nødvendigt at tilvejebringe ugentlige oversigter over landede fangster og fiskeudførslen (ugestastistikken).

Denne udvikling medførte en betydelig foregelse af det i ministeriet og fiskerikontrollen ansatte personale.

Efter krigen er en afvikling af rationeringsbestemmelserne blevet påbegyndt, men samtidig er ministeriets arbejde blevet yderligere forøget som følge af de særlige forhold for eksporten, jfr. nedenfor om eksportens størrelse. De gunstige eksportmuligheder i årene umiddelbart efter krigen skyldes dels den forøgede efterspørgsel i forskellige europæiske lande efter billige fødemidler, dels at andre[1] landes fiskeriflåder som følge af krigen var ødelagt eller væsentligt reduceret. For at søge den store eksport opretholdt også i fremtiden, hvor der kan forventes mindre efterspørgsel og større konkurrence, har fiskeriministeriet bl. a. gennemført en kontrol med eksportvarernes kvalitet og priser. Bestræbelserne for opretholdelse og udbygning af eksporten er kommet til udtryk ved nedsættelsen af ministeriets eksportudvalg.

Til belysning af den personalemæssige udvikling anføres følgende tal: I 1919 beskæftigedes ialt 7 personer, i 1938 26 personer, i 1943 112 personer og i 1948 ialt 98 personer.

Tallene for fiskerieksporten har været:

År	Mill. kg.	Værdi mill. kr.
1913	40	17
1930	61	34
1938	55	36
1943	107	156
1948	102	180

//. *Den nuværende organisation.*

Ministeriet var ved rapportens udarbejdelse normeret med en departementschef, en kontorchef, en ekspeditionssekretær, 2 fuldmægtige og en sekretær. Foruden disse var tre tjenestemænd fra fiskerikontrollen til tjeneste i ministeriet, nemlig en fiskerikonsulent, en fiekerikontrollør og en overfiskeriassistent. Det normerede kontorpersonale omfattede en overassistent, en assistent, 5 kontorassistenter og 14 kontorister. Herudover beskæftigede ministeriet et antal honorar- og timelønnede, herunder halvdagssekretærer. Endelig var der til ministeriets disposition to ministerialbetjente.

Arbejdsområdet kan stort set opdeles i to hovedgrupper, nemlig:

a) det egentlige ministerielle arbejde, herunder budget og legnskab, og
b) varetagelsen af de specielle erhvervsmæssige opgaver, herunder især eksporten.

ad a)

Det egentlige ministerielle arbejde ledes af en juridisk kontorchef. Som overordnet medhjælp har man en ekspeditionssekretær (jurist), der er hans stedfortræder, samt en biologisk uddannet fuldmægtig.

Ekspeditionssekretæren er overreferent for de til kontoret knyttede sekretærer og af gor selv visse sager af mere rutinemæssig art.

ad b).

Arbejdet vedrørende eksportens formidling forestås af en fiskerisagkyndig (fiskerikonsulenten), den deltager i handelsforhandlinger på ministeriets vegne. Hans opgave er ifølge ministeriel instruks af 28. november 1930 at støtte og fremme omsætningen af dansk fisk og fiskeriprodukter. Tidligere, da handelsforhandlingerne ikke beslaglagde hans arbejdskraft i samme omfang som nu, havde fiskerikonsulenten endvidere det daglige arbejde med andre forhold af erhvervsmæssig interesse, herunder den tekniske forberedelse af bekendtgørelser vedrørende fiskeeksporten, forhandlinger om internationale konventioner o. lign. Da arbejdet i forbindelse med handelsforhandlingerne under og efter krigen tog et langt støne omfang, fik fiskerikonsulenten til medhjælp en overfiskeriassistent, der skulle bistå og aflaste ham i alle de nævnte sager.

Fra begyndelsen af 1946 fik fiskerikonsulenten yderligere en fuldmægtig til hjælp.

Under ministeriet henhører følgende institutioner:

Fiskerikontrollen, der fører tilsyn med overholdelsen af gældende bestemmelser vedrørende fiskeri (fiskeripoliti) og fiskeeksport m. v., er opdelt i 24 kontroldistrikter; disse er underlagt henholdsvis øernes og Jyllands distrikter, der hver har en fiskerikontrollør som leder. På undersøgelsens tidspunkt var en tredie fiskerikontrollør beskæftiget med tilsyn af de til fremstilling af fiskeriprodukter autoriserede virksomheder.

Redningsskibene på Jyllands vestkyst, der skal yde assistance til nødstedte fiskefartøjer.

Dansk biologisk station, der foretager undersøgelser i danske farvande og udarbejder planer om udsætning af fiskeyngel.

Fiskeriministeriets forsøgslaboratorium, der foretager undersøgelser vedrørende tilvirkning, opbevaring og forædling af fiskeprodukter.

Kommissionen for Danmarks fiskeri- og havundersøgelser, som foretager de undersøgelser, der ifolge internationale aftaler påhviler Danmark. Kommissionen råder over havundersøgelsesskibet „Dana".

Under ministeriet er nedsat følgende udvalg m. v.:

a) Fiskerirådet, oprettet ved lov nr. 79 af 19. marts 1930.

Rådets opgave er at følge udviklingen af dansk fiskeri og afsætningen af dettes produkter samt at overveje og foreslå foranstaltninger til erhvervets trivsel og udvikling.

b) Fiskerflådens fornyelsesnævn.

Dette nævn der er oprettet i 1938, behandler spørgsmål i forbindelse med fiskerflådens fornyelse og afgiver indstilling til ministeriet i låne-, tilskuds- og ejerskiftesager.

c) Udvalget til revision af gældende fiskerilove.

Lovene om salt- og ferskvandsfiskeri er optaget til revision i et af ministeriet i 1940 nedsat udvalg, og forslag til nye love er fremsat for rigsdagen.

d) Red skab s udvalg et, der er nedsat i 1941, er til rådighed for ministeriet i sager vedrørende rationering af fiskeredskaber m. v.

e) Fiskeriministeriets arbejdsudvalg (nedsat i 1948) skal drøfte spørgsmål vedrørende fiskeriets almindelige stilling og senere udviklingsforhold til støtte for ministeriets bestræbelser for at konsolidere og fremme dansk fiskeri.

f) Fiskeriministeriets eksportudvalg (nedsat i 1948) skal overfor ministeriet fremkomme med indstilling angående retningslinier for eksport af fisk og fiskeprodukter, ligesom det skal være til rådighed for ministeriet i alle spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med eksporten.

g) Udvalget vedrørende tilsyn med statens forsøgskutter.

Udvalget skal følge bygningen af forsøgskutteren og stille forslag vedrørende den fremtidige administration af denne kutter og det arbejde, den skal udføre.

h) Danske fiskeres redskabsfornyelsesfond.

Fonden sorterer ikke under ministeriet, men ministeriet er repræsenteret i fondens bestyrelse.

Herudover skal nævnes Kongeriget Danmarks Fiskeribank, der arbejder i nær tilknytning til ministeriet. Dette er repræsenteret i bankens bestyrelse.

III. Bemærkninger til den nuværende organisation.

a) Ministeriet.

Som tidligere nævnt kan ministeriets arbejdsområde stort set opdeles i to hovedgrupper. Denne opdeling er fulgt forsåvidt angår forholdet mellem kontorchef og fiskerikonsulent, men enkelte af det underordnede personale udfører såvel arbejde, der henhører under kontorchefen, som arbejde, der falder ind under fiskerikonsulentens område.

Under kontorchefen sorterer budget og regnskabsvæsen, finans- og tillægsbevillingslove, personalesager, herunder også for fiskerikontrollen samt andre sekretariatssager for såvel ministerium som fiskeri kontrollen. Hertil kommer udarbejdelse af forslag til love og bekendtgørelser vedrørende fiskeri forhold med undtagelse af de rent erhvervsmæssige områder, sager om overtrædelse af disse love, diverse låne- og tilskudssager, tilsyn med auktionerne, ålegårdssager, sager vedrørende fiskerikonventioner samt iøvrigt alle sager, som ikke hører under fiskerikonsulenten, således også sager vedrørende de under ministeriet hørende institutioner. Den biologiske fuldmægtig behandler sager angående vandforurening og øvrige ferskvandsforhold samt redigerer faglige artikler og den årlige fiskeriberetning. Desuden er den almindelige fangst- og produktionsstatistik henlagt under den biologiske fuldmægtig. Alle sager vedrørende stastistikken behandles i en særlig afdeling.

Under fiskerikonsulenten sorterer alle sager af erhvervsmæssig karakter, såsom personlige forhandlinger vedrørende eksporten, såvel i indlandet som i udlandet, vejledning og hjælp til eksportørerne, udfærdigelse af forslag til bekendtgørelser vedrørende erhvervsforhold, fordeling af eksportkontingenter, godkendelse af varebytteforretninger, bødesager ved overtrædelse af eksportbestemmelser, afregninger med leverandører for den eksport, der foregår i ministeriets navn, udarbejdelse af ugentlig eksportstatistik, kvalitets- og mærkningsbestemmelser, udstedelse af autorisationer m. v.

De her nævnte arbejdsområder gå ı væsentlig udover de opgaver, der er pålagt fiskerikonsulenten i henhold til ovennævnte instruks. Dette skyldes, at forholdene for fiskerieksporten er blevet ændrede, hvorved fiskerikonsulenten har fået overdraget en del arbejde af administrativ art. Til medhjælp havde fiskerikonsulenten oprindelig kun et par damer, og under fravær som følge af rejse, ferie eller sygdom blev hans arbejde passet af fiskeridirektøren personlig eller af kontorchefen med bistand af de damer, der til daglig arbejdede for konsulenten. Senere er hans stab af medarbejdere blevet væsentlig udvidet med almindeligt kontorpersonale samt den nævnte overfiskeriassistent. Siden 1946 har endvidere en juridisk fuldmægtig, hvis arbejde tidligere lå i hovedkontoret, deltaget i behandlingen af de under fiskerikonsulenten sorterende sager.

Fiskerikontrollørens hovedopgave er tilsynet med de autoriserede virksomheder. Dette tilsyn blev oprindelig udført af forsøgslaboratoriet, men af forskellige grunde blev det i oktober 1947 overdraget til den heromtalte fiskerikontrollør der indtil da havde forrettet tjeneste i ministeriet som overfiskeriassistent — at udføre dette arbejde. Denne kontrollør og det under ham hørende personale har lokaler i ministeriet, og denne omstændighed har medført. at kontrolløren i visse tilfælde har deltaget i behandlingen af sager, der krævede søfartsmæssig indsigt. Selvom fiskerikontrolløren derfor formelt ikke hører hjemme i ministeriet, men er leder af en speciel afdeling indenfor fiskerikontrollen, deltager han dog — bl. a. for at undgå dobbeltarbejde — reelt direkte i ministeriets arbejde, dels derved at han i visse sager rådspørges af ministeriets juridiske tjenestemænd i spørgsmål, der kræver særlig søfartsmæssig indsigt, dels derved at forarbejdet ved udstedelse af autorisationer i mere almindelige sager udføres af ham og hans medhjælpere, medens den egentlige autorisation udstedes af ministeriet, der iøvrigt foretager behandlingen af de pågældende sager. Fiskerikontrolløren behandler endvidere på ministeriets vegne i et vist omfang sager vedrørende rationering af brændstof og redskaber.

Til ministeriets rådighed fandtes desuden en juridisk fuldmægtig, en juridisk sekretær, to juridiske sekretæraspiranter og 4 deltidsansatte sekretærer. Den juridiske fuldmægtig er samtidig ministersekretær.

Den juridiske fuldmægtig har fra 1946 været til rådighed for fiskeiikonsulenten ved udformning af bekendtgørelser vedrørende eksporten og har iøvrigt behandlet de tilsvarende overtrædelsessager. Desuden har han på ministeriets vegne ekspederet de af fiskerikontrolløren i egenskab af tilsynsførende forberedte sager vedrørende autorisationer og overtrædelser heraf. Efterhånden har den juridiske fuldmægtig overtaget flere rent erhvervsmæssige sager, herunder også forhandlinger med erhvervets repræsentanter og andre ministerier eller institutioner.

En stor del af ministeriets sager kræver såvel juridisk administrativ som faglig indsigt, således at et samarbejde mellem to eller flere personer er nødvendigt til sagernes ekspedition. Tidligere blev dette samarbejde praktiseret på den måde, at man havde visse sagkyndige personer, som varetog behandlingen af de specielle sager med den nødvendige juridiske bistand, medens de øvrige sager behandledes af jurister med teknisk sagkyndig bistand, idet der ikke fandtes nogen egentlig opdeling i kontorer.

Iøvrigt har begge de tidligere chefer været praktisk uddannede såvel indenfor søfarten som ved arbejde i fiskerikontrollen, hvorved det må antages, at der ved sagernes afgørelse er taget fornødent faglige hensyn. I tiden forud for undersøgelsen er der påbegyndt en vis opdeling af ministeriet i to kontorer, samtidig med at jurister i højere grad end hidtil har overtaget behandlingen af alle sager. Som sagkyndig bistand benyttes repræsentanter

for erhvervets forskellige organisationer, således f. eks. i eksportudvalget. Disse rådspørges enten af ministeren eller af administrationens tjenestemænd i en række forhold på det erhvervsmæssige område. løvrigt benyttes sagkyndig bistand i vandløbssager, sager angående rationering af fiskeredskaber og sager af skibsteknisk art. Efter fiskeridirektørens fratræden er der i sager vedrørende fiskerikontrollen indført den ordning, at visse større sager drøftes ved kontrollørmøder, hvor samtlige kontrollører er til stede.

b) De under ministeriet hørende institutioner.

Den af sekretariatet foretagne undersøgelse har som nævnt ovenfor ikke omfattet de under ministeriet hørende institutioner, herfra dog undtaget enkelte henvendelser til fiskerikontrollen (herunder tilsynet med autoriserede virksomheder), der har været nødvendige af hensyn til undersøgelsen af sagbehandlingen i ministeriet.

Det skal bemærkes, at ministeriets arbejdsudvalg på eget initiativ har indledt en undersøgelse af fiskerikontrollens organisation med henblik på en omlægning af denne, og det henstilles at lade sekretariatet være i kontakt med denne undersøgelse.

c) Ministeriets udvalg.

Ministeriets eksportudvalg, der er nedsat ved skrivelse af 3. april, 1948 har til opgave overfor ministeriet at fremkomme med indstilling angående retningslinier for eksport af fisk og fiskeprodukter, ligesom det til enhver tid skal være til rådighed for ministeriet i alle spørgsmål, der måtte opstå i forbindelse med eksporten. Til dette formål forekommer udvalgets sammensætning rigtig, idet den overvejende del af medlemmerne er repræsentanter for erhvervet. På den anden side må man med denne sammensætning af udvalget udvise stor tilbageholdenhed i retning af at lade udvalget behandle enkeltsager, idet det ville være principielt uheldigt at lade erhvervets repræsentanter deltage i behandlingen af sager, i hvis afgørelse andre erhvervsfolk er direkte interesseret. Eksportudvalgets arbejde bor derfor indskrænkes til at være af rent rådgivende karakter, d. v. s. at det skal medvirke ved fastlæggelsen af fiskeriministeriets retningslinier for behandlingen af erhvervsmæssige sager. Ud fra disse synspunkter må man til stadighed have opmærksomheden henvendt på eksportudvalgets arbejdsområde med henblik på mulighederne for en reduktion af udvalgets arbejde og dermed af de med arbejdet forbundne udgifter (der dog afholdes af erhvervet gennem den i rapport nr. 2 omtalte licensafgift).

Eksportudvalgets arbejdsområde er — ligesam området for det af ministeriet nedsatte arbejdsudvalg — i meget vidt omfang sammenfaldende med området for det ved lov nr. 79 af 19. marts 1930 nedsatte fiskeriråd, jfr. pkt. 5 og 17. Det bør overvejes, om eksport udvalgets nedsættelse ikke har overflødiggjort fiskerirådets fortsatte virksomhed, således at dette nu vil kunne nedlægges.

Fiskerflådens fornyelsesnævn, der medvirker til fremme af sager angående tilskud og lån til fornyelse af fiskerflåden, har i den senere tid kun haft et meget begrænset arbejde, idet der i tiden 1. oktober 1947 til 1. oktober 1948 kun er modtaget 17 andragender om støtte til nybygninger og 16 andragender om støtte til nye motorer. Såfremt den påtænkte lovændring, hvorefter der også skal kunne ydes lån og tilskud til nybygninger, uden at disse finder sted til erstatning for ophuggede eller forliste fartøjer, ikke resulterer i en meget væsentlig forøgelse af arbejdet, bør der tages skridt til en reduktion af de gældende honorarer.

IV. Forslag til fremtidig organisation.

En nærmere gennemgang af ministeriets forretningsområde viser, at ministeriets opgaver i meget betydeligt omfang vedrører erhvervsmæssige forhold således: Forhandling med udenlandske myndiglieder vedrørende eksport af fisk og fiskeprodukter, forhandlinger med erhvervet vedrorende eksportens fordeling, kontrol med tilbud på leverancer til udlandet, forhandlinger med erhvervet om andre erhvervsmæssige forhold, f. eks. spørgsmål om afsætningsforhold på det indenlandske marked, emballagespørgsmål, transportspørgsmål m.v. og autorisation af virksomheder til fremstilling af fiskeprodukter. På den anden side er der store sagområder, der i overvejende grad er juridisk-administrativt præget, og da de nævnte 2 områder hver for sig er betydningsfulde og af et betydeligt omfang, ville sekretariatet, såfremt forholdene måtte antages at forblive nogenlunde uændrede, finde det rimeligt, at der oprettedes to kontorer. Heraf skulle det ene overvejende beskæftige personale med juridisk eller anden administrativ uddannelse, medens det andet kontor fortrinsvis burde beskæftige erhvervsmæssigt uddannede personer, dog med den nødvendige juridiske medhjælp.

Da imidlertid en række af de opgaver vedrørende eksporten af fisk, som ministeriet for tiden må varetage, og som måtte henlægges til et nyt kontor, ikke med sikkerhed kan siges at blive af permanent karakter, kan sekretariatet ikke for tiden anbefale, at der finder en opdeling sted i to permanente kontorer. Til nærmere begrundelse herfor skal anføres:

Fra 1938 til 1948 steg eksporten fra 55 mill. kg til 102 mill. kg og i samme tidsrum forøgedes ministeriets personale fra 26 til 98 personer. (I en periode under krigen var eksporten over 100 mill kg, hvilket skyldtes de dengang herskende særlige forhold). Når eksporten efter krigen har været så stor, hidrører det formentlig navnlig fra

1) den danske fiskerflåde var i tonnage og navnlig i maskinkraft større ved krigens udgang end ved dens begyndelse,
2) en række landes fiskerflåder var under krigen blevet stærkt reducerede,
3) der var stor efterspørgsel efter fisk og fiskeprodukter navnlig som følge af den herskende knaphed på levnedsmidler.

Fiskeeksportens størrelse vil på forskellig måde indvirke på ministeriets personalebehov, bl. a. gennem pris- og kvalitetskontrol, men det må formentlig antages, at de for tiden herskende afsætningsforhold i så henseende vejer tungere. De bilaterale handelsaftaler og varebytteforretningerne medfører et stort arbejde for ministeriet, ikke alene gennem aftalernes tilrettelæggelse og indgåelse, men også gennem fordelingen af eksporten og det iøvrigt meget store administrative arbejde, som er en følge af eksportaftalerne.

Betragter man nu de foran nævnte grunde til eksportens stigning, må de under 2—3 anførte formentlig betegnes som havende en mere eller mindre udpræget midlertidig karakter, — i hvert fald kan de næppe betegnes som permanente. Hvorledes det vil gå med afsætningsformerne, er det vanskeligt at bedømme; der håbes på friere afsætning, men måske vil der også på dette område være langt fra håb til virkelighed.

Uden at drage for vidtgående slutninger på denne baggrund, mener sekretariatet at kunne fastslå, at en række for ministeriet særligt arbejdsskabende forhold ikke for tiden kan betegnes som havende permanent karakter.

Dette forhold må formentlig være afgørende for spørgsmålet om ministeriets normering. Det erkendes, at arbejdsmængden i ministeriet under de nuværende forhold har en sådan størrelse, og arbejdet en sådan karakter, at et ønske om 2 kontorer er fuldt

berettiget. Men sekretariatet mener ikke, at arbejdet har den faste og varige karakter, som formentlig må være forudsætning for normeringen af det fornødne antal tjenestemandsstillinger; sekretariatet henviser i denne forbindelse til de i visse henseender tilsvarende forhold indenfor direktoratet for vareforsyning og til muligheden for konsekvenser. — Endvidere er sekretariatet, jfr. ovenfor af den opfattelse, at personalet i et 2. kontor, hvad enten dette får en permanent eller midlertidig karakter, må sammensættes efter væsentlig andre hensyn end gældende for almindelige administrationskontorer.

Sekretariatets stilling kan herefter kort resumeres således, at man — så længe fiskeriets fangst- og afsætningsforhold ikke kan betegnes som tilstrækkeligt afklarede —• går ind for et midlertidigt 2. kontor, i hvilket de ledende stillinger besættes ud fra kravet om størst mulig hensyntagen til den fornødne erhvervsmæssige og administrative sagkundskab.

Det daglige arbejde ledes som hidtil af en departementschef, og da dennes arbejde er af udpræget administrativ og koordinerende art, bør stillingen besættes med en embedsmand med administrativ uddannelse.

a) 1. kontor.

Da den overvejende del af det arbejde, der tænkes henlagt til 1. kontor, er af administrativ karakter, vil det være naturligt, at kontorets leder er administrativt uddannet.

Den daglige ledelse af tilsynet med de autoriserede virksomheder er for tiden overdraget en fiskeiikontrollør, der har lokaler i ministeriet, men formelt forretter tjeneste i fiskerikontrollen. Da ledelsen af tilsynet sorterer under ministeriet, og da de vanskeligere sager forelægges ministeriet til afgørelse, forekommer det naturligt at overflytte den daglige leder til selve ministeriet. Når den formelle overflytning finder sted, bør fiskerikontrolløren i øvrigt af begge kontorer anvendes som sagkyndig i spørgsmål af kontrolmæssig og maritim karakter.

b) Det midlertidige erhvervskontor.

Når sekretariatet lægger så stor vægt på, at den faglige indsigt er tilstrækkeligt repræsenteret i ministeriet, således at der kan tages fornødent hensyn til erhvervets berettigede interesser ved ekspeditioner af de erhvervsmæssige sager, skyldes det ikke mindst den omstændighed, at der ikke indenfor fiskerierhvervet findes samme faste organisation som indenfor andre erhverv, f. eks. landbruget. Dette forhold medfører, at fiskeriministeriet må forhandle og træffe beslutninger på erhvervets vegne i anliggender, hvor andre erhverv gennem deres organisations styrke ville være medbestemmende om ikke retningsgivende i tilsvarende sager.

Ud fra disse betragtninger må sekretariatet være af den opfattelse, at de i det midlertidige kontor tjenstgørende personer af overordnet charge burde være i besiddelse af særlig sagkundskab. Lederen af erhvervskontoret bør være en person med særlig erhvervsmæssig indsigt. Da hans opgaver foreløbig bliver identisk med en kontorchefs, må han aflønnes som sådan. Stillingen bestrides i øjeblikket af fiskerikonsulenten, der, hvis det midlertidige kontor ophører, må genoptage sin egentlige konsulentvirksomhed i henhold til instruksen.

Arten af det til kontoret henlagte arbejde bør efter sekretariatets opfattelse endvidere medføre, at der blandt fiskerikonsulentens nærmeste medarbejdere også fandtes folk med praktisk uddannelse. Det må herved tages i betragtning, at fiskerikonsulenten

som følge af det store antal handelsforhandlinger og møder, som han personligt må deltage i, i længere perioder kan være afskåret fra at forestå kontorets daglige ekspedition. Sekretariatet må derfor mene, at der til aflastning af fiskerikonsulenten i det midlertidige kontor burde findes en overordnet medarbejder med særligt kendskab til eksport- og fiskeriforhold. Da en sådan stilling kun vil blive af midlertidig karakter, bør den aflønnes med særligt honorar, hvilket samtidig skulle skabe mulighed for at sikre sig særlig kvalificeret medhjælp.

Den ovenfor skitserede organisation til løsning af ministeriets midlertidige opgaver har imidlertid ikke kunnet gennemføres. Ministeriet har derimod lagt megen vægt på, at der i erhvervskontoret blev placeret en midlertidig ekspeditionssekretær som souschef. Sekretariatet har anset det for uheldigt, at en i fiskeriforhold ikke specielt sagkyndig i lange perioder kunne komme til at virke som leder af dette kontor, men man har dog under hensyntagen til visse særlige forhold ment at måtte akceptere en sådan ordning. Man er herved gået ud fra, at der herefter ikke skulle knyttes flere juridisk-administrativt uddannede overordnede medarbejdere til kontoret. Skulle det senere vise sig, at arbejdet i erhvervskontoret antager et sådant omfang, at fiskerikonsulenten og ekspeditionssekretæren ikke udgør tilstrækkeligt overordnet personale, forudsættes det, at yderligere stillinger af denne art fortrinsvis søges besat med honorarlønnet praktisk uddannet personale.

V. Bemærkninger til fremtidig organisation.

Fiskeriministeriet har i skrivelse af 2. oktober 1948 til finansministeriet oplyst, at stillingen som fiskerikonsulent vil blive søgt omnormeret til en kontorchefstilling. En sådan omnormering kan sekretariatet ikke anbefale. Fiskerikonsulentens stilling som kontorchef må indtil videre antages at være af midlertidig karakter, og selvom fiskerikonsulenten til stadighed lønmæssigt vil være ligestillet med en kontorchef, bør en egentlig omnormering ikke finde sted. *En* sådan omnormering vil antagelig blot medføre vanskeligheder, såfremt ændrede forhold iøvrigt gør det muligt at nedlægge kontoret, og ved en eventuel bybesættelse af stillingen, medens det midlertidige kontor endnu består, vil der være stor mulighed for, at man må følge de sædvanlige retningslinier for avancement, medens der ikke kan lægges tilstrækkelig vægt på de faglige kvalifikationer, der må være en særlig forudsætning for bestridelsen af denne stilling.

Såfremt stillingen som chef for det midlertidige erhvervskontor bliver ledig, må man, hvis man ikke indenfor ministeriet kan finde en tilstrækkelig kvalificeret afløser, besætte stillingen med en person, der har tilknytning til fiskerieksporten. I denne forbindelse kan de efter undersøgelsens afslutning ansatte fiskeriattacheer muligvis komme i betragtning.

Avancement til overordnede stillinger i det midlertidige kontor bør i det hele taget ske med særlig hensyntagen til de særlige krav arbejdet ved bestridelsen af disse stillinger medfører, hvilket vil sige, at den almindelige avancementsordning, hvorefter landbrugsministeriets juridiske personale har fælles avancement med fiskeriministeriets personale, ikke bør være anvendelig i denne forbindelse. Såfremt de ledende stillinger besættes efter et strengt anciennitetsprincip med rent administrativt uddannede personer, må det forudses, at disse oftest må sikre sig den fornødne saglige indsigt ved benyttelsen af særlige sagkyndige, nedsættelse af permanente udvalg o. s. v.

B. Uddrag af sekretariatets rapport nr. 2.

I denne rapport har sekretariatet behandlet fiskeriministeriets forretningsgang med undtagelse af afdelingen for ugestatistik, fiskeriberetningen og erhvervskontoret.

I.]. kontors almindelige område.

Kontorets *journal* er blevet omlagt til et løsblad-system samtidig med, at der er foretaget en udrensning af de sagområder, som ikke henhører under dette kontor. Sagområdet er blevet opdelt i en række hovedgrupper, og der er indført et stikordsregister til afløsning af diverse faste bøger. Endelig er indført et særligt sagkort til registrering af, hvilke personer der får udleveret de enkelte sager. Disse omlægninger har medført, at personalet i journalen nu kun omfatter to damer mod tidligere tre, og ministeriet har meddelt sekretariatet, at ordningen fungerer fuldt tilfredsstillende.

En foreslået *visdomsbog* er under udarbejdelse, medens ministeriet ikke har ment at kunne anvende et foreslået paradigma-system. Sekretariatet har foreslået visse lettelser med hensyn til ekspeditionen af auktionsmestrenes regnskaber og andragender om lån fra fiskeribanken. Sager om *lån og tilskud af statskassen* til fiskenet og fiskeindustrien forelægges fiskerflådens fornyelsesnævn på den måde, at 3 af medlemmerne får de enkelte sager i cirkulation, medens det samlede nævn kun indkaldes i sin helhed, når sager af mere principiel betydning foreligger eller spørgsmål rejses af et af medlemmerne med begæring om at få dette drøftet på et samlet møde. Sekretariatet har været af den anskuelse, at sager af almen karakter, for så vidt de falder indenfor de af nævnet fastlagte rammer, burde kunne ekspederes af ministeriet uden forudgående behandling af 3 medlemmer og fornyelsesnævnet. Dette synspunkt har ministeriet ikke kunnet anerkende, idet der henvises til, at af de 3 medlemmer, blandt hvilke sagerne cirkulerer, repræsenterer den ene den tekniske sagkundskab, den anden finansministeriet og den tredie fiskeriministeriet, og at denne cirkulation ikke forsinker sagerne. Derimod har man kunnet tiltræde sekretariatets forslag om at undlade behandling i nævnet af ejerskiftesager, for så vidt sagerne ikke giver anledning til særlige betamkeligheder. Sekretariatet har også rejst spørgsmålet om regulering af de nu gældende honorarer (kr. 120 månedlig + de sædvanlige tillæg) til fornyelsesnævnets medlemmer, idet nævnet i perioden 1. oktober 1947—1. oktober 1948 kun havde modtaget 33 andragender og holdt eet møde. Ministeriet har herom meddelt, at gennemførelsen af den nye lov om udlån til fiskeriet og fiskeindustrien har medført en ganske betydelig stigning i nævnets arbejde, og at det efter ministeriets formening ikke er aktuelt at røre ved dette spørgsmål nu. Hertil må sekretariatet bemærke, at det skønnes rimeligt at lade de 3 medlemmer, blandt hvilke sagerne cirkulerer, beholde det fastsatte honorar, mens det bør overvejes, om de øvrige medlemmer, som ikke har nær så meget arbejde i nævnet, bør have væsentligt mindre honorarer tillagt.

Hvad angår sager om *overtrædelse af bestemmelserne* i *salt- og ferskvandsfiskerilovene* har sekretariatet haft visse mindre indvendinger imod den hidtil praktiserede forretningsgang. Da der imidlertid nu for rigsdagen er forelagt forslag til ny saltvandsfiskerilov indeholdende visse simplificerende bestemmelser, har sekretariatet intet yderligere at indvende mod disse sagers ekspedition, udover de i rapport nr. 1 indeholdte bemærkninger.

Vandforureningssager behandles af den biologiske fuldmægtig, ofte efter høring hos Biologisk Station. Den biologikyndige fuldmægtig fratræder den 1. september 1951, og ministeriet har ikke til hensigt at genbesætte stillingen, idet man ikke forventer at kunne disponere over en person med de nødvendige kvalifikationer. Man er derfor indstillet

på at lade disse sager behandle i ministeriet alene med den støtte, som ministeriet kan få fra Biologisk Station.

løvrigt er ministeriet kun interesseret i sådanne sager, hvor et projekteret anlæg indeholder muligheder for forringelse af fiskebestanden. Selvom anlægget iøvrigt er sundhedsfarligt, tages der ikke noget initiativ fra ministeriets side, hvis ikke der er de ovenfor nævnte fiskemæssige interesser. Der er ikke noget samarbejde med sundhedsstyrelsen, og sekretariatet har derfor foreslået, at ministeriet i sager, som skønnes at være af interesse for sundhedsstyrelsen, fremsender en kortfattet meddelelse til styrelsen.

//. *Bogholderi- og kasseafdelingen.*

Der er her beskæftiget 5 personer, idet afdelingen foruden de rene *regnskabssager* også behandler andre sager som beklædningssager og udfører almindeligt kontorarbejde for hovedkontoret. løvrigt aflægges regnskabet efter de almindelige regler for statens kontohaverbogholderi. De i rapport nr. 1 nævnte institutioner under ministeriet fører månedlige kasseregnskaber, der optages i ministeriets hovedregnskab. Disse kasseregnskaber gennemgås her, og der foretages analysering af hovedkontiene samt iøvrigt almindelig posteringskontrol. Iøvrigt består bogholderiet af et antal faste bøger, omfattende såvel hovedbog som kassebog for fiskerikontrollens fællesudgifter og for mellemregningskonti samt resconti af forskellig art. I hovedbogen indføres hovedparten af journalposteringerne enkeltvis, endda med fuld tekst. Desuden føres benzin-afgifts-regnskab, legatjournal og statusjournal.

Fiskerikontrollørern es månedlige regnskaber indeholder et væsentligt antal udgiftsposter, som ikke afholdes af kontrollørerne, men af kontrolstationerne, og da posteringen af disse udgifter medfører et ikke ubetydeligt arbejde, som vanskeligt kunne foretages af kontrolpersonalet ombord i fiskerikontrollørernes skibe, foreslog sekretariatet, at så stor en del af dette arbejde som muligt blev henlagt til ministeriet. Efter undersøgelsens afslutning er fiskerikontrollen omorganiseret, og de pågældende fiskerikontrollører har nu faste kontorer i land. Disse kontorer vil være i stand til at udføre det pågældende arbejde, såfremt det ikke af andre grunde skønnes fordelagtigt at henlægge arbejdet til ministeriet.

Ministeriets bogholderi foreslås omlagt til gennemskrivning på maskine, hvorved det i samme arbejdsgang vil være muligt at foretage de nødvendige analyser af institutionernes udgifter. Det vil herefter være muligt at føre journal og hovedbog i samme arbejdsgang.

Sekretariatet har endvidere foreslået at adskille ministeriets kasse- og bogholderiforretninger, således at kassereren, der hidtil kun har passet en almindelig kontorholdskasse, gøres til egentlig kassebetjent. I forbindelse hermed foreslås, at ministeriet opretter egen girokonto.

Bortset fra *lønningerne* til tjenestemændene i selve departementet er samtlige lønninger blevet beregnet af og udbetalt gennem de enkelte institutioner, hvorefter ministeriets bogholderi har kontrolleret disse beregninger og udbetalinger. Der er foreslået at lade ministeriets bogholderi udfærdige lønningslister og anvise lønninger til alle tjenestemænd under ministeriet, bl. a. ved brug af det adresseringsanlæg, som ministeriet har anskaffet.

De nedenfor nævnte *licensafgifter,* som der hidtil er blevet ført regnskab med i eksportafdelingen, foreslås som hidtil udskrevet af eksportafdelingen, medens kontrollen med betalingen bør føres af bogholderiet.

Ministeriet har stort set erklæret sig enig med sekretariatet i de fremførte synspunkter, men har samtidig udtalt, at omlægningen helst bør afvente, at den overassistent, der i øjeblikket leder afdelingen, trækker sig tilbage, formentlig i 1951.

Benzin, som benyttes til motorer i fiskefartøjer, er fritaget for afgift til staten, idet det betalte beløb tilbagebetales gennem fagministeriet. Denne tilbagebetaling foretages i øjeblikket på grundlag af de ved hvert enkelt køb af leverandøren udskrevne erklæringer om købets størrelse. Disse erklæringer bogføres på de enkelte kontrolstationer, i hvis distrikt fiskerne hører hi emme. Mindst een gang årligt indsendes særlige blanketter til vedkommende fiskerikontrollør, angivende købt kvantum og tilbagebetalingsbeløbet. Efter bogføring og kontrol sker anvisningen til fiskerne. Afregning med ministeriets bogholderi sker ved indsendelse af en afskrift af fiskerikontrollørens bogholderi, bilagt kvitteringer m. v. I ministeriets bogholderi sker kontrol, efterregning og bogforing, hvorefter regnskabet videresendes til tolddepartementet til godskrivning på løbende regning.

Sekretariatet har efter forhandling med tolddepartementets 2. kontor foreslået dette system ændret således, at man på det nærmeste anvender den af tolddepartementet benyttede fremgangsmåde ved afgiftsgodtgørelse for benzin til traktorer m. v., hvorefter fremgangsmåden vil blive, at bevilling til afgiftsgodtgørelse udstedes af de enkelte toldkamre rundt i landet. Hver bevillingshaver skal anskaffe et autoriseret regnskabshæfte til notering af indkøbt kvantum og forbruget. Denne regnskabsbog foreslås indsendt til godkendelse af de enkelte fiskeristationer, og efter attestering videresendt til toldkammeret, der derefter girerer godtgørelsen til de enkelte fiskere, Herved befries fiskerikontrollørerne og ministeriets bogholderi for et større efterregnings- og bogføringsarbejde, samtidig med at arbejdet henlægges til den institution, som i forvejen administrerer en tilsvarende ordning. Fiskeriministeriet har tiltrådt forslaget og henvendt sig til departementet for told- og forbrugsafgifter med forslag om ændring, men har endnu ikke modtaget svar.

Sekretariatet har foreslået diverse mindre ændringer vedrørende de af bogholderiet førte journaler og kartoteker, herunder bl. *a.* oprettelse af et egentligt *lønnings- og personalekartotek.* Disse forslag vil blive gennemført sammen med den øvrige omlægning af bogholderiet.

Med hensyn til *beklædning* til fiskeiikontrollens personale har sekretariatet foreslået diverse ændringer i ekspeditionen, herunder oprettelse af et beklædningskartotek i plankartotek. En forenkling i forretningsgangen på dette område kan opnås ved brug af det nævnte kartotek, samtidig med at man udskyder fiskerikontrollørerne som mellemled ved uniformsbestillingen. Ministeriet har tiltrådt de foreslåede retningslinier, men henstiller, at omordningen først finder sted i forbindelse med det tidligere omtalte bogholderskifte.

De af sekretariatet stillede forslag vil antagelig medføre, at personalet i denne afdeling kan reduceres noget. Reduktionen vil næppe blive aktuel, før det nye system er indført og har fungeret nogen tid.

III. Rationeringsordningerne.

Forskellige af sekretariatet stillede forslag vedrørende rationeringen af fiskeredskaber samt vedrørende tildelingen af kødmærker til fiskere, der lander direkte i England, er uden interesse nu, idet rationeringsordningerne i mellemtiden er bortfaldet.

Sekretariatet har mundtligt aftalt visse, mindre ændringer i forretningsgangen vedrørende brændselsrationeringen. Da der i direktoratet for vareforsyning arbejdes på en forenkling af denne ordning, har sekretariatet iøvrigt ikke noget at bemærke på disse områder.

IV. Tilsynet med autoriserede virksomheder.

Den i rapport nr. 1 nævnte fiskerikontrollør var på undersøgelsens tidspunkt hovedsagelig beskæftiget med at føre tilsyn med autoriserede virksomheder og afgav herunder indstilling til ministeriet om autorisation af nye virksomheder og i sager angående bødeforslag i forbindelse med overtrædelse af de virksomhederne gældende forskrifter.

Efter undersøgelsen fandt sekretariatet anledning til at fremsætte forskellige forslag vedrørende dette område, nemlig:

a) reduktion af det juridiske personales medvirken ved ekspeditionen af disse sager,
b) overgang til forøget anvendelse af blanketekspedition,
c) ændring i systemet vedrørende indbetaling af bøder og
d) en simplificeret journalisering af disse sager.

Imidlertid har ministeriet senere efter samråd med fiskeriindustrien og brancheforeningerne omlagt hele tilsynet med de autoriserede virksomheder. Den nuværende ordning er dog af midlertidig karakter, idet det er tanken at optage hele dette spørgsmål til fornyet undersøgelse, såfremt de af ministeriet foreslåede love om kvalitetskontrol vedtages. Fiskeriministeriet har oplyst, at det til sin tid vil søge kontakt med sekretariatet vedrørende den endelige tilrettelæggelse af tilsynet og dets kontorordning.

V. Fælles områder for hele ministeriet.

Sekretariatet har foreslået forskellige ændringer vedrørende poståbningen og fordelingen, og disse forslag er gennemført.

Sekretariatet har henstillet til ministeriet at nedskære antallet af deltids-tjenstgørende mest muligt, hvilket ministeriet også har tiltrådt i princippet.

Endelig har sekretariatet stillet forslag om en vis omgruppering af personalet i lokalerne for at få samlet de enkelte afdelinger samt deres ledere. Ministeriet har dog kun i begrænset omfang kunnet tiltræde sekretariatets forslag.

VI. Licensafgifter.

Ifølge lov om ind- og udførsel af fisk kan fiskeriministeren bestemme, at udførsel af fisk kun må finde sted mod erlæggelse af en afgift, der skal anvendes til dækning af de med administrationen af udførselen m. v. forbundne omkostninger. Der er derfor hos eksportørerne opkrævet en afgift, der siden 1944 har været på 1½ pct. af eksportens værdi. I de seneste år har omkostningerne dog oversteget indtægten ret væsentligt, omkring 100 000 kr. årligt. Forslag om forhøjelse af licensafgiften har mødt modstand hos eksportørerne, der hævdede, at omkostningstallet indeholdt beløb, som ikke vedrørte eksportens administration, således udgifter til udarbejdelse af ugestatistikken. Efter at have foretaget en opgørelse af, hvilke udgifter der måtte udgå ved beregningen, og hvilke udgifter, som hidtil ikke har været medtaget ved beregningen, men som kun vedrørte eksporten, som i stedet måtte medtages, kunne det konstateres, at de samlede udgifter var

væsentligt større end forud beregnet. For at opnå dækning foreslog sekretariatet derfor, at licensafgiften blev forhøjet til 2 pct., hvilket ministeriet accepterede efter et møde i eksportudvalget.

Endelig har sekretariatet stillet en række forslag til ændret forretningsgang ved beregning og opkrævning af licensafgiften og især ved kontrollen med rigtig og rettidig indbetaling. Disse forslag har ministeriet tiltrådt.

C. Uddrag af sekretariatets rapport nr. 3.

I denne rapport er ministeriets statistikafdeling samt eksportkontoret og det dertil knyttede eksportbogholderi blevet gennemgået.

I. Statistikafdelingen.

A. Ugestatistikken.

Til brug ved den daglige administration udarbejdes ugentlige fangststatistikker, der er tilgængelige for erhvervet. På basis heraf udarbejdes månedlige opgørelser, der offentliggøres.

Den ugentlige statistik tilvejebringes ved hjælp af blanketter, der udfyldes med mængder og arter og indsendes af alle førstehåndsopkøbere af fisk. Desuden indsendes fra alle virksomheder, der forarbejder fisk, ugentlige oversigter over forbruget af fisk. Af førstehåndsopkøbere findes ca. 900, og af virksomheder, der tilbereder fisk, ca. 600. Udover de førnævnte blanketter skal førstehåndsopkøberne føre lister over hvert enkelt opkøb, sælgernes navn samt fiskens art og vægt. Disse lister skal indsendes kvartalsvis. Endelig modtages fra landets 24 autoriserede fiskeauktioner ugentlige opgørelser over salget, dets art, mængde og værdi.

Sorteringen, optællingen og afstemningen af de modtagne beretninger medfører et betydeligt arbejde for ministeriet.

B. Fiskeriberetningen.

Ministeriet udgiver årligt en beretning vedrørende fiskeriet, indeholdende forskellige statistiske oversigter. Blandt andet meddeles fangstens samlede udbytte i vægt og værdi, dels totalt, dels fordelt på de 10 vigtigste danske farvande. Antallet af fiskere, fiskefartøjer, redskaber, værdien af disse samt oversigter over de største af havnes indgående fangst opgives ligeledes. Som grundlag for de statistiske oplysninger tjener månedlige oversigter, der udfærdiges af ca. 280 såkaldte journalførere, spredt over hele landet. De månedlige oversigter indgår halvårligt, og tælles sammen distriktsvis, idet der dog finder visse korrektioner sted. De af de enkelte journalførere opgivne fangsttal bruges også til optælling af fangsten pr. farvand, idet der regnes med, at fangsterne er taget i det farvand, hvortil distriktet hører, hvorfor disse tal kun er omtrentlige.

Antallet af fiskere m. v. indberettes årligt fra journalførerne, men der indhentes ofte supplerende oplysninger hos fiskerikontrollens personale.

//. *Erhvervskontoret og eksportbogholderiet.*

Erhvervskontorets arbejdsområde er behandlingen af sager vedrørende eksportforhold, herunder udstedelse af udførselstilladelser og kontrol med disse efter benyttelsen samt bogføring af de for hver eksportforsendelse udfyldte udførselsattester, som danner grundlaget for udarbejdelse af oversigter over eksporten. Vedrørende det mere overordnede arbejde i denne afdeling henvises til rapport nr. 1, medens spørgsmålet om licensafgifter samt eksportafdelingens skrivestue er blevet behandler i rapport nr. 2.

A. Journalen.

Sekretariatet har stillet en række forslag til omlægning af journalen, og disse forslag er gennemført. De vigtigste ændringer er gået ud på at omlægge journalen til løsbladsystem, at samle de til eksportkontoret hørende sagers journalisering, at oprette hovedgrupper og stikordsregister samt endelig at forenkle selve journaliseringsteknikken.

B. Udførsels- og landingstilladelser.

På grund af de herskende forhold med restriktioner har det været nødvendigt i meget vidt omfang at kontingentere udførselen. Normalt finder udførsel sted via eksportør, men til Storbritannien sker det ofte i form af direkte landinger fra fiskerbådene. Udførselstilladelserne udstedes af ministeriet til de firmaer m. v., som er blevet anerkendt som eksportberettigede. Hver enkel udførsel skal afskrives på udførselstilladelsen samtidig med udfyldelse af en udførselsattest. Disse udførselsattester indsendes af kontrolmyndighederne til ministeriet, der bruger attesterne til bogføring, medens udførselstilladelserne indsendes til ministeriet til kontrol ved gyldighedsfristens udløb eller efter fuldstændig afbenyttelse.

C. Eksportens bogholderi.

De førnævnte udførselsattester bogføres i eksport-bogholderiet, idet hver enkelt eksportør har en konto for hvert land, han eksporterer til. Udførselsattesterne sammentælles daglig, fordelt på lande og fiskesorter.

D. Eksportens statistik.

På basis af de før nævnte eksportør konti foretages ugentlige optællinger af eksporten, fordelt på lande og fiskesorter. Denne ugentlige opgørelse duplikeres til brug for ministeriet, institutionerne samt forskellige fremmede myndigheder m. v. Månedsvis sammentælles fra eksportørernes konti de samlede tal for månedens eksport til de enkelte lande, fordelt på sorter. Denne opgørelse afstemmes med de under pkt. C omtalte, daglige tal for udførelsen ifølge udførselsattesterne. Opgørelsen duplikeres og fremsendes til samme institutioner som ugeopgørelsen.

E. Personalet.

I eksportafdelingen var i 1948 beskæftiget ca. 35 personer. På grund af den senere stedfundne liberalisering af personalets antal nu noget indskrænket.

III. Omlægning af arbejdet i statistikafdelingen.

På foranledning af ministeriet har det statistiske departement foretaget en undersøgelse af fiskeristatistikkens kilder og organisation med henblik på muligheden for en omlægning. Som resultat af denne undersøgelse foreligger en rapport, hvis forslag i hovedtræk kan resumeres således:

1) Statistikken vedrørende fangstmængde og værdi foreslås gennemført alene ved hjælp af ugestatistikens organisation, således at man ikks anvender journalførernes indberetninger.
2) Journalførernes medvirken vil herefter være overflødig, idet det dog er hensigten at beholde de bedste af dem til at udføre arbejde med tilvejebringelse af oversigter over antal fiskere, fartøjer, fangst, redskaber m. v.
3) Produktionsstatistikken (mængde og værdi) skal for fremtiden udarbejdes på basis af genparter af de afregningsblanketter, som eksportører, auktioner og salgsforeninger udskriver ved hvert opkøb af fisk.
4) Statistikken vedrørende antal fiskere, fartøjer og redskaber skal i første række bygge på indberetninger fra fiskerikontrollen, idet man dog, jfr. pkt. 2, bibeholder en del af journalførerne til at deltage i dette arbejde.
5) I den årlige fiskeriberetning gennemføres en del redaktionelle ændringer, nedskæringer og sammenlægninger, hvorved beretningens omfang bliver væsentlig reduceret.
6) Rapporten konkluderer iøvrigt i, at der antagelig ikke vil være nogen fordel forbundet med en flytning af statistikken fra fiskeriministeriet til statistisk departement.

Produktionsstatistikken for den fangst, der omsættes over auktion eller salgsforening, skal efter forslaget udarbejdes på den måde, at fiskeriauktionen henholdsvis salgsforening foretager notering om fiskens art, mængde, pris (kun auktionerne), bådens hjemsted samt fangstplads. Disse oplysninger påføres perforerede æk, der indsendes til ministeriet, hvor arkene sorteres efter fangstplads og derefter indenfor hver fangstplads efter fiskerens hjemsted. Efter adskillelse af arkene i strimler foretages indenfor hver af grupperne en sortering efter fiskens art. Der foretages derefter en optælling af mængde og værdi og resultatet overføres til en tre-fløjet blanket. Hver 3-fløjet blanket dækker herefter den daglige fangst (specificeret på fiskearter), fanget af fiskere med samme hjemsted og i samme farvand og ilandbragt i samme havn. Senere kan foretages sortering efter ønske på henholdsvis hjemsted, fangstplads og landingsplads.

Som sagkyndig bistand under omlægningen og iøvrigt til redaktion af fiskeriberetningen skal der efter forslaget oprettes en formiddagsstilling i statistikafdelingen, der skal besættes af en sagkyndig fra statistisk departement.

IV. Sekretariatets bemærkninger.

A. Statistikafdelingen.

Den af det statistiske departement foreslåede omlægning er utvivlsomt en forbedring på flere måder i forhold til den nuværende ordning. Dog må det antages, at nyordningen vedrørende produktionsstatistikken vil medføre et ikke ubetydeligt merarbejde, specielt hvad angår materialet fra auktioner m. v.

Bortset herfra mener sekretariatet, at en del af den hidtil førte statistik er overflødig og i alt fald ikke kan betegnes som en ministeriel opgave. Dette gælder bl. a. statistikken over fangsten, fordelt på fiskernes hjemsted. Oversigten over fangsten, fordelt på

fangstpladser må føres, da Danmark har forpligtet sig hertil overfor internationale institutioner. Da denne statistik imidlertid aldrig kan blive nøjagtig, bør man ved dens udarbejdelse ikke tilstræbe absolut nøjagtighed, men blot søge at opnå et rimeligt skøn over fordelingen, hvilket turde være så meget enklere, som der for de fleste landingspladsers vedkommende ikke er tvivl om, fra hvilket farvand fangsten er indbragt.

B. Eksportafdelingen.

Sekretariatet har ikke fundet anledning til at fremsætte særlige bemærkninger i forbindelse med den ved udstedelse af udførselstilladelser benyttede fremgangsmåde. Denne virker meget hurtigt, idet der i udstrakt grad foretages udstedelse på grundlag af telefoniske henvendelser eller ved at man bemyndiger kontrolstationer eller salgsforeninger til at foretage fordeling af udførselsmængderne.

Derimod synes det som om bogholderi og statistik er upraktisk tilrettelagt og medfører dobbeltarbejde, idet statistisk departement udarbejder tilsvarende månedsoversigter sona ministeriet. Dog har det hidtil ikke været muligt for ministeriet at bruge departementets opgørelser, som ikke er fremkommet så tidligt, at man har kunnet benytte dem i det daglige arbejde. Forhandlinger, der af sekretariatet er ført med såvel ministeriet som det statistiske departement, har resulteret i, at departementet har erklæret sig rede til at levere de af ministeriet ønskede tal indenfor en rimelig frist. Såvel de af ministeriet udarbejdede tal for eksportens størrelse, fordelt på lande og sorter, som fordelingen på de enkelte eksportører kan udføres af departementet ved hjælp af dets hulkortanlæg, hvorved ministeriets afdeling skulle kunne nedlægges næsten fuldstændigt. Da ministeriet dog i visse tilfælde skal bruge oversigter meget hurtigt og så ajourført som overhovedet muligt, vil det formentlig være praktisk at lade udførselsattesterne indsende in duplo, således at det ene eksemplar straks oversendes til departementet til behandling på maskinerne, medens det andet opbevares i ministeriet og kun bruges i de særlige tilfælde.

Af hensyn til afsætningsforholdene har det meget stor interesse for ministeriet at vide besked med fiskeimportens størrelse med korte mellemrum. Alle spørgsmål vedrørende importen behandles i øjeblikket udelukkende af direktoratet for vareforsyning, idet fiskeriministeriet dog er repræsenteret ved forhandlingerne og iøvrigt rådspørges på andre områder. Der synes ikke at være nogen vanskelighed forbundet med at lade direktoratet forsyne ministeriet med de ønskede tal. løvrigt skulle det være muligt at efterkomme ministeriets ønske om at have mere overblik over importen af fisk ved f. eks. at lade ministeriet udstede importbevillingerne, eventuelt på direktoratets vegne.

V. Sekretariatets forslag vedrørende statistikafdelingen.

Sekretariatet har foreslået, at man nøjes med de hidtil anvendte ugentlige opgørelser fra auktionerne i stedet for den omstændelige og arbejdskrævende omskrivning af de enkelte opkøb på auktionerne. Der må herved gives afkald på en egentlig fordeling af fangsten efter fangstpladser, men som tidligere bemærket, kan en nogenlunde fordeling fås på basis af skøn, foretaget af journalførere eller kontrolstationerne. Ministeriet har meddelt, at den af statistisk departement foreslåede metode vil medføre et merarbejde i forhold til den nuværende, og ministeriet har derfor intet at indvende mod det af sekretariatet stillede forslag. Sekretariatet har dog erklæret sig indforstået med, at fangststatistikken vedrørende auktionerne forsøgsvis udarbejdes efter de af statistisk departement foreslåede retningslinier, foreløbig i eet år.

Sekretariatet har iøvrigt sammen med repræsentanter for fiskeriministeriet og statistisk departement gennemgået fremgangsmåden ved materialets behandling og opnået enighed om ændringer, der vil medføre lettelser i det fremtidige arbejde. Således har man foreslået anvendt peg-board-system, udsendelse af blanketter ved hjælp af adressepladesystem, forenkling af arbejdet med opgørelserne m. m Disse forslag er allerede efterkommet.

Sekretariatet kan iøvrigt tiltræde de af statistisk departement fremsatte synspunkter vedrørende fiskeriberetningen og må iøvrigt være enig i, at der ikke synes at være fordele ved at overflytte arbejdet til nævnte departement.

Hvad angår personalet, har sekretariatet forbeholdt sig at vende tilbage **til** spørgsmålet om dettes størrelse, så snart de første vanskel gheder er overstået og prøveperioden er gennemført tilfredsstillende. Det skønnes, at det merarbejde, der er blevet pålagt ministeriet, ophæves ved de arbejdslettende foranstaltninger, som ved sekretariatets hjælp er blevet eller vil blive indført, således at besparelse formentlig først kan opnås, når auktionsstatistikken bliver lagt om som af sekretariatet foreslået. løvrigt er ministeriet med sekretariatet enigt i, at statistikafdelingen ikke i længden kan beskæftige en statistisk sagkyndig, som foreslået af statistisk departement, og at det vil være af større interesse at kunne disponere over en statistisk konsulent i omlægningsperioden.

VI. *Sekretariatets forslag vedrorende eksportafdelingen.*

Der er foreslået forskellige mindre ændringer med hensyn til udstedelse af og kontrol med udførselstilladelser.

Sekretariatet går ind for, at det overlades ti] statistisk departement at udfærdige de ugentlige opgørelser over eksporten, fordelt på lande og sorter og med angivelse af vægt og værdi. Dette sker ved, at det ene af de dobbelte udførselsattester oversendes til departementet straks efter disses indgang i ministeriet, og oplysningerne overføres til hulkort. På basis af disse hulkort udarbejdes herefter ad maskine] vej de førnævnte opgørelser. Desuden udarbejdes efter ministeriets behov periodiske opgørelser over samlet eksport samt med visse mellemrum oversigter over de enkelte eksportørers udførsel til de enkelte lande, disse sidstnævnte til brug ved såvel licensopkrævning samt ved eventuelle kontingenteringer. Det andet eksemplar af udførselsattesterne opbevares i ministeriet, ordnet i lande, og må kun bruges i særligt hast ende tilfælde, hvor det ikke er muligt for departementet at give tilstrækkeligt å jour førte oplysninger. Departementet har påtaget sig at levere de ugentlige opgørelser senest 3. hverdag efter modtagelsen af de tilsvarende udførselsattester. Fiskeriministeriet har erklæret sig villig til at gennemprøve det nævnte forslag, men har måttet forbeholde sig, at den foreslåede prøvetid på et halvt år — hvor de to systemer bruges parallelt — giver et tilfredsstillende resultat. Endvidere betvivler ministeriet, at nyordningen viser sig billigere end den hidtil praktiserede, medens sekretariatet på sin side vil mene, at departementet uden større tilgang af personale vil kunne påtage sig denne opgave, som hidtil har krævet et personale på 8—10 personer. Det bemærkes dog, at eventuelle besparelser ikke vil komme statskassen d rekte til gode, idet de med eksporten forbundne administrationsudgifter udredes af erhvervet selv i form af den tidligere omtalte licensafgift.

Endelig har sekretariatet stillet visse forslag vedrørende importen af fisk og fiskevarer. Forslagene går ud på, at ministeriet foretager udstedelse af importbevillinger for de særlige varer, som man af hensyn til eksportinteresserne må have meget stærk kontrol med, samt at ministeriet iøvrigt får oplysninger om importen af disse varer, fordelt

på lande og importører, fra direktoratet for vareforsyning. Det er fra sekretariatets side henstillet, at disse spørgsmål ordnes ved direkte forhandling mellem direktoratet og ministeriet.

D. Forvaltningsnævnets udtalelser.

Som det fremgår af foranstående redegørelse for sekretariatets arbejde og dets forhandlinger med fiskeriministeriet, har dette i udstrakt grad kunnet tiltræde de stillede forslag, hvoraf en væsentlig del er gennemført, andre under forberedelse eller overvejelse. De spørgsmål, om hvilke der er opnået forståelse under sekretariatets behandling af fiskeriministeriets forhold, finder nævnet ikke anledning til at omtale nærmere. Om en del problemer, særlig forså vidt de er af principiel eller organisatorisk art, har nævnet ført forhandlinger med repræsentanter for fiskeriministeriet, og man skal herefter udtale følgende:

1) Det er af sekretariatet fremhævet, at fiskeriministeriets arbejdsområde falder i to hovedgrupper, nemlig det egentlige ministerielle arbejde og varetagelsen af de erhvervsmæssige opgaver. Det første af disse arbejdsområder administreres i alt væsentligt af ministeriets 1. kontor, og det findes naturligt, at dette kontor — ligesom andre departementale kontorer — hovedsagelig beskæftiger personale med juridisk eller anden administrativ uddannelse. Varetagelsen af de erhvervsmæssige interesser er henlagt til 2. kontor (erhvervskontoret), og for dettes vedkommende mener sekretariatet, at man fortrinsvis bør ansætte erhvervsmæssigt uddannede personer, dog med den nødvendige juridiske assistance. Endvidere har sekretariatet, som det ligeledes fremgår af redegørelsen foran, frarådet, at opdelingen i 2 kontorer bliver af permanent karakter, idet man påpeger, at en del af de for ministeriet for tiden foreliggende arbejder, særlig sådanne som har relation til eksporten, ikke med sikkerhed kan siges at være af varig art.

Overfor disse synspunkter har fiskeriministeriet fremført betragtninger af en noget afvigende karakter. Man har noget stærkere end sekretariatet lagt vægt på det administrativt-juridisk uddannede personales medvirkning, også i erhvervskontoret, idet man mener, at dettes manglende viden og indsigt på en række praktiske tekniske og erhvervsprægede områder afbødes ved, at ministeriet disponerer over sådan sagkundskab i sine institutioner m. v.; dette gælder forsøgslaboratoriet, biologisk station, og først og fremmest fiskerikontrollen, der behandler alle detailspørgsmål, og som gennem sine maritimt uddannede kontrollører og skibsførere har alle forudsætninger for at bistå den centrale administration og derved skabe de nødvendige forudsætninger for de omhandlede spørgsmåls sagkyndige behandling. løvrigt har ministeriet peget på, at det har adgang til at indkalde enkelte tjenestemænd fra kontrollen til tjeneste af kortere eller længere varighed i ministeriet, en fremgangsmåde som hidtil har været bragt til anvendelse med tilfredsstillende resultat.

Fiskeriministeriet har dog på den anden side givet udtryk for, at erhvervskontorets opgave også efter ministeriets mening er noget særpræget i forhold til 1. kontors og andre rent departementale kontorers, og man mener, at et personale, hvoraf ca. halvdelen er administrativt og juridisk uddannet og resten erhvervsmæssigt uddannet vil være den mest hensigtsmæssige sammensætning for dette kontors vedkommende. Man har meddelt, at ministeriet har til hensigt under forudsætning af, at der kan opnås kvalificeret arbejdskraft ved ledighed i de højere stillinger ved besættelsen af disse indenfor kontoret skiftevis at ansætte juridisk og erhvervsmæssigt uddannet personale; hvis chefens uddannelse er erhvervsmæssig, skulle ekspeditionssekretæren altså være jurist, fuldmægtigen erhvervsmand o. s. v.

I spørgsmålet om, hvorvidt man kan betragte erhvervskontorets opgave som allerede på nærværende tidspunkt så fast forankret, at det bør gøres permanent, har fiskeriministeriet den opfattelse, at dette ikke kan anses for betænkeligt. Man kan ganske vist ikke afvise, at der kan indtræde ændringer i de fremtidige vilkår for eksporten af fiskeriets produkter, og at det ikke er absolut givet, at det nuværende eksportniveau kan opretholdes, men dels mener man, at sandsynligheden taler for, at fiskeeksporten vil lægge fuldt beslag på eksportkontorets arbejdskraft i de kommende år, dels henviser man til, at den under forberedelse værende lovgivning angående kvalitetskontrol med fisk, hvis administration vil være at henføre til erhvervskontoret, må forventes at blive af permanent karakter.

Under de afsluttende forhandlinger mellem nævnet og ministeriet har man fra dettes side fremført den betragtning, at den seneste tids r.dvikling af fiskerierhvervets eksportforhold har underbygget ministeriets opfattelse, hvorefter de opgaver, det er overdraget erhvervskontoret at løse, ikke er af midlertidig karakter.

De mellem ministeriet og nævnet førte forhandlinger har resulteret i følgende ændringer i de forhold, der var tilstede ved afgivelsen af sekretariatets 1. rapport.

Fiskerikonsulenten er overflyttet fra fiskerikontrollen til fiskeriministeriet, og det er overdraget ham at lede erhvervskontoret. Derimod har han ikke fået titel af kontorchef eller, som det også var foreslået fra ministeriets side, .,kommitteret i handelssager". Nævnte ordning er legaliseret ved normeringsloven for 1950—51.

Den i eksportkontoret tjenstgørende juridiske fuldmægtig er overført til udelukkende at forrette tjeneste i erhvervskontoret, og samtidig er der ved tekstanmærkning på finansloven tilvejebragt hjemmel for, at han aflønnes som ekspeditionssekretær. Efter gennemførelsen af denne overflytning er han fritaget for arbejdet som ministersekretær, hvilket arbejde er overdraget en juridisk fuldmægtig i 1. kontor.

Endvidere er der i de personalemæssige og organisatoriske forhold i erhvervskontoret gennemført følgende yderligere ændringer.

Tilsynet med de autoriserede virksomheder er omlagt og varetages nu af en ingeniør, medens den fiskerikontrollør, der tidligere havde denne opgave, nu forretter tjeneste som skibsfører i et af fiskerikontrollens skibe.

Overfiskeriassistenten, der tidligere forrettede tjeneste i erhvervskontoret, er flyttet tilbage til tjeneste i fiskerikontrollen, medens der i stedet er trukket en fiskeriassistent ind til arbejdet i ministeriet. Det er ministeriets hensigt, at der af uddannelsesmæssige grunde gennemføres en turnusordning på dette område.

Nævnet skal hertil kun bemærke, at en sådan turnusordning ikke bør udelukke, at en til centralstyrelsens arbejde særlig velegnet tjenestemand fra fiskerikontrollen overføres til en af departementets tjenestemandsstillinger.

Der er mellem ministeriet og nævnet enighed om, at stillingerne i erhvervskontoret, hvad enten disse bliver af permanent eller midlertidig karakter, må besættes udfra andre synspunkter end dem, som er gældende ved besættelsen af tjenestemandsstillinger indenfor centralstyrelsens kontorer i almindelighed, således at. den hidtil praktiserede ordning med fælles avancement mellem landbrugsministeriets og fiskeriministeriets personale med en højere uddannelse bør fraviges for eksportkontorets vedkommende.

2) Fiskeriministeriet har under forhandlingerne stærkt fremhævet, at den ordning, hvorefter der med hjemmel i tjenestemandslovens § 109 gives dispensation til forskydning etc. af kontortiden for så vidt angår ekspeditionssekretærer, fuldmægtige og sekretærer (formiddagsstillingsordningen) på grund af departementets tilknytning til de frie erhverv

og de der gældende arbejdsforhold og arbejdstider, er uanvendelig, eller i hvert fald forbundet med meget store praktiske vanskeligheder. Nævnet kan efter det for dette oplyste give denne betragtning sin tilslutning.

3) I spørgsmålet om opretholdelsen af fiskerirådet har ministeriet udtalt, at dette ikke længere havde nogen større betydning, og det var derfor under overvejelse at ophæve det i hvert fald i dets nuværende form.

4) I anledning af sekretariatets bemærkninger om eksportudvalget har ministeriet hævdet, at dette udvalg er af rent konsultativ karakter, og at erhvervet ønskede det opretholdt, ligesom også dets udgifter bæres af fiskerierhvervet. Nævnet må dog henstille, at man ud fra de af sekretariatet fremførte synspunkter har opmærksomheden henvendt på en mulig begrænsning af dette udvalgs arbejdsområde og dermed de med dets virksomhed forbundne udgifter.

5) Ministeriet har i modsætning til sekretariatet givet udtryk for, at de honorarer, der udredes til fiskeriflådens fornyelsesnævn, ikke for tiden kan reduceres, når hensyn tages til det antal sager, dette nævn behandler, og den betydning for ministeriet, som denne nævnsbehandling må tillægges. Forvaltningsnævnet kan i denne sag slutte sig til den opfattelse, som sekretariatet har gjort gældende, hvorefter de honorarer, der ydes de 3 medlemmer af nævnet, mellem hvilke sagerne cirkulerer, opretholdes, medens de andre nævnsmedlemmers vederlag nedsættes, f. eks. til 600 kr. i årligt grundbeløb.

Det bemærkes, at en del spørgsmål — navnlig af kontorteknisk art —, som er omtalt i sekretariatets redegørelse, ikke har givet nævnet anledning til at fremsætte bemærkninger, selv om der fra ministeriets side af nærmere angivne grunde ikke er givet tilslutning til, at forslagene søges gennemført.

Forvaltningsnævnet, den 9. januar 1951.

K. H. Kofoed, formand. **Andr. Møller.** **V. Villadsen.**

Bodil Andersen.

Bilag 6.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen.

Indstilling vedrørende den under ministeriet for byggeri og boligvæsen hørende arkitektafdeling.

I forbindelse med undersøgelsen af bygningsdirektoratets 2. kontor har sekretariatet i foråret 1949 foretaget en undersøgelse af den under ministeriet for byggeri og boligvæsen hørende arkitektafdeling. Denne undersøgelse har været af en vis foreløbig karakter, særlig under hensyn til at en eventuel amts arkitektordning vil betyde en væsentlig forandring af afdelingens arbejdsområde, hvorfor en dybtgående undersøgelse på nuværende tidspunkt ikke vil have tilstrækkelig værdi. Sekretariatet har derfor ment at burde indskrænke sig til at afgive en kortfattet redegørelse og i forbindelse hermed stille forslag til sådanne ændringer, der synes at burde gennemføres uden hensyn til en eventuel omlægning af afdelingens arbejde i forbindelse med gennemførelse af en amtsarkitektsordning. Nævnet har for sit vedkommende intet at bemærke til de af sekretariatet stillede forslag, der i det væsentlige er tiltrådt af boligministeriet.

Pr. 1. januar 1949 bestod arkitektafdelingens personale af 6 heldags- og 4 halvdagsbeskæftigede arkitekter, et antal konsulenter, der lønnes efter antallet af behandlede sager, samt 2 kontormedhjælpere. Formelt er afdelingen og personalet underlagt bygningsdirektoratet, men reelt afgiver de enkelte arkitekter deres indstilling på eget ansvar og arbejder ofte som departementets konsulenter.

Afdelingens væsentligste arbejdsområde er teknisk behandling af sager vedrørende byggestøttelovgivningen i forbindelse med direktoratets 2. kontor samt dispensations- og statsbyggesager vedrørende direktoratets 1. kontor. Desuden virker afdelingen i mindre omfang konsultativt for ministeriets andre kontorer, bl. a. ved deltagelse i udvalgsarbejde, udtalelser i høringssager, undersøgelser af byggematerialer o. 1.

Sekretariatets undersøgelse af sagernes antal og disses ekspedition synes at vise, at fordelingen af sagerne mellem afdelingens medarbejdere ikke har været hensigtsmæssig, hvilket bl. a. har medført, at ekspeditionstiden for visse saggrupper har været for lang.

Der er endvidere af sekretariatet givet udtryk for, at arkitektafdelingens organisatoriske opbygning og indpasning i ministeriet for byggeri og boligvæsen synes noget uklar.

Med henblik på tilvejebringelse af klare regler for arkitektafdelingens organisatoriske og arbejdsmæssige stilling indenfor ministeriet samt en effektivisering af sagernes behandling har sekretariatet bl. a. stillet følgende forslag:

a. Der udnævnes en ansvarlig leder for hele det af ministeriet udøvede tekniske arbejde, hvad enten det drejer sig om ren ekspedition eller konsultativ virksomhed eller en kombination af disse; lederen bør være ansat som tjenestemand.

b. Der udarbejdes en instruks for afdelingen og dens leder, således at der haves klare retningslinier for dennes virksomhed og for, hvor dybtgående sagbehandlingen skal være for de forskellige arter af sager, som denne afdeling skal behandle eller udtale sig om.

c. Lederen fritages i så høj grad som muligt for deltagelse i det daglige arbejde for i højere grad at kunne hellige sig tilrettelæggelse, koordination og fordeling af afdelingens arbejde,

d. Der ansættes i afdelingen en ingeniør med særlig uddannelse i bygningsmæssige spørgsmål.

e. Konsulenterne erstattes i størst mulig udstrækning med ministeriets egne folk, hvor praktiske og/eller økonomiske forhold gør det rimeligt.

f. For de af afdelingens personale, som ikke er tjenestemænd udarbejdes et regulativ med hensyn til løn og avancement.

g. Al journalisering med undtagelse af arkitektkartoteket sløjfes.

h. Statistikken over byggeomkostningerne m. v. indrettes i overensstemmelse med de af teknikerne ønskede krav.

i. Synsprotokollerne indrettes med løsbind.

j. Der tages fotokopier af samtlige tegninger over bygninger, hørende under bygningsdirektoratet, og disse tegninger anbringes i brandfrie opbevaringsskabe med ophængningsanordning.

k. Inden en eventuel amtsarkitektordnings gennemførelse gives der i tide de vordende amtsarkitekter og disses medhjælpere adgang til i en periode at deltage i arbejdet i ministeriets tekniske afdeling og hos den kommitterede for byplansager.

På grundlag af sekretariatets rapport og under henvisning til den stærke forøgelse af arbejdsmængden i afdelingen blev der i 1950 fra ministeriet rettet henvendelse til sekretariatet om deltagelse i et uofficielt udvalg til drøftelse af arkitektafdelingens organisation og især lønningsforhold, gældende indtil spørgsmålet om amtsarkitektordningens gennemførelse var løst.

Antallet af beskæftigede var i foråret 1950 16 heldags- og 7 halvdags-arkitekter. Den store forøgelse af personalet skyldes dels de i rapporten omtalte forhold med afløsning af diverse konsulentordninger, dels den meget store tilgang af sager, især om støtte til byggeriet.

I det nedsatte udvalg, hvori også finansministeriet var repræsenteret, var der enighed om, at arkitekt-afdelingen burde kunne ekspedere sagerne så hurtigt, at der ikke opstod unødvendige forsinkelser i ministeriet ved behandlingen af såvel støttesager som statsbyggearbejderne. Der var også enighed om, at man ikke ville foreslå nogen yderligere normering af arkitekter i afdelingen, men at det blot gjaldt om at organisere afdelingen således, at arbejdsfordelingen blev rimelig, samtidig med at hensyn toges til de personalemæssige konsekvenser, en eventuel amtsarkitektordning ville betyde.

Der blev derefter ved et samarbejde mellem sekretariatet og arkitekt-afdelingen udarbejdet et forslag til afdelingens organisation. Dette forslag indeholdt to hovedprincipper, nemlig:

1. Vigtigere sager behandles i to led af hensyn til ensartethed.
2. Afgørelserne i enkeltsager lægges så langt ned som muligt.

Herefter skulle afdelingen bestå af en chefarkitekt og to afdelingsarkitekter med hver sit arbejdsområde samt et antal arkitekter og konstruktører, fordelt på de to afdelinger. Finansministeriets repræsentant tiltrådte forslaget med hensyn til de lønningsmæssige placeringer. Det understregedes, at personalets størrelse, til enhver tid afpasses efter behovet, og at omflytning mellem afdelingerne foretages, når det er påkrævet.

De omhandlede forslag er nu gennemført, og sekretariatet har ved besøg i arkitektafdelingen kunnet konstatere, at organisationen virkede tilfredsstillende.

København, den 27. januar 1951.

K. H. Kofoed, formand. **Andr. Moller.** **V. Villadsen.**

Bodil Anderson.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen af 1946.

1) Angående kontormaskiner.

Under arbejdet med forenkling og rationalisering i statens forskellige institutioner har forvaltningsnævnet og dets sekretariat i høj grad opmærksomheden henvendt på, at statsstyreiserne er forsynet med et så tilfredsstillende teknisk udstyr, som det efter forholdene er økonomisk forsvarligt at anvende.

Dette arbejde resulterer jævnligt i forslag om anskaffelse af moderne kontormaskiner, navnlig specialmaskiner f. eks. til duplikering og bogføring. Men sideløbende med sådanne anskaffelser sker der på institutionernes eget initiativ fortsat fornyelser af de i brug værende maskiner samt nyanskaffelser i et omfang, der har givet nævnet anledning til en overvejelse af, om disse indkøb foregår på den mest hensigtsmæssige måde bl. a. med hensyn til indkøbenes nødvendighed og fornyelsernes rettidighed.

Dette spørgsmål er af stor finansiel betydning. Det kan således anføres, at ifølge en af hovedrevisoraterne i slutningen af 1948 foretagen opgørelse disponerede statsinstitutionerne indenfor Storkøbenhavn på det daværende tidspunkt over ca. 6 200 skrivemaskiner og ca. 2 000 regnemaskiner, således at genanskaffelsesværdien med de nuværende priser som basis alene i Storkøbenhavn repræsenterer et beløb på over 12 mill. kr. i kontormaskiner. Endvidere har statsbanernes handelsafdeling, gennem hvilken den alt overvejende del af kontormaskiner til statens forvaltning indkøbes, oplyst, at de af afdelingen i de 3 sidste finansår foretagne indkøb andrager følgende beløb:

1947—48	1 053 000 kr.
1948—49	1 304 000 kr.
1949—50	2 325 000 kr.

For indeværende finansår indtil 1. oktober 1950 har afdelingen indkøbt kontormaskiner for ca. 836 000 kr.

Til nærmere belysning af forholdene på dette område kan anføres, at sekretariatet under sit arbejde gentagne gange er blevet opmærksom på, at kontormaskiner af ældre model henstod uden at blive benyttet i pågældende kontor; disse maskiner kunne gøre udmærket fyldest andre steder, hvor der er et behov, men blot ikke af et sådant omfang, at man har fundet tilstrækkelig anledning til at indkøbe en ny maskine. Også med hensyn til andet teknisk kontormateriel vil der efter de erfaringer, sekretariatet har indhøstet i adskillige tilfælde kunne opnås en væsentlig bedre udnyttelse, ved at der fandt et samarbejde sted mellem kontorer, hvis lokaler ikke ligger for fjernt fra hinanden, og hvor hvert af kontorerne nu kun delvis, undertiden kun i meget ringe grad udnytter det til rådighed stående materiel. En sådan ordning vil bl. a. have en ikke ringe økonomisk betydning i relation

til adresseringsanlæg, der i visse kontorer kun udnyttes delvis, medens nærliggende kontorers inddragelse under en fælles ordning ville medføre en passende benyttelse af den anskaffede adressograf.

De foran fremførte oplysninger viser efter forvaltningsnævnets opfattelse, at det skorter på kontrol med det omhandlede materie], og at der er tale om så betydelige værdier, at det ikke kan anses for forsvarligt at undlade at tilvejebringe en kontrol. Nævnet skal foreslå, at dette sker på den måde, at hvert kontor, i hvilket der findes en skrivemaskine, regnemaskine, duplikator, frankeringsmaskine. adressograf, diktafon eller lignende kontormateriel, drager omsorg for, at der efter løsbladsystemet gives hver af disse maskiner m. v. et kort, hvorpå der optegnes maskinens firmabetegnelse, mærke, anskaffelsestidspunkt, købesum, udgifter til reparation etc. Det synes dernæst naturligt, at der af en central myndighed føres kontrol med de enkelte kontormaskiner og deres anvendelse. Til at løse denne opgave må man anse statsforvaltningen for velegnet, bl. a. fordi denne i forvejen har tilsyn med centraladministrationens lokaler. Man har forhandlet med slotsforvaltningen om sagen, og denne har erklæret sig principielt villig til at påtage sig den omhandlede kontrol. Det må anses for mest praktisk, at et gennemslag af de kort, der udarbejdes i de enkelte kontorer, og hvis udarbejdelse må foregå efter fælles regler, om hvilke der på forhånd må forhandles med slotsforvaltningen, tilstilles denne. På grundlag af kortene tilvejebringer slotsforvaltningen et register, omfattende alle de kontormaskiner etc., som er inddragne under kontrollen. Med passende mellemrum må en repræsentant for slotsforvaltningen aflægge besøg i kontorerne for at gøre sig bekendt med det pågældende materiels benyttelse, kortenes à jourføring etc.

Efter det for nævnet oplyste synes det foreslåede tilsyn i det væsentlige at burde gå ud på at søge undgået, at der på institutioner eller kontorer henstår maskiner, som ikke benyttes eller hvis fortsatte benyttelse må anses for uøkonomisk på grund af for store vedligeholdelsesudgifter etc. — I førstnævnte henseende bør slotsforvaltningen, når det foreligger oplyst, at en maskine ikke længere benyttes, efter aftale med vedkommende institution anbringe maskinen i depot, således at den kan komme til udnyttelse, hvis der fra anden side fremkommer ønske om en tilsvarende maskine. Eventuel afregning bør først ske, når maskinen udgår af depotet og sådan afregning bør da ske direkte mellem de to institutioner; under deponeringen bør der drages omsorg for, at maskinen er eller bliver sat i forsvarlig stand, og eventuelle hermed forbundne udgifter bør afholdes af slotsforvaltningen. Forsåvidt angår vedligeholdelsesudgifterne bemærkes, at disse falder i 2 grupper, nemlig dels til de som regel månedlige rensninger, dels til de oftest årlige hovedrensninger og de egentlige reparationer. Med hensyn til de månedlige rensninger har hovedrevisionen oplyst, at der i almindelighed er afsluttet abonnement om arbejdets udførelse, og at udgifterne herved fortiden for 4600 skrivemaskiner udgør ca. 140 000 kr. årligt og for 1075 regnemaskiner ca. 50000 kr. årligt. Derimod foreligger der ikke nogen opgørelse over udgifterne til de årlige hovedrensninger og de egentlige reparationer, men både under hensyn til antallet af maskiner og til den anførte rensningsudgift for de månedlige rensninger må de pågældende udgifter udgøre betydelige beløb. Det bemærkes i denne forbindelse, at sekretariatet for tiden efter anmodning fra finansministeriet foretager en undersøgelse af, om de fornævnte månedlige rensninger er nødvendige, og om der er mulighed for besparelser i de anførte udgiftsbeløb.

Af det foran anførte fremgår, at også vedligeholdelse og reparation af skrivemaskiner m. v. medfører betydelige udgifter, og at en sagkyndig kontrol vil kunne medføre væsentlige besparelser. Såfremt der indføres en ordning, hvorefter alle regninger for **repara-**

tion afstempies af statsforvaltningen, forinden de anvises til udbetaling, vil der med sikkerhed kunne føres kontrol med økonomien, og endvidere bør større reparationer formentlig rekvireres gennem statsforvaltningen.

Nævnet skal derfor foreslå, at der søges indført en tilsynsordning efter de foran angivne retningslinier, således at både beholdningen af maskiner og deres udnyttelse og økonomi kommer under en rimelig kontrol. Det forudsættes, at løbende reparationer af begrænset art, der sædvanligvis er hastende og ret hurtigt kan effektueres, som hidtil af praktiske grunde rekvireres af de enkelte kontorer. Den bestående indkøbsordning foreslås opretholdt uændret, idet man dog vil anse det for rigtigt, at den centrale indkøbsmyndighed (statsbanernes handelsafdeling), når et kontor eller en institution anmoder om anskaffelse af en ny maskine, konfererer med eller indhenter udtalelse fra statsforvaltningen, der på grundlag af det kendskab til forholdene, denne er i besiddelse af, kan belyse nødvendigheden af, at sådant indkøb finder sted, muligvis også give anvisning på, om en tilsvarende maskine står helt ubenyttet i et andet kontor. Ved at blive gjort bekendt med de reparationsudgifter, der er afholdt på en maskine, kan statsforvaltningen også bedømme, om pågældende maskine er så udslidt, at det er uøkonomisk fortsat at beholde den.

Endelig skal nævnet foreslå, at statsforvaltningens foran omtalte kontrol også udstrækkes til de i statskontorerne benyttede radioapparater, hvor der synes ikke uvæsentlige muligheder for besparelser, hvis der tilvejebringes et sagkyndigt teknisk tilsyn. Det bemærkes, at statsforvaltningen disponerer over en tekniker, der er sagkyndig på dette område.

Man er klar over, at statsforvaltningen til løsningen af de her nævnte opgaver bør engagere en teknisk uddannet mand, men den dermed forbundne udgift må anses for uvæsentlig i forhold til de besparelsesmuligheder, den foreslåede kontrolordning rummer.

Det skal tilføjes, at det ikke findes praktisk at inddrage de i trafiketaternes generaldirektorater benyttede kontormaskiner under den foreslåede kontrolordning. Her udøves for tiden et tilsyn med det tilstedeværende kontormateriel, som må anses for at være tilfredsstillende.

Nævnet har inden den endelige udarbejdelse af foranstående indstilling konferer et om den foreslåede nyordning med statsbanernes handelsafdeling, der fuldt ud har kunnet tiltræde nævnets synspunkter og forslag.

2) *Angående kontorinventar (kontormøbler etc.).*

Også for det egentlige kontorinventars vedkommende er der efter de oplysninger, som sekretariatet har meddelt nævnet efter dettes opfattelse grund til at overveje en ordning, der sikrer den bedst mulige udnyttelse af dette inventar. Det kan således anføres, at sekretariatet under sit arbejde har kunnet påvise, at der i enkelte statsinstitutioner henstod skriveborde og andre inventargenstande, som ikke mere benyttedes, med det resultat, at en ellers nødvendig, umiddelbart forestående nyanskaffelse blev delvis undgået. Endvidere har sekretariatet bemærket, at der i en statsinstitution er benyttet stålskabe til opbevaring af akter vedrørende afsluttede sager, der var af en sådan beskaffenhed, at man ikke kunne antage, at de ville få nogen nævneværdig fremtidig betydning, hvorfor de lige så godt indtil videre kunne være opbevaret på en billigere måde, samtidig med at stålskabene kunne anvendes i bedre overensstemmelse med deres formål.

Det tilføjes, at udgiften til de af statsforvaltningen foretagne inventarindkøb f. eks. i 1948—49 androg ca. 400 000 kr., således at der er tale om aktiver af en betydelig økonomisk interesse for staten.

Det er nævnet bekendt, at statsforvaltningen på foranledning af inventarierevisionen i en rundskrivelse har henstillet til de forskellige kontorer at indberette, hvis der i disse henstår møbler m. v., som ikke benyttes længere.

Nævnet må imidlertid mene, at statsforvaltningen bør gå et skridt videre og lade rundskrivelsen efterfølge af en gennemgang af de forskellige kontorer for at drøfte spørgsmålet på stedet; herunder kunne det også undersøges, om der forefindes inventar, der ikke benyttes efter sit egentlige formål og som vil kunne erstattes af genstande af billigere kvalitet. Sådan gennemgang kan udstrækkes over en noget længere periode og eventuelt kombineres med statsforvaltningens øvrige arbejde. Det er iøvrigt nævnet bekendt, at slotsforvaltningen er opmærksom på betydningen af en sådan kontrol og i vidt omfang er i gang med at gennemføre den.

Det forudsættes, at den kontrolopgave, der her foreslås tillagt statsforvaltningen, ikke alene omfatter kontormøbler, men også andet kontorinventar, f. eks. stål-arkivskabe, viscard-bind, kardex etc. Statsforvaltningen bør føre tilsyn med disse ting samtidig med møblerne, hente overflødige genstande hjem og være i stand til telefonisk at kunne give fornødne oplysninger ved anskaffelser. Styrelserne måtte så have besked om at sætte sig i forbindelse med statsforvaltningen, inden køb af nye ting finder sted.

3) *Bogsamlinger m. v.*

Efter de for nævnet foreliggende oplysninger findes der i håndbibliotekerne i forskellige af centralstyrelsens kontorer et betydeligt antal bøger, tidsskrifter etc., som ikke længere har nogen interesse for de i styrelsen tjenstgørende. Både af pladshensyn og af hygiejniske grunde synes det ønskeligt, at der sker en udskillelse af det bog- og tidsskriftmateriale, som således henstår ubenyttet. Nævnet foreslår derfor, at der foretages en gennemgang af de nævnte bogsamlinger under medvirken af en repræsentant for det kgl. bibliotek, til hvilke sådanne bøger og tidsskrifter, som måtte have interesse for biblioteket, kan overføres, medens det bogmateriale, som hverken har værdi for det kgl. bibliotek eller pågældende statsstyrelse, destrueres.

løvrigt skal nævnet henvise til indstilling vadrørende biblioteksforholdene i centraladministrationen (kommissionens 7. betænkning side 107 f. f.).

4) *Lokalefordelingen i centraladministrationen.*

At centraladministrationens udvidelse gennem de senere år har fremkaldt meget utilfredsstillende lokaleforhold, er en kendt sag. I mange departementer arbejdes der under yderst uheldige forhold, fordi man savner plads; dette modvirker bestræbelserne for at indføre rationelle forbedringer i forretningsgangen. Endvidere er kontorer indenfor samme departement spredt i bygningen, således at et iøvrigt udbytte give nde samarbejde ikke kan gennemføres. Et meget betydeligt antal kontorer er som bekendt tilmed anbragt i lejede lokaler udenfor den røde bygning på Slotsholmen, hvilket ikke alene påfører staten meget store udgifter til husleje, men også gør samarbejdet med departementets andre kontorer besværligt og tidsspildende.

Det har indenfor sekretariatet og nævnet været overvejet, om man skulle stille forslag om, at bygningsdirektoratet (statsforvaltningen) udarbejdede en samlet plan for en mere hensigtsmæssig fordeling af lokalerne i statens bygninger på Slotsholmen og en opgørelse af de lejede lokaler udenfor denne med lejesummer etc., og at der i forbindelse hermed

fremsattes et skøn over, hvilke af de udflyttede kontorer, det volder mest gene at stationere ude i byen med henblik på at søge disse flyttede tilbage imod udflytning af sådanne kontorer, hvis centrale placering ikke kan anses for at være strengt påkrævet.

Efter de erfaringer, der foreligger fra tidligere forsøg i lignende retning, er man imidlertid veget tilbage fra at fremsætte et sådant forslag, idet man ikke anser det for sandsynligt, at forsøget vil give et tilfredsstillende resultat. Opgaven er i sig selv overmåde vanskelig at løse, interesserne indbyrdes modstridende, og der savnes en overordnet myndighed, som kan gennemføre en samlet rationel ordning.

Nævnet skal derfor indskrænke sig til at pege på, at det ville være ønskeligt, om alle lejemål for centraladministrationens kontorer samledes i bygningsdirektoratet (slotsforvaltningen), og at eventuelle nye lejemål foretages af dette i forbindelse med en effektiv kontrol med huslejens rimelighed. Dernæst bør der efter nævnets opfattelse i finanslovens anmærkninger på indenrigsministeriets budget optages en samlet opgørelse af de med disse lejemål forbundne udgifter. Endvidere bør det påhvile bygningsdirektoratet nøje at følge, hvilke lokaler der ved indskrænkninger f. eks. i de midlertidige administrative organer bliver ledige, således at disse ufortøvet opsiges eller stilles til rådighed for et andet administrativt område, der måtte have brug for nye lokaler. Også eventuel ledighed i lokaler i statsbygningerne bør af slotsforvaltningen behandles ud fra lignende synspunkter.

Kobenhavn, den 16. december 1950.

K. H. Kofoed,
formand.

Andr. Moller.

V. Villadsen.

Bodil Andersen.

Bilag 8.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen af 1946.

Ved forvaltningsnævnets sekretariats gennemgang af forholdene indenfor statsforvaltningens bogholderi og anvisningskontorerne har man undersøgt mulighederne for hulkortsystemets anvendelse.

Hulkortmetodens princip er i stedet for hver enkelt originalt regnskabsbilag at anvende et standardiseret bilag, kaldet hulkort, hvortil primærmaterialets tal og bogstaver overføres i form af huller. De således fremstillede kort erstatter originalbilagene ved den regnskabsmæssige behandling af originalbilagenes oplysninger. Hulkortene lader sig på dertil indrettede, hurtiggående maskiner automatisk sortere, producere, addere, subtrahere, multiplicere eller dividere og nedskrive. Hulkortsystemet er her i landet taget i anvendelse af en række større erhvervsvirksomheder såsom forsikringsselskaber, pengeinstitutter, industri- og handelsvirksomheder.

I statsforvaltningen er systemet hidtil bragt i anvendelse i det statistiske departement, statsanstalten for livsforsikring, direktoratet for vareforsyning og generaldirektoratet for statsbanerne.

Oprindelig har hulkortsystemet kun været brugt til statistisk formål, men i de senere år har nye opfindelser, forbedrede maskintyper og større sikkerhed medført, at hulkortsystemer i stedse stigende grad anvendes til en række regnskabsmæssige opgaver.

Der har derfor gennem de senere år været en betydelig udvikling i retning af, at stadig flere virksomheder indenfor statsstyrelsen har anskaffet hulkortsanlæg; dette gælder således Københavns og Frederiksberg kommune, Københavns telefonaktieselskab, jydsk telefonaktieselskab, margarinekompagniet, carlsbergbryggerierne etc., ligesom der delvis på foranledning af Aalborg kommune er etableret et servicebureau i Aalborg til udførelse af arbejder på hulkortanlæg.

Også indenfor de forskellige statsstyr eiser har der vist sig et betydeligt behov for løsning af en række opgaver af nævnte art ved hjælp af hulkortet. Der kan i så henseende henvises til, *at* direktoratet for statsskovvæsenet gennem nogen tid har fået udført sådant arbejde mod betaling på et herværende hulkortfirmas servicebureau og nu gennem landbrugsministeriet har indgivet andragende om bevilling af de fornødne midler til eget anlæg, *at* arbejdsministeriet har foranlediget udarbejdet planer om anskaffelse af et anlæg af lignende art, hvilke planer efter aftale med nævnet indtil videre er stillet i bero, *at* undersøgelser i finansministeriets bogholderi m. v., navnlig statsaktivbogholderiet, i forbindelse med udførte praktiske forsøg er resulteret i forslag fra nævnets side om indførelse af hulkortbehandling, *at* der ifølge de for nævnet foreliggende oplysninger er betydelig interesse for arbejdsomlægning til hulkort indenfor en række styrelser og institutioner, f. eks. generaldirektoratet for post- og telegrafvæsenet, orlogsværftet og flere andre virksomheder under

forsvarsministeriet, statens serumsinstitut og overformynderiet, og *at* der for tiden på servicebureau eller på Københavns kommunes hulkortanlæg udføres en hel del arbejder for statsinstitutioner mod betaling af betydelige afgifter.

Sekretariatet har derfor under 10. maj 1950 udarbejdet en foreløbig indstilling til nævnet om tilvejebringelsen af et centralt anlæg, der tænkes placeret under finansministeriet. Man anser nemlig en sådan løsning som væsentlig mere praktisk og økonomisk end om der oprettes en række spredte hulkortanlæg, der hver for sig vil være temmelig kostbare, og hvis effektive udnyttelse næppe ville blive tilfredsstillende. Gennem anskaffelsen af et centralt hulkortanlæg kan man i videst muligt omfang samle de forekommende arbejder og formentlig langt bedre være i stand til at foretage den for opnåelsen af effektivitet og økonomi nødvendige tilpasning af anlæggets kapacitet. Det omhandlede anlæg skulle etableres med en kapacitet, der var tilstrækkelig til at klare de umiddelbart foreliggende opgaver; senere kunne det udvides, såfremt dette måtte vise sig nødvendigt. Man har undersøgt muligheden af at henlægge det heromhandlede arbejde til et af statens allerede bestående hulkortanlæg med de i så fald nødvendiggjorte udvidelser, men denne udvej har af forskellige grunde ikke kunnet benyttes.

I skrivelse af 3. juli 1950 har nævnet forelagt sagen for finansministeriet, der ved skrivelse af 18. oktober 1950 har givet tilslutning til, at der indhentes bindende og specificerede tilbud på et hulkortanlæg, idet det af finansministeriet blev forudsat, at der på grundlag af de indhentede tilbud forelægges finansministeriet et bevillingsforslag tilligemed oplysning om anlæggets påtænkte placering og driftsomkostninger samt om de opgaver, der vil kunne henlægges dertil.

På grundlag af de herefter indhentede tilbud har sekretariatet under 5. december 1950 afgivet en endelig indstilling til nævnet om etablering af et hulkortanlæg. Sekretariatets forslag går ud på, at der anskaffes maskiner m. m. til beløb af ca. 197 700 kr., at der lejes maskiner for en årlig leje af ca. 66 000 kr. og afholdes årlige udgifter til vedligeholdelse og kontorartikler m. v. til beløb af ca. 8 300 kr. Endelig vil udgifterne til personale — 7 personer — beløbe sig til ca. 57 000 kr. årlig, når anlægget er kommet i fuld drift. De samlede årlige driftsudgifter er incl. forrentning og afskrivning beregnet til ca. 148 000 kr.

Det foreslåede anlæg skulle være stort nok til at varetage hukortarbejdet for direktoratet for statsskovvæsenet, for hvilket dette vil være villig til at yde en betaling af 85 000 kr. årlig, for arbejdsministeriet, hvis tilsvarende arbejde i øjeblikket koster ca. 50 000 kr. årlig, og i det væsentlige for statsaktivbogholderiet, hvis tilsvarende arbejde nu koster ca. 100 000 kr. årlig. Når de ovennævnte arbejder overtages helt, vil dette formentlig medføre en merudgift på henimod 30 000 kr. Der er således efter forslaget mulighed for en besparelse, der kan anslås til ca. 60 000 kr. årlig netto, og hertil kommer yderligere, at de forberedende og forsøgsmæssige arbejder, der sædvanlig går forud for et arbejdes omlægning til hulkort, og som hidtil har måttet udføres andetsteds mod betaling, fremtidig skal udføres i hulkortcentralen.

Det bemærkes derhos, at der også fra andre styrelsesgrene indenfor staten foreligger planer om at overgå til anvendelse af hulkort. I det omfang, som det efter de indhøstede erfaringer og foretagne prøver må anses for økonomisk og hensigtsmæssigt, vil sådanne planer kunne realiseres gennem relativt begrænsede udvidelser af det i indstillingen foreslåede anlægs kapacitet. De hermed forbundne udgifter til maskinanskaffelser etc. vil være af et forholdsvis beskedent omfang.

Under nævnets drøftelser har der været fremført argumenter for at tilvejebringe det samlede hulkortanlæg ved køb, ligesom man har fremhævet ønskeligheden af, om an-

lægget — navnlig forråvidt angår tabulatoren — straks blev anskaffet med en noget større kapacitet. Nævnet er imidlertid enedes om at tiltræde sekretariatets indstilling ud fra ønsket om i videst muligt omfang at forene de med køb forbundne økonomiske fordele med en lejeordnings mere foreløbige karakter, ligesom man ander hensyn til de nuværende finansielle forhold har ønsket at holde den nødvendige investering indenfor begrænsede rammer.

Nævnet har derefter under 21. december d. å. fremsendt sekretariatets indstilling til finansministeriet med bemærkning om, at man har kunnet tiltræde indstillingen, der har været drøftet med finanshovedbogholderiet og er godkendt af dette.

København, den 23. december 1950.

K. H. Kofoed,
formand.

Andr. Møller.

V. Villadsen.

Bodil Andersen.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen af 1946.

Angående rigsregistraturen.

Som det fremgår af efterfølgende redegørelse, har forvaltningsnævnets sekretariat foretaget en gennemgang af rigsregistraturens forhold. Der er i redegørelsen givet en stærkt sammentrængt fremstilling af de i de afgivne rapporter omhandlede spørgsmål, derunder af de med repræsentanter for rigsregistraturen førte forhandlinger og resultatet af disse. Endvidere har nævnet på de punkter, man har fundet anledning til det, fremsat visse bemærkninger, særlig for sådanne spørgsmåls vedkommende, som har været gjort til genstand for forhandlinger mellem nævnet og rigsregistraturens repræsentanter.

I. Indledning.

I indstilling af 16. januar 1948 til forvaltningskommissionen har det under 14. april 1947 nedsatte udvalg vedrørende rigspolitiets forhold bl. a. foreslået, at forskellige områder indenfor rigsregistraturen samt forholdet mellem rigsregistraturen og de bestående lokale registraturer tages op til nærmere undersøgelse og overvejelse med henblik på mulighederne for at tilvejebringe en simplere og eventuelt mere effektiv arbejdsform.

Efter aftale med rigspolitichefen er denne undersøgelse overdraget forvaltningsnævnets sekretariat.

Rigsregistraturen er etableret i forbindelse med oprettelsen af enhedspolitiet i 1937 ved en sammensmeltning af Københavns politis generalregistratur og statspolitiets centralregistratur. Den er et led i rigspolitichefens kriminalpoliti og efterretningsvæsen, der foruden rigsregistraturen omfatter centralbureauet for identifikation, teknisk afdeling, rejseafdelingen og rigspolitichefens eftersøgningstjeneste.

De nærmere bestemmelser for rigsregistraturens opbygning og for samarbejdet mellem denne og de enkelte politikredse er angivet i rigspolitichefens kundgørelse nr. 91 af 1. marts 1941, hvilken kundgørelse senest er revideret pr. februar 1949.

Rigsregistraturens opgaver ses intetsteds klart defineret, men kan formentlig kort udtrykkes således: fra de enkelte politikredse at indsamle oplysninger af politimæssig interesse for derefter at vurdere og registrere disse, således at de er til disposition for samtlige kredse, enten derved at de tilstilles kredsene gennem „Danske Politi Efterretninger" (D. P. E.) eller senere anvendes til besvarelse af forespørgsler.

For at et sådant centralorgan skal virke tilfredsstillende, er det først en forudsætning, at de forskellige politikredse og enkelte politifolk landet over forstår betydningen af, at alle oplysninger, der kan få mere end rent lokal interesse, omgående indberettes, og

dernæst må arbejdsgangen indenfor centralorganet være således tilrettelagt, at oplysningerne er let tilgængelige og hurtigt kan videregives. Medens der endnu synes at være enkelte politikredse eller politifolk, der ikke har den fulde forståelse af værdien af hurtige og fuldstændige indberetninger, er det hævet over enhver tvivl, at der ved tilrettelæggelsen af selve rigsregistraturens organisation og forretningsgang er udført et meget stort og dygtigt arbejde. Det må herved tages i betragtning, at rigsreg straturen kun har bestået i ca. 10 år, at arbejdet i tiden indtil 1944 var påvirket af de særlige forhold under besættelsen, og at tiden efter 1945 medførte særligt forceret arbejde i forbindelse med udrensningen, samtidig med at mangler i rigsregistraturen hidrørende fra den politiløse tid skulle afhjælpes.

På den anden side har rigsregistraturen nu fungeret så længe, at det har været rimeligt at foretage en gennemgang af den fastlagte forretningsgang med henblik på muligheden for indførelse af arbejdsbesparende foranstaltninger eller en effektivere arbejdsgang.

Det skal indledningsvis bemærkes, at man efter politiets derom fremsatte anmodning har udeladt forskellige afsnit specielt i rapportens beskrivende del, idet man har ment at måtte tage hensyn til ønsket om, at forskellige arbejdsmetoder ikke offentliggøres.

II. **Rigsregistraturens** opb3gning.

Rigsregistraturen omfatter følgende afdelinger og underafdelinger:

Afdeling A.

1. Hovedkartotek.
2. Personaliabladssamling.
3. Fjernskrivecentral.
4. Hotelregister.
5. Fototek.
6. Erklæringsafdeling.
7. Afdeling for særlige opgaver.

Afdeling B.

1. Specialkartoteker for politikredsene udenfor København.
2. Afdeling for omskrivning og udfærdigelse af personaliablade.

Afdeling C.

1. Redaktion af D.P.E.
2. Ekspedition af D. P. E.
3. Kostercentralen.

A. 1. Hovedkartoteket.

Dette kartotek består af et alfabetisk register hvori de oplysninger der modtages fra kredsene, registreres. samt et kronologisk register.

Til registrering på de alfabetiske hovedkort indsender de enkelte politikredse indberetninger i det omfang, som er fastsat i derom af rigspolitichefen og politidirektøren udgivne instrukser og dagsbefalinger. Hovedkartoteket i ideholder oplysning om fulde navn, fødselsdato, stilling og eventuelt personaliabladsnummer (jfr. nedenfor) og er iøvrigt opdelt i grupper til registrering af de forskellige oplysninger (eftersøgninger og efterlysninger, afhøringer og sigtelser, henvisninger til D. P. E., domsafsigelser, afsoninger og løsladelser,

overtrædelser af politivedtægten og en særlig anmærkningsrubrik, der indeholder oplysninger af særlig politimæssig interesse, f. eks. åndssvaghed, sindssygdom, udvisning, hospitalsindlæggelser ved politiets foranstaltning og selvmordsforsøg). Indberetningerne til rigsregistraturen modtages enten skriftligt, telefonisk, pr. fjernskriver eller som manuskript til D. P. E. Efter en foretaget beregning androg det samlede antal af indberetninger i 1948 mellem 200 000 og 250 000 og til udførelse af det nødvendige registreringsarbejde har ca. 10 damer været beskæftiget. Den største del af de modtagne oplysninger blev registrerede på allerede oprettede kort, men tilvæksten i kartoteket i nævnte år må dog antages at have udgjort ca. 40 000, en tilvækst, der må påregnes at ville vedvare i endnu en årrække. Det samlede antal kort i det alfabetiske kartotek kan anslås til ca. 400 000.

Berettiget til at indhente oplysninger fra rigsregistraturen er i første række enhver politi- og anklagemyndighed, men derudover har forskellige styrelser og institutioner som f. eks. hæren og søværnet ret til at anvende registraturen i nærmere for hver enkelt fastsat omfang.

Det kronologiske kartotek tjener som kontrol ved opslagene i hovedkartoteket. Hver gang der oprettes et nyt kort i hovedkartoteket, udskrives der samtidig et mindre kort til det kronologiske kartotek indeholdende oplysning om fødselsdato, fødested og fulde navn (samt evt. personaliabladsnummer). Disse kort hensættes i kronologisk orden efter fødselsdatoen. Når opslag i hovedkartoteket til besvarelse af en forespørgsel giver negativt resultat, er der pligt til at foretage kontrolopslag i det kronologiske kartotek. Dette opslag tjener til kontrol med, at der ikke af en eller anden grund mangler et kort i det alfabetiske kartotek.

A. 2. Personaliabladssamlingen.

Forud for enhedspolitiloven og oprettelsen af rigsregistraturen havde såvel Københavns politi som statspolitiet påbegyndt udarbejdelsen af gener aliablade, d. v. s. blade for de enkelte forbrydere indeholdende personlige oplysninger, signalement, oplysninger om tidligere forseelser, fremgangsmåde ved forbrydelsernes begåelse m. v. Ved rigsregistraturens oprettelse i 1937 blev disse generaliabladssamlinger overdraget registraturen, der fra Københavns politi modtog ialt ca. 77 500 blade (62 000 mænd og 15 500 kvinder) og fra statspolitiet ca. 54 000 blade.

Rigspolitiet (registraturen) har fortsat denne form for indsamling og registrering af mere detaillerede oplysninger af politimæssig interesse, men de anvendte blanketter er lagt om og kaldes nu til adskillelse fra det gamle materiale for personaliablade.

Foruden at være en værdifuld støtte ved det politimæssige efterforskningsarbejde tjener personaliabladene som en slags journal for Københavns politi, idet der her føres oplysninger om løsladelser under sagen, overførsler til fremmed jurisdiktion, afsagte domme, anholdelse til strafafsoning, benådninger, genindsættelser m. v.

Tilgangen i personaliabladssamlingen udgjorde i årene 1947, 1948 og 1949 henholdsvis 13 050, 9 700 og 7 200 blade, og hele samlingen omfatter nu godt 200 000 personaliablade.

Opbygningen af politiets fjernskrivenet påbegyndtes i 1933 med anskaffelsen af 21 fjernskrivemaskiner fordelt over hele landet. Senere er nettet udvidet og består nu af ialt 49 maskiner. Heraf or 5 maskiner opstillet i rigsregistraturens fjernskrivecentral, 14 på forskellige københavnske politistationer og politikontorer. Frederiksberg birk har 1 fjernskrivemaskine og nordre og søndre birk hver 2 og rigspolitichefens fremmedafdeling 1, medens 24 maskiner er fordelt over provinsens politikredse. Udvidelserne tænkes fortsat, efterhånden som materialesituationen tillader det og de nødvendige bevillinger opnås.

Af registraturens 5 anlæg benyttes et til politiets f jerr skrivekorrespondance med udlandet, medens de øvrige anvendes til registraturens korrespondance med indlandet.

Fra registraturens anlæg kan ethvert af landets øvrige anlæg kaldes særskilt; såfremt en meddelelse har interesse for flere politikredse, er der forskellige muligheder for at kalde fjernskriverne gruppevis (indenfor geografiske grupper) eller alle politiets fjernskrivere på een gang.

Fjernskrivecentralen modtager og besvarer forespørgsler fra provinsen og udlandet og foretager samtidig de noteringer, som denne korrespondance giver anledning til.

Endelig foretager registraturens fjernskrivecentral rundkastninger for de enkelte politikredse, ligesom alle kredsenes fjernskrivekorrespondance med udlandet må passere registraturens anlæg.

Antallet af meddelelser og fore spørgl ser fra provinsen samt anmodninger om rundkastninger fra København androg i 1948 ialt 38 129 mod 36 539 i 1947 (over halvdelen heraf dækker over to sam skrivninger, nemlig såvel forespørgsel som svar). Fra de storkøbenhavnske fjernskrivestationer blev der i 1948 rettet forespørgsel om 80 395 personer mod 79 219 i 1947.

A. 4. Hotelregisteret.

I medfør af lov nr. 160 af 30. marts 1946 er det ved bekendtgørelse nr. 161 s. d. pålagt enhver hotelejer, gæstgiver, herbergs- og pensionatsvært daglig til politiet af afgive anmeldelse om de i løbet af det sidste døgn ankomne gæster.

Hotelregistret for København føres i rigsregistraturen, idet arbejdet forudsætter et intimt samarbejde med rigsregistraturens øvrige afdelinger. Rigsregistraturen modtager anmeldelsesblanketterne fra de københavnske hoteller senest kl. 10,30 og i løbet af dagen nedsættes de i kartoteket.

Antallet af anmeldelsesblanketter udgjorde i 1948 ca. 467 000 (ca. 307 000 danskere og 160 000 udlændinge) mod ialt 405 000 i 1947.

A. 5. Fototeket.

Fototeket består dels af en fotosamling, dels af specialkartoteker over forbrydere.

Den årlige tilgang af billeder til fotosamlingen udgør ca. 6 500 (heraf 2 500 fra København) og samlingen omfatter nu ca. 60 000 bil' eder (heraf 35 000 fra København).

I 1948 blev anmeldere og vidner i 2 695 tilfælde henvist til fototeket for at gennemgå samlingen af billeder.

Fra udlånssamlingen kan politifolk, der deltager i eftersøgninger, rekvirere billeder af den eftersøgte.

Special kartoteket omfatter kun københavnske forbrydere, medens tilsvarende kartoteker for provinsens vedkommende findes i afd. B. Denne opdeling er sket ud fra den betragtning, at arbejdet ville blive for stort og værdien af kartotekerne let forflygtiges, såfremt kartoteket omfattede hele landet.

A. 6. Erklæringsafdelingen.

På grundlag af rigsregistraturens oplysningsmateriale udsteder erklæringsafdelingen på begæring ekstraudskrifter til politi-, anklage- og domsmyndigheder.

Erklæringerne udarbejdedes på grundlag af de på hovedkortene anførte oplys-

ninger, sammenholdt med eventuelt personaliablad, D. P. E., foreliggende korrespondance samt iovrigt oplysninger, som rigsregistraturen er **i** besiddelse af.

Det er oplyst, at der i 1950 udfærdiges ialt 44 273 erklæringer, heraf 21 410 til København, 11 630 til de tre birker og 11 233 til landets øvrige politikredse.

A. 7. Rigs registraturens afdeling for administrative opgaver m. v.

Denne afdeling blev oprindelig oprettet for i forbindelse med statsadvokaten for særlige anliggender at foretage en gennemgang af de sager, der var en følge af de særlige forhold under besættelsen. Efter at disse opgaver stort set er afsluttet, varetager afdelingen forskellige andre opgaver, således registrering af navneforandringer, kontrol med de til domsmænd og nævninge udtrukne personer, ekspeditionen af forskellige ministerier og styrelser.

B. 1. Specialkartoteker ne for politikredsene udenfor København.

Rigsregistraturens afdeling B. er en videreførelse af det tidligere statspolitis centralregistratur, og dens opgaver er i første række at assistere politikredsenes kriminalpoliti ved opklaring af forbrydelser. Til dette formål fører afdelingen forskellige specialkartoteker. Disse specialkartoteker omfatter forbrydere uden for København og er tildels indrettet efter samme retningslinier som fototekets specialkartoteker over københavnske forbrydere.

B. 2. Afdelingen for omskrivning og udfærdigelse af personalieblade.

Som omtalt ovenfor under A. 2. er personaliabladssamlingen opbygget på de fra statspolitiet og Københavns politi overtagne generaliablade. Disse blade er ikke omskrevet, men man har valgt den fremgangsmåde kun at omskrive blade, når en person, på hvem der i forvejen findes et gammelt generaliablad, påny straffes for et **kriminielt** forhold, idet der i så fald er stor mulighed for, at der også senere **vil** blive anvendelse for personalieblade.

I 1948 omskrev afdelingen 2 942 blade og i 1 066 tilfælde var det nødvendigt at gennemgå de gamle akter for at foretage omskrivningen.

C. 1. Redaktionen af D. P. E., kosterbladet m. v.

„Danske politiefterretninger"', der udsendes alle hverdage og bringer efterlysninger, meddelelser om personer af politimæssig interesse og meddelelse om begåede forbrydelser, skal virke som bindeled mellem politiets ledelse og de enkelte politikredse og mellem de enkelte politikredse indbyrdes. Det udsendes derfor til alle landets politimyndigheder og desuden til forskellige politimyndigheder i udlandet.

Stoffet i D. P. E. er opdelt i 4 grupper.

Gruppe I indeholder en alfabetisk fortegnelse over efterlyste personer, undvegne fanger m. v. Manuskripterne til disse meddelelser indsendes til registraturen, registreres på hovedkort og ordnes (herunder forkortes) inden de afgives til trykkeriet. Antallet af meddelelelser i denne gruppe er meget varierende, men andrager gennemsnitligt ca. 15 om dagen. De efterlyste personer aflyses, efterhånden som meddelelser om deres indbringelse modtages fra kredsene.

Gruppe II indeholder meddelelser om alle personer, der anholdes, loslades under en sag, anholdes til strafafsoning, løslades efter udstået straf, overføres til en anden politikreds, benådes betinget eller ubetinget, meddeles afholdspålæg eller andre tilhold eller advarsel for betleri og lignende, anholdes i medfør af fremmedlovgivningen, udvises af landet, fratages eller fradømmes førerbevis, atter får udleveret førerbevis, fratages markedspas m. v. Ved prøveløsladelser, betingede domme, benådninger o. lign., til hvilke der måtte være knyttet særlige betingelser, anføres samtidig disse betingelser. Dødsfald optages, såfremt afdøde er anført i det sidste 5-årsregister eller senere. Det daglige antal af meddelelser i gruppe II udgør ca. 150 —200.

Gruppe III indeholder meddelelser om begåede forbrydelser, der ikke er af udpræget lokal karakter.

Gruppe IV. er en opsamlingsgruppe, hvori meddelelser, der efter deres karakter ikke henhører under en af de tre første grupper, kan optages, således f. eks. meddelelser fra registraturen til samtlige politikredse.

Hver måned, hvert år og hvert 5. år udsendes registre til D. P. E. indeholdene oplysning om samtlige personer, der indenfor de nævnte perioder har været omtalt i D. P. E. med henvisning til pågældende D. P. E.-nummer. Disse registre udarbejdes på grundlag af kartotekkort, der oprettes eller à jourføres, hver gang der indrykkes meddelelse i D. P. E.

Kosterbladet udsendes alle hverdage og indeholder efterlysninger af tabte og stjålne genstande, der kan beskrives på en sådan måde, at der er mulighed for at foretage en identifikation. Manuskripterne til kosterbladet modtages fra kredsene og gennemgås af afdelingen, der afgør, om meddelelsen er egnet til at trykke, eller om man skal indskrænke sig til at registrere den i kostercentralen. Bladet er opdelt i forskellige grupper omfattende f. eks. Jegitimationspapirer, foto og optik, guld, sølv og pretiosa, beklædningsgenstande, ure, værdipapirer m. v.

Til brug for forskellige grupper af handlende udarbejdes *særtryk* af kosterbladet kun omfattende de meddelelser, som de pågældende grupper er interesseret i.

Endvidere udsender afdelingen periodiske fortegnelser såsom et efterlysningsregister, alimentant- og værnepligtsfortegnelse, udvisningsregister og øgenavnsregister.

Omkostningerne ved trykning og forsendelse af de nævnte blade og registre udgjorde i finansåret 1949—50 ialt 413 300 kr., heraf medgik 73 900 til trykning af det daglige D. P. E. I samme finansår var der en indtægt på 83 300 kr. hidrørende fra forskellige abonnementsindtægter.

C. 2. Ekspedition af 1). P. E.

Den daglige udsendelse af hovedbladet, tillæg til efterlysningsregisteret og kosterbladet samt de periodisk udkommende registre foretages af registraturen, medens særtrykkene af kosterbladet sker ved avispostkontorets foranstaltning.

C. 3. Kostercentralen.

Ved arbejdet i kostercentralen søger man at identificere koster af enhver slags og til dette formål er etableret forskellige registre, nemlig registratur over cykler, registratur over diverse andre koster, registratur over motorkøretøjer og en fortegnelse over urmagermærker. I de nævnte registraturer nedsættes kort over efterlyste og fremlyste genstande, og på grundlag af dette materiale, ialt ca. 800 000 kort, besvarer kostercentralen forespørgsler fra de forskellige afdelinger indenfor politiet og fra de næringsdrivende især

i Storkøbenhavn, der forinden de opkøber brugte genstande har pligt til at rette forespørgsel til kostercentralen. Kostercentralen er ligesom hovedkartoteket til disposition hele døgnet.

I 1948 besvarede kostercentralen ialt 69 708 forespørgsler fra politiet og 40 880 fremlysninger fra næringsdrivende, eller i gennemsnit ca. 300 forespørgsler i døgnet.

III. Rigsregistraturens personale.

Hele rigsregistraturens ovenfor beskrevne arbejdsområde ledes af en kriminalkommissær, der har direkte referat til politiinspektøren, der er chef for rigspolitichefens kriminalpoliti og efterretningsvæsen.

Personalet i de forskellige afdelinger omfatter ialt 43 politifolk og 69 kontorfolk.

IV. Sekretariatets forslag til ændringer i forretningsgangen.

Sekretariatet har fremsat en række forslag til ændringer i forretningsgangen, hvorved der skulle kunne opnås visse lettelser i arbejdet. Efter forhandling har rigsregistraturen tiltrådt en del af forslagene, og disse vil i det følgende kun blive ganske kort omtalt, medens vægten vil blive lagt på de forslag af betydning, som rigsregistraturen ikke har fundet egnet til gennemførelse.

A. 1. Hovedkartoteket.

For sekretariatet har en af de væsentligste opgaver været at udarbejde forslag til en effektiv udrensning af hovedkartoteket, idet det ikke alene af arbejdsmæssige, men også af pladsmæssige grunde er absolut påkrævet, at hovedkartoteket bliver reduceret.

Til gennemførelse af en sådan reduktion er det foreslået, at rigsregistraturen for fremtiden foretager udrensning på grundlag af dødsattester. Denne fremgangsmåde anvendes forså vidt allerede, men kun i stærkt begrænset omfang, idet man kun modtager dødsattester fra København og en enkelt politikreds i provinsen. Efter forhandling med sundhedsstyrelsen er der givet tilsagn om, at dødsattesterne fra hele landet kan blive stillet til registraturens disposition i den nødvendige tid (og eventuelt i kronologisk orden, hvilket vil være en lettelse ved eftersøgning i det kronologiske kartotek). Arbejdet med gennemgangen af dødsattesterne, ca. 40 000 årligt, er beregnet at kunne udføres af een dame, der i perioder endda vil kunne være til rådighed til andet arbejde. Ved en sådan gennemgang kan utvivlsomt opnås væsentlige resultater, også i registraturens andre afdelinger (personal iebladsaf del ingen og specialkartotekerne), hvor materialet for de ved gennemgangen af hovedkartoteket fremfundne personer kan udtages. Forslaget er tiltrådt af rigsregistraturen under forudsætning af, at der til dette særlige arbejde ansættes en kontorist.

En endnu større fordel kan opnås, såfremt det er muligt af hovedkartoteket at udskille det stof, der vedrører endnu levende personer, som i en årrække ikke har været af politimæssig interesse, og som derfor mest sandsynligt ikke igen vil komme i konflikt med lovgivningen.

Efter en gennemgang af 4 000 tilfældigt udvalgte hovedkort har det vist sig, at man, såfremt man udskiller kort, på hvilke der ikke har været registreret i de seneste 5 år, vil

være i stand til at reducere hovedkartoteket med ca. 36 pct., og af de således udtagne kort vil efter den foretagne undersøgelse kun ca. 17 pct. senere igen blive af interesse. Sættes fristen til 10 år, vil udrensningen kun omfatte ca. 18 pct. af det samlede antal kort, men til gengæld vil antallet af kort, der senere bliver aktuelle påny, blive så minimalt, at man vil kunne se bort fra det arbejde, der vil være forbundet med senere at fremfmde dem påny. På grundlag af denne gennemgang har sekretariatet derfor foreslået, at man lader de kort, der i en vis længere periode ikke har været i anvendelse, mikrofotografere. Ved en sådan fremgangsmåde vil der kunne opnås en ganske væsentlig pladsbesparelse, hvilket i høj grad er påkrævet, da registraturen ikke længere har udvidelsesmuligheder, og viser det sig senere nødvendigt at anvende et mikrofotografsret kort, vil dette uden vanskelighed kunne fremfmdes, idet det kronologiske kartotek skal tjene som indgang til arkivet over mikrofotograferingerne. Udover den pladsmæssige fordel vil mikrofotograferingen med fore betydelige arbejdsmæssige fordele, idet det daglige arbejde i det reducerede kartotek vil blive adskilligt lettere.

Dette forslag er tiltradt af registraturen, de:? herved mener at kunne opnå nødvendige pladsbesparelser, men iøvrigt ikke anser forslaget for egentligt arbejdsbesparende. Under de stedfundne forhandlinger har rigsregistraturen endvidere tiltrådt forskellige forslag, der vi] medføre mindre reduktioner i antallet af de meddelelser, der fremkommer til registrering.

Det kronologiske kartotek er af sekretariatet foreslået omlagt til et mere tidssvarende system, f. eks. Linedex eller Stripindex, hvorved søgningen vil blive adskilligt hurtigere. Omlægning skal selvsagt ikke være total, men hvis man f. eks. indskrænker sig til at omskrive kort for personer født efter 1. januar 1930 (ialt ca. 10 000) og for fremtiden går over til at anvende et af de nævnte systemer, vil man i løbet af ganske få år have nået, at kortene for langt de fleste af de personer, der er kriminelt aktive, er omskrevet. Også dette forslag er tiltrådt af registraturen.

A. 2. Personaliabladsamlingen.

Personaliabladsamlingen har ligesom fototeket et vist samarbejde med centralbureauet for indentifikation, idet centralbureauets signalementer anvendes ved påførsel af signalementer på personaliabladene, og fototekets billedsamling suppleres med billeder optaget af centralbureauet. Centralbureauet har samtidig sin egen samling til afgørelse af, hvorvidt det i det enkelte tilfælde er påkrævet at optage nyt billede af en tidligere straffet person. Dette samarbejde er der antagelig mulighed for at forenkle, men spørgsmålet kan ikke endelig afgøres på indeværende tidspunkt, idet man må afvente resultatet af en undersøgelse, der for tiden foregår i centralbureauet med henblik på en omlægning af klassificeringen af fingeraftryk. Spørgsmålet er derfor efter aftale stillet i bero indtil videre.

Et af sekretariatet fremsat forslag, der letter samarbejdet med folkeregistret ved nedsættelse af alarmkort, er tiltrådt af rigsregistraturen.

A. 3. Fjernsknvecentralen.

Den journal, der føres i fjernskriveafdelingen over alle modtagne forespørgsler, er af sekretariatet foreslået omlagt til en løsbladsjournal, hvor hver af provinsens fjernskrivere har sit eget blad. Ved en sådan omlægning vil man opnå et overblik over, hvad den enkelte politikreds anvender sin fjernskriver til, hvilket især i den kommende periode, hvor flere nye fjernskriveanlæg kan forventes etableret, må være af værdi, idet rigsregistraturen herved

ville blive i stand til at retlede en politikreds, såfremt det af journalen fremgik, at anlægget blev brugt i tilfælde, hvor det ikke var påkrævet. Bigsregistraturen har ikke fundet, at en sådan ordning frembyder særlige fordele, men som følge af den betydelige udgift, der var forbundet med anskaffelse af faste journaler, er man nu gået over til at føre den kronologiske fortegnelse over fjernskrivekorrespondancen på løse ark.

Til fjernskrivecentralen indløber daglig en del forespørgsler fra provinskredsene til kostercentralen. Det er af vigtighed, at disse forespørgsler besvares omgående, idet det ofte er handlende i provinsen, der ønsker oplyst, om en bestemt genstand. der udbydes til salg, er efterlyst, men med den nuværende interne budtjeneste vil der i mange tilfælde gå 4 timer, inden svaret kan afsendes. Til afhjælpning heraf har sekretariatet foreslået etableret rørpostforbindelse mellem fjernskrivecentralen og kostercentralen, hvilket forslag er tiltrådt af registraturen.

A. 4. Hotelregistraturen.

Hotelregisteret er utvivlsomt et værdifuldt hjælpemiddel i arbejdet med at opspore efterlyste og eftersøgte personer, men der er for sekretariatet ingen tvivl om, at arbejdet kunne effektiviseres betydeligt, såfremt det er muligt at gennemføre en ordning, hvorefter de modtagne hotelsedler blev gennemgået om natten. Dette indrømmes også af rigsregistraturen, der dog hævder, at omlægningen ikke kan gennemføres, idet den vil kræve, at der antages flere personer, der kun skal beskæftiges ved natarbejde. Hvis man, som af sekretariatet foreslået, om natten nøjes med at gennemgå hotelsedlerne fra de hoteller, hvor der erfaringsmæssigt oftest er resultater, vil arbejdet blive forholdsvis begrænset, og sikkert ikke overstige, hvad der kunne overkommes af de vagthold, der hver nat opholder sig på politigården uden at være fuldt beskæftiget. Dette synspunkt er imødegået af rigsregistraturen, der har anført, at vagtholdene inden for kriminalipolitiet er fuldt beskæftiget, og at ordenspolitiet ikke vil have den nødvendige rutine til at udføre dette arbejde. Sekretariatet kan ikke anerkende, at det pågældende arbejde er mere kvalificeret, end at det vil kunne udføres af enhver politimand, og da den foreslåede omlægning utvivlsomt vil medføre flere resultater af eftersøgningen, må man fastholde forslaget.

Nævnet er principielt enig i de af sekretariatet fremførte synspunkter. Under hensyn til de oplysninger, der ved forhandlingen med repræsentanter for rigsregistraturen er givet om placeringen af og arbejdsforholdene for ordenspolitiets skiftende vagthold på politigården, må nævnet dog anse det for tvivlsomt, om det vil være praktisk at pålægge dette personale arbejdet med gennemgangen af hotel sedlerne. Da en generel og tvungen ordning på dette område ikke kan gennemføres uden efter forudgående forhandling med justitsministeriet, hotelværtforeningen, turistforeniugen, vil det formentlig være praktisk, om man søgte indhentet erfaringer om ordningens værdi på et begrænset område gennem aftale på frivillig basis med et vist antal hoteller.

Under de stedfundne forhandlinger har man fra rigsregistraturens side givet tilsagn om såvidt muligt at etablere en forsøgsmæssig ordning i overensstemmelse med det af sekretariaret fremsatte forslag.

Forskellige mindre forslag vedrørende hyppigere udrensning af kartotekerne og en bedre arbejdsmæssig opstilling af disse er tiltrådt af registraturen.

A. 5. Fototeket.

Vedrørende samarbejdet med centralbureauet for identifikation henvises til det ovenfor under A. 2. anførte.

Den store tilgang i fotosamlingerne har medført, at det efterhånden bliver vanskeligere for publikum at få overblik over samlingen. Sekretariatet har derfor stillet forslag om en ændret form for fremvisningen.

A. 6. Erklæringsafdelingen.

Bortset fra de forhold af personalemæssig karakter, denne afdeling giver anledning til, er det mest iøjnefaldende den foreliggende forskel i de forskellige politikredses udnyttelse af afdelingen. Forskellen mellem de københavnske politikredses anvendelse af erklæringsafdelingen og provinskredsenes kan til dels forklares derved, at provinskredsene i stor udstrækning kan klare sig med oplysninger, der er tilgængelige i lokale registraturer, medens rigsregistraturen samtidig er lokalregistratur for København. Imidlertid er der næppe tvivl om, at der indhentes erklæringer i en del tilfælde, hvor dette ikke er strengt påkrævet, ligesom der indhentes fuldstændige erklæringer i tilfælde, hvor kun ganske bestemte oplysninger er af interesse. Til afhjælpning af disse forhold er det foreslået at optage forhandling mellem alle interesserede parter til fastlæggelse af generelle retningslinier for, i hvilke tilfælde registraturerklæringer skal indhentes, ligesom der bør anvendes en rekvisitionsblanket, der tvinger rekvirenten af en erklæring til at oplyse, til hvilke formål erklæringen skal anvendes.

B. 1. Specialkartoteker for politikredsene udenfor København.

Sekretariatet har overvejet, om der vil kunne opnås såvel arbejdsmæssige som organisatoriske fordele ved en sammenlægning af de to særlige specialkartoteker for København og provinsen.

Rigsregistraturen mener ikke, at en sammenlægning er ønskelig, idet det anføres, at det stof, der skal være til rådighed for Københavns politi, og som i dag findes adskilt i fototeket, vil blive for uoverskueligt ved en sammenlægning. Spørgsmålet om en fælles leder for de 2 afdelinger vil derimod blive taget op til overvejelse i forbindelse med fremtidige personalemæssige forskydninger.

C. 1. Redaktion af D. P. E. m. v.

„Danske Politi Efterretninger" blev oprettet i 1867 og omlagt i 1902, og der er siden ikke sket væsentlige ændringer i indholdet eller den redaktionelle fremgangsmåde ved dette blad. Det er hævet over enhver tvivl, at bladet, da det fremkom, var meget påkrævet, da der ikke på dette tidspunkt fandtes nogen oplysningscentral, hvor de forskellige politikredse kunne indhente de for en sags behandling nødvendige oplysninger, og iøvrigt var kommunikationsmidlerne på den tid ikke af en sådan art, at en oplysningscentral ville *være* i stand til tilstrækkeligt hurtigt at forsyne politikredsene med de ønskede oplysninger.

På den anden side er der for sekretariatet ingen tvivl om, at D. P. E. i det øjeblik, enhver politikreds i landet har direkte fjernskriveforbindelse med registraturen, eller god telefonforbindelse med registraturen eller nærmeste fjernskrivestation, er overflødig, idet de for kredsens arbejde nødvendige oplysninger af registraturmæssig art da ligeså hurtigt og betydeligt sikrere vil kunne fås ved henvendelse til registraturen. Som forholdet er i øjeblikket, har enhver politikreds i form af D. P. E. en rigsregistratur stående, idet man igennem de tilhørende registre (5-årsregister, årsregister og månedsregistre) til enhver tid er istand til uden henvendelse til registraturen at konstatere, hvilke oplysninger af politimæssig interesse der er om en bestemt person.

Medens D. P. E. således i årene fra 1902 til 1939 var nødvendig for politiets arbejde, alene af den grund, at bladet i dette tidsrum var den eneste form for en landsomfattende registratur, er det givet, at bladets betydning efter registraturens oprettelse i 1939 er aftaget og stedse vil aftage, efterhånden som kredsene får bedre mulighed for direkte forbindelse med rigsregistraturen, og der rejser sig derfor det spørgsmål, om denne udvikling ikke allerede er så langt fremskredet, at man uden skade for det politimæssige arbejde kan nedlægge bladet, eller i hvert fald i betydelig grad indskrænke omfanget af de i bladet optagne oplysninger.

Det mest omfattende afsnit af D. P. E. er gruppe II, der indeholder efterretninger vedrørende personer. Sekretariatet har foretaget en gennemgang af D. P. E. for en fortløbende periode på godt 14 dage; i denne periode indeholder gruppen ialt ca. 2 000 meddelelser.

Ved en gennemgang af disse kommer man til det resultat, at de pågældnede oplysninger ikke er af øjeblikkelig interesse for kredsene. Den enkelte oplysning vil som regel kun have interesse for en enkelt kreds, nemlig den kreds, hvori den omtalte person har bopæl, og denne kreds vil alligevel som oftest have kendskab til meddelelsens indhold. Når man således kan se bort fra meddelelsernes øjeblikkelige værdi, som allerede på grund af oplysningernes antal må anses for tvivlsom, bliver der tilbage kun den registraturmæssige værdi, det vil sige D. P. E.s anvendelse som rigsregistratur. Ved besøg i kredse, som har fjernskriveforbindelse eller hurtig telefonforbindelse med registraturen, er det af det lokale kriminalpoliti oplyst, at man ikke benytter D. P. E.s gruppe II, idet det som regel er lige så hurtigt og i alle tilfælde lettere og sikrere at indhente oplysningerne direkte fra registraturen i stedet for at foretage opslag i 5-årsregistre, årsregistre, månedsregistre og de siden senest udkomne månedsregister modtagne eksemplarer af D. P. E. De kredse, der på denne måde benytter registraturen og ikke søger sine oplysninger i D. P. E., har alle udtalt tilfredshed med den hurtighed, hvormed fremsatte forespørgsler bliver besvaret. I en enkelt kreds har man konstateret den fremgangsmåde, at man først søger sine oplysninger i D. P. E, og derefter retter man forespørgsel til registraturen. Denne fremgangsmåde, der forsvares med, at der kan være ganske nye oplysninger, som endnu ikke har været meddelt i D. P. E., må forekomme meget upraktisk, idet man lige så godt kan undlade at foretage undersøgelsen i D. P. E., når man under alle omstændigheder skal spørge registraturen, men den er dog foreskrevet af justitsministeriet i et nyligt udsendt cirkulære vedrørende fremgangsmåden ved udstedelse af pas.

I mere fjerntliggende kredse, der ikke har samme gode forbindelse med registraturen, bliver D. P. E. antagelig stadig benyttet i en vis udstrækning, men da man på den anden side må gå ud fra, at de mindre kredse, der endnu ikke har fjernskrivere, i højere grad er i besiddelse af lokalkendskab i den forstand, at de kender de fleste af de personer indenfor kredsen, der frembyder politimæssig interesse, vil det sikkert være i forholdsvis få tilfælde, at det bliver nødvendigt at søge oplysninger i D. P. E., og i disse tilfælde må oplysningerne lige så godt kunne indhentes pr. telefon over nærmeste fjernskriver.

Ved en nedlæggelse af D. P. E.s gruppe II vil man foruden de økonomiske besparelser opnå forskellige indirekte fordele. I visse provinskredse har de i gruppe II indeholdte oplysninger tidligere dannet grundlag for registreringen i lokale registraturer, og selvom man ikke skal frakende lokale registraturer en betydelig værdi, når registrering finder sted efter fornuftige retningslinier, var registrering på dette grundlag en absolut misforståelse, som i de pågældende kredse gav anledning til meget overflødigt arbejde.

En nedlæggelse af gruppe II vil selvfølgelig medføre en forøgelse af arbejdet i registraturen med besvarelsen af det større antal forespørgsler, der må forudses, men omkost-

ningerne herved vil blive niere end dækket ved de besparelser, der bliver en følge af nedlæggelsen. Det må herved tages i betragtning, at den udbygning af lokale registraturer, som stadig foregår, tildels under registraturens vejledning, vil medvirke til, at de enkelte kredse i flere tilfælde bliver i stand til at skaffe sig de nødvendige oplysninger, uden derfor at skulle rette henvendelse til centralregistraturen.

På baggrund af det anførte har sekretariatet foreslået, at man ophører med udsendelsen af D. P. E. gruppe II, men dette forslag har rigsregistraturen ikke ment at kunne tiltræde. Fra registraturens side er det anført, at sekretariatet har lagt vægten på den anvendelse, kriminalpolitiet gør af de pågældende oplysninger, medens man ikke har taget hensyn til ordenspolitiets, civilpolitiets og landpolitiets interesse i oplysningerne. Det er endvidere anført, at en inddragelse af gruppe II vil nedføre et betydeligt merarbejde for registraturen i form af en væsentlig stigning i forespørgslernes antal, således at besparelsen vil blive mere end opvejet ved forøgede udgifter til arbejdskraft. Endelig er det som argument for en bibeholdelse af disse oplysninger anført, at rigsregistraturen er meget sårbar overfor krigsbegivenheder og lignende, men skulle rigsregistraturen gå tabt, vil man med udgangspunkt i D. P. E. hurtigt igen kunne opbygge en brugelig registratur. Man er dog fra rigsregistraturen enig i, at værdien af D. P. E. er aftagende, efterhånden som politikredsene opnår bedre forbindelse med rigsregistraturer, og at der kan være tale om helt at afskaffe gruppe II, når samtlige kredse har fået fjernskrivere, og rigsregistraturen iøvrigt råder over lokaler og personale, der opfylder betingelserne for en tilfredsstillende ekspedition af den formodede større korrespondance. Sekretariatet mener fremdeles, at man ikke skal afvente det tidspunkt, da samtlige politikredse har fået fjernskriveforbinde] se. Nævnet er enig heri, og under forhandlingerne har rigsregistraturens repræsentanter givet tilsagn om, at forslaget tages op til fornyet overvejelse, når en yderligere udbygning af fjernskrivenettet har fundet sted.

D. P. E. gruppe I og III må derimod antages fremdeles at tjene et nødvendigt formål, selvom det muligvis med tiden også vil være forsvarligt at gennemføre indskrænkninger eller nedlæggelser her.

C. 2. Ekspeditionen af D. P.E.

Sekretariatet har foreslået, at det regnskab, der for tiden føres med, hvor mange eksemplarer de forskellige politikredse modtager af de forskellige publikationer, og på grundlag af hvilket der udskrives kvartalsregninger, opgives, idet man ved de opkrævede abonnementsafgifter alligevel ikke opnår dækning for de faktiske udgifter, og det iøvrigt må være af underordnet betydning, om registraturen eller kredsene afholder udgiften. Rigsregistraturen er enig i, at de specificerede regnskaber kan opgives, men ønsker i stedet, at der årligt overføres et rundt beløb fra politikasserne til dækning af registraturens udgifter ved udarbejdelse og udsendelse af D. P. E. m. v.

Sekretariatet er for sit vedkommende enigt i, at man ikke helt opgiver at udsende opkrævninger for det fremsendte materiale, idet en sådan fremgangsmåde antagelig let vil medføre, at kredsene rekvirerer flere eksemplarer end strengt påkrævet.

C. 3. Kostercentralen.

Arbejdet i kostercentralen bliver i høj grad besværliggjort ved materialets størrelse, og man må derfor søge at nå frem til en hurtigere og simplere udrensning af kartotekerne. Med det antal kort, der i øjeblikket rummes i kartotekerne, er det udelukket, at koster-

centralens personale vil *være* i stand til hvert år at gennemgå samtlige kort for at foretage udrensning af forældede kort. For at en sådan udrensning skal kunne foretages uden anvendelse af for stor arbejdskraft, er det nødvendigt, at man finder frem til et system, hvorefter kortene kan udtages automatisk, uden at en gennemlæsning af hvert enkelt kort er påkrævet.

Til opnåelse heraf kunne man tænke sig at anvende forskelligt farvede kort for de forskellige år, således at man hvert år foretog udrensning af alle kort af en bestemt farve. Også denne fremgangsmåde vil imidlertid medføre, at man skal have fat i hvert enkelt kort, og man har derfor i stedet foreslået, at kartotekskortene anlægges efter pindsorteringssystemet. Oplysningerne skal herefter udskrives på kort, der for hvert år er hullet på sin måde, og udtrækningen af forældede kort vil hvert år kunne gennemføres af een dame i løbet af få dage.

Dette forslag vil blive gennemført af rigsregistraturen. Endvidere er antallet af kort i kostercentralen blevet reduceret, derved at opbevaringsterminerne for forskellige kort er nedsat.

Et af sekretariatet fremsat forslag til undgåelse af de udførlige henvisninger mellem kortene, når et tyveri omfatter et større antal koster, er tiltrådt af registraturen.

I forbindelse med gennemgangen af kostercentralen har sekretariatet undersøgt mulighederne for og fremsat forslag om en centralisering af hittegodscentralerne i København. Rigsregistraturen har ikke ment at kunne tage stilling til dette forslag, idet det til dels berører områder uden for politiet. Sekretariatet arbejder videre med dette forslag.

V. Bemærkninger af personalemæssig karakter.

Rigsregistraturens mangeartede opgaver giver fuld beskæftigelse til det nuværende personale, men det er sekretariatets indtryk, at man på visse områder må kunne klare sig med mindre kvalificeret arbejdskraft.

I rigsregistraturen tjenestegør for tiden 4 kriminalassistenter og 1 politiassistent fra civilpolitiet. Af kriminalassistenterne er en personalechef i afdeling A, en er leder af afdeling B, en leder af redaktionen af D. P. E. og en forestår arbejdet med omskrivning af person aliablade. Politiassistenten fra civilpolitiet er leder af erklæringsafdelingen. Arbejdet i registraturen omfatter efter sekretariatets opfattelse imidlertid kun 3 områder, der hver nødvendiggør sin selvstændige leder. Disse områder er redaktionen af D. P. E., ledelsen af erklæringsafdeJingen, hvor arbejdet er af særlig beskaffenhed, og ledelsen af afdeling B samt fototeket. Når man imidlertid også har en kriminalassistent som personalechef og en som leder af omskrivningsafdelingen, skyldes dette det særlige forhold, at ledige avancementsstillinger, indenfor kriminalpolitiet, bortset fra stillingerne som stationsledere, ikke besættes ved opslag, men ved udnævnelse efter alder og kvalifikationer. Rigsregistraturen vil således, alt efter personalets aldersfordeling, have skiftende antal kriminalassistenter; eksempelvis kan det nævnes, at antallet tidligere har været 6, og det vil formentlig inden få år komme ned på 2. Som det fremgår heraf, vil der ikke altid i registraturen være områder for den givne charge, men man søger såvidt muligt at placere styrken efter vedkommendes specielle evner. Sekretariatet har foreslået, at man lader lederen af afdeling B tillige forestå ledelsen af fototeket, hvilket forslag rigsregistraturen har erklæret at ville tage op til overvejelse ved stillingens ledighed.

Ved sekretariatets påbegyndelse af undersøgelsen i 1949 var rigsregistraturens styrke af kriminalbetjente, civilpolitibetjente og politibetjente henholdsvis 14, 12 og 4.

Efter sekretariatets forslag er der foretaget visse omplaceringer, og man har søgt på nogle områder at lade politipersonale erstatte af kontorister. Herved er politistyrken til i dag blevet reduceret med 3 civilpolitibetjente, idet man har afgivet en til Københavns politi, en til Frederiksberg politi og en til Nakskov politikreds.

Sekretariatet har yderligere påpeget mindre områder, hvor det skulle kunne lade sig gøre at erstatte politipersonale med mandlige kontorister. Rigsregistraturen har heroverfor gjort gældende, at det hidtil ikke har været muligt at engagere og beholde kvalificerede kontorister på de betingelser, man er i stand til at byde, men når tilgangen til politiet atter bliver normal, kan man muligvis forsøge en ordning, hvorefter kontorister, der normalt antages i 17—18 års alderen, får fortrinsret til stillingerne som politibetjente, såfremt de iøvrigt opfylder de krav, man måtte stille. Da disse stillinger normalt besættes med personer i en alder af 23 —24 år, vil man herved kunne få kontoristerne til disposition i 5 à 6 år, og den uddannelse, de opnåede gennem deres arbejde, f. eks. i registraturen, ville være til meget stor nytte i deres senere arbejde indenfor styrlæn. Såfremt man herigennem måtte kunne få varig kvalificeret arbejdskraft, har rigsregistraturen erklæret sig villig til i videst muligt omfang at frigøre sit politipersonale for arbejde af mindre kvalificeret karakter.

VI. Lokaleforhold.

Lokaleforholdene for registraturens personale er meget dårlige. Arbejdet udføres i utilstrækkelige og dårligt ventilerede lokaler. En del af de fremsatte forslag vil efter sekretariatets opfattelse medføre, at der i endnu en årrække vil kunne skaffes plads til fornødne udvidelser indenfor den nuværende ramme, men derfor vil det alligevel i høj grad være ønskeligt, om der skaffes bedre plads. Nogen mulighed herfor består ikke i øjeblikket, hvor selv dårligt belyste og dårligt opvarmede gange er inddraget til lokaler.

Den eneste mulighed for en lokalemæssig udvidelse, der synes at være til stede, er en flytning af kriminalmuseet. Dette museum er ligesom rigspolitichefens kriminalpoliti beliggende på politigårdens 3. etage, mellem kostercentralen og teknisk afdeling. De pågældende lokaler er dog ikke velegnede til ekspeditionslokaler, idet der ikke er vinduelys, men kun ovenlys. En eventuel flytning af kriminalmuseet vil derfor ikke være af større interesse for registraturen, men vel for teknisk afdeling, der også lider af pladsmangel, og som var i stand til at udnytte en del af museets lokaler til atelier.

Af stor værdi for arbejdet ville det være, om hele rigspolitiets kriminalpoliti kunne samles på eet sted. I øjeblikket har rejseholdet lokaler udenfor politigården, og da denne afdeling selvsagt må arbejde i meget snæver kontakt med registraturen, især afdeling B., ville det være af betydning, om der kunne skaffes plads til denne afdeling indenfor politigården, og helst på 3. etage, hvor de øvrige afdelinger er beliggende. Den enste mulighed herfor er en flytning af rigspolitichefens efterretningsafdeling, hvis arbejde ikke betinger kontakt med de øvrige på etagen værende afdelinger, men da nævnte afdeling af sikkerhedsmæssige grunde netop er overflyttet til politigården, er der formentlig ingen praktisk mulighed for at skaffe rejseholdet bedre kontakt med registraturen.

VII. Rigsregistraturens forhold til strafferegistrene.

I hver politikreds landet over føres der et strafferegister, omfattende de personer, der er født i vedkommende politikreds, og som er dømt for overtrædelse af straffeloven. I København sorterer strafferegisteret under byretten og har lokaler på Københavns domhus.

Til à jour-føring af disse registre udfærdiger domsmyndigheden efter domsafsigelse i enhver straffesag et straffekort, der tilsendes den politikreds, hvori den dømte er født. Set i forhold til rigsregistraturen er det givet, at der herved udføres en dobbeltregistrering, idet registraturen (gennem politiet) skal have underretning om det samme forhold. Strafferegistrene, der anvendes ved udstedelse af straffeattester, kan imidlertid ikke uden videre nedlægges, idet rigsregistraturen af lokalemæssige grunde ikke er i stand til at overtage dette arbejde. Imidlertid er der ingen tvivl om, at man med tiden skal tilstræbe en centralisering af strafferegistrene, således som det allerede er gennemført i Norge og antagelig vil blive gennemført i Sverige, og i så fald vil den eneste naturlige løsning være, at arbejdet overlades til rigsregistraturen.

Skal der ved en centralisering opnås væsentlige besparelser, bør arbejdet imidlertid tilrettelægges således, at straffeattesterne kan udskrives på basis af hovedkortene, således at det ikke bliver nødvendigt at føre et selvstændigt, landsomfattende strafferegister ved siden af hovedkartoteket.

Spørgsmålet om strafferegistre bliver for tiden behandlet i et af justitsministeriet nedsat udvalg, men sekretariatet har fremsat ønske om at få lejlighed til at deltage i overvejelserne, forinden der foretages nogen omlægning.

København, den 29. januar 1951.

K. H. Kofoed.
formand.

Andr. Møller.

V. Villadsen.

Bodil Andersen.

Bilag 10.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til forvaltningskommissionen af 1946.

Beretning nr. 3 vedrørende undersøgelsen i generaldirektoratet for statsbanerne.

Under den fortsatte gennemgang af statsbanernes administrative forhold har forvaltningsnævnets sekretariat undersøgt og afgivet rapport vedrorende generaldirektoratets kassererkontor.

Forvaltningsnævnet har for sit vedkommende intet at bemærke til de i rapporten indeholdte forslag, hvorom der i alt væsentligt er opnået enighed mellem statsbanernes administration og sekretariatet.

På grundlag af rapporten skal nævnet fremsætte følgende beretning:

I. Arbejdet i kassererkontoret.

Kassererkontorets arbejde kan opdeles i fire hovedgrupper:

1) Kontoret udbetaler daglig de regninger (gennemsnitligt ca. 900, heraf vedrører ca. 100 sygekassen), der — indlagt i regningsfortegnelser —• oversendes fra bogholderkontoret. Beløbene udbetales af kontoret pr. giro (ca. 460), check (ca. 37), ved kontanter (ca. 16) eller gennem stationerne (ca. 290).

   Totalbeløbene afstemmes dagligt med bogholderkontoret.

2) Kontoret modtager daglig forskellige indtægter pr. giro (gennemsnitlig ca. 16), check gennemsnitlig ca. 2) eller kontant (gennemsnitlig ca. 10).

   Meddelelse om de indbetalte beløb afgives til bogholderkontoret.

3) I henhold til de fra godsekspeditionerne indsendte samlergirofortegnelser over efterkrav udskriver kontoret, efter revision og eventuel rettelse af fortegnelserne, girokort (gennemsnitlig ca. 500) til udbetaling af efterkravsbeløbene og fremsender materialet til postgirokontoret.

4) Kontoret anviser en gang månedlig stationerne og andre udbetalingssteder et samlet beløb til udbetaling af lønninger til tjenestemænd og aspiranter i henhold til lønningslister fra bogholderkontoret.

   Endvidere anviser kontoret pensioner en gang månedlig.

II. Personale.

Kontoret ledes af en kontorchef (placeret i lønningsklassen 7 800—9 000 kr.), der forestår ledelsen af det daglige arbejde og foretager en daglig kasseopgørelse.

Endvidere er der i kontoret beskæftiget:

1 ekspeditionssekretær,
2 overassistenter,
3 kontorassistenter,
6 kontorister,
1 ekstrakontorist,
1 kontormedhjælper,
1 overkontorbetjent, eller ialt 16 personer.

III. Forslag til ændringer i kontorets arbejdsforhold.

A. Emolumentregninger.

Af det daglige antal regninger — som nævnt ca. 800 bortset fra dem, der vedrører sygekassen -- bliver ca. 300 videresendt til stationerne med anmodning om udbetaling.

Størstedelen af disse regninger vedrører timepenge, udstationeringsgodtgørelse, godtgørelse for dobbelt husførelse, funktionshonorar, kørelærerhonorar m. v., som udbetales til personalet.

Da denne udbetalingsform forekommer ret besværlig, har sekretariatet foreslået, at regningerne — efter at være blevet attesteret i distriktet — udbetales af stationen. Stationen indsender herefter de kvitterede regninger med regnskabet til generaldirektoratet.

Ved den foreslåede nye udbetalingsform vil der i kassererkontoret kunne frigives 1 person til andet arbejde.

Endvidere vil man ved ændringen kunne opnå at imødekomme et længe næret ønske fra personaleorganisationerne om hurtigere udbetaling af emolumenterne.

B. Udbetaling af efterkrav pr. giro.

Som anført i punkt 3 under beskrivelse af arbejdet, tilstilles de opkrævede efterkravsbeløb afsenderen hovedsageligt pr. giro af kassererkontoret, der i henhold til samlergirolister og efterkravskuponer udfærdiger de fornødne girokort.

Ved dette arbejde i kassererkontoret deltager 4 personer helt eller delvis.

Det må forekomme sekretariatet unødvendigt og sinkende at indsætte et kassererkontor i overledelsen som led i forretningsgangen af dette arbejde, der efter sekretariatets opfattelse må høre sammen med udfyldelsen af samlergirolister på godsekspeditionerne.

Efter en forsøgsmæssig gennemførelse i april 1950 er der opnået enighed om, at de fornødne girokort fremtidig udfærdiges af godsekspeditionerne.

Der vil herved kunne frigøres 3 personer til andet arbejde i generaldirektoratet.

C. Udbetaling af efterkrav pr. check.

Det er overladt nogle godsekspeditioner at udbetale visse af efterkravsbeløbene ved check. Der trækkes på en særlig konto i nationalbanken, der oversender de indløste checks — ca. 50 daglig — til kassererkontoret, der foretager en 100 pct.s revision med

hensyn til underskrift af udsteder og modtager samt fører 2 bøger over bevægelserne på kontoen.

Da kontorets arbejde med eftersyn af checkene synes unødvendigt, under hensyn til at checkene ved en efterfølgende revision i r- og p-kontoret sammenholdes med aktionsregnskaberne, har man henstillet, at arbejdet i kasser kontoret bortfalder, og at der fremtidig kun føres een bog over mellemværendet med nationalbanken, hvilket forslag er tiltrådt af organisationsudvalget.

D. Sygekassens regninger.

Af de fra bogholderkontoret oversendte regningsfortegnelser bliver sygekassens fortegnelser udskilt til særlig behandling, da sygekassens midler holdes adskilt fra statsbanernes. Beløbene slås derfor op på et særligt kasseapparat, og regningerne udbetales over særlige bank- og girokonti. Af de gennemsnitlig ca. 900 regninger, der anvises dagligt, vedrører som foran nævnt ca. 100 sygekassen.

Den særlige behandling af sygekassens bilag ved førelse af særskilte bøger m. v. må naturligvis betyde et merarbejde for kontoret.

Sekretariatet har derfor foreslået, at sygekassens midler overføres til statsbanernes — etableres i en mellemregning med statsbanerne —, hvorved det vil kunne opnås, at sygekassens regningsfortegnelser behandles analogt med statsbanernes egne.

Forslaget er tiltrådt af organisationsudvalget. Sekretariatet forhandler med sygekassens ledelse og sygekassedirektoratet om den praktiske gennemførelse.

E. Arbejdet øvrigt.

Da kassererkontoret daglig skal færdigekspedere samtlige oversendte regninger, og disses antal varierer stærkt (300—1 400), vil det forstås, at kassererkontorets daglige arbejde er noget varierende, og man har derfor henstillet, at arbejdsmængden udlignes ved, at den daglige afstemning med bogholderkontoret i påkommende tilfælde udskydes til næste dag. Dette forudsætter imidlertid 2 kasseapparater.

Ved gennemførelse af den under D nævnte reform bliver imidlertid eet kasseapparat ledigt, og organisationsudvalget har herefter tiltrådt forslaget, idet man samtidig har tiltrådt et forslag om forenkling af udbetalingsmaterialets gang gennem kontoret ved, at de nu gentagne sorteringer af materialet ophører og ved, at girokortene herefter kan udskrives i „endeløse baner".

Sekretariatet har endvidere fremsat en række andre forslag til forenklinger, som vil blive fulgt.

IV. Personalets fremtidige størrelse.

Ved de foreslåede ændringer i udbetalingen af efterkrav pr. giro og emolumentsregninger kan der frigøres 4 personer til andet arbejde.

Den foreslåede „strækning" af arbejdet, amdringer i arbejdets gang gennem kontoret og indpasningen af sygekassens regninger i det almindelige Tegningsmateriale vil formentlig betyde, at der yderligere kan frigives 1—2 personer til andet arbejde.

Efter sekretariatets opfattelse skulle der i så fald kunne frigives ialt 5—6 personer af kontorpersonalet.

Kassererkontoret har gjort gældende, at „strækningen" m. v. ikke vil medføre nogen nævneværdig indskrænkning af arbejdet, således at der ikke kan frigøres yderligere personale.

Man er derefter blevet enig om, at det i løbet af nogle måneder, når omlægningerne er gennemført, skal undersøges, hvad omlægningerne medfører af personalebesparelser.

Det overordnede personale, især ekspeditionssekretæren og den ene overassistent, synes ikke nær at være fuldt ud beskæftiget, og deres samlede arbejde vil efter omlægningen af arbejdet efter sekretariatets opfattelse nærmest svare til 1 persons arbejde.

Det må efter sekretariatets opfattelse derfor være rimeligt, at der tillægges ekspeditionssekretæren og den ene overassistent mere arbejde.

Da arbejdet i kassererkontoret efter omlægningen og reduktionen ikke synes at kunne motivere, at kassens chef er placeret i 3. lønningsklasse, skal man henstille, at det overvejes at omdanne chefstillingen til en stilling, formentlig i 5. lønningsklasse som kasserer, det vil sige samme lønningsklasse som for ekspeditionssekretærer, og at den nuværende chef i 3. lønningsklasse får tildelt et andet område.

Man skal i denne forbindelse henvise til, at finanshovedkassens chef, der bl. a. har ansvaret for langt større værdier end kassererkontorets chef, og i øvrigt har et mere kvalificeret arbejde, er placeret i 4. lønningsklasse.

Den nuværende chefs arbejde kan derefter overdrages til kassereren (en omdannet ekspeditionssekretær-stilling) og overassistenterne.

Sekretariatet har endvidere gjort gældende, at man finder det rimeligt, i lighed med, hvad tilfældet er i en række større og mindre institutioner og firmaer, at bogholderi og kasse samles under en fælles chef — men under hver sin leder —, således at den bedst mulige koordinering og arbejdsfordeling kan opnås.

Man har derfor foreslået, at der træffes foranstaltninger til at samle arbejdet i et bogholderi- og kassekontor — det nuværende bogholderkontor —, der opdeles i hovedbogholderi under ledelse af en overbogholder og i kasse under ledelse af en kasserer, (der under chefens fravær hver for sig fungerer som leder af sit område), medens lønnings- og pensionsanvisningen før eller senere udskilles som et særligt kontor.

Arbejdet i et samlet bogholderi- og kassekontor skulle indtil videre følge de retningslinier, der er givet i tidligere omtalte beretninger.

Generaldirektøren vil optage spørgsmålet til afgørelse.

København, den 15. december 1950.

K. H. Kofoed, formand. **Andr. Moller.** **V. Villadsen.**

Bodil Andersen.

Til forvaltningskommissionen.

Indstilling vedrørende den sociale skole.

I. Indledning.

Efter anmodning af lederen af Den sociale skole har forvaltningsnævnets sekretariat i 1948—49 gennemgået skolens administrative organisation og arbejdsforhold. Om undersøgelsens resultat er der til nævnet afgivet en udførlig rapport. På grundlag af rapporten og de af skolens bestyrelse hertil fremsatte bemærkninger skal nævnet fremsætte følgende redegørelse og indstilling. Det bemærkes herved, at der under afsnit **II** er redegjort for sekretariatets oprindelige indstilling, medens oplysning om skolens nuværende personale- og arbejdsforhold samt nævnets indstilling er optaget under afsnit III.

H. Sekretariets **undersøgelse.**

Den sociale skole blev oprettet i 1937 og bestod indtil 1948 af 2 hold årlig à 25 elever, der gennemgik en 2-årig uddannelse. Skolen er senere udvidet, således at der nu normalt er 4 hold årlig, og derudover arrangeres en hel del suppleringskurser. De første år fik skolen støtte fra forskellige fonds, men fra finansåret 1941—42 har skolen modtaget statsstøtte, i realiteten i form af underskudsdækning. Siden oprettelsen af skolen har denne været drevet og ledet af en bestyrelse på 6 medlemmer, og et af bestyrelsesmedlemmerne har samtidig virket som daglig leder med den mest nødvendige medhjælp. I foråret 1948 udvidedes bestyrelsen til 10 medlemmer, idet der samtidig nedsattes et forretningsudvalg på 5 medlemmer. Formand for såvel bestyrelsen scrn forretningsudvalget blev departementschefen i socialministeriet. Desuden blev der ansat en daglig leder af skolen.

Skolens *opgave* er at uddanne socialt interesserede personer med de nødvendige forkundskaber til stillinger som socialrådgivere på hospitaler, socialkontorer og andre institutioner af social karakter. Uddannelsen er toårig og består dels af teoretisk undervisning på selve skolen, dels i praktikanttjeneste på forskellige sociale institutioner, under denne tjeneste fører skolen tilsyn med eleverne. Før eleven kan optages i skolen, kræves en vis uddannelse i socialt arbejde. Såvel praktikanttjeneste som den teoretiske undervisning foregår iøvrigt fortløbende gennem de to skoleår.

Undervisningen i teori gives af honorarlønnede lærere, fortrinsvis embedsmænd fra ministerier og institutioner, der arbejder med sociale problemer. Desuden giver den daglige leder undervisning i teori. Undervisningen foregår dels i formiddagstimerne, dels **i** eftermiddagstimerne, da praktikanttjenesten må finde sted såvel om formiddagen som om eftermiddagen, eftersom det passer bedst for de mange sociale institutioner, der har påtaget **sig** at være læresteder.

Praktikanttjenesten er delt op i forskellige stadier.

Tilsynet med eleverne i praktikanttj eneste er overdraget'til 2 ved skolen ansatte socialrådgivere, der også skal deltage i undervisningen. løvrigt er tilsynssteder og undervisningstimer delt mellem de 2 socialrådgivere.

Det ved skolen beskæftigede personale udover de timelønnede lærere bestod på undersøgelsestidspunktet af:

Den nyudnævnte daglige leder.
2 socialrådgivere.
2 kontorassistenter.

Den daglige leder tilrettelagde såvel den teoretiske som den praktiske undervisning og havde iovrigt den øverste, daglige ledelse af skolen. Desuden påhvilede det lederen at undervise i teori. De to socialrådgiveres opgaver bestod i fordeling af og kontrol med eleverne i praktikanttjenesten samt i undervisning og jævnlige samtaler med de enkelte elever. Den ene af kontorassistenterne passede bogholderi og kasse samt journalisering m. v. vedrørende elevernes forhold og desuden al den daglige korrespondance m. v. Desuden påhvilede det denne at sørge for skemalægning for lærere og hold ved afbud, hvilket forekommer ofte med meget kort varsel, da lærerpersonalet for en stor parts vedkommende må søges blandt embedsmænd. Den anden kontorassistent var medhjælp for førstnævnte kontorassistent ved de nævnte arbejder og var iøvrigt beskæftiget med duplicering af lærestof.

Bogholderiet førtes i en almindelig kolonneinddelt kassebog, specificeret på 3—4 konti. Desuden førtes analysebøger over følgende poster:

Lær er lønninger — fordeling på lærerne
Omkostninger — specifikation på 15 underkonti
Kursuspenge — fordeling på eleverne
Indgået husleje — fordeling på de udlejede værelser.

Kasseudbetaling foretoges for næsten alle udgifters vedkommende pr. giro. Afregningen med lærerne, der er afiønnet med timeløn, på grundlag af en af hvert holds duks ført protokol. Indbetaling af kursuspenge og lejeafgift skete månedsvis, idet der udstedtes kvittering for hver enkelt indbetaling.

En af bestyrelsen antaget statsautoriseret revisor opstiller en gang årligt et driftsregnskab og status, men foretager tilsyneladende intet kasseeftersyn. 3. hovedrevisorat gennemgår regnskaber og bilag som kritisk revision.

Hvad angår det mere kontormæssige arbejde, fandt sekretariatet anledning til at bemærke, at det af den første kontorassistent udførte arbejde nærmest måtte sammenlignes med det arbejde, der påhviler en kontorfuldmægtig eller lignende i centraladministrationen. Dog syntes det, som om man unødigt registrerede visse oplysninger om eleverne, f. eks. blev der ved en eventuel ansøgers første henvendelse til skolen udskrevet et kartotekskort, indeholdende en række oplysninger, uanset om vedkommende indsendte ansøgning eller ej. Blev der indsendt ansøgning, skulle ansøgernes navne m. v. overføres til en liste til brug ved udvælgelsen af elever til optagelse.

Sekretariatet fandt iøvrigt anledning til at bemærke, at der ikke var fastsat forretningsorden eller instruks for bestyrelse og forretningsudvalg. Den daglige leder havde ingen instruks ellerskriftlig kontrakt; lederens arbejdsområde hvilede udelukkende på mundtlige aftaler med et eller flere medlemmer af forretningsudvalget.

Socialministeriet har efter det oplyste i det væsentlige indskrænket sig til at gennemgå skolens budget og regnskaber og forhandle med finansministeriet om statstilskudets størrelse.

Sekretariatet anbefalede derfor,

a) at der søgtes tilvejebragt - - formentlig ved forhandling med socialministeriet — *Klarhed over skolens forhold til ministeriet,* således at der af ministeriet eller skolens bestyrelse fastsættes nærmere *regler for skolens organisation og arbejde, herunder de forskellige leds* (ministeriets, bestyrelsens, forretningsudvalgets samt lederens) *kompetance.*

b) at det overvejedes, om *forretningsudvalget,* hvis det fortsat menes nødvendigt at opretholde et sådant, ikke *kunne nedskæres* til at omfatte det mindst mulige antal medlemmer (3) til afgørelse af sager, som lederen ikke har myndighed til at afgøre.

e) at der *tilvejebringes en betryggende revision* af skolens regnskaber; herved bemærkes, at 3. hovedrevisorat efter forhandling har erklæret sig villig til midlertidigt at overtage revisionen.

Med hensyn til arbejdsfordelingen på kontoret foreslog sekretariatet visse mindre ændringer i den daglige leders funktioner. For så vidt angik de to socialrådgiveres arbejde foreslog sekretariatet, at den daværende arbejdsfordeling, hvorefter arbejdet med anbringelse og tilsyn med praktikanttjeneste var delt op mellem de to socialrådgivere, således at hver af dem havde et antal institutioner at holde forbindelse med, og hver af dem førte tilsyn med de i deres institutioner anbragte elever, ændredes således at den ene socialrådgiver udelukkende beskæftigede sig med skolepraktiken og tilsynet, medens den anden socialrådgiver skulle varetage undervisningsfunktionerne, føre tilsyn med og være rådgiver for eleverne på skolen samt beskæftige sig med forpraktiken og sommerpraktiken.

Det foresloges at lade den ene af socialrådgiverne varetage alle opgaver i forbindelse med modtagelse af ansøgere og udfærdigelse af elevers og ansøgeres sager, idet dette arbejde fjernedes fra den første kontorassistent.

Den første kontorassistent skulle herefter beskæftige sig med bogholderi og kasse, almindelig korrespondance, renskrivning af lærestof, udlevering af lærebøger, ekspedition af elever og ansøgere etc., men skulle afgive elevemes og ansøgernes sager.

Den anden kontorassistents arbejde ville væsentligt bestå i duplikering af lærestof, og i forbindelse med senere omtalte hjælpemidler burde det overvejes at nedlægge kontorassistentens stilling og lade dette arbejde udføre af periodisk hjælp eller lade duplikeringsarbejdet overgå til et bureau.

Sekretariatet har endvidere stillet forslag om forenkling af arbejdet med registrering af ansøgere og elever, indførelse af kartononslag til hver elevsag, hensigtsmæssig opbevaring af disse sager etc.; utilstrækkelige kartoteker over praktikantsteder m. v. er efter sekretariatets forslag afløst af overskuelige bogforms-kartoteker.

Bogholderiet er foreslået omlagt til hånd-gennemskrivningssystem, hvorved bogføring i kassejournal, hovedbogskonti og underkonti, specificeret som hidtil, føres i een arbejdsgang. Det af sekretariatet stillede detailforslag med kontoplan er blevet tiltrådt af 3. hovedrevisorat.

Hvad angår kasseforretningerne, foreslog sekretariatet, at der blev arrangeret faste tider for ind- og udbetalinger, f. eks. 2—3 gange ugentlig. I stedet for de hidtil udstedte kvitteringer for hver enkelt indbetaling fra eleverne foresloges indført specielle kvitteringskort, gaddende for de to år, skolens hold varer.

Journaler og dagbøger er foreslået afskaffet. Endvidere udarbejdedes et forslag til opdeling af korrespondancen i hensigtsmæssige grupper og mapper.

Den gældende ordning med lærestoffet, hvorefter en stor del af undervisningsmaterialet dupliceredes af skolen selv ved hjælp af en håndduplikator og udleveredes til eleverne vederlagsfrit i modsætning til bøger i de fag, hvor sådanne foreligger, blev foreslået ændret således:

a) Eleverne bor betale for det undervisningsmateriale, som skolen leverer, således at i alt fald udgifter til skrivning, papir og indbinding dækkes af eleverne.
b) Der optages forhandlinger med statens konsulent for tryksager, der har indkøbt maskiner til trykning af visse af statens tryksager, med henblik på en ordning, hvorefter statens kommitterede foretager trykningen, medens skolen foretager renskrivningen af lærestoffet på de dertil beregnede plader.

III. Skolens arbejds- og personaleforhold siden sekretariatets undersøgelse samt nævnets indstilling.

Den sociale skole har i det væsentlige fulgt sekretariatets forslag med hensyn til tekniske hjælpemidler. Der er således indført et gennemskrivningssystem for bogholderiet, elevsagerne er arkiveret i overensstemmelse med forslagene, der er anskaffet et kartotek i bogform til arbejdet med praktiksteder, og skolens undervisningsmateriale trykkes nu på Multilith-maskiner, efter **at** skolen selv har skrevet materialet på de dertil beregnede plader. Eleverne betaler nu for undervisningsmaterialet.

På grund af en stærk stigning i elevtallet er skolens personale forøget og består nu af den daglige leder, to socialrådgivere, to kontorassistenter og 1 kontorelev, en deltidsbeskæftiget sekretær, samt en deltidsbeskæftiget bogholder (3—4 timer ugentligt), som iøvrigt er ansat i socialministeriet.

Fra og med 1950 er der gennemført en omlægning af skoleåret fra finansår til kalenderår, hvilket i overgangsperioden medførte en voldsom belastning for såvel administrationen som lærere, idet der på skolen er 150 elever fordelt på 6 hold mod normalt 100 elever fordelt på 4 hold. Denne omlægning er ikke tilendebragt, idet der i foråret 1951 igen vil være 6 hold elever på skolen samtidigt (150 elever), hvortil kommer eleverne på suppleringskurser.

Fra skolens og socialministeriets side er det hævdet, at det i hvert fald ikke for tiden er muligt at reducere det ved skolen ansatte administrative personale. Nævnet kan for sit vedkommende tiltræde, at der ikke for tiden sker reduktion af det administrative personale, men at spørgsmålet herom udskydes, indtil omlægningen af skoleår og undervisningsplan fuldtud er gennemført, hvilket formentlig vil være sket i løbet af vinteren 1951—52, og der er så meget mere grund til at tage et sådant standpunkt, som der er forelagt rigsdagen et lovforslag om en nyordning af børneforsorgen; den eventuelle gennemførelse af dette forslag vil formentlig stille forøgede krav til den sociale skole og dermed også til dens administration.

Hvad angår organisationsformen bemærkes, at forretningsudvalget er blevet delt i et økonomiudvalg og et skoleudvalg bestående af henholdsvis 4 og 5 medlemmer.

Det er af skolens bestyrelse overfor nævnet gjort gældende, at den nuværende ordning med en ret omfattende bestyrelse, hvori er repræsenteret foruden arbejds- og socialministeriet de organisationer, der har særlig interesse i uddannelsen af socialrådgivere,

efter de indvundne erfaringer må anses for praktisk. Endvidere anser man det for hensigtsmæssigt, at der som hidtil under denne bestyrelse er nedsat to udvalg, et økonomiudvalg og et skoleudvalg. Man finder derfor ikke grundlag for at gennemføre ændringer i denne organisationsform, i hvilken henseende der også henvises til, at hverken bestyrelsens eller underudvalgenes medlemmer oppebærer honorar for deres arbejde.

Efter de foreliggende oplysninger finder nævnet ikke grundlag for at stille forslag om en ændring i sammensætningen af bestyrelse eller forretningsudvalg.

Til et forslag fra socialministeriet om, at skolens regnskaber henlægges til økonomiinspektøren i socialministeriet, således at den statsautoriserede revisor samtidig afskediges, har sekretariatet bemærket, at dette synes at være en uheldig revisionsordning, idet direktøren for særforsorgen er økonomiinspektørens nærmeste foresatte og samtidig formand for skolens økonomiudvalg.

Der er nu af forvaltningskommissionen stillet forslag om, at den sociale skoles regnskaber revideres af 3. hovedrevisorat, hvilket er godkendt af socialministeriet, og nævnet finder herefter ikke anledning til at fremsætte yderligere bemærkninger vedrørende dette spørgsmål.

Det bemærkes, at sekretariatet og nævnet, som det vil ses af foranstående redegørelse, ikke har beskæftiget sig med spørgsmålet, om den nuværende ordning, hvorefter den sociale skole betragtes som en privat institution, hvis samlede årlige underskud dækkes af staten, bør opretholdes uændret. Man har heller ikke inddraget under overvejelserne, om dens virksomhed og de igennem de seneste år foretagne betydelige udvidelser af denne, står i et passende forhold til de forsorgsmæssige opgaver, det må anses for påkrævet at få løst.

København, den 24. januar 1951.

K. H. Kofoed, formand. **Andr. Møller.** **V. Villadsen.**

Bodil Andersen.

Bilag 12.

FORVALTNINGSNÆVNET

Til Forvaltningskommissionen.

Forvaltningsnævnets sekretariat har fra august 1949 til august 1950 foretaget en gennemgang af skattedepartementets 7 kontorer. Angående 1. kontors forhold henvises til nævnets indstilling af 29. oktober 1949, der er optaget som bilag 3 til kommissionens 6. betænkning, og udtalelsen fra kommissionen side 18 i samme betænkning.

Forsåvidt angår de ovrige 6 kontorer har sekretariatet efterhånden afgivet rapporter til nævnet, der om de fremdragne spørgsmål har forhandlet med repræsentanter for skattedepartementet. Nedenfor angives i sammentrængt form sekretariatets redegørelse og forslag, og derefter fremsætter nævnet de udtalelser, som man efter de stedfundne forhandlinger og overvejelser finder anledning til at fremkomme med. Det bemærkes, at der fra nævnets side kun er fremsat kommentarer til de i sekretariatets rapporter rejste problemer, forsåvidt nævnets synspunkter afviger fra de af sekretariatet fremsatte, eller forsåvidt de fremdragne forhold er af en sådan karakter, at nævnet har fundet anledning til at gøre sagen til genstand for en mere indgående behandling.

Skattedepartementets 2. kontor.

I. Kontorets opgaver.

Under kontoret henhører alle departementale sager vedrørende indkomst- og formueskat til staten med undtagelse af forskellige specielle sagområder, der er henlagt til andre af skattedepartementets kontorer, og hvoraf navnlig skal fremhæves:

1) Sager vedrørende lov nr. 391 af 12. juli 1946 om udskrivning af en formuestignings-afgift og et stabiliseringslån.
2) Sager vedrorende for lidt erlagt indkomst- og formueskat til staten.
3) Sager vedrorende lov nr. 352 af 22. juli 1945 om en ekstraordinær formueopgørelse m. v.

Under kontorets sagområde falder herefter navnlig alt lovgivningsarbejde m. v. indenfor indkomst- og formuebeskatningens område, tilrettelæggelse af organisationen af skattemyndighedernes arbejde gennem cirkulærer, skemaer m. m. samt forhandlinger med fremmede stater angående beskatningsforhold. Plertil kommer behandlingen af klager, forespørgsler etc., behandlingen fra institutioner og private i sager, som henhører under kontorets ressort.

II. Kontorets personaleforhold.

Da sekretariatet påbegyndte sin gennemgang af kontorets forhold var der foruden kontorchefen og ekspeditionssekretæren følgende personer til tjeneste i kontoret:

1 tjenstgørende ekspeditionssekretær, 3 fuldmægtige, hvoraf den ene fungerede, 6 sekretærer, hvoraf 3 fungerende, 4 formiddagssekretærer, hvoraf 3 aflønnede af medhjælpssum, 1 overassistent, 1 kontorassistent, 4 regulativlønnede kontormedhjælpere og 2 timelønnede medhjælpere, med henholdsvis 4 og 5 timers tjeneste daglig.

Kontorchefen deltager i alt arbejde med lovgivningen, udstedelse af cirkulærer m. v., tilrettelæggelse af organisationen af skattemyndighedernes arbejde og forhandlinger om overenskomster med fremmede stater angående beskatningsforhold; endvidere deltager han i behandlingen af alle løbende sager af mere betydningsfuld karakter, medens hans funktioner med hensyn til andre sager for tiden varetages af en *tjenstgørende ekspeditionssekretær.* Denne ordning er fra departementets side motiveret med det meget omfattende arbejde med gennemgangen af skattekommissionens betænkning og med de forskellige undersøgelser, som betænkningen og det under den offentlige debat herom senere fremkomne har givet anledning til. Dette særlige arbejde udføres af kontorchefen med bistand af *en af departementets ekspeditionssekretærer,* der er placeret i kontoret, og hvis arbejde, medens undersøgelsen stod på, udelukkende bestod heri.

De 3 fuldmægtige er overreferenter i diverse sager og arbejder iøvrigt med cirkulærer o. 1. En af sekretærerne udfører økonomisk-statistisk arbejde, medens de øvrige sekretærer udarbejder referat og koncept i diverse sager. Overassistenten behandler sager vedrørende ansættelse til skat i 2 eller flere kommuner, fører kontorholdsregnskabet og foretager udsendelse og arkivering af love, cirkulærer o. 1. Kontorassistenten udfører journal- og arkivarbejde med bistand af en kontormedhjælper. De øvrige 3 kontormedhjælpere er beskæftiget ved maskinskrivning og telefonpasning. Den ene timelønnede medarbejder (student) assisterer ved økonomisk-statistisk arbejde, medens den anden bl. a. er beskæftiget med „rykning" for sager, der af kontoret er sendt til udtalelse hos andre myndigheder.

III. Redegørelse for kontorets arbejdsforhold og forslag fra sekretariatet til ændringer i disse.

1. Sager vedrørende personers ansættelse til skat i to eller flere kommuner.

Disse sager, der går ud på at træffe afgørelse af, i hvilken kommune den pågældende ansættelse skal opretholdes, er hidtil til dels blevet behandlet på den måde, at overassistenten har afgivet indstilling i sagerne, der derefter er gået til overreferent og derfra tilbage til overassistenten til konceptskrivning.

På sekretariatets foranledning har skattedepartementet ændret forretningsgangen for disse sager til, at overreferenterne nu altid ved deres gennemgang af posten resolverer, således at referat helt undgås.

2. Lønlistesager.

Enhver arbejdsgiver har i en årrække været pligtig til på forlangende at give skattemyndighederne oplysninger om de af ham udbetalte lønninger, og denne pligt er senest fastslået i den såkaldte kontrollov af 12. juli 1946, der i § 9 bestemmer, at såfremt arbejdsgiveren vægrer sig, afgør finansministeren, hvorvidt han er pligtig til at give oplysninger, og kan om fornødent fremtvinge efterkommeisen ved pålæg af dagbøder.

Ekspeditionen foregår på den måde, at skattemyndigheden giver meddelelse om, hvem der har undladt at efterkomme opfordringen, og skattedepartementet meddeler derefter kommunen, at der er pålagt de pågældende en dagbøde på 10 kr. pr. dag fra et

bestemt senere tidspunkt, og hjælper dette ikke, kommer sagen pány ind til skattedepartementet, der nu behandler hver enkelt vægring for sig og foranlediger politiets assistance. Ekspeditionen af disse sager giver anledning til en stor korrespondance og mange personlige henvendelser.

Sekretariatet har henstillet, om ikke departementet i nogen grad kunne delegere sin beføjelse på dette område, f. eks. således, at man bemjmdigede kommunerne til på departementets vegne at ikende bøder på maksimalt 100 kr. Departementet har heroverfor henvist til, at der i den gældende lov savnes beføjelse til en sådan delegation, idet § 9 i modsætning til § 1, stk. 3 om selvangivelse af formuen ikke giver ministeren hjemmel til at tillægge andre myndigheder beføjelse til at ikende dagbøder. Departementet har imidlertid meddelt, at man ved udarbej delsen af forslaget til den nye statsskattelov vil søge at tilvej ebringe noget smidigere regler, dog således at spørgsmålet om, hvorvidt der i det enkelte tilfælde foreligger pligt til at give oplysninger, altid må henhøre under ministeriets afgørelse.

Efter dette tilsagn fra departementets side finder sekretariatet ikke anledning til yderligere bemærkninger om det nævnte spørgsmål.

3. Indberetninger vedrørende skatterestancer.

Ifølge et af skattedepartementet i 1936 udfærdiget cirkulære skal alle amtstuer 14 dage efter en betalingsfrists udløb indberette til departementet, hvilke kommuner der er i restance med indkomst- og formueskat for den foregående skattetermin med angivelse af restancens størrelse. Kun ca. halvdelen af amtstuerne afgiver indberetning, der iøvrigt omfatter supplerende indberetninger, når restancerne bliver berigtiget, og de således indgåede oplysninger indføres af en fuldmægtig på et særligt kartotek, der har til formål at vise, hvorledes en kommunes indbetalingsforhold til enhver tid ligger. Da amtstuerne imidlertid med deres månedsregnskaber også skal indsende specifikationer over sognekommunernes skatterestancer, og købstadkommunernes eventuelle restancer fremgår direkte af købstadregnskaberne, har man henstillet, at de særlige indberetninger til sakttedepartementet bortfalder, og at førelsen af det i forvejen ufuldstændige kartotek ophører. Sekretariatets forslag er blevet tiltrådt af departementet.

Da det ikke synes helt klart, hvem der på finansministeriets vegne fører tilsyn med kommunernes berigtigelse af statsskatterne, har sekretariatet endvidere henstillet, at der træffes aftale med 1. hovedrevisorat om, at dette giver skattedepartementet indberetning, så snart det konstateres, at der foreligger egentlig restance for en sogne- eller købstadkommune; en hertil sigtende ordning vil nu blive gennemført.

4. Journalen.

Ved journaliseringsarbejdet er beskæftiget 1 kontorassistent og 1 regulativlønnet kontormedhjælper. Da omfanget af kontorets post er ret beskeden, har sekretariatet overvejet muligheden af at forenkle arbejdet, således at dette kan udføres med mindre personale. 2. kontor er enig i ønskeligheden af en rationalisering af journalsystemet, men har udtalt, at man må lægge afgørende vægt på, at der opretholdes en ordning, der giver videst mulig adgang til ved behandlingen af de kontoret forelagte spørgsmål at kunne finde fortilfælde frem.

Som begrundelse herfor er der henvist til, at det selvfølgelig kun er yderst få af de mellem år og dag forekommende sager vedrørende indkomst- og formueskat, der fore-

lægges departementet, men som regel netop de vanskeligste sager, således at det er af betydning, at departementets afgørelser i disse relativt få sager bliver så ensartede som muligt. Rigtigheden af disse betragtninger har sekretariatet ikke ment at kunne bestride, og da man ikke har kunnet anvise et journalsystem, der kan opfylde de stillede krav ved hjælp af et mindre personale end nu, har man indskrænket sig til at foreslå visse tekniske ændringer i det nuværende system.

I forbindelse med journaliseringsarbejder er en timelønnet medhjælper 4 timer dagligt beskæftiget navnlig med mundtlig og skriftlig rykning for besvarelser fra andre offentlige myndigheder; sekretariatet har henstillet, at dette arbejde overtages af de to personer, der udfører journaliseringsarbejde, eventuelt med en vis assistance af skrivestuen, der normalt ikke kan antages at være fuldt beskæftiget. Kontoret har imidlertid ikke ment at kunne tiltræde sekretariatets opfattelse og har herved henvist til, at rykningsarbejdet som tidligere har været udført af sekretærer eller studenter, er journaliseringen som sådan uvedkommende, samt at man for skrivestuens vedkommende må forvente, at denne i den kommende tid vil have fuldt op at gøre med arbejde vedrørende de kommende skattelovforslag.

Sekretariatet må imidlertid fastholde den opfattelse, at rykningsarbejdet i samarbejde mellem journal og skrivestue må kunne bestrides uden antagelse af særlig arbejdskraft.

5. *Departementets postfordeling.*

Al post til departementet eller dets kontorer, adresseret til Slotsholmen, afleveres af betjentstuen til 2. kontor, hvor den fordeles på kontorer, og derfra i mapper afleveres til generaldirektøren, der efter at have gennemset den, afleverer den til afdelingschefen, fra hvem den går videre til de respektive kontorer.

Da det må forekomme mindre nødvendigt, at ledelsen af departementet gennemser hele den indgående post uden hensyn til den enkelte skrivelses større eller mindre vigtighed, har sekretariatet foreslået, at generaldirektøren og afdelingschefen kun får forelagt den del af posten, som det skønnes at være af betydning, at ledelsen snarest får lejlighed til at gøre sig bekendt med. Imidlertid er det kun en del af departementets post, der afleveres på Slotsholmen, idet megen post er adresseret direkte til et kontor under dettes særlige adresse, f. eks. Holbergsgade eller Vestre Boulevard, og da departementet har fundet det ønskeligt, at ledelsen får adgang til uanset adresseringen at gøre sig bekendt med hele posten, har det samtidig med at akceptere sekretariatets forslag, pålagt kontorerne at fjerne enhver lokal adresseangivelse af deres brevpapir. Udskillelsen af den del af posten, som herefter skal forelægges departementets ledelse, udføres af en sekretær.

Uanset at den nu indførte ordning kan bevirke mindre forsinkelser af den post, der tidligere gik direkte til et ude i byen beliggende kontor under departementet, har sekretariatet intet fundet at indvende mod ordningen, idet man herved har lagt vægt på, at det må være af stor betydning, at ledelsen får lejlighed til hurtigt at se f. eks. alle rykkerskrivelser, der under den hidtil gældende ordning i stort omfang er indgået uden om denne.

I 2. kontor har man hidtil bortset navnlig fra vagtsager fordelt posten 2 gange om ugen, men på sekretariatets foranledning sker der nu daglig fordeling af al post.

6. *Kontorets arbejdsforhold.*

Antallet af nyindkomne sager, der ved undersøgelsen har været anvendt som ud-

gangspunkt for en bedømmelse af kontorets arbejdsmængde, har for de sidste 5 år været forholdsvis konstant, nemlig:

1945	2 700	
1946	2 300	
1947	2 400	
1948	2 500	
1949	1 800	(9 måneder)

Heller ikke indenfor året udviser sagantallet større udsving, og det månedlige sagantal ligger som regel omkring 200. Sagmængden svarer således til 1 sag pr. dag pr. sagbehandlende sekretær.

Af sagerne må ca. halvdelen efter sekretariatets opfattelse betegnes som værende af lettere eller mere rutinemæssig art, medens der blandt den anden halvdel af sagerne findes et forholdsvis stort antal sager af både tidkrævende og særdeles vanskelig karakter.

Udover det arbejde, der giver sig udtryk i det ovennævnte sagantal, behandler kontoret en lang række forespørgsler fra publikum om diverse skattespørgsmål, ligesom det varetager arbejdet vedrørende de årlige udskrivnings- og ligningslove med tilhørende cirkulærer samt blanketter og vejledninger til brug ved skatteopkrævningen.

En undersøgelse af kontorets sager har vist, at et ret stort antal af de i øjeblikket foreliggende uafsluttede sager var forholdsvis gamle. Pr. 15. november 1949 var der således i kontoret ca. 300 uafgjorte sager, der var mere end 6 uger gamle og hvis afslutning foreløbig udelukkende beroede på skattedepartementet. Af disse sager var enkelte indkommet allerede i 1945 og 1946.

Om ekspeditionsforholdene i skattedepartementet er der af sekretariatet fremsat bemærkninger også ved omtalen af de øvrige kontorer, og nævnet har for sit vedkommende efter de førte forhandlinger fremsat en del udtalelser, hvortil henvises.

IV. Lokaleforholdene.

2. kontor er det eneste af skattedepartementets kontorer, der for tiden har til huse i selve ministerialbygningen. og denne placering er anset for absolut nødvendig under hensyn til den kontakt med ministeren og generaldirektøren, som specialt dette kontors sagområde giver anledning til. Lokaleforholdene er imidlertid meget utilfredsstillende. Efter bygningsdirektoratets beregning mangler kontoret 5 fag, og det kan nævnes, at to fuldmægtige i lang tid måtte placeres sammen i et eetfags værelse, og at tre sekretærer har måttet placeres i et tofags ekspeditionskontor, hvor der i forvejen er anbragt tre damer, som er beskæftiget med journalarbejde m. v., og hvor der hyppigt sker forstyrrelser på grund af de ret mange mennesker, der personligt henvender sig i departementet. Det kan ikke undgås, at de dårlige pladsforhold bevirker en forsinkelse af arbejdstempoet, og sekretariatet må derfor tillægge det stor betydning, om der kunne tilvejebringes afgørende forbedringer i lokaleforholdene. Sekretariatet har forhandlet herom med bygningsdirektoratet uden dog at opnå et tilfredsstillende resultat.

Der foreligger ikke for tiden praktiske muligheder for at udskille dele af kontorets arbejde til andre af departementets kontorer, og en tilfredsstillende løsning af lokaleproblemet vil herefter næppe kunne tilvejebringes uden i forbindelse med en almindelig, planmæssig løsning af lokaleproblemerne i „den røde bygning" som helhed.

Skattedepartementets 3. kontor.

A. Kontorets opgaver.

Kontorets sagområde omfatter:

1. Stempel- og tinglysningsafgiftslovene. Kontoret varetager de herhenhørende departementale opgaver, herunder forvaltningen af stempelmærker og stempelpapir; endvidere fungerer det for hovedstadsområdet som stempelmyndighed på linie med amterne, hvis afgørelser iøvrigt kan indbringes for skattedepartementet, der også behandler alle sager vedrørende tilbagebetaling af stempel- eller tinglysningsafgift.
2. Den særlige stempelafgift ved overdragelsen af aktier og lignende offentlige værdipapirer („børsafgift", jfr. lov af 20. december 1915).
3. Vægtafgift af motorkøretøjer, dog kun for så vidt angår sager vedrørende
   a) afgiftens opkrævning navnlig vedrørende henstand og fritagelse for rentetillæg og
   b) fordeling og anvisning af kommunernes andele i motor afgifterne.

B. Kontorets nuværende personaleforhold.

Foruden kontorchefen og ekspeditionssekretæren er følgende tjenstgørende i kontoret: 2 fuldmægtige, hvoraf den ene fungerende, 4 sekretærer, hvoraf 2 fungerende, 1 deltidsbeskæftigede fuldmægtige (1) og sekretærer (3), 1 fuldt beskæftiget juridisk medhjælper, der er lønnet som fuldmægtig, 2 overassistenter, hvoraf den ene medhjælpslønnet, 2 kontorister og 3 regulativlønnede kontormedhjælpere, hvoraf den ene kun er beskæftiget 1 timer daglig. Der er fornylig sket nogen reduktion :. personalet; en af sekretærerne har i længere tid været sygemeldt og er erstattet af en af de foran opførte fungerende sekretærer. Der er med departementet enighed om, at man ved hans tilbagevenden kan opsige 2 af de deltidsbeskæftigede sekretærer.

C. Kontorets arbejdsforhold.

1. Vedrørende kontrollen med berigtigelsen af børsafgiften.

Kontrollen foregår først og fremmest gennem revision af de blankethefter, som af finansministeriet er foreskrevet til brug ved vekselereres og bankers udfærdigelse af opgørelser over stedfundne køb og salg.

Der er af sekretariatet truffet aftale om visse forenklinger i dette kontrolarbejde. Herefter vil bl. a. blanketheftern fremtidig være indrettede således, at der kan ske gennemskrivning til alle heftets blade; der vil til brug for udsendelse af anmodninger om hefternes indsendelse blive anskaffet et adressografanlæg, der også kan benyttes af departementets 1. og 4. kontor, hvorved arbejdet med fremstilling af cirkulærskrivelser etc. simplificeres; journalen, hvori de indkomne hefter noteres, afskaffes, således at notering alene finder sted i kartoteket; kontrollen ved udsendelsen af de reviderede hefter forenkles etc.

2. Sager vedrørende vægtafgift af motorkoretøjer.

Foranlediget af forvaltningskommissionens bemærkning angående ekspedition af visse sager vedrørende vægtafgift (1. betænkning side 13) fik amtstuerne ved cirkulære nr. 95/1948 indenfor begrænsede rammer bemyndigelse til at frafalde de i motorafgiftsloven

fastsatte morarentetillæg på mindst 10 kr. pr. køretøj, medens afgørelsen af disse sager iøvrigt og af sager vedrørende henstand fortsat skulle forblive i departementet. Antallet af disse sager kan anslås til ca. 150 om året, og da ekspeditionstiden for dem er fra 2 til 4 uger, således at man i mange tilfælde først når at give henstand, når den søgte henstandstid er ved at udløbe, har man henstillet til departementet, at der inden for visse begrænsninger tilstås amtstuerne ret til at give henstand mod erlæggelse af den fastsatte morarente samt til at frafalde morarenter efter de samme regler, som. skattedepartementet nu praktiserer. Hovedrevisoratet har erklæret sig enig i forslaget, der skulle omfatte også Københavns kommunes skattedirektorat. Departementet har ikke principielt indvendt noget imod dette forslag, men henvist til, at der for tiden i motorafgiftskommissionen foregår overvejelser, der bl. a. går ud på, at opkrævning af vægtafgift overføres til toldstederne, hvorfor man anser det for upraktisk på nærværende tidspunkt at foretage ændringer i amtstuernes kompetenceforhold; hvis overvejelserne resulterer i, at arbejdet forbliver på amtstuerne, vil man tage forslaget op til fornyet overvejelse.

3, Sager vedrørende stempelfritagelse for bortlodninger.

Ved lov af 15. marts 1947 bestemtes det, at tilladte bortlodninger var stempelfri for et seddelbeløb af indtil 15 000 kr. For så vidt en bortlodning omfatter lodsedler til et større beløb, kan vedkommende amt kun meddele stempelfritagelse for en salgssum på 15 000 kr., medens fritagelser for det overskydende beløb træffes af skattedepartementet. Antallet af herhenhørende sager androg i 1948 225, og det er konstateret, at skattedepartementet efter den nugældende praksis så at sige altid tilstår fuld stempelfritagelse, når justitsministeriet har givet tilladelse til bortlodningen. Sekretariatet har henstillet, om ikke finansministerens beføjelse til at meddele fritagelse for stempelafgift af bortlodninger (30 øre pr. seddel) kunne delegeres til justitsministeren, således at dennes meddelelse af tilladelse til bortlodning eo ipso kom til at omfatte fritagelse for stempelafgift. Departementet har imidlertid heroverfor henvist til, at man ved den nær forestående revision af stempelloven kan forvente, at afgiften af tilladte private bortlodninger helt bortfalder, hvorfor man ikke finder tilstrækkelig anledning til at ændre den nuværende fremgangsmåde. Sekretariatet har efter omstændighederne ikke haft noget at indvende imod denne betragtning.

4. Sager vedrørende refusion af tinglysningsafgifter.

I sager vedrørende refusion af stempel- og tinglysningsafgifter var det oprindelig således, at skattedepartementet samtidig med tilbagebetalingen af stempelafgift anmodede vedkommende dommerkontor om at tilbagebetale tinglysningsafgifterne. Denne fremgangsmåde blev på foranledning af forvaltningskommissionen ændret til, at departementet selv overtog tilbagebetalingen, idet man dog fortsat sender notits herom til vedkommende tinglysningskontor, når afgiftsbeløbet overstiger 50 kr., således at kontoret noterer tilbagebetalingen på vedkommende sted i tinglysningsdagbogen.

Denne notering er skønnet nødvendig til sikring af, at der ikke sker tilbagebetaling både på grundlag af originaldokumentet og — hvis originalen angives bortkommet — genpart. Da det fra hovedrevisoratets side er oplyst, at man derfra havde tænkt sig, at notering kun skulle ske for afgifter, som overstiger 100 kr., hvorved f. eks. notering for pantebreves vedkommende kun sjældent vil kunne forekomme, har sekretariatet henstillet til departementet, at minimunsbeløbet forhøjes til 100 kr., hvilken henstilling departementet har taget til følge.

5. Sager vedførende stempelberigtigelser efter stempellovens § 100 og § 105.

De institutioner, navnlig forsikringsselskaber, der berigtiger stempelafgift ved en samlet årlig indbetaling, indsender opgørelser til kontoret, der gennemgår opgørelserne og tillægger en amtstue ordre til at modtage de beregnede beløb.

Man har hidtil forlangt, at de pågældende selskaber, ialt ca. 70, efter at have betalt indsender amtstuens kvittering til skattedepartementet, men da dette af kontrolmæssige hensyn synes unødvendigt, har sekretariatet i forståelse med hovedrevisoratet aftalt med skattedepartementet, at kravet om indsendelse af kvitteringen frafaldes, og at man i stedet månedsvis tilstiller hovedrevisoratet gennemslag af indbetalingsordrerne til amtstuen.

Endvidere har departementet hidtil forlangt, at selskaberne, herunder også de udenlandske, indsendte deres årsregnskab, men da der normalt intet kan ses af disse regnskaber, som er af betydning i henseende til stempelafgift, har departementet erklæret sig enig med sekretariatet i, at man ikke fremtidig vil kræve indsendt årsregnskaberne.

Det er aftalt med departementet, at kontrollen med, at de pågældende selskaber indsender årlige opgørelser, fremtidig udelukkende foregår på grundlag af kartoteket, der samtidig er foranlediget à jourført; hidtil er der ført både et kartotek og særlige kontrollister.

6. Kontrol med begunstigelser meddelt i henhold til stempellovens § 22 og § 143.

Til kontrol med, at de meddelte begunstigelser ikke misbruges, har der fra departementets side nogle enkelte gange været foretaget eftersyn hos storbankerne, og det er blevet oplyst, at man gennem længere tid har haft planer om at gøre noget mere ud af denne kontrol, navnlig hos provinsbankerne og sparekasserne. Da banktilsynet har anholdelsespligt i medfør af stempellovens § 47, har sekretariatet forespurgt bankinspektøren, om man ikke fra tilsynets side var villig til, efter derom af skatteepartementet givne nærmere direktiver, i forbindelse med tilsynets almindelige eftersyn også at kontrollere, at de meddelte stempelbegunstigelser ikke blev misbrugt. Bankinspektøren erklærede sig indforstået i, at man påtog sig dette arbejde, og sekretariatet har herefter henstillet til skattedepartementet at træde i forhandling med banktilsynet og iøvrigt også med sparekassetilsynet, og departementet har erklæret at ville indlede sådanne forhandlinger.

7. Indbetaling af afgift fra landbrugs- og varelotterierne.

Indbetalingerne af stempelafgift fra de to faste lotterier er hidtil foregået på den måde, at lotterierne efter hver trækning afslutning har tilstillet skattedepartementet en af revisor attesteret meddelelse om, hvor mange lodder der er solgt, og departementet har derefter tillagt Københavns amtstue ordre til at modtage beløbet (30 øre pr. lodseddel), idet man har pålagt lotterierne at indsende amtstiens sekundakvittering, når betalingen har fundet sted.

Da ordningen synes unødig besværlig, og ordreudfærdigelsen til tider har taget flere uger, har man i forståelse med hovedrevisoratet aftalt med departementet, at der fremtidig tillægges amtstuen en stående ordre til at modtage indbetalingerne, der kan andrage op til 40 000 kr. pr. trækning, og at kravet om indsendelse af sekunda kvittering frafaldes. Tilsvarende ordning er aftalt, for så vidt angår Københavns kommunes indbetaling af stempelafgift af næringsbeviser.

8. Amtstuernes restancer vedrørende stempelafgift.

Ifølge indenrigsministeriets cirkulære nr. 6/1863 skal amtstuerne, når en stempelordre ikke er berigtiget inden 10 uger efter udfærdigelsen, underette vedkommende amt herom, hvorefter dette skal foretage det videre fornødne. I henhold til skattedepartementets cirkulære nr. 79/1941 skal amtstuerne i begyndelsen af hvert kvartal underrette skattedepartementet om alle mere end 6 uger gamle uberigtigede stempelordrer.

Sekretariatet har henstillet til departementet, at der tilvejebringes en ordning gående ud på, at der tillægges amtstuerne bemyndigelse **til,** når 8 uger er forløbet, på egen hånd at søge restancerne inddrevet, således at de faste indberetninger til amt og departement **helt** bortfalder, og der kun sker indberetning til departementet, når restancen viser sig uerholdelig eller andre særlige forhold gør sig gældende. Departementet har accepteret dette forslag.

9. Statens stempelpapirtrykkeri.

Ifølge tjenestemandslovens § 170 er der normeret en stilling som trykker ved stempelpapirtrykkeriet (3 180—4 020), men denne stilling har i nogle år været ubesat. Arbejdet er meget begrænset, og der er ingen udsigt til, at det vil blive forøget, hvorfor sekretariatet har foreslået, at den omhandlede tjenestemandsstilling nedlægges. Departementet har erklæret at ville foreslå stillingens nedlæggelse ved normeringsloven for 1951—52.

10. Stempelpapirforvaltningen.

Den beholdning af stempelmærker og stempelpapir, hvorfra udlevering finder sted til stempelpapirforhandlerne, opbevares i et boksrum i kontoret. Der er med departementet og hovedrevisoratet truffet aftale om en række forenklinger af det dermed forbundne kontrolarbejde. Således er den månedlige summariske kontrol af beholdningen, som udføres af kontorets chef, afløst af en 3 à 4 gange årlig til vekslende tidspunkter foretagen kontrol; journalen over de fra stempelpapirforhandlerne indsendte månedsregnskaber er erstattet med en afkrydsningsliste; en regnskabsførelse, der skal vise omsætningen hos de forskellige forhandlere, er bortfaldet sammen med specificerede opgørelser over beholdningerne af stempelmærker m. v. hos amtstuerne og de under disse hørende forhandlere, hvilke opgørelser har skullet indsendes sammen med regnskabet for marts måned.

11. Sagernes ekspedition og personaleforhold.

Det samlede antal sager i kontoret har for de tre sidste år andraget følgende:

	1947	1948	1949
Stempelsager	4 000	4 000	3 700
Lotterisager	550	225	150
Motorafgiftssager	580	275	250
Ialt	5 130	4 500	4 100

Der er altså tale om en nedgang i sagantallet i kontoret på ca. 20 pct. Det bemærkes, at nedgangen i antallet af lotterisager hænger sammen med de ved lov af 15. marts 1947 gennemførte ændringer af stempelloven, og nedgangen i motorafgiftssager skyldes den

på forvaltningskommissionens foranledning foretagne ændring i ekspeditionen, navnlig af tilbagebetalingssager.

En undersøgelse af de i marts måned 1949 til kontoret indkomne sager har vist, at $^2/_3$ af disse må betegnes som værende af rutinemæssig art i den forstand, at de normalt ikke frembyder vanskelighed for personer, der har noget kendskab til den herhenhørende lovgivning.

Om ekspeditionstidens varighed har man udarbejdet en opgørelse vedrørende ca. 200 sager fra de tre første uger af marts måned 1949. Denne viste, at ca. halvdelen af sagerne blev færdigbehandlede inden en måned, ca. 30 pct. tog fra 1 til 3 måneder, og godt 10 pct. tog over 6 måneder. 1 ca. $^1/_3$ af de sager, for hvilke sagbehandlingen tog mere end to måneder, forekom der ikke indhentelse af oplysninger, hverken skriftligt eller telefonisk.

Til yderligere belysning af ekspeditionstidens varighed skal iøvrigt anføres, at pr. 1. september 1949 androg antallet af uafsluttede sager, der var mere end 2 måneder gamle, og som ikke beroede på fremkomsten af yderligere materiale, ialt 367, hvoraf 24 fra 1947 og 124 fra 1948, og af disse var den 23. oktober 1949 endnu ca. 200 tilbage.

Også om 3. kontors ekspeditionsforhold henvises til de bemærkninger, der er fremsat i nævnets udtalelse i slutningen af denne redegørelse.

Efter at sekretariatets undersøgelse er påbegyndt, er der sket en reduktion af kontorets personale, der procentvis nogenlunde svarer til den stedfundne reduktion af sagantallet, jfr. foran. Endvidere er som foran antydet departementet gået ind på en mindre yderligere reduktion. Sekretariatet og nævnet er imidlertid af den opfattelse, at reduktionen kan gøres en del mere omfattende. Antallet af overreferenter (3 fuldt beskæftigede og 1 deltidsbeskæftiget) skønnes større end påkrævet. Også sekretærtallet må, når vurderingen foretages på grundlag af kontorets nuværende arbejdsmængde, kunne nedsættes. Heroverfor har departementet anført, at den længe påtænkte gennemgang af stempelloven kan ventes påbegyndt i begyndelsen af 1950, og da den næppe vil ske ved egentlig udvalgsbehandling, vil den i stort omfang komme til at lægge beslag på kontorets kvalificerede arbejdskraft, således at det vil være yderst uheldigt nu at skride til yderligere indskramkning. Departementet er imidlertid enig med sekretariatet i, at der, hvis man bortset fra det kommende lovgivningsarbejde, vil være mulighed for at gennemføre en reduktion af det nuværende sekretærpersonale. Angående ordningen af personaleforholdene ved journalen og i skrivestuen er der enighed mellem departementet og sekretariatet.

Det skal sluttelig anføres, at man ved undersøgelsen har bemærket, at der fra de stempelanholdende myndigheder indkommer sager, der resulterer i kendelser om småbeløb, helt ned til 10 øre. Det ville være ønskeligt, om man kunne undgå at behandle sådanne småsager; dette gør imidlertid en revision af lovgivningen nødvendig. Da det er oplyst, at departementet har opmærksomheden henvendt på forholdet og gennem lamgere tid har indsamlet materiale til belysning heraf, er man ikke ved undersøgelsen gået nærmere ind på denne side af kontorets arbejde.

Skattedepartementets 4. kontor.

A. Kontorets opgaver.

Kontorets sagområde omfatter to hovedgrupper:

I. Sager vedrørende efterbetaling af indkomst- og formueskat til staten og den fælleskommunale udlignings fond, herunder særlig afslutningen af de af ligningsdirektoratet n;

behandlede sager vedrørende formueopgørelsen pr. 23. juli 1945, bortset fra mindre sager, de såkaldte „tabelsager". Af denne gruppe behandlede kontoret i 1949 ialt ca. 9 600 sager.

II. Kontorets øvrige sager (i 1949 ialt ca. 900) navnlig vedrørende,

1. Beskatning af fast ejendom (ejendoms- og grundskyld til staten, grundstigningsskyld og jernbaneskyld), herunder særligt sager vedrørende fritagelse for beskatning samt organisationen af vurderingsmyndighedernes arbejde.
2. Forlystelsesafgift og
3. Totalisatorafgift, herunder kontrollen med afgifternes rigtige erlæggelse samt revision af de indsendte regnskaber.

I. Kontorets nuværende personaleforhold.

Såvel kontorchefen som ekspeditionssekretæren har i de sidste par år været stærkt beskæftiget med revisionen af hovedparten af de kontorets sagområde vedkommende love, og som følge heraf var en del af ledelsens normale opgaver en overgang overdraget en fuldmægtig i kontoret.

Foruden kontorchefen og ekspeditionssekretæren omfatter kontoret:

3 fuldmægtige, hvoraf den ene fungerende,
3 sekretærer, der fungerer som fuldmægtige.
5 andre sekretærer, hvoraf 4 fungerende, 4 deltidsbeskæftigede sekretærer, 1 fuldt beskæftiget juridisk medhjælper, 9 regulativlønnede kontormedhjælpere og 2 studenter. Der er i løbet af efteråret 1949 sket nogen reduktion i personalet.

C. Ekspedition af efterbetalingssager.

Ekspeditionen af de i medfør af lov af 22. juli 1945 rejste efterbetalingssager sker normalt på den måde, at hele sagbehandlingen foregår i ligningsdirektoratet, hvor man i videst muligt omfang søger at opnå et betalingstilbud fra skatteyderen, og dette tilbud bliver med en følgeskrivelse afgivet til skattedepartementet til endelig godkendelse og videre foranstaltning.

Vedrørende de sager, der er behandlet af skattevæsenet i København, Frederiksberg, Århus og Ålborg, er der dog truffet den særlige ordning, at de lokale skattemyndigheder behandler sagerne og derefter afgiver dem til ligningsdirektoratet til gennemgang og fremsendelse til skattedepartementet.

Ligningsdirektoratet. har hidtil fremsendt ca. 50 000 sager. Desuden er et stort antal sager blevet henlagt og afslutningen af alle de mindre sager, i hvilke den forberedende behandling er foretaget af lokale myndigheder („tabelsager"), er sket i direktoratet.

Der kan efterhånden ventes oversendt yderligere G—7 000 sager til skattedepartementet, herunder et antal sager, som det ikke har været muligt at nå til enighed med vedkommende skatteyder om, og som derfor vil overgå til retslig behandling.

I departementet bliver sagerne journaliserede og kartotekskort oprettet, og alle de sager — ca. 80 pct. —, der ikke indeholder særlige problemer, afgives til undersøgelse og behandling af forskellige medhjælpere, hvis arbejde til en vis grad er af rutinemæssig art. En nu afdød juridisk medhjælper, der ekspederede de fleste sager, kunne således af

de almindelige efterbetalingssager, hvor kun eet skatteråd og een kommune skal tilskrives, behandle 6 sager i timen, hvis ingen særlige problemer opstår. En undersøgelse har vist, at de pågældende medarbejdere i almindelighed ekspederer gennemsnitlig 2 sager i timen.

De sager, som indeholder særlige problemer, herunder andragender om henstand, afdragsordninger eller nedsættelser, bliver behandlet af kontorets almindelige sekretærpersonale, og samtlige sager bliver, forinden renskrivningen foretages, gennemgået af kontorets fuldmægtige eller andre overreferenter.

En undersøgelse af 800 efterbetalingssager har vist, at kun 50 af disse i første omgang gik til sekretærbehandling, medens resten, 750 blev afgivet direkte til det ovennævnte medhjælpspersonale. Bagefter opstod der for ca. 100 sagers vedkommende spørgsmål, der gav anledning til almindelig sekretærbehandling som følge af senere fra vedkommende skatteydere fremkomne klager eller andragender om begunstigelse i en eller anden retning. Ekspeditionstiden for 100 i november måned 1949 indkomne rene approbationssager var for mere end 50 pct.s vedkommende over 6 uger.

Under hensyn til den meget betydelige stigning i antallet af efterbetalingssager, der måtte forventes i anledning af loven af 22. juli 1945, blev der i 1946 givet finansministeren hjemmel til i efterbetalingssager at bemyndige ligningsrådet til i det af ministeren fastsatte omfang selv at træffe afgørelse i sagen. Der har mellem skattedepartementet og ligningsdirektoratet tidligere været forhandlet om i almindelighed at overlade ligningsrådet afslutningen af efterbetalingssagerne, således som man allerede tidligere har gjort med hensyn til de såkaldte tabelsager, og på sekretariatets foranstaltning har der i foråret 1950 fundet en fornyet drøftelse sted mellem de to myndigheder om sagen. Der er imidlertid ved denne fra ligningsdirektoratets side henvist til, at det må være yderst ønskeligt, at dette så snart som muligt får afsluttet alle de gamle skattesager; og man nærer derfor stor betænkelighed ved at skulle pålægge det mere kvalificerede personale den yderligere opgave, som det vil være at organisere en ny ekspeditionsform og foretage den fornødne efterprøvning af ekspeditionerne, så meget mere som skattedepartementet ikke mener på nærværende tidspunkt at kunne tage stilling til, om eller i hvilket omfang en eventuel nyordning af kompetencefordelingen også vil få gyldighed i fremtiden med hensyn til de skattesager, som rejses på grundlag af den skærpede kontrollov af 1946, og hvoraf hidtil kun et fåtal af sager har foreligget til afgørelse.

Departementet og direktoratet er derfor enige om, at en omlægning på nærværende tidspunkt ikke vil være hensigtsmæssig.

Fra sekretariatets side har det uden nærmere undersøgelse vatret umuligt at bedømme, om ligningsdirektoratet i den kommende tid ville være i stand til uden større gene at påtage sig den kvalificerede del af ekspeditioı sarbejdet, og da man iøvrigt ikke bør løbe nogen risiko for at forsinke afslutningen af disse snart op til 5 år gamle sager, har sekretariatet for sit vedkommende herefter ikke ment at kunne gøre mere ved sagen.

Spørgsmålet om kompetencefordelingen imellem departementet og direktoratet vil iøvrigt senere blive nærmere behandlet og overvejet i forbindelse med undersøgelsen af ligningsdirektoratets forhold.

D. Andre ekspeditionsforhold.

1. *Kontrollen med indbetalingen af efterbelalingsbelob fra direktoratet for Kobenhavns skattevæsen.*

Skattedirektoratet i København foretager for Københavns kommunes vedkommende indkrævningen af efterbetalingsbeløbene og giver skattedepartementet meddelelse,

når berigtigelsen af de enkelte indbetalinger er foregået; for de efterbetalingers vedkommende, der berigtiges ved afdrag, gives meddelelse, når et afdrag er erlagt, således at skattedepartementet kan kontrollere, at aftalte afdragsordninger overholdes. Der fremkommer på denne måde mere end 200 meddelelser om måneden fra skattedirektoratet.

Tilsvarende ordning med meddelelse om stedfundne indbetalinger gjaldt tidligere også for amtstuernes vedkommende, men bortfaldt i 1948 på foranledning af forvaltningskommissionen (1. betænkning, side 23), og da der ikke ses at foreligge særlige grunde til at opretholde en særordning for skattedirektoratet, har sekretariatet i forståelse med 1. hovedrevisorat henstillet, at særordningen bortfalder, og departementet har tiltrådt denne henstilling.

2. Anvendelsen af modtagelsesbeviser i efterbetalingssager.

Når skattedepartementet meddeler en skatteyder, at et af ham afgivet efterbetalingstilbud er blevet approberet, fremsendes skrivelsen herom med et såkaldt modtagelsesbevis, der hæftes på og følger med brevet og forsynet med modtagerens kvittering tilbagesendes departementet. For så vidt modtageren ikke berigtiger efterbetalingen senest på månedsdagen for approbationsskrivelsens dato, rekvirerer oppebørselsmyndigheden modtagelsesbeviset til forelæggelse for fogeden, når denne skal godkende udpantningsbegæringen.

Ordningen er ret dyr og påfører postvæsenet et stort arbejde, og da skattedepartementet, der ekspederer ca. 800 approbationsskrivelser pr måned, kun for ca. 10 pct.s vedkommende senere må afgive modtagelsesbeviset til oppebørselsmyndigheden, har sekretariatet henstillet til departementet at indskrænke benyttelsen af modtagelsesbeviser til kun at omfatte efterbetalingsbeløb på over 10 000 kr. eller til ca. 25 pct. af de afgjorte sager, hvilket forslag departementet har tiltrådt.

3. Indberetninger om meddelelse af biograf bevilling.

11 af landets amter sender genparter af de biograf bevillinger, som de udfærdiger, til skattedepartementet, h vor de journaliseres, men uden at der iøvrigt gøres brug af dem. Sekretariatet har henstillet til departementet at foranledige, at der ikke mere indsendes bevillingsgenparter, og denne henstilling er taget til følge.

4. Sagernes ekspedition.

Det samlede antal sager i de sidste fire år har været omtrentlig følgende:

	Efterbetalingssager (E-sager)	andre sager (skd. IV-sager)
1946	8 100	1 400
1947	10 700	800
1948	13 900	900
1949	9 600	900

Vedrørende behandlingen af E-sagerne bemærkes, at denne for den væsentligste dels vedkommende består i rent rutinemæssige undersøgelser og efterprøvninger.

Skd. IV-sagerne er af noget forskellig kvalitet, og det må erkendes, at en del af dem er af både vanskelig og tidskrævende karakter.

Om ekspeditionsti dons varighed kan oplyses følgende: 100 almindelige E-sager (rene approbationer), der indkom i dagene 2.- 8. november 1949, blev afsluttet på gennemsnitligt 7 uger og ialt $^2/_3$ af dem færdigbehandledes i løbet af 2 måneder. Den gennemsnitlige ekspeditionstid for 104 skd. I.V-sager indkommet i februar—marts måneder 1949 var mere end 4 måneder, fordelt med godt 3 måneder for de 34 sager, der ikke nødvendiggjorde indhentelse af yderligere oplysninger, og 7½ måned for de 70 sager, i hvilke der forekom høring. Halvdelen af 50 høringsskrivelser udsendtes derhos først efter 4 ugers forløb, heraf 10 efter mere end 6 ugers forløb.

Til belysning af varigheden af ekspeditionstiden for skd. IV-sagerne skal yderligere anføres, at en opgørelse pr. 16. november 1949 over uekspederede sager, indkommet før 1. september s. å. viste, at

39	sager hidrørte	fra	1946.
14		-	1947.
48	—	-	1948.
76	--	-	1949.

Vedrørende de uekspederede sager fra 1946 må dog bemærkes, at 27 af disse hidrørte fra en i dette år indkommet sag (angående skattefritagelse for hedeplantager), der i 1949 blev splittet op i 28 sager, og hvis noget langvarige behandling skyldtes forhold, som nu er afhjulpne; af disse sager henstod i marts 1949 kun 2 som uafsluttede.

For nogle af de ældre sagers vedkommende må endvidere tages hensyn til, at de har været afsluttede, men efter fremkomsten af nye oplysninger er blevet optaget til fornyet behandling, der imidlertid journalmæssigt er sket under det oprindelige år og nummer.

En opgørelse pr. 15. februar 1950 har vist, at der da i kontoret henlå ialt 253 uekspederede skd. IV-sager, der var indkommet før 1. januar 1950.

Til fremme af ekspeditionshastigheden har sekretariatet henstillet, at der i videst muligt omfang sker påresolvering på sagen snarest muligt efter dens indkomst, og at det så vidt muligt undgås at der udfærdiges referat, forinden høring foretages, og denne henstilling har kontoret erklæret at ville efterkomme.

Ganske særligt for E-sagernes vedkommende er det bemærket, at der i skrivestuen forelå en „flaskehals"; således beroede der den 18. januar 1950 439 sager, der var færdige til skrivning, men det oplystes, at skrivestuen ekspederede alle større efterbetalingssager forlods.

For at undgå sådanne ophobninger har kontoret på foranledning af sekretariatet truffet aftale om assistance fra departementets 1. kontor, som er beliggende i samme bygning.

Vedrørende de „gamle" sager har man fra kontorets side selv taget initiativet til så snart som muligt at få dem bragt til afslutning, og kontoret vil i lighed med, hvad man gjorde i årene før 1946, og på linie med departementets øvrige kontorer fremtidig med regelmæssige mellemrum udarbejde fortegnelser over uekspederede sager, således at departementets og kontorets ledelse vil få mulighed for at kontrollere, at ikke enkelte sager bliver unødig forsinkede i kontoret.

Efter sagernes almindelige beskaffenhed må sekretariatet være af den opfattelse, at ekspeditionstiden bør kunne væsentlig nedbringes. Dette gælder navnlig skd. IV-sagerne, der, når de ikke udkræver indhentelse af yderligere oplysninger, bør kunne afsluttes inden 1 måned, men man er også af den opfattelse, at en gennemsnitlig ekspeditionstid

på 7½ måned for sager, i hvilke der er foretaget høring, må kunne afkortes, og man har som nævnt i denne henseende påpeget, at høringen bør foretages så hurtigt som muligt.

Vedrørende de almindelige E-sager vil det ikke kunne undgås, at der til tider forekommer en vis ophobning af dem i kontoret, men det bør søges undgået, at der finder ophobning sted hos overreferenterne. Den 18. januar 1950 lå der således hos en enkelt overreferent 135 E-sager, hvilket burde være undgået; hvis en sådan ophobning skyldes sygdom eller lignende for den pågældende undskyldelige omstændigheder, må man ved fordeling af de ophobede sager søge afslutningen fremmet. Udover at påpege de forskellige ovenfor nævnte specielle foranstaltninger, der efter sekretariatets opfattelse må kunne bringes i anvendelse for at fremme ekspeditionshastigheden, har man rettet en almindelig henstilling til kontoret om at søge ekspeditionstiden nedsat, og man har fra kontorets side erklæret at ville gøre, hvad der i så henseende vil være muligt.

„Rykning" foretages nu som regel af sekretærerne pr. telefon og sekretariatet har henstillet, at dette arbejde overtages af personalet i journalkontoret, hvilken ordning departementet nu vil forsøge.

Sekretariatet har i denne forbindelse rejst det spørgsmål, om ikke rykningen kunne indskrænkes til kun at omfatte sager, hvis hurtige afslutning er af ganske særlig betydning, men dette synspunkt har departementet ikke tiltrådt, idet det er af den opfattelse, at man ved at undlade at rykke vil komme til at påtage sig et medansvar for sagernes eventuelle forhaling.

Da der i det omhandlede tilfælde foreligger ganske ekstraordinære omstændigheder (ekspedition af massesager, som skatteyderne — hvis det havde været muligt — forlængst kunne have krævet afsluttede), har sekretariatet ment at måtte tage de af departementet fremførte betragtninger til efterretning; man har dog på den givne anledning tilføjet, at man principielt er af den anskuelse, at „rykninger" statsinstitutioner imellem bør være overflødige, og kun anvendes rent undtagelsesvist, dels fordi man bør kunne gå ud fra, at statsinstitutioner ekspederer sagerne så hurtigt, som det efter de foreliggende omstændigheder er muligt, og dels fordi besvarelse af „rykninger" i større omfang vil være egnet til at belaste ekspeditionen i en eventuelt i forvejen stærkt optagen institution og således måske yderligere forsinke sagbehandlingen.

£. Personaleforhold.

I løbet af efteråret 1949 er der sket en reduktion af kontorets personale, jfr. foran, og endvidere er departementet gået ind på en mindre yderligere reduktion.

Sekretariatet er af den opfattelse, at der bør kunne ske yderligere reduktion såvel af antallet af overreferenter som af referenter, når man som grundlag benytter kontorets nuværende arbejdsmængde. Departementet har imidlertid ikke tiltrådt denne opfattelse, og har herved bl. a. henvist til, at flertallet af referenterne er ret unge i kontorets tjeneste, og at dette selvfølgelig må præge deres arbejdsindsats; ingen af de nuværende referenter gjorde således tjeneste i kontoret før den 1. juli 1948.

Sekretariatet har dog fastholdt sin opfattelse og henviser til, at arbejdet i kontoret vil undergå en væsentlig ændring, når behandlingen af E-sagerne, hidrørende fra formueopgørelse pr. 22. juli 1945, i løbet af godt et års tid kan forventes at være afsluttet, således at der da skulle kunne foretages en væsentlig reduktion af personalet. Omfanget heraf må dog i nogen grad afhænge af hvor meget arbejde den nye grundstigningsskyldlov vil medføre for kontoret.

Skattedepartementets 5. kontor.

A. Kontorets opgaver.

Ved en pr. 1. oktober 1949 sket ændring i fordelingen af sagområder mollem departementets kontorer blev 5. kontor sammenlagt med det hidtidige 7. kontor, der havde behandlingen af de „eengangsskatteloven" angående sager, af hvilke sagerne vedrørende afgørelse af opståede fortolkningsspørgsmål og påligning stort set da var afsluttede. Den væsentligste del af 7. kontors hidtidige personale overflyttedes samtidig til 5. kontor, medens resten fordeltes i departementets øvrige kontorer. Arbejdet vedrørende eengangsskattesager er imidlertid siden blevet holdt adskilt fra 5. kontors hidtidige sagområde, således at kontoret består af to af hinanden næsten uafhængigt arbejdende afdelinger:

/. *A-afdelingens sagområde* omfatter

1. arve- og gaveafgifter
2. skifteafgifter m. v.
3. retsafgifter, bortset fra tinglysningsafgifter.
4. rangskat.
5. afgiftsmæssig revision af eksekutorboer, foretaget på grundlag af de i medfør af arveafgiftslovens § 24, stk. 3, afgivne indberetninger.

2. *E-afdelingens sagområde* omfatter administrationen af lov nr. 391/1946 om udskrivning af en formuestigningsafgift og et stabiliseringslån (eengangsskatteloven), nu væsentligst ekspeditionen af de under lovens afsnit V, specielt; §§ 41—43, henhørende andragender.

B. Kontorets nuværende personaleforhold.

For at fremskynde afviklingen af det tidligere 7. kontors arbejde har man efter sammenlægning som nævnt internt midlertidigt opretholdt en deling af kontoret i to afdelinger, således at kontorchefen, der indtil sammenlægningen var chef for 7. kontor, fortrinsvis har varetaget ledelsen af arbejdet i E-afdelingen, medens ekspeditionssekretæren der i det sidste år forinden sammenlægningen havde fungeret som chef for 5. kontor, har forestået den daglige ledelse af A-afdelingen. Denne ordning er imidlertid siden hørt op.

Medens undersøgelsen stod på, blev der foretaget forskellige reduktioner i personalet, og der var herefter foruden kontorchefen og ekspeditionssekretæren følgende tjenstgørende i de to afdelinger tilsammen: 5 fuldmægtige, 6 sekretærer, hvoraf 2 fungerende, 5 deltidsbeskæftigede sekretærer, 3 honorarlønnede medarbejdere, der udelukkende er beskæftiget med afgiftsmæssig revision af eksekutorboer, 1 kontorassistent, 4 kontorister, 3 regulativlønnede kontormedhjælpere, og 4 timelønnede medhjælpere. Der er med departementet aftalt en mindre reduktion i antallet af medhjælpere, og efter undersøgelsens afslutning er personalet blevet reduceret med 1 fungerende fuldmægtig, 1 fungerende sekretær og en kontorist.

G. Kontorets arbejdsforhold.

1. *Indgivelse af arveanmeldelse.*

Ifølge arveafgiftslovens § 26 skal privatskiftende arvinger indgive arveanmeldelse inden 6 måneder efter afgiftspligtens indtræden, og denne frist kan efter derom indgivet ansøgning af skifteforvalteren forlænges med indtil 3 måneder. Ønskes der yderligere forlængelse, skal ansøgning indgives til finansministeriet.

Det er oplyst, at man ved en kommende revision af arveafgiftsloven vil foreslå den ovennævnte 6 måneders frist afkortet til 4 måneder, og sekretariatet har foreslået, at man for at begrænse antallet af ansøgninger til finansministeriet samtidig forlænger skifteretternes beføjelse til at bevilge yderligere udsættelse til et helt år.

Spørgsmålet vil **til** sin tid blive taget under overvejelse af departementet.

2. Tilbagebetaling af retsafgifter.

Når der meddeles **fri** proces, foreligger bevillingen hertil i ankesager som regel først på et tidspunkt, hvor påanke allerede har måttet foretages, og da meddelelsen af fri proces ikke har tilbagevirkende kraft, må de pågældende appellanter søge skattedepartementet om tilbagebetaling af de erlagte retsafgifter. Da skattedepartementet altid imødekommer andragenderne og anmoder ankeinstansen om at foretage tilbagebetalingen, har det i forståelse med hovedrevisoratet besluttet fremtidig at ville bemyndige landsretternes justitskontorer til, når bevilling til fri proces forelå, selv at imødekomme de andragender, der blev indgivet.

Da der imidlertid ikke synes at foreligge særlige grunde til, at der ikke tillægges meddelelsen af fri proces tilbagevirkende kraft, har sekretariatet henstillet til departementet, at det overfor justitsministeriet rejser spørgsmålet om en ændring af retsplejelovens herhenhørende bestemmelser, og dette vil nu ske. Justitsministeriet har underhånden overfor sekretariatet erklæret at ville stille sig velvilligt til forslaget.

3. Afgiftsmæssig revision af eksekutorboer.

Revisionen af eksekutorboer udøves i København af en særlig af justitsministeren beskikket revisor og udenfor København af vedkommende skifteret, dog således, „at revisionen for afgiftsberegningens vedkommende såvel i som uden for København *tillige* udøves af finansministeriet" på grundlag af de i arveafgiftslovens § 24 foreskrevne indberetninger.

For afgiftsberegningernes vedkommende foregår der således en dobbeltrevision, der i skattedepartementet foretages af hertil særligt udpegede tjenestemænd i departementet (for tiden to kontorchefer og en overassistent), der lønnes med årlige honorarer på henholdsvis 2 100 kr., 2 100 og 1 680 kr. + tillæg.

Antallet af eksekutorboer udgør årligt 11—1 200, hvoraf ca. ¼ henhører under den særlige borevision i København, der foruden lederen — for tiden en landsdommer — beskæftiger to tjenestemænd fra 1. hovedrevisorat, som begge er specielt sagkyndige i revisionen af arve- og retsafgifter.

Sekretariatet har undersøgt resultatet af den afgiftsmæssige revision af 152 boer, nemlig af 62 henhørende under den særlige borevision og af 90 henhørende under skifteretterne, og har på grundlag heraf udarbejdet nedenstående opstilling:

	Borevision	skifteretterne	ialt
I. Boer uden antegnelser	54	68	122
II. Boer med antegnelser	8	22	30
Blandt disse var:			
Boer med antegnelser fra borevision eller skifteret, godkendt af skattedepartementet	6	13	19

	Borevision	skifteretterne	ialt
Boer uden antegnelser fra borevision eller skifteret, men med antegnelser fra skattedepartementet ...	2	9	11
Boer med antegnelser frafaldet af skattedepartementet	0	4	4
Boer, hvor afgiftsmæssige spørgsmål forelægges skattedepartementet fra borevision eller skifteret, uden at give anledning til antegnelser.	3	3	6

Ifølge skattedepartementets cirkulære af 23. oktober 1935 må skifteretterne ved revision af eksekutorboer ikke give eksekutor meddelelse om antegnelser af afgiftsmæssig natur uden i forvejen at have forelagt disse for skattedepartementet, der — som det vil ses -- i enkelte tilfælde ikke tiltræder skifterettens antegnelser og i andre tilfælde supplerer dem med yderligere antegnelser. Borevisionen i København må derimod gerne selv udfærdige afgiftsantegnelser, og kun i to tilfælde har sekretariatet forefundet supplerende antegnelser fra skattedepartementet, hvoraf den ene drejede sig om en fejlregning på 20 kr. og den anden om en fejlregning på 3 kr. 75 øre.

På grundlag af det gennemgåede materiale er sekretariatet med departementet enig i, at det for de under skifteretterne sorterende boers vedkommende er ønskeligt, at der fortsat af personer, der er særligt kyndige heri, foretages en speciel afgiftsrevision, derimod mener man, at denne revision bør kunne bortfalde for de boers vedkommende, der sorterer under borevisionen. Da skattedepartementet aldrig afslutter sin revision, før der foreligger meddelelse fra borevisionen om resultatet af dennes revisionsarbejde, vil en afskaffelse af departementets særlige afgiftsrevision betyde, at boernes endelige afslutning kan ske noget tidligere. I denne forbindelse kan. anføres, at der gennemsnitligt går 7 uger fra meddelelsen om, at borevision (skifteret) har afsluttet sin bobehandling, til skattedepatementet afslutter sin revision.

Departementet mener imidlertid ikke, at efterrevisionen bør undlades for boer under borevisionen og har herved henvist til, at det af sekretariatet tilvejebragte materiale måtte være meget mere omfattende, hvis man skulle kunne drage sikre slutninger deraf, samt til, at den foreslåede ændring ville udkræve lovændring.

Sekretariatet må dog uanset de anførte betragtninger fortsat være af den opfattelse, at revisionen for de under borevisionen hørende boer, må kunne undværes, og henstiller, at spørgsmålet tages op til nærmere overvejelse og forhandling med justitsministeriet. Hvis det gennemføres, bør der dog gives skattedepartementet en vis indflydelse på, hvem der ansættes som medarbejdere i borevisionen, således at det kan sikres, at der fortsat blandt medarbejderne vil kunne forefindes personer, der har fornøden afgiftsmæssig indsigt.

Revisionsarbejdet udføres i skattedepartementet som nævnt af honorarlønnede revisorer (tjenestemænd i andre af departementets kontorer), altså uden for kontorets egentlige rammer.

1 anledning af en af sekretariatet fremsat bemærkning om, at man principielt må mene, at arbejdet er et led i kontorets ordinære virksomhed, og derfor også bør foregå *inden for* dettes almindelige rammer, har departementet udtalt, at man ikke kan tiltræde denne opfattelse, men må hævde, at den nuværende ordning af praktiske grunde bør opretholdes, idet den rummer følgende fordele:

1) det er den for staten billigste form for revisionens udførelse,

2) revisionen bliver kun virkelig effektiv, hvis den henlægges til eksperter, der har et mangeårigt kendskab til området og

3) arbejdet kan derved også udføres hurtigere, hvorved det almindelige ekspeditionstempo i disse sager fremmes.

Selvom sekretariatet ikke underkender den betydning, det kan have, at denne ikke uvigtige revision ligger på „faste hænder", har man ment at burde fastholde sin principielle opfattelse.

De reviderede afgifter omfatter foruden arve- og skifteafgift tillige boafgift, repartitions- og udlægsstempel. Det er oplyst, at et af skattedepartementet nedsat udvalg for tiden er ved at udarbejde forslag til sammenlægning og dermed forenkling af de udover arveafgiften fastsatte afgifter, og sekretariatet har derfor ikke fundet anledning til at gå nærmere ind på dette spørgsmål.

4. Rangskat.

Rangskatten, der svares i medfør af forordning af 17. januar 1764, indbringer årligt brutto ca. 30 000 kr. og udredes af henved 350 personer.

Et antal af de skattepligtige andrager hvert år om fritagelse for at betale skatten, og for så vidt der foreligger grund til fritagelse navnlig uformuenhed tilstås denne, dog under forbehold af kongemagtens efterfølgende billigelse og kun omfattende *forfalden* skat. Fritagelsesretten tilkommer ligesom før 1849 kongen, jfr. grundlovens § 27, men er fra gammel tid begrænset til eftergivelse af forfalden skat. En stor del af ansøgerne søger til stadighed om fritagelse, og da skatten forfalder to gange om året, må de pågældende søge hvert halvår, hvilket giver anledning til en del arbejde for skattedepartementet, bl. a. fordi vedkommende oppebørselsmyndighed og hovedrevisoratet i hvert enkelt tilfælde må have underretning. Af 28 personer, der fik skatten eftergivet for juni-termin 1949, havde de 20 uafbrudt været fritagne siden 1946, og de 12 endda i hvert fald siden 1943.

Sekretariatet er dog enig med kontoret i, at arbejdet med eftergivelsessagerne ikke har et sådant omfang, at der er tilstrækkelig anledning til at søge de formelle og til dels også reelle vanskeligheder, der vil være forbundet med en forenkling af arbejdet, overvundne.

Udover de herhenhørende sager giver rangskatten anledning til enkelte andre sager, der på grund af de for den pågældende ret specielle regler kan være af temmelig indviklet art.

Skatten er finansielt uden betydning, og sekretariatet finder anledning til at påpege, at dens oprindelige begrundelse nu må antages at være helt bortfaldet.

5. Sagernes ekspedition.

Antallet af sager i A-afdelingen udgjorde i 1946 ialt 4 251 og i 1947 ialt 4 865. I 1948 var antallet vedr. eksekutorboer 1 616
sagsområdet iøvrigt 3 433 . . . . . ialt 5 049 og i 1949 var antallet vedr. eksekutorboer 1 640
sagsområdet iøvrigt 2 580 . . . . . — 4 220

Om ekspeditionstidens varighed i A-afdelingen kan oplyses følgende:

Behandlingen af *§ 24-indberetningerne* vedrørende eksekutorboer kan som nævnt ikke endeligt tilendebringes, før der foreligger meddelelse fra borevision eller skifteret om resultatet af disse myndigheders afgiftsrevision; dette er dog ikke til hinder for, at indberetningerne er gennemgået forinden, og en undersøgelse af 81 boer har vist, at i ca. 15 pct. af dem var gennemgangen også afsluttet, før meddelelsen forelå. Det er oplyst, at de pågæl-

dende revisorer foretrækker at afvente slutmeddelelserne, før de gør sig helt færdige med det enkelte bo. En undersøgelse af, hvor lang tid der går, fra slutmeddelelsen foreligger, til skattedepartementet endelig afslutter bobehandlingen, har vist, at den for de 81 boers vedkommende gennemsnitligt har andraget ca. 7 uger, og således at 2/3 af boerne er blevet afsluttet inden 2 måneder. I betragtning af, at offentligheden altid må være interesseret i, at al sagbehandling afsluttes så hurtigt som muligt, hvorved også bemærkes, at eksekutorernes sikkerhedsstillelse vedrørende det enkelte bo ikke kan frigives, før al revision af boet er helt afsluttet, har sekretariatet ment at måtte henstille, at departementet bestræber sig for i større omfang end hidtil at tilendebringe behandlingen af indberetningerne, før slutmeddelelsen fra vedkommende skifteret foreligger.

En undersøgelse vedrørende *de øvrige sager* i A-afdelingen har vist, at 90 sager indkommet i september måned 1949 gennemsnitligt afsluttedes i løbet af 8 uger, således at de sager, i hvilke høring ikke forekom, gennemsnitligt tilendebragtes i løbet af 4½ uge, og de øvrige i løbet af 13 uger. For 61 sagers vedkommende skete høringen gennemsnitligt i løbet af godt 3 uger, men dog således at høringen for godt halvdelens vedkommende foretoges i løbet af 1—2 uger.

Forretningsgangen i kontoret er iøvrigt den, at overreferenterne i stort omfang umiddelbart påresolverer de indkomne skrivelser. Af 35 sager fra oktober måned påresolveredes således umiddelbart de 27, heraf de 16 om „høring" og kun 8 udgik til referatbehandling i første omgang, og efter at der i de 16 sager var indkommet supplerende oplysninger, påresolveredes yderligere 9 sager. Resultatet blev herefter, at i de 35 sager forekom (kort eller langt) referat kun i de 15. Påresolveringen skete i almindelighed en uge efter, at sagen må antages at være blevet journaliseret, og sekretariatet har henledt opmærksomheden på, at dette tidsrum bør kunne nedbringes. Departementet har heroverfor oplyst, at det er meningen, at påresolveringen skal ske så hurtigt som muligt, og at man vil have opmærksomheden henvendt på spørgsmålet.

Kontoret har medio februar 1950 opstillet en liste over uekspederede sager, der er indkomne før 1. januar 1950, omfattende ialt ca. 350 sager, hvoraf nogle fra 1946 og 1947. Til belysning af ekspeditionstiden er listen imidlertid ret misvisende, bl. a. fordi indberetninger vedrørende eksekutorboer som nævnt ikke kan endelig færdigbehandles, før meddelelse foreligger fra skifteretten om udfaldet af dennes revision.

De allerfleste sager fra 1946 og 1947 er nu afsluttede, og vedrørende de tilbagestående er der overfor sekretariatet blevet redegjort for, hvorpå den endelige afslutning beror. Om de øvrige sager af lidt ældre dato kan det generelt siges, at der er forekommet ekspedition i dem indenfor det sidste års tid, og der udfoldes nu fra kontorets side alvorlige bestræbelser for at få ekspederet alle sager, som uden særlig begrundelse har været under ekspedition længere end det strengt taget har været nødvendigt.

D. Personale- og lokaleforhold.

Som ovenfor nævnt, er der mellem kontoret og sekretariatet aftalt en mindre reduktion i medhjælpspersonalet og herudover er der efter undersøgelsens afslutning foretaget yderligere reduktioner. Sekretariatet har herefter ikke ment at kunne fremsætte indvendinger mod størrelsen af det personale, kontoret indtil videre forventer at kunne beskæftige, men man har dog fundet anledning til at henlede opmærksomheden på, at den nuværende ret skarpe opdeling af kontorets to afdelinger fremtidig bør lempes, således at afdelingerne bistår hinanden, når dette gøres ønskeligt, en opfattelse som deles af departementet. Des-

uden har man henledt opmærksomheden på, at arbejdet med eengangsskatten fremover må forventes at aftage mere og mere, — hvad departementet er enigt i — også selvom afdelingen muligvis senere kommer til at overtage det såkaldte engangsskattenævns nuværende funktioner, således at der ved tilrettelæggelsen af departementets fremtidige personaledispositioner bør tages hensyn til, at der i 5. kontor på et vist tidspunkt, formentlig i første halvdel af 1951, kan foretages yderligere personalereduktioner, med mindre kontoret forinden har fået tillagt yderligere opgaver.

I medfør af § 46 i eengangsskatteloven er der, navnlig til behandling af henstands- og afdragsordninger, af finansministeren nedsat et nævn, det såkaldte eengangsskattenævn, og hvis arbejde udføres i nær tilknytning til arbejdet i E-afdelingen. Nævnet, der er et midlertidigt administrationsorgan, har sit eget personale, hvoraf størstedelen i forvejen har deres hovedbeskæftigelse i forskellige af departementets kontorer, men det meste af det egentlige kontorarbejde, skrive- og journalarbejde m. v. udføres dog af personalet i 5. kontor.

Nævnet har et lokale i 5. kontor til rådighed til møder, og dette lokale vil blive ledigt, når nævnet formentlig i begyndelsen af 1951 afslutter sin virksomhed. Da de foretagne og i nærmeste fremtid ventede indskrænkninger imidlertid også må bevirke, at behovet for værelser til 5. kontors personale må blive formindsket, og det er oplyst, at bygningens ejer (revisions- & forvaltningsinstituttet) selv meget gerne ønsker nogle af de til skattedepartementet udlejede rum frigjort, har man henledt departementets opmærksomhed på de besparelsesmuligheder, der må foreligge. Departementet har heroverfor oplyst, at man selv har opmærksomheden henvendt på forholdet og mener, det vil være muligt inden længe at kunne afgive nogle rum, der let kan udskilles fra kontorets øvrige lokaliteter.

Skattedepartementets 6. kontor.

A. Kontorets opgaver.

6. kontor blev oprettet i 1943 og behandlede da sager vedrørende krigskonjunkturskat, merindkomstskat og bunden opsparing. Efter forskellige ændringer i sagfordelingen mellem departementets kontorer, senest 1. oktober 1949, har 6. kontor nu væsentligst til opgave at behandle forskellige sagområder vedrørende indkomst- og formueskat til staten, hvilke sager for nogle år siden var blevet henlagt til en særlig afdeling af 2. kontor, kaldet 2. kontor A.

Kontorets sagområde omfatter nu dels behandlingen af sager om bevillingsmæssig lempelse af pålignet statsskat og fælleskommunal skat for peroner (statsskattelovens § 37) (under L-journalen), dels forskellige sagområder (under A-journalen), hvoraf skal nævnes sager vedrørende ekstraordinære, skattefri afskrivninger, dispensationer vedrørende henlæggelser til fornyelse af varelager, dispensationer fra frigivelsesbestemmelserne vedrørende de særlige fonds for skattefri henlæggelser, fritagelse for beskatning af visse fortjenester, navnlig goodwill, skattefritagelse for foreninger m. v. i henhold til statsskattelovens § 2 nr. 5 g, datterselskabslempelser samt bemyndigelser til landsskatteretten.

B. Kontorets nuværende personaleforhold.

Samtidig med ændringen i sagfordelingen pr. 1. oktober 1949 overgik en del af 6. kontors hidtidige personale til departementets 7. kontor, der fra denne dato fik overdraget behandlingen af sager vedrørende overtrædelser af pengelovene.

Siden 1. oktober 1949 er personalet i 6. kontor yderligere blevet reduceret med en timelønnet kontormedhjælper og 2 deltidsbeskæftigede sekretærer.

Foruden kontorchefen og ekspeditionssekretæren (fungerende) omfatter kontoret:

2 fuldmægtige,
1 sekretær, der fungerer som fuldmægtig,
5 andre sekretærer, hvoraf 3 fungerende,
5 deltidsbeskæftigede sekretærer,
1 kontorassistent,
2 kontorister,
3 kontormedhjælpere og
1 student.

C. Kontorets arbejdsforhold.

1. Lempersager.

Behandlingen i 1. instans af sager vedrørende bevillingsmæssig lempelse af pålignet statsskat og fælleskommunal skat for personer er ved bekendtgørelse af 16. december 1946, jfr. L 309/1946 § 5 blevet henlagt til amtsligningsinspektørerne. I København, Frederiksberg og Gentofte træffer dog skatteråd (København) eller kommunalbestyrelse afgørelserne, dog kun for den del af skattebeløbene, der vedrører det tidsrum, for hvilke der også påhviler vedkommende andrager skat til den pågældende kommune.

Skattedepartementet behandler herefter alle sager vedrørende klager over de af amtsligningsinspektørerne eller de tre hovedstadskommuner trufne afgørelser, men desuden må det træffe afgørelse i alle sådanne sager (.,flyttesager"), hvor en skatteyder skal svare statsskat i en af hovedstadskommunerne (her er bopælen 15. januar den afgørende) og kommuneskat til en anden kommune i eller udenfor hovedstadsområdet (efter 3 måneders ophold i denne).

Antallet af lempersager i skattedepartementet udgjorde i 1949 ca. 2 100, heraf halvdelen nyttersager.

Amtsligningsinspektørerne behandlede i 1949 ca. 25 000 sager, Københavns skattedirektorat ca. 27 000 og Frederiksberg skattedirektorat ca. 8 000. Man har fra sekretariatets side henstillet, om det ikke var muligt at henlægge også afgørelsen af flyttersagerne til disse myndigheder og efter derom førte forhandlinger har departementet tiltrådt dette forslag.

2. Bemyndigelser for landsskatteretten.

Ifølge landsskatteretslovens § 13 kan retten, når en klage er indgivet mere end 4 uger efter, at skatterådets ansættelse er meddelt vedkommende, se bort fra den skete overskridelse af klagefristen, når den finder, at undskyldende omstændigheder gør sig gældende.

Finansministeren kan iøvrigt, når ganske særlige forhold måtte tale derfor give tilladelse til, at retten tager en klage under påkendelse, uanset at betingelserne for sagens indbringelse for retten ikke er opfyldt.

Antallet af herhenhørende sager i 6. kontor kan anslås til ca. 150 om året. De indkommer til skattedepartementet gennem ligningsdirektoratet, og kun i eet tilfælde af de undersøgte 40 sager har departementet ikke fulgt direktoratets indstilling og tilladelse blev givet i 37 tilfælde.

I de gennemgåede sager tog indhentelsen af oplysninger og meddelelsen af bemyndigelse gennemsnitligt ca. (5 uger, hvoraf behandlingen i skattedepartementet udkrævede ca. 16 dage.

Under de foreliggende omstændigheder har sekretariatet fremsat forslag om, at afgørelsen blev henlagt enten til landsskatteretten selv eller til ligningsdirektoratet. Departementet har imidlertid ikke ment at kunne tiltræde noget af forslagene, idet man har henvist til, at de almindelige domstole ikke har nogen tilsvarende ret, og at det for ligningsdirektoratets vedkommende må være betænkeligt at tillægge det en sådan beføjelse, idet det er ligningsmyndighedernes repræsentant overfor landsskatteretten, således at det ville svare til, om man i den civile retspleje gav den ene part ret til at dispensere fra bestemmelser, der er fastsat af almindelige retsplejehensyn. Sekretariatet har overfor det anførte henvist til, at en adgang til at indbringe eventuelle afslag for departementet måtte være tilstrækkelig til at sikre de klagendes interesser.

3. Datterselskabslempelser.

Ifølge statsskattelovens § 37 kan finansministeren efter visse regler tilstå et moderselskab fritagelse for eller nedsættelse af den selskabet pålignede indkomstskat, når den skattepligtige indkomst helt eller delvis skyldes udbytte, som er tilfaldet selskabet som aktionær eller andelshaver i andet selskab (datterselskab).

Beregningen af de mulige lempelser (i 1949 ca. 165) foretages for de i København hjemmehørende selskabers vedkommende af Københavns skattedirektorat og ellers af ligningsdirektoratet.

Beregningerne er temmelig indviklede og eftergås i skattedepartementet, hvor der af og til er konstateret fejl. Da efterregningen foretages såvel af referent som overreferent, har sekretariatet henstillet, at overreferenterne normalt indskrænker sig til at eftergå beregningsprincipperne, hvilken henstilling kontoret har erklæret at ville tage til følge.

D. Bemærkninger om arbejdet i al almindelighed.

Antallet af sager har i de tre sidste år udgjort:

	ifølge A-journal	ifølge L-journal
1947	1 295	1 433
1948	1 267	1 752
1949	1 427	2 086

De til departementets 7. kontor pr. 1. oktober 1949 afgivne pengelovssager er ikke indbefattet i disse sagantal.

a) Af L-sager (lempersager) var i 1949 som nævnt halvdelen fiyttersager og af rutinemæssig karakter, og en fjerdedel, ca. 550, var andragender, der var indsendt til skattedepartementet, men som af dette blev videresendt til anden myndighed, navnlig amtsligningsinspektoraterne. De øvrige L-sager, herunder appelsagerne, kan indeholde problemer af principiel betydning og kan ligesom flyttersagerne være af tidkrævende karakter.

Henimod halvdelen af A-sagerne vedrører spørgsmål om tilladelse til foretagelse af ekstraordinær afskrivning, og desuden angik i 1949 ca. 375 sager spørgsmål om udlevering af depoter, henlagt til fornyelse af varelager og ca. 150 sager de tidligere omtalte bemyndigelser til landsskatteretten.

Sagerne vedrørende udlevering af depoter er for størstedelens vedkommende rent ekspeditionsmæssige, men iøvrigt må en betydelig del af A-sagerne betegnes som værende af speciel karakter, hvis behandling — som det fremholdes — kræver indgående kendskab til de herhenhørende lovregler, cirkulærer og departBmentets praksis, og sager af denne kategori, navnlig sager vedrørende goodwill og statsskattelovens § 2, 5 g forelægges ikke sjældent finansministeren.

På enkelte områder, således sager vedrørende: udlevering af depoter og andre ekspeditionssager, forekommer det sekretariatet, at sagerne ikke er vanskeligere, end at de kunne ekspederes af en assistent.

Departementet er ikke enig med sekretariatet heri og har bemærket, at det er et spørgsmål, om en sådan fremgangsmåde vil fremme sagens behandling i de tilfælde, hvor sagen har været refereret af juridisk uddannet personale, idet assistenten i så fald først skal sætte sig ind i sagen, medens den pågældende sekretær vil kende den i forvejen.

b) Om ekspeditionstidens varighed kan oplyses følgende: En undersøgelse af 87 lempersager indkomne i november måned 1949 har vist, at 69 af disse blev afgjort inden 6 måneder og gennemsnitligt på 14 uger, hvoraf behandlingen i 6. kontor udkrævede de 8 uger, medens der til høringen, der forekommer i de fleste L-sager, medgik ca. 6 uger.

På tilsvarende måde har en undersøgelse af 31 A-sager fra november 1949, i hvilke der forekom høring, vist, at 19 af disse afgjordes inden 6 måneder og gennemsnitligt på 13 uger, hvoraf de 10 uger medgik til behandlinger i 6. kontor.

50 A-sager fra samme måned, der behandledes uden høring, afsluttedes på gennemsnitligt 5 uger.

En undersøgelse af årsagen til den for november-sagernes vedkommende ikke særlig kortvarige ekspeditionstid i kontoret synes at have godtgjort, at sagerne ret ofte i længere tid har henligget hos overreferenterne. Efter hvad der er oplyst, er dette forhold forårsaget af, at man i nogen tid, tildels på grund af sygdom kun har haft 3 overreferenter, hvilket efter kontorets bestemte opfattelse er en for lidt. Fra 20. april 1950 er der igen 4 overreferenter i kontoret, og der er grund til at tro, at ekspeditionstiden herefter vil blive kortere.

Medens høringerne i L-sagerne afgår automatisk fra to til seks dage efter sagens indkomst, har en undersøgelse af 31 A-sager fra november 1949 vist, at høringerne gennemsnitligt først afgik efter 4 ugers forløb. Kontoret har i denne anledning bemærket, at grunden til denne forskel er, at A-sagerne har en speciel karakter, og at det i reglen først efter nærmere sagbehandling — en behandling som ikke kan pålægges den vagthavende sekretær — kan ses, om høring er nødvendig; man har iøvrigt i begyndelsen af maj overfor personalet indskærpet, at alle indkomne sager, i hvilke den vagthavende sekretær kan se, at der straks skal høres, skal ekspederes forlods samme dag og således, at der omgående sker skrivning, hvorefter renskriften går umiddelbart til vedkommende fuldmægtig til underskrift. Høringsskrivelserne ses derfor først af overreferenten, når de forelægges ham til underskrift. Det bemærkes i denne forbindelse, at alle første gang ir.dkomne sager i første omgang behandles som vagtsager.

c) En opgørelse over antallet af uekspederede sager indkommet før 1. januar 1950, viste, at der af disse i slutningen af marts måned var 164 uekspederede blandt L-sagerne og 88 blandt A-sagerne, men for de flestes vedkommende var der dog indkommet yderligere oplysninger indenfor de sidste 2—3 måneder. Den overvejende del af sagerne hidrørte fra 1948 og 1949, men enkelte sager gik tilbage til 1945—1946 og 1947.

En tilsvarende opgørelse pr. 15. maj 1950 vedrørende de før 1. april indkomne sager har imidlertid vist, at antallet af restancesager da var blevet nedbragt til 27 A-sager og 24 L-sager, og heraf ingen ældre end 1948, og kontoret mener også i fremtiden normalt at kunne holde restancetallene nede på dette niveau.

d) Udover de egentlige restancesager findes der i kontoret et mindre antal ældre sager, der ikke kunne afsluttes, fordi de ventede på oplysninger fra anden offentlig myndighed eller fra vedkommende andrager. På sekretariatets henstilling er der foretaget en grundig gennemgang af disse sager, blandt hvilke der ved et overfladisk gennemsyn blev forefundet et par tilfælde, hvori der forelå ekspeditionsfejl, som kontoret dog kun tildels havde medansvar for, og hvis redressering måtte antages at kunne fremskynde de pågældende sagers afslutning.

E. Personalets fremtidige størrelse.

Med 4 overreferenter (ekspeditionssekretæren, to fuldmægtige og en sekretær, der fungerer som overreferent) vil hver af disse gennemsnitligt behandle ca. 1 1/3 A-sag og 2 L-sager dagligt, hvilket, når antallet af ekspeditioner tages i betragtning, giver, at der udføres ca. 8 ekspeditioner pr. dag, hvortil kommer ekspeditionen af de af den vagthavende sekretær udfærdigede høringer, ca. 2—3 om dagen pr. overreferent samt gennemgangen af ind- og udgående post. Desuden forekommer der enkelte personlige henvendelser i kontoret, ligesom der — omend ikke i større omfang — må svares på telefoniske forespørgsler.

Selvom antallet af de af overreferenterne gennemsnitligt foretagne ekspeditioner efter omstændighederne ikke synes at kunne begrunde 4 overreferenter, har man dog ikke fremsat forslag om nedbringelse af antallet, idet man herved har taget hensyn til, at sagantallet viser en mindre tendens til stigning; man har dog overfor departementet gjort opmærksom på, at der med en ordning med 4 overreferenter i højere grad end hidtil bør kunne ske umiddelbar påresolvering på sagerne, hvad departementet er enigt i. Sådan påresolvering har hidtil kun haft begrænset omfang og vil efter sekretariatets opfattelse i høj grad kunne være medvirkende til sagekspeditionens fremme.

Efter at en deltidsbeskæftiget sekretær er fratrådt pr. 1. maj 1950 vil hver heldagsreferent fremtidig dagligt gennemsnitligt komme til at behandle 1 L-sag og 2/3 A-sag med tilsammen ca. 4 ekspeditioner pr. dag, hvortil kommer, at han ca. 1 uge om måneden skal behandle vagtsagerne, det vil sige behandle ca. 50 høringsekspeditioner.

Sekretariatet er af den opfattelse, at der er en margin i referentarbejdet, men har dog ikke ment at kunne stille forslag om nedbringelse af referentpersonalet udover de af kontoret selv foretagne indskrænkninger.

Det må tilføjes, at der i kontoret i det sidste års tid har været relativt megen sygelighed blandt det akademiske personale.

Skrivearbejdet har hidtil været bestridt af 3 damer, hvoraf den ene dog passede telefonomstillingen for 6. og 7. kontor, og desuden har journalpersonalet lejlighedsvis assisteret ved skrivearbejdet.

En opgørelse over skrivearbejdet viste, at dette burde kunne bestrides af en enkelt dame med assistance af den dame, der passer omstillingsbordet. Sekretariatet henstillede derfor, at antallet af damer, der varetager maskinskrivningen blev nedbragt med een, og denne henstilling blev omend med en vis betænkelighed taget til følge.

Journalarbejdet varetages i øjeblikket af tre damer, hvorhos en student udfører forskellige arbejder, som i andre kontorer er henlagt til det almindelige journal personale.

Der fores i kontoret et navnekartotek, men derudover ingen registre til journal eller kopibog, og i betragtning af, at det gennemsnitlige antal nye sager, der indkommer, udgør ca. 13 pr. dag, synes personalet efter sekretariatets opfattelse at være unødvendigt stort.

Ved en forhandling med kontoret om spørgsmålet, er der opnået enighed om, at studenten, der arbejder 5 timer dagligt, fratræder, og at hans arbejde vedrørende postafsendelse overtages af journalpersonalet, der som hidtil lejlighedsvis skal assistere ved maskinskrivningen.

Skattedepartementets 7. kontor.

A. Kontorets opgaver og personale.

7. kontor blev oprettet den 1. august 1945 til administrering af lov af 22. juli 1945 om en ekstraordinær formueopgørelse. Kontoret blev med finansudvalgets tilslutning etableret som et midlertidigt kontor, og således at de tjenestemænd i departementet, der herefter kom til at fungere i højere stilling, fik lønforskellen tillagt som et personligt, ikke-pensionsgivende tillæg.

Efter eengangsskattelovens gennemførelse i 1946 blev de denne lov vedrørende sager overdraget til 7. kontor, der i 1947 afgav 22. juli sagerne til 6. kontor.

I oktober 1949 blev eengangsskattesagerne overflyttet til 5. kontor, og samtidig blev 22.-juli-sagerne fra 6. kontor ført tilbage til 7. kontor, en tilbageflytning, der motiveredes med, at man herigennem mente at kunne fremme afslutningen af disse sager.

Vedrørende de stedfundne omflytninger af sagområdet bemærkes, at disse i betydeligt omfang kombineredes med en flytning af det personale, der hidtil havde beskæftiget sig med de pågældende sager.

Kontorets sagområde omfatter herefter udelukkende sager vedrørende overtrædelse af pengelovene, idet de almindelige efterbetalingssager som bekendt behandles og afgøres i 4. kontor.

Kontoret behandler navnlig sager angående efteranmeldelse af ikke-rettidig anmeldte konti og værdipapirer, tilladelse til ombytning af indkaldte pengesedler, spørgsmål om andre pengelovsovertrædelser (eventuelt om der skal rejses retslig tiltale), samt anbringelse af prægestempel på værdipapirer til erstatning for afstemplingsmærker, der er faldet af. Endvidere skal kontoret foranstalte indkaldelse i Statstidende og derefter til sin tid foretage den endelige inddragelse af alle uafstemplede værdipapirer.

Ikke-anmeldte konti blev indkaldt i efteråret 1946, og de efter indkaldelsen stadig ikke anmeldte konti blev inddraget i statskassen pr. 1. februar 1948, dog således at der stadig gives tilladelse til tilbageførsel til den oprindelige ejer, når der foreligger tilstrækkelig undskyldende forklaring på, at anmeldelse ikke tidligere er sket. De fleste aktier blev indkaldt i juli og august 1948, kredit- og hypotekforeningsobligationer blev indkaldt i januar 1950, og statsobligationerne i august 1950. Kontoret nangler herefter kun at indkalde forskellige mindre grupper af obligationer og muligvis enkelte aktier.

Indkaldelserne sker med tre måneders varsel og har givet anledning til en del henvendelser, ikke mindst fra ejere, hvis værdi papirer er forsynet med afstemplingsmærker, men alligevel er blevet indkaldt.

Foruden kontorchefen (tjenestgørende) omfatter kontoret ultimo november 1950 en fuldmægtig, en tjenestgørende fuldmægtig, to sekretærer, dels deltidsbeskæftigede sekretærer, to kontorister, to kontormedhjælpere sarat en student (4 timer dagligt).

B. Ekspeditionen af efteranmeldte værdipapirer.

Indkaldelserne af de forskellige værdipapirer har givet anledning til et stort antal efteranmeldelser, som skattedepartementet efter derom indgiven ansøgning i betydeligt omfang har tilladt, eventuelt mod erlæggelse af en bøde.

De i sin tid givne forskrifter for anmeldelse og registrering, der var udformede under hensyn til det store antal anmeldelser, som nødvendigvis måtte forekomme, var efter sekretariatets opfattelse nu, da man var kommet ned på et fåtal af ekspeditioner unødig besværlig, og der udarbejdedes i den anledning af sekretariatet forslag til en nyordning, der skulle simplificere arbejdet.

Skattedepartementet mente imidlertid af forskellige grunde ikke at kunne tiltræde forslaget og da indkaldelsesarbejdet nu er så godt som afsluttet, har forslaget ikke mere nogen praktisk betydning.

C. Kontorets arbejde i almindelighed.

Antallet af sager har udgjort følgende:

1945:	gennemsnitligt	1 600	sager pr. måned.	
1946:		655	— - —	(bank- og sparekassekonti indkaldtes i efteråret 1946).
1947:		235	— - —	
1948:	1. halvår —	225	— - —	
	2. — —	565	— - —	(en mængde aktier indkaldtes juli—august 1948).
1949:	gennemsnitligt	130	— - —	

Efter at der i december 1949 og januar 1950 var sket indkaldelse af yderligere aktier samt af kredit- og hypotekforeningsobligationer, udgjorde det månedlige sagsantal fra januar til maj 1950 250—265—374—136 og 170.

Det er henstillet, at indkaldelsen af *samtlige* hidtil ikke indkaldte værdipapirer bliver fremmet mest muligt.

Da kontoret er under afvikling, har sekretariatet ikke nærmere undersøgt ekspeditionstiden eller forholdet imellem arbejdsmængden og størrelsen af personalet.

I foråret 1950 blev personalet reduceret med en sekretær, men omtrent samtidig blev antallet af deltidsbeskatftigede sekretærer forøget med tre personer, der var fratrådt i 5. kontor; det er dog overfor de deltidsbeskæftigede sekretærer, der er overflyttet til kontoret, blevet understreget, at deres beskæftigelse er af midlertidig karakter.

Når indkaldelsen er afsluttet, og de sager vedrørende efterstempling og berigtigelse af unøjagtigheder ved registreringen, som de resterende indkaldelser vil give anledning til, er behandlet, vil for kontoret i det væsentlige stå tilbage at få de ikke-anmeldte værdipapirer inddraget i statskassen.

Hvor stort personale arbejdet herved vil udkræve, afhænger i første række af, hvorledes inddragelsen nærmere vil blive ordnet, et spørgsmål, som skattedepartementet ikke på nærværende tidspunkt har taget endelig stilling til.

Efter hvad der er oplyst, er det således ikke afgjort, om der for de ikke anmeldte værdipapirer, der vil blive inddraget i statskassen, af de enkelte foreninger og selskaber skal udstedes specielle gældsbreve, der dækker det beløb, som statskassen skal overtage i

vedkommende forening eller selskab, eller om der skal udstedes nye egentlige obligationer eller aktier, men hvad enten man vælger den ene eller den anden fremgangsmåde, vil det nødvendiggøre forhandlinger med de pågældende, i hvilken henseende bemærkes, at medens der for kredit- og hypotekforeninger forefindes fællesudvalg, med hvem der formentlig vil kunne træffes generelle aftaler, eksisterer der ikke tilsvarende organer for landets ca. 8 600 aktieselskaber, hvis aktier dog for de ca. 8 000's vedkommende er fuldt anmeldte.

For at kunne finde frem til så mange som muligt af de ejere, der ikke har meldt sig og som, når inddragelsen er sket, fortsætter med at hæve udbytte, overvejes det iøvrigt at sætte bestemmelsen i kontrollovens § 10 om, at der ved al indløsning af kuponer skal kræves oplysning om kuponejerens navn og adresse, i kraft; selvom en del af de ikke anmeldte værdipapirer med kupons må antages at være blevet makulerede af deres ejere og således aldrig vil fremkomme til indløsning, vil en efterforskning på basis af den nævnte § 10 kunne resultere i måske mange hundrede politimæssige undersøgelser, der også vil kunne medføre nyt arbejde for kontoret.

Medens det herefter ikke er muligt på nærværende tidspunkt at kunne tage stilling til kontorets størrelse, når indkaldelsesarbejdet formentlig i foråret 1951 er afsluttet, synes det dog på forhånd at være sandsynligt, at det mere kontormæssige ekspeditionsarbejde vil blive formindsket, når arbejdet med efteranmeldehe og registrering til den tid hører op. Ligeledes vil det endnu ikke være muligt at afgøre, hvornår kontoret som helhed vil kunne afvikles, idet dette bl. a. må afhænge af, i hvor høj grad der kan træffes generelle ordninger, navnlig vedrørende aktieselskaber.

Forvaltningsnævnets udtalelse.

Til foranstående redegørelse fra sekretariatet ønsker forvatningsnævnet at knytte følgende bemærkninger:

Det må fremhæves, at der ved sekretariatets meget grundige gennemgang af skattedepartementets forhold fra dettes tjenestemands side er vist megen interesse for at yde bistand under dette arbejde og villighed til, i den udstrækning, man har fundet det sagligt berettiget, at gennemføre de fremsatte forslag til reformer. Det vil også fremgå af foranstående redegørelse, at et væsentligt antal af de foreslåede forenklinger og foranstaltninger til at fremme ekspeditionen og virke personalebesparende allerede er gennemført, for andres vedkommende er et ikke ringe antal optaget til nærmere, velvillig overvejelse.

Nævnet vil endvidere fremføre det synspunkt, at skattedepartementet i de senere år har arbejdet under meget ekstraordinære forhold, Der har påhvilet departementet et betydeligt oprydningsarbejde efter krigen bl. a. gennem den fortsatte administration af lovene om merindkomstskat, krigskonjunkturskat og bunden opsparing, og dette arbejde er i høj grad forøget gennem vedtagelsen af lovene om den ekstraordinære formueopgørelse, eengangsskatteloven m. fl., hertil kommer dels reformeringen af den ordinære lovgivning vedrørende indkomst- og formueskat, ejendomsskyld og grundskyld samt grundstigningsskyld, dels departementets medvirken ved arbejdet i kommissioner.

Disse opgavers løsning har krævet en stor arbejdsindsats, særlig af de overordnede tjenestemænd, og den omstændighed, at man i løbet af få år har måttet udvide kontorernes antal fra 4 til 7 (på et vist tidspunkt har antallet af departementets kontorer tilmed været

8) samtidig med. at adskillige tjenestemænd på ledende poster er udnævnt i stillinger udenfor departementet (tipstjenesten, landsskatteretten, som amtsforvaltere etc.), har gjort det nødvendigt at nybesætte en del chefsstillinger i departementet og foretage ret hyppige flytninger indenfor de overordnede tjenestemænds kreds. Da man måtte påregne, at en del af udvidelsen var af midlertidig karakter, har man endvidere i stor udstrækning engageret deltidsbeskæftigede folk, hvilket har hindret den ønskelige og for arbejdet betydningsfulde stabilisering af arbejds- og personaleforholdene.

Hertil kan endelig føjes, at skattedepartementet har været noget hæmmet af uheldige lokaleforhold. Pladsmanglen har medført, at kun et enkelt af kontorerne har lokaler i centraladministrationens bygning på Slotsholmen, medens departementets øvrige kontorer er placerede i lokaler i forskellige bygninger udenfor Slotsholmsgade, en ordning, der ikke er heldig for det nødvendige samarbejde mellem kontorerne og for kontakten mellem disse og ledelsen.

Nævnet er indforstået med, at de fremhævede særlige forhold må tages i betragtning ved bedømmelsen af skattedepartementets hidtidige arbejdsordning, men der er ved den foretagne gennemgang fremdraget mangler ved sagernes behandling og ekspedition, der ikke kan betragtes som en uundgåelig følge af de ekstraordinære arbejdsforhold. Nævnet har iøvrigt anset det som undersøgelsernes og de stedfundne forhandlingers væsentligste formål — i samarbejde med skattedepartementet — at finde den bedst mulige form for tilrettelæggelsen og udførelsen af kontorernes arbejde i fremtiden.

Som det fremgår af sekretariatets redegørelse, har det ved sin gennemgang af skattedepartementet konstateret, at der i adskillige kontorer henlå et betydeligt antal uekspederede sager, hvis afslutning ikke var afhængig af oplysninger udefra, men som havde beroet i skattedepartementet langt udover den for deres behandling i dette nødvendige tid.

Skattedepartementet har erklæret sig enig med nævnet i, at en mere moderne forretningsgang og en mere rationel udnyttelse af den forhåndenværende arbejdskraft i hvert fald kunne have modvirket ophobningen af uekspederede sager. Skattedepartementet har oplyst, at dette spørgsmål ofte har været genstand for drøftelse indenfor departementet, men departementet hævder, at de anstrengte arbejdsforhold, det for en stor del nye og uøvede personale samt de mange nye opgaver, der ikke kunne skubbes til side, gjorde det vanskeligt at tilrettelægge departementets arbejde på en fuldtud tilfredsstillende måde, og af de samme årsager var det naturligvis ikke muligt for departementet at gå i gang med en omfattende modernisering og rationalisering som den, der nu under mere normale forhold og med forvaltningsnævnets bistand søges gennemført. I denne sidste betragtning er nævnet for sit vedkommende enig med skattedepartementet. Man kan dog ikke se rettere end, at der kunne være truffet ekstraordinære foranstaltninger, således at en så langvarig og omfattende ophobning af restancesager som den, der ved undersøgelsen er konstateret, var undgået.

Man har i denne forbindelse forhandlet med skattedepartementet om anvendelsen af regelmæssige restancelister i overensstemmelse med bestemmelserne i § 6 i regulativet for tjenesten i de ministerielle kontorer af 1. juli 1931 (§ 5 i det nugældende regulativ af 11. januar 1951). I skattedepartementet er der ikke blevet afgivet månedsvise restancelister, men perioden, for hvilken sådanne lister har været afgivet, har strakt sig over længere tidsrum end en måned, som regel et kvartal. På et tidspunkt, da antallet af sager som følge af den ekstraordinære lovgivning antog et overvældende omfang i de pågældende saggrupper, blev den hidtidige kontrol gennem restancelister midlertidig ophævet, uden at der på anden måde blev truffet foranstaltninger, der sikrede, at enkelte sager ikke kom til

at henligge længere end det for disse sagers behandling og forholdene iovrigt var nødvendigt.

Ved forhandlingen har skattedepartementet meddelt, at departementets kontorer nu afgiver regelmæssige, kvartalsvise restancelister, der med påtegning af pågældende kontorchef forelægges afdelingschefen og generaldirektøren. Nævnet må dog for sit vedkommende stadig anbefale, at sådanne restancelister overensstemmende med den foran nævnte regel i regulativet for tjenesten i de ministerielle kontorer, udarbejdes hver måned. Man er klar over, at det under særlige forhold, f. eks. fremkomsten af et meget stort antal dispensationsandragender, således som tilfældet var efter vedtagelsen af lovene om krigskonjunkturskatten, tvungen opsparing, om en ekstraordinær formueopgørelse og om en eengangsskat, kan være nødvendigt for de pågældende saggruppers vedkommende at modificere ordningen, bl. a. med hensyn til længden af den periode, restancelisten omfatter, men som hovedregel bør restancelisterne afgives månedlig.

Nævnet tillægger det fremdragne spørgsmål om en rettidig ekspedition af de til centraladministrationen indkomne sager en ganske særlig betydning. Ved behandlingen af dette problem er ikke alene det meget væsentlige hensyn til publikums forsvarlige betjening at tage i betragtning, men selve den omstændighed, at behandlingen af de til ekspedition værende sager trækker i langdrag, gør behandlingen vanskeligere for pågældende styrelse, bl. a. fordi de oprindelige indhentede oplysninger kan blive forældede, medens en rettidig og planmæssig ekspedition af de til et kontor indkomne sager skaber forudsætninger for, at der med samme arbejdsindsats kan opnås mere tilfredsstillende resultater i administrativ henseende.

På grundlag af de i sekretariatets rapporter foreliggende oplysninger og ved forhandlingerne med repræsentanter for skattedepartementet om dettes arbejdsforhold har nævnet fået det indtryk, at det måtte være muligt at tilvejebringe større smidiglied ved behandlingen af de uensartede saggrupper og en berre tilpasning ved behandlingen af de enkelte sager, hvis karakter er meget forskelligartet. Den normale fremgangsmåde er, at sagerne refereres af en sekretær og derefter går til overreferat hos en fuldmægtig. En del løbende sager afgøres af fuldmægtigen, men de andre sager forelægges kontorchefen eller ekspeditionssekretæren. Større og mere principielle sager forelægges derefter afdelingschefen, generaldirektøren, eventuelt ministeren. Omvendt bliver en del sager ekspederede uden referat med direkte påresolvering af len tjenestemand, hvortil afgørelsen er henlagt.

Nævnet og skattedepartementet er enige om, at en medvirkende grund til, at en del sager har henligget uekspederede i længere tid end rimeligt, er, at de er gået til forreferat hos en sekretær, der har været for kort tid i pågældende kontor til at have et tilstrækkeligt kendskab til regnskabsmæssige forhold, den specielle lovgivning og skattedepartementets praksis på det omhandlede område til på fyldestgørende måde indenfor en rimelig tid at foretage en udredning af den forelagte sag. I sådanne tilfælde ville det have været at foretrække og virket fremmende på ekspeditionen, om sagen straks kunne have været henvist til behandling hos en ældre sekretær eller fuldmægtig, der havde de fornødne forudsætninger til at behandle den pågældende sag. Det er forståeligt, om en ung sekretær eller sekretæraspirant, som er ret ukendt med de i kontoret behandlede sager, udskyder arbejdet med de vanskeligste af disse under indtrykket af besværlighederne ved at opnå et tilfredsstillende resultat og i stedet for fortrinsvis arbejder med de sager, han magter at behandle.

Selv om en del af departementets løbende sager, som det fremgår af foranstående,

ikke passerer mere end 2 led — den refererende sekretær og fuldmægtigen, som er bemyndiget til at resolvere i sagen — hvortil kommer de sager, som ekspederes uden referat, er det dog nævnets indtryk, at der i skattedepartementet i for stor udstrækning opretholdes en ordning, hvor sagerne behandles i for mange instanser. Begrebet „overreferent" spiller her en for stor rolle. Adskillige af de sager, i hvilke der nu skrives både et referat og et overreferat, må kunne gå direkte fra referenten til den tjenestemand i kontoret, der resolverer på dettes vegne, således at et led i sagbehandlingen kan falde bort.

En sådan regel bør naturligvis ikke følges stricte; bl. a. bør fuldmægtige og de med disse i arbejdsmæssig henseende ligestillede ældre sekretærer kunne benytte den yngre arbejdskraft til at indhente eventuelt nødvendige oplysninger i sager, hVor der i så henseende stilles særlig vidtgående krav. Det afgørende er selvfølgelig — her som i andre styrelser, hvor tilsvarende forhold gør sig gældende — at et kontors ledelse ser det som sin opgave at variere behandlingen efter sagernes karakter og under passende hensyntagen til medarbejdernes kvalifikationer.

De yngre sekretajrer vil efter foranstående altså som regel ikke komme til at referere de principielle og mere vanskelige sager. For at undgå, at dette forringer vilkårene for en alsidig uddannelse af disse tjenestemænd, foreslås det, at man i de kontorer, hvor det måtte anses for praktisk, lader sekretærerne koncipere svarene også i de sager, som er forrefereret af fuldmægtigene, ligesom en almindelig cirkulation af de sager, hvori der forekommer egentlig resolution, synes naturlig.

Endvidere må det anses for at være af betydning, om der indenfor alle departementets kontorer ved konferencer indenfor kontoret bliver givet personalet lejlighed dels til at blive orienteret om vigtigere spørgsmål, der er af interesse for hele kontoret, og dels til at kunne forelægge forekommende vanskeligere spørgsmål til drøftlese med ledelse og kolleger.

Nævnet vil iøvrigt give udtryk for, at selv om man bortser fra de sager, som indgår i de omtalte meget lange restancer, er den almindelige ekspeditionstid i skattedepartementet for lang. Der henvises i så henseende til de i sekretariatets redegørelse indeholdte oplysninger om ekspeditionstiden i de forskellige kontorer.

Det er klart, at man ikke *alene* på grundlag af en talmæssig opgørelse kan vurdere et kontors arbejdsydelse eller drage sammenligninger med andre kontorer i og udenfor pågældende departement. Og det må indrømmes, at skattedepartementet har ikke så få vanskelige sager at behandle, ligesom den enkelte sag kan være af stor økonomisk betydning for de i afgørelsen interesserede, derunder også for statskassen, således at en grundig og dermed tidkrævende behandling kan være nødvendig. I et stort antal sager må man telefonisk eller gennem skriftlig høring indhente nye oplysninger i sagen, ligesom det er almindeligt, at der af ansøgeren eller hans sagfører eller af begge på et eller andet tidspunkt af sagens behandling fremsættes anmodning om mundtlig forhandling, forinden afgørelsen træffes i sagen.

Nævnet er klar over, at disse forhold må tages i betragtning, men man finder desuagtet anledning til at pege på, at de omhandlede statistiske oplysninger taler for, at ekspeditionstiden for skattedepartementets vedkommende må kunne nedbringes ikke uvæsentligt. Nævnet har derfor også under forhandlingerne med skattedepartementet henstillet, at tempoet i sag behandlingen søges sat op, og man har fra departementets side erklæret sig indforstået med, at der træffes foranstaltninger i sa henseende.

Blandt de forhold, der i denne forbindelse har interesse, skal nævnes tidspunktet **for** høringsskrivelsers afgang, hvilket spørgsmål har været genstand for nærmere omtale

under de mellem nævnet og skattedepartementet stedfundne forhandlinger. Forholdet er naturligvis i dette som i andre departementer, at man i visse sager først efter referatbehandling er klar over, om en høring er påkrævet, hvilke myndigheder der skal høres, og hvad høringen skal gå ud på. Men i andre saggrupper må det uden nærmere undersøgelse og navnlig uden egentlig referatbehandling være givet, at bestemte myndigheder: ligningsdirektoratet, skatteråd etc. skal afgive en udtalelse, inden sagens behandling i departementet kan fremmes. Skattedepartementet har gennem den i nogle kontorer indførte vagtsagsordning truffet foranstaltninger, der skal bevirke, at høringsskrivelser, henhørende til den sidstnævnte saggruppe afgår sr.arest muligt efter sagens indgang i kontoret. Departementet er, som det iøvrigt fremgår af rapporten, indforstået med, at tilsvarende foranstaltninger søges gennemført også på andre sagområder, og vil i det hele have sin opmærksomhed henvendt på, at høringsskrivelser afgår så hurtigt, det efter forholdene for de enkelte saggrupper og sagers vedkommende er muligt.

Man må også i nævnet anse det for tvivlsomt, om det sagbehandlende personales gennemsnitlige arbejdspræstation kan anses for tilfredsstillende. Der henvises i så henseende til de i sekretariatets redegørelse indeholdte oplysninger om, hvor mange sager der gennemsnitlig færdigbehandles pr. sekretær pr. dag. Det må dog ved bedømmelsen af disse beregninger haves i erindring, at antallet af sager ikke er sammenfaldende med antallet af ekspeditioner. De fleste sager medfører 3 å 4 ekspeditioner. Endvidere må man ved bedømmelsen af det fremdragne forhold tage i betragtning, at der udover arbejdet med de til ekspedition værende sager medgår tid til besvarelse af telefonopringninger, personlige henvendelser i kontoret etc. Yderligere har man fra skattedepartementet anført, at det også må tages i betragtning, at en del arbejdskraft medgår til forberedelse af lovforlsag, cirkulærer, bekendtgørelser etc. Nævnet finder, at dette synspunkt har sin berettigelse, når talen er om departementets akademisk uddannede personale i sin helhed, men derimod ikke kan tillægges større betydning i forhold til foranstående opgørelse af behandlede sager pr. dag pr. *sekretær*, da udarbejdelsen af lovbestemmelser etc. formentlig i det væsentlige overdrages tjenestemænd af højere charger.

Nævnet kan derfor ikke se rettere, end at departementets sekretærpersonale ikke har præsteret et arbejde i den periode, sekretariatets undersøgelse omfatter, der tilfredsstiller de krav, det synes rimeligt at stille. Man kan i denne forbindelse ikke bortse fra, at de i tjeDestemandslovens § 109 givne regler for arbejdsordningen i ministerierne bygger på en normal arbejdstid på gennemsnitlig 7 timer pr. dag, hvortil kommer arbejdsforøgelser af tilfældig karakter. De i perioden foretagne betydelige omflytninger mellem kontorerne kan have bidraget til, at arbejdsydelsen for adskillige tjenestemænds vedkommende er blevet noget nedsat, idet man endnu ikke har opnået tilstrækkelig indsigt i sagområdet i det kontor, hvortil vedkommende er overflyttet og derfor må bruge uforholdsmæssig lang tid til sagernes behandling. Den stabilisering af departementets arbejds- og personaleforhold, der efterhånden er indtrådt, vil kunne bidrage til at råde bod herpå, liegsom den foreslåede — og tiltrådte — noget ændrede arbejdsdeling formentlig vil virke i samme retning. løvrigt henvises til nedenstående omtalte, allerede gennemførte personalereduktioner og forslaget herfra om yderligere skridt i denne retning.

løvrigt skal man bemærke, at det i henseende til sagbehandlingen vil være en fordel, om man i udvidet omfang benyttede sig af stenogram, hvilket stort set hidtil kun har været tilfældet for kontorledelsens vedkommende, og desuden vil det være en fordel, om en større del af personalet fik adgang til at betjene sig af skrivemaskiner. løvrigt har man henledt opmærksomheden på, at kontorerne i videst muligt omfang bør benytte sig af blanketskrivelser, og desuden bør der i alle tilfælde, hvor det er muligt, foretages

direkte udfærdigelse af koncepter, på samme måde som det i nogle kontorer hidtil har været tilfældet for de såkaldte vagtsagers vedkommende. Skattedepartementet har erklæret at ville have sin opmærksomhed henvendt på de fremdragne forhold.

I sekretariatets redegørelse er også omtalt postfordelingen. Det er således for 3. kontors vedkommende oplyst, at denne hidtil kun har foregået hver 3. dag. Sekretariatet har foreslået, at postfordelingen sker hver dag. Departementet har anset det for tvivlsomt, om en sådan ordning kan betragtes som hensigtsmæssig, idet man bl. a. har henvist til, at medens ekspeditionssekretærer og fuldmægtige har fast fordeling, sker fordelingen mellem sekretærerne efter sværhedsgrad, og at antallet af sager, gennemsnitlig ca. 14 pr. dag, er for lille til, at man mener på retfærdig måde at kunne foretage daglig fordeling. Ved forhandlingerne med departementet har nævnet givet de af sekretariatet fremførte synspunkter sin støtte, idet man må betragte en daglig postomdeling som det mest naturlige for ethvert moderne administrationskontor såvel i som udenfor statsstyrelsen. Departementet har erklæret sig villig til at gennemføre den daglige postomdeling for alle kontorers vedkommende.

Med hensyn til personaleforholdene er der, som det fremgår af sekretariatets redegørelse, aftalt en række reduktioner, som allerede er gennemført eller ifærd med at blive det, medens skattedepartementet har taget forbehold for andres vedkommende. Fra departementets side har man navnlig fremført, at indskrænkninger i personaletallet på et tidspunkt, hvor styrelsen alvorligt bestræber sig for i de kontorer, der endnu har restance at afvikle, at få alle de gamle sager ekspederet, vil være uheldig.

Nævnet kan til en vis grad give disse betragtninger medhold, ligesom der naturligvis må tages fornødent hensyn til den siden afslutningen af sekretariatets gennemgang stedfundne ekstraordinære lovgivning om tillægsskat, værneskat og tvungen opsparing og den deraf følgende forøgelse af det administrative arbejde. På den anden side kan det anføres, at der siden afslutningen af den nævnte gennemgang er sket en yderligere afvikling af en række af de ekstraordinære arbejder, der stammede fra tidligere lovgivning. Man skal derfor ikke fastholde, at de stillede forslag om yderligere personalereduktioner gennemføres på nærværende tidspunkt i deres fulde udstrækning. Man forudsætter dog, at skattedepartementet stadig har opmærksomheden henvendt på de rejste spørgsmål, og at disse på et senere tidspunkt tages op til fornyet drøftelse mellem sekretariatet og departementet, hvad dette har erklæret sig indforstået med.

Oplysningerne om personaleforholdene i skattedepartementet viser, at man i udstrakt grad benytter deltidsbeskæftigede fuldmægtige og sekretærer. Hertil kommer, at departementets egne ekspeditionssekretærer, fuldmægtige og sekretærer har formiddagsbeskæftigelse udenfor departementet. Dette sidste er naturligvis en følge af den i tjenestemandslovens § 109 hjemlede dispensationsordning for de til de nævnte lønningsklasser henførte tjenestemænd. Antagelsen af det meget store antal deltidsbeskæftigede fra andre styrelsesgrene er derimod væsentligt videregående end i andre departementer. Dette står i forbindelse med, at skattedepartementets arbejdsforhold som foran omtalt har været af en ekstraordinær karakter, og man finder det i og for sig forståeligt, at departementet har søgt at undgå varige ansættelser til løsning af opgaver af midlertidig art, hvortil for den omhandlede periodes vedkommende kom det særlige forhold, at der var en udpræget mangel på kvalificeret arbejdskraft. Nævnet må imidlertid — uden hensyn til, hvornår den af nævnet med tilslutning af forvaltningskommissionens flertal tidligere foreslåede ordning med principielt fuld beskæftigelse for alle i den røde bygning ansatte tjenestemænd, gennemføres — henstille, at anvendelsen af deltidsbeskæftigede (formiddagssekretærer) ikke indgår som et varigt led i departementets arbejdsordning.

Som omtalt i redegørelsen for skattedepartementets 2. kontor er der etableret en midlertidig ordning med hensyn til kontorets ledelse, idet en tjenstgørende ekspeditionssekretær foruden det arbejde, der normalt vil påhvile en ekspeditionssekretær, udfører en del af kontorchefsarbejdet, fortrinsvis i sager af ikke-principiel art. Den pågældende ekspeditionsekretær oppebærer derfor et vederlag, der skønsmæssigt er fastsat til noget over halvdelen af forskellen mellem kontorchefs- og ekspeditionssekretærløn. En sådan særlig ordning har været praktiseret siden 1. september 1945 og har af departementet været anset for ubetinget nødvendig under hensyn til det siden besættelsens ophør overordentlig krævende ekstraordinære lovgivningsarbejde på indkomst- og formueskattens område, hvor man foruden de årlige ligningslove og udskrivningslove har gennemført eengangsskatteloven af 12. juli 1946, kontrolloven af s. d. og loven om amtsskatteråd m. v. af 7. juni 1946, samtidig med, at man har haft hele det grundlæggende arbejde med udarbejdelsen af udkast og bemærkninger til den ny statsskattelov, som senere er gennemgået og behandlet i skattekommissionen.

Nævnet er klar over, at der her er tale om et meget omfattende og krævende arbejde ved forberedelsen af de nævnte lovforslag, idet man dog bemærker, at ligningslove og udskrivningslove er normalt tilbagevendende lovarbejder, der ikke kan motivere foranstaltninger i form af visse overordnede tjenestemænds fritagelse for deres normale funktioner. Da skattedepartementets repræsentanter imidlertid ved de med nævnet førte forhandlinger har erklæret sig enig i, at den omtalte ordning nu bringes til ophør, finder nævnet ikke anledning til at fremsætte yderligere bemærkninger om denne ekstraordinære ordning.

I sekretariatets omtale af skattedepartementets 5. kontor er fremdraget spørgsmålet om revision af eksekutorboer, og der er i denne forbindelse fremsat den betragtning, at den særlige aflønning af tjenestemænd fra andre af departementets kontorer for at udføre dette revisionsarbejde måtte kunne bortfalde, idet arbejdet bør betragtes som tjenstligt og foregå indenfor kontorets rammer. De af departementet herimod fremsatte synspunkter er gengivne i omtalen af 5. kontor.

Nævnet er med sekretariatet enig i, at det efter de almindelige administrative retningslinier er principielt berettiget til at henregne det omhandlede arbejde til de funktioner, som kan kræves udført som et led i det tjenstlige arbejde indenfor kontoret. De af departementet anførte praktiske grunde imod at lægge dette arbejde indenfor kontorets ramme, jfr. sekretariatets rapport for 5. kontor, afsnit 3, taler imidlertid efter nævnets opfattelse for, at den nuværende ordning opretholdes, idet man utvivlsomt opnår den hurtigste og mest effektive revision, hvis denne fortsat udføres af eksperter med mangeårigt kendskab til det særlige sagområde.

I anledning af de i sekretariatets redegørelse fremsatte bemærkninger vedrørende rangskatten skal nævnet henstille, at der ved passende lejlighed søges genemført en lovændring, hvorved denne skat bortfalder.

Til de af sekretariatet iøvrigt fremførte betragtninger og forslag finder nævnet ikke anledning til at fremsætte bemærkninger, men kan henholde sig til det i redegørelsen fra sekretariatet anførte.

København, den 12. februar 1951.

K. H. Kofoed, formand. **Andr. Møller.** **V. Villadsen.**

Bodil Andersen.

Bilag 13.

FORVALTNINGSNÆVNET

København, den 20. juli 1951.

Til forvaltningskommissionen.

Som det fremgår af vedlagte skrivelse af 19. juni 1950, har landbrugsministeriet ikke ment at kunne tiltræde forvaltningskommissionens i dens 5. betænkning side 17—39 fremsatte forslag om en decentralisation af matrikelsvæsenet. Landbrugsministeriet har som motivering herfor navnlig henvist til de betænkeligheder, der er fremført af en del organisationer og institutioner, der i deres arbejde har nær tilknytning til matrikelsdirektoratet. Foranlediget af de rejste indvendinger mod decentraliseringen har landbrugsministeriet, som det fremgår af skrivelsen, overvejet en udbygning af den nuværende centraliserede ordning, således at de krav, der naturligt må stilles til vort matrikelsvæsen med hensyn til gennemførelsen af de nødvendige vedligeholdelses- og fornyelsesarbejder samt sagernes rettidige ekspedition, imødekommes, og man har nærmere angivet de retningslinier, efter hvilke dette efter ministeriets mening kan finde sted. Forslaget i så henseende går i hovedtrækkene ud på, at direktoratet organiseres i to afdelinger, og at der ansættes to opmålingsinspektører, der dels skal instruere vedkommende landinspektør på stedet dels foretage visse selvstændige undersøgelsesarbejder samt en udvidelse af personalet, særlig det teknisk uddannede, til 126 normerede tjenestemænd + 24 aspiranter og medhjælpere.

Dette forslag har været drøftet indenfor nævnet og mellem dette og direktøren for matrikulsdirektoratet.

Det er nævnets opfattelse, at det af kommissionen stillede forslag på længere sigt byder på den mest tilfredsstillende løsning. Man er vel klar over, hvad der også er peget på i forvaltningskommissionens betænkning, at forslagets gennemførelse medfører forøgede udgifter. Disse er imidlertid ikke så store, at man af den grund bør opgive en reform, der vil skabe en bedre service for publikum. Efter den stilling, der er indtaget overfor forslaget fra en væsentlig del af de i landbrugsministeriets skrivelse nævnte organisationer og institutioner, og efter selve ministeriets holdning til sagen må det imidlertid erkendes, at mulighederne for på indeværende tidspunkt at realisere kommissionens forslag ikke er de bedste. Dette kan ganske vist ikke være afgørende for den bedømmelse, der her skal foretages, men der er efter nævnets opfattelse et andet væsentligt moment, der bevirker, at man sikkert må erkende det rimelige og nødvendige i at udskyde gennemførelsen af kommissionens forslag indtil videre. Som det fremgår af dette forslag, er det en forudsætning for dets gennemførelse, at der skaffes lokaler til de påtænkte distriktskontorer, både til brug for den daglige ekspedition og til arkiver m. v. — Dette kan formentlig kun ske gennem nybygning, hvad der også er regnet med i kommissionens forslag, men således som situationen har udviklet sig med hensyn til den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed synes der at kunne hengå ret lang tid, før et byggeri af det forudsatte omfang kan gennemføres.

Overfor nævnet er det stærkt fremhævet, at det efterhånden er uomgængelig nødvendigt at gøre en indsats for at forøge matrikeldirektoratets kapacitet, ikke alene af hensyn til det egentlige ekspeditionsarbejde men også på grund af, at det vil være matrikulært uforsvarligt at udskyde de meget vigtige vedligeholdelses- og fornyelsesarbejder indenfor selve matriklen længere. Forholdet er med andre ord det, at en nyordning er meget stærkt påtrængende, men den foreslåede ordning ikke realisabel for tiden. Dette leder naturligt tanken hen på en midlertidig løsning af de mest påtrængende spørgsmål.

Medens nævnet på den ene side ikke mener at kunne gå ind for den principielle linie i det af landbrugsministeriet stillede forslag, må det på den anden side efter de for nævnet foreliggende oplysninger som anført anses for påkrævet, at der snarest skabes mulighed for en udvidelse af matrikeldirektoratets personale, hvilket forudsætter en bevilling dels til lønudgifter dels til lejeudgifterne ved den lokaleudvidelse, der er en forudsætning for forøgelse af personalet.

Nævnet mener ikke på det foreliggende grundlag at kunne tage stilling til spørgsmålet om, hvorvidt det vil være hensigtsmæssigt at organisere matrikeldirektoratet i 2 afdelinger, ligesom spørgsmålet om om- og nynormeringer iøvrigt må henskydes til overvejelse i finansministeriet og lønningsrådet. Derimod kan nævnet efter omstændighederne anbefale, at man fra forvaltningskommissionens side overfor finansministeriet giver udtryk for, at man som en foreløbig ordning, der ikke bør præjudicere den endelige afgørelse med hensyn til det principielle spørgsmål om en eventuel decentralisering af matrikelsvæsenet, tiltræder forslaget om en bevilling til den efter forholdene påkrævede udvidelse af matrikeldirektoratets lokaler og personale, således at man indtil videre opretholder den nuværende centraliserede administration.

Dige, formand. Andr. Møller. V. Villarisen.

Bredahl.

Emneliste vedrørende forvaltningskommissionens 9 betænkninger.

(Romertallene angiver betænkningens nr.).

(Arabertallene angiver sidetallet).

Administrationen — forholdet mellem lovgivningsmagten og — VII. 10.
Amtsarkitektordning — forslag om — IV. 37. VII. 117.
Amtskontorernes forretningsområde — VIII. 47.
Amtstuernes forhold — I. 10, 28 og VII. 123 (Regnskab).
Anlægsdirektoratet (Teknisk Central) — VI. 9.
Arbejdsordningen i centraladministrationen — VII. 73, 82.

Bekendtgørelser og cirkulærer — formen for — VII. 133.
Betjentforholdene i centraladministrationen — VI. 79.
Bevogtning af statsinstitutioner i København — VII. 159.
Biblioteksforholdene i centraladministrationen — VIL 107.
Boligministeriets arkitektafdeling — IX. 77.
Byggenævnet — III. 295, 300. IV. 191.
Bygningsdirektoratets 2. kontor — V. 233.
Børneforsorgens pensionskasse — V. 205.

Cirkulærer og bekendtgørelser formen for VII. 133.

Decentralisation — henvendelser vedrørende I. 88, 89. VII. 122.
Diger — tilsyn med — V. 10.

Elektricitetsrådet IV. 141.

Finanshovedkassen — IV. 213.
Fiskerihavne — III. 62.
Fiskeriministeriet — IX. 56.
Forvaltningsnævnet — I. 85 (Oprettelse) IX. 37. (Fremtid).
Fængselsvæsenet — I. 35 (Belægning og kapacitet), III. 288 (Konstitutioner), V. 110 (Centralstyrelse), V. 189 (Belægning og kapacitet).

Havne — købstadkommunale — III. 62.
Havne — fiskerihavne — III. 62.
Havne — teknisk tilsyn med — V. 10.
Hospitalsvæsen — statens — III. 4.
Hulkorocentralen — IX. 85.
Høring — IV. 245.

Indkvarteringserstatning — udvalget for — V. 209.

Journalisering og registrering — III. 282.

Kommunale kontorers statslige forretninger — IX. 8.
Kontormaskiner m. v. — IX. 80.
Købstadkommunale havne — III. 62.

Legater — VIII. 80.
Lovgivningsmagten — forholdet til administrationen — VIL 10.
Luftfartsvæsenet — IV. 218, V. 212, VI. 19.

Måle- og vejeredskaber — IV. 239.
Matrikelsvæsenet — direktoratet for — V. 17, IX. 146.
Midlertidige administrationsorganer — IX. 33.
Motorsagkyndiges kontor i København — IV. 244.
Møbleringen af statskontorer — VIL 114.
Mødrehjælpsinstitutioneme — VI. 47.

Offentlighed i forvaltningen — VIL 10.

Politikontorernes forretningsområde — III. 88—90 og 204.
Postforsendelse fra statsinstitutioner — II. 8.
Privatbaner — III. 50.

Registrering og journalisering — III. 282.
Retskontorernes forretningsområde — III. 88—90, og 204.
Revision — forholdet til administrationen — IV. 131, tilskudsrevisionen VIL 42 og VIII. 11.
Rigspolitiet — I. 78, IL 7, 14 og 44, III. 86 og 96, III. 86—87 og 127, (Københavns politi), III.

87—88 og 169 (Politiet udenfor København), IV. 142, 144 (Politiets øverste ledelse og politistyrkens størrelse), VIII. 175 (Cykler m. m.).
Rigsregistraturen — IX. 88.

Sindssyge væsenet — VIII. 116.
Skattedepartementet — VI. 73 (1. kontor), IX. 42, 112. (2.—7. kontor).
Sociale skole — IX. 107.
Sociale udgifter — kommunernes — (regnskab og revision) VII. 164.
Statsbanerne — generaldirektoratet for — VII. 127, 155, IX. 103.
Statsprøveanstalten — VIII. 144.
Statsskovbruget — direktoratet for — III. 245.
Sundhedskommissioner — VIII. 87.

Teknisk central — (Anlægsdirektoratet) — VI. 9.
Tilskud — revision af — VII. 42, VIII. 11.
Tjenestemandslovens § 53, 1. stk. — VIII. 103.

Uddannelse — det administrative personales — VIII. 105.
Udlån — statens virksomhed med hensyn til — V. 40.
Undervisningsministeriet — 1. departement IV. 103, 2. departement VII. 34.

Veje- og måleredskaber — IV. 239.
Vejvæsenet og vejlovgivningen — IV. 11.
Vægtafgift af militære motorvogne — VII. 131.

Yachtflag — V. 252.